

3 1761 07589711 6

ایشته بوقدر مطالعاته استناداً ینه تکرار ایدرز ، استقبالمز
امیندر . ینه تکرار ایدرز ، هرأئی قریبدر . ینه تکرار ایدرز ،
یشاسون عثمانلیلر !

[عبرت] دن

تابعین نامی سیرلرہ کچن ہر ذاتک لاقلا اون اون ایکی حتی
 برچوغنک قرق اللی قدر اولادی بولندیغنی تاریخار بیان ایدیور.
 بودلیل تجربنی دخی آوروپادہ التزام اولندیغنی بالادہ بیان اولنان
 ادعاک بطلانی رد وجرحی قابل اولیہ جق صورتدہ اثبات
 ایتمزی ؟

نتیجہ مرام اگر ملکمزده انسانک آزماسنی موجب کوردیکمز
 اسبابی وچوغلامسنہ مانع بولدیغمز علی دفع ایتمکہ چالیشیرده
 قاعدہ ترایدی جریان عادیسنہ برامغہ موفق اولہ بیلیرسہک یکرمی
 بش یکرمی آلتی وھیچ اولمازسہ الی آلتش سنہدہ نفوسمزی
 تضعیف ایدہ بیہ جکمز استدلال نظربنک تجارب خارجیه عینی
 عینہ موافقتہ قوت بولمش بونجہ دلائل قاطعہ ایلہ ثابتدر .
 عثمانایر ایکی مثلنہ بالغ اولورسہ برلرینک وسعتیہ عددلرینک
 کثرتی بینندہ اولان نسبت اورویاہ متقارب وایش ایلرولدکجہ
 مساوی اولہ جق . اوروپادہ ایسہ انسان الی غیرالہایہ تراید
 ایدہ بیلیمک احتمالی یوقدر . بناء علیہ بز مدنیتک مابہ الحیاتی اولان
 نفوسدہ وآنک عوارضدن بولنان ہردرلو آثار ترقیدہ الی غیر
 الہایہ اوروپانک مادونندہ قالمق خطرینہ مبتلا دکلز .

شمدی کوروبدہ حیران قالدیغمز اعجاز کالاتک صانع
 ومخترعربلہ مرایت ترقیدہ ہم مسند اولق طوپنی یوز سنہک
 برہمتہ محتاجدر . یوز سنہ ایسہ حیات جمعیتہ قیاس اولنورسہ
 عمر بشرہ نسبت برآن موہوم حکمندہ قالیر .

بروالذہ آغوشنہ دوشدکدن صکره برقیننی قوبار تمامق ایچون فدای
حیات ایدہ جکی معلوم اولان جکر یازہ سنک دها جسمی جسمندن ،
جانی جانندن ایرلادن نہ مرحمت سزاکه جائه قییار ؟

بر معصومک خون ناحقی قوجه بر ملتک وبلکه بتون عالم
انسانیتک ناموسنی قیامته قدر لیکه دار ایتمکه کافیدر . اسلامز ،
انسانز ، اه ایچون جلادلری لرزه ناک فتور ایدہ جک بویله بر
شنیعه نک ارتکابندن اجتناب ایدہ لم ! دوشونہ لم که کندی صلبمزدن
حاصل اوله جق اخلاف نظرندہ اوله برسیئه ایله شیطانندن زیاده
منفور اولمق آرزو اولنه جق بر حالیدر ؟

کله لم مانعاره عشرت وسفاهته شدت انهماکک درجه
تأثیرنی آز بردقته کورمک کافیدر . استانبولده کی عیاشارک ؛
زندوستارک خابه لرندہ برر ایکشر چوجق آنجق کوریلہ بیلیر .
فقط قورتالده ، سیاورنده بر کویلینک اوینه کیرلسه او بختیارک
هر طرفی بش آتی ثمرات الفؤادیلہ مزتن بولنور . نوعین بشرک
قارمه قاریشیق بر حالده اقامته بر برینه تشابهی اورویایه مخصوص
بر حالدر . بورالرده فاحشه لک بلطف اه زیاده شکایته دکه جک
وجمیتک نفوسجه تناقصی موجب اوله جق درجه یه کله مشدر .

آورویالیارک تمدد زوجاتی کثرت تناسله مانع عد ایتمی
بورالرده اولان موازیه وقوف سزاقلارندن بشقه بر شیئه حمل
اولنه ماز . چونکه حد ذاتنده برقادینک قوه تولیدده اوچ درت
قادینه غالب اولسی عقلاً محالدر . اوائل اسلامده کی تعدد
زوجاتک زیاده جاری اولدینی زمان ایدی ، اصحاب کرام ویا

بر نظام یانغه بورجلو کورینیور . فقط عشرت ویا توتون کبی
مفسد مزاج اوله جق شیرک استعمالنده هر درلو حدودی تجاوز
ایتمزدر . استانبوله یاپیلان اداره انحصاریه نك نتایج ظهورندن
امید ایدرزکه بوندن صکره بش یاشنده چوجقلمزک آغزنده
سیغاره کورلمز . حکومت سنیه نك افکار مریانه سندن مأمول
ایلرزکه مسکراتک دخی افراط اوزرنده استعمالنه وهی طرفه
انتشارینه مانع آغز برزجریه وضع اوانور . اما بونکله اهالی
باغلینی سوکرلر ایتمش ، رینه بغدادی اککده قابلدر .
قحط وغلا حمداواسون غایت نادر وقوع بولیور . محاربه دن
ایسه برخیلی زماندن بری امینز .

اداره ثرونجه مضر ویا قاعده سنه مغایر تدبیرلره کلانجه : دور
انقلابمزدن بری بوراسی ارباب فنونک او یولده اولان تحقیقاتنه
نمونه استدلال ایدی . اوحالک طور رسمی کبی داخلی کمرکار کبی
بر طاقم بقایاسی حالا دوام ایدیور . اومارزکه اصلاحات
قومیسونجه البته بروقت اوله جق نوبت تحقیق انلر دده کله جکدر .
انقباض درون ذاتاً عثمانیلرک طبیعتنده یوقدر . ظن ایتمیزکه
بوسببک تناسلمزجه برتأثیری اوله بیلسین . چوجق دوشورمک
ممالک عثمانیه نك اک زیاده یورکار طیائما یه جق فاجعه لرندن بریدر .
حتی برزمانلر بو وحشت ملعونه یی اجرا ایچون قانلی ایه نامنده
مأذون جلادلر وار ایدی ، عجباً برانسان ایکی دقیقه لق صفاسی
ایچون حاصل ایتدیکی بر معصومک دها دنیاسنی کورمه دن دها
والده سنک مهمنی امه دن حیاته نصل یورکله قصد ایدر ؟ عجباً

کتیرلسه قوجه بر آدم ایچون برقات مکمل البسه اعمالنه کفایت ایدر .

انسان بویله کینمز ، وصغوقدن اویله تحفظ اولماز ، وقایه بدن ایچون بو درلو اسباب قولالمق شفا نیتنه زهر ایچمک قیلندندر .

آرده سردده بعض عائله لر کوریلورکه حفظ صحت اسبابنه واقف اولمش چوجقلرینه لزومندن خارج البسه کیمه مکه آلیشدر بیورلر .

مادام که اقلیت بویولده حقیقت بیندکه باشلامشدر ، هر بر اخیره اولدینی کبی اکثریت پک آز بر زمان ایچنده بویولده دخی او محققلره مقلد اوله جغندن امینر .

مضر و یاخود وجودی بسله مز شیلریمک ایسه بتون بتون مخصوصاً تمزدن دینیه بیلیر: قان ضعف کنندن و معدده بوزغونلغندن تولد ایدن خسته لقلر بوراده همان دنیانک هریرندن زیاده اولدینی تجارب طبیه ایله مثبتدر .

براززیتون یاغلی پادنجان ، چرویش یاغلی فصولیه یی تعطیل ایتسه کده برقاچ لقمه اتیمکه باشلاسه ق هم کندیمز راحت یاشاردق هم اولادمزک وجودی قوتلی بولنوردی . بویله شیلر ایچونده دولت نظاملرمی یاپسین ؟ فسق خصوصنده ممالک متمدنیه نسبت اهون صاییلاناردنر . یالکوز بو باده موجب شکایت اوله بیسه جک بر حاملز فرنگینک کثرتی ودمبدم تزایدی در . ایشته صحیه و یا ضابطه بوبلانی دفعه صالح اوله جق

ہر کسک اوینی دہمی دولت تطہیر ایتسین ؟ کندی حیاتنه اولاد و عیالک و جودینہ رحمی و وطنک سعادتہ میلی اولانلر ایچون برازده سوپرندیلر ایچنده یوارلنماغه دقت اقتضا ایتزمی ؟ حفظ صحت اسبابنده قصور خلقمزک لازمه شانی کبیدر . جناب حق صاقلاسون ، قولرا زمانلرنده بیله بیاغی عقلامزدن عد اولنان ذواتی قارپوز و بادنجان یمکدن منعه مقتدر اولوق قلعه لر فتح ایتمکدن مشکل کورینوردی . بوایسه اجل مسئله سنجه خلقک ذهنده تقرر ایدن بریا کلاش اعتقاددن نشأت ایتهدر . واعظ افندیلر جوامع شریفهده قصه خوانلق ایدہ جکلرینہ بویله دنیا و آخرتہ نافع و حیات ملتی کافل اوله جق مسائلدن بحثہ همت ایلسه لر افکار عمومیهده موجود اولان بویولده برچوق سؤ ذهابلر یک چابوق مندفع اولور .

وجودی محافظه ایدہ جک صورتده کینمکه دقتمزک دخی بزاردہ موجود دکلدر دینله مز . واقعا کویولر مز و جودلرینی کرم و سرده و انواع مشقته الشدیر مشلر در ، کال عافیتہ یتمش سکسان سنہ یاشارلر ، چکی طاشنی قالدیره بیلیرلر ، بر قوزی یرلر هضم ایدرلر ، حاصلی اوروپاچه قوتده ضرب مثل اولان ترکلر صورلسه آنلر کوستریله بیلیر ، لکن شهرلریمزده بتون بتون بو حالک عکسی کورونیور :

عادت ایدنمشر ، چپلاق آیاقله کزسیورز ، باشمزدن عرقیه ا کسیک اولمیور ! یازین چفته فانیله ، قیشین اوچ کورکله اوطوریورز ، بشیکده برچوجفه کیدیریلن صاریلان شیلر بریره

مشهور در که وقتیه بغداد ، اطرافنك آثار معمور تیه محاط
اولمی و صحر الزینك صوباصمق شرنندن مصون بولمسی جهتلیله
صیحاقلنی معتدل ، هواس جان قاتار بر سعادت آباد ایمش .
شمدی ایسه معلومدر که اطرافنده او معموریتدن هیچ بر اثر
قلمادقندن بشقه فراتك باصدیغی یرلرک هر گوشهسنده بر منبع
عفونت پیدا اولمغه او دار السلام عادتاً دارالاسقام اولمشدر .

قبریس کبی عکا کبی « منقای مجرمین » عد اولنان یرلرده
هوایی تسمیم ایدر بر چوق اسبابك وجودنی ایشیدیورز ،
ملکك سائر بعض جهتلرنده دخی ذاتاً هوامی فنا بر قاچ مملکت
اولدیغنی بیلورز ؛ شو موجبات هلاکك یاقنده زوالنی دولت
وملتده مشهود اولان تمایلات ترقینك همتندن بکلرز . محله
وخانه لرك پیسلکی کوز اوکننده اولان شیردندر . استانبولده
سوقاقر واردر که کولك لاشه لرینك وسائر بیك درلو مردار لقرارك
استیلامی جهتیله بر طرفندن او بر طرفنه چکمز .

طشردده مملکتلر واردر که لغملری الك بیوک جاده سنندن
آقار . حال بوکه بو مزخرفاتك دفعی ایچون استقبال بکلمکه مجبور
دکلز هر یرده موجود اولار دوائر بلدیله مأمور لرینك وظائف
شناسانه بر غیرت کوسترمسیله مقصد حاصل اولور .

فقط خانه لر مزده سوقاقر مزدن پك اشاغی قالمیور : ابنای
وطنك الك بیوک جزوی مسلمان وقصوری دخی مسلمانلر کبی
انسان اولدیغندن چوغنی نقلاً آزی عقلاً نظافتله مکلف
دکلدرلر ؟

قحط وغلا طقوزنجیسی محاربات اوتجیسی اداره ثروتجه مضر ویا قاعده سنه مغایر اوله رق اختیار اولنان بر طاقم تدابیر اون برنجیسی کدر وانقباض درون اون ایکنجیسی چوجق دوشومک کبی اسباب مخربه در ،

بونار علل سائره نی تولید ایدر یا خود شدتلندیریر ، چوجق قارک نشوونماسنه مانع اولور ، بیوکلرک قوه حیاتیه سی آزالیدیر حاصلی و فیاتی تراید نفوسده اولان قانون طبیعی به مقابله ایده جک بر درجه یه کتیرر .

مانع ایسه عشرت وسفاخته شدت انهماک ونوعین بشرک قارمه قاریشیق بر حالده اقامتله بر برینه تشابهی وفاحشه لک واوروپالیسارک ذهابجه تعدد زوجات ماده لری اولیور که بونار طولایسیله تولدی کثرتدن منع ایدیور .

هرکسک عندنده علوم متعارفه حکمنه یکمشدر که انسان تنفسله یاشار ، تنفس هوا ایله حاصل اولور هوانه قدر جیادتی اولورسه صحت عمومیه او قدر قوتده اوله جغنده شبهه یوقدر .

مملکتتمزک اقلیمنده اولان جیادت طبیعیه دنیانک بیلدیکی شیاردندر . حتی بورالرده شدادک جنتی نه درجه بدایع ایله مشهور ایسه اوروپاده بورانک موقعی او قدر لطافتله معروفدر . یالکز شوناسی وار که مملکتتمزده دور وقوفک ابتداسندن بری هر درلو حکم وفنون بتون بتون اعتباردن ساقط اولدیغی ایچون هوانک مثلا اغاچ یتشدیرمک کبی جیادتنه خدمت ایده جک ویا خود کول تطهیر ایلک کبی اسباب فسادیغی منع ایلیه جک تدابیره قطعاً رعایت اولنماشدر .

يالڪنز انلرڪده اورويابه نسبت بر چوق محروميتارده بزمله
مشرڪ والدقاريني لايقيه بيليرز ، وبوحالرينه لايق اولديغى قدر
تأسف ايدرز . شمدى بومسئله آكلاشدى . .

تكثير تناسله كلنجه نوع بشر برطاقم موانع فوق المعاده دن
مصون اولورسه اصحاب تحميقك ادعاسنه كوره يكرمى بش
يكرمى آلتى سنهده موجودينك بر مثلى قدر ترايد ايندييور .
بونسبت ايسه بر عصر دن برى نفوسك آمرىقاده برى برى
اوزرينه آلتى يدى واوروپاده ايكي اوچقات ترايد ايتمش اولمسندن
آلمشدر . ديمك اوليوركه بزده بر عصر قدر تناسله اولان
قانون طبيعته ممكن مرتبه رعايت ايتمش اولسهق وطنمى معمورىته
غبطه كمش اولديغمز ممالك متمنه كى سرايا انسان ايله طولو
سرايا حسيات ايله مزين برحاله كتيره بيه جكز .

يا عجباً ممالكتمزده بومقصدك حصولنه ميدان ويرمهين
نهدر ؟

ديانك هر طرفنده تناسلى تكثيردن كيرو براقان شيار فن
ثروت اصحابنك روايته كوره برطاقمى موجب برطاقمى مانع
ايكى صنفه منقسمدر .

موجبلك برنجيسى هوانك فنالغى ايكنجيسى محله و خانهلرك
پيسلكى اوچنجيسى حفظ نحت اسبابنده قصور دردنجيسى
وجودى محافظه ايدمك صورتده كينمكه دقتسزلك بشنجيسى
مضروباً وجودى بساه مز شيار يمك آلتنجيسى فسق يدنجيسى
عشرت ويا توتون كى شيارى استعمالده تجاوز حد سگزنجيسى

دهشت ویره جك قدر آزالماز . چونكه عسكرايكك تعمیمی
بلكه تنسیقاتدن بوكونه قدر كچن مدت بيله اوزامایه جقدر .

وطنداشلمزك تمايلاننده ظهور ایدن انقلابه دقت
اولنیورمی ؟ محمود ثانی زماننده دولت ارمنی قتلوكارینی
مداخلات اجنبیهیه سببیت ویردکاری ایچون نغیه قالقشیدینی
وقت ایچلرندن عمومیتیه یقین بر اکثریتك اوتوز بش قرق سنه
كچمه دن قومیتارینك ووطنارینك افعالنجه اجنبی مداخله سنه
میدان ویره مكم ایچون بابانك حكمنه قارشو طورمق ایسته یه جكنی
کیم اوماردی ؟

او عصرده نه قدر روم وارایسه ترکیلی محو ایتمك نه قدر
ترك وارایسه روملردن تحفظ ایلك ایچون سلاحه صارلمقدن
بشقه دنیاچه برشی دوشونلنز ایکن بوندن اوتوز بش سنه
صكره استانبولده بر روم پیدا اوله جق ، دیوژن نامیله بر غزته
چیقاره جق ، آنده یونانستانك كرك قاعدهیه اتباع ایتمك
ایسته سین كرك فائده سنی آراسین دولت علیهیه التحاقدن
بشقه چاره سی اولمادیغنی فرانمزجه ، تركجه وحتى رومجه اعلان
ایلیه جك بر ترك غزته جیسی ده آتی آتیده تصور ایتدیکی بدایع
مدنیهدن برینه برهان صورتنده كوستره جك دنیلمش اولسه
کیم اینانیردی ؟

حاصلی بز ملکمزده اولان اقوام سائره نك نه عددجه نه
معرفتجه ونه ده اسباب مدنیتك سائر بر شعبه سنجه بزه تقدم
ایتمسندن احتراز ایتمه یز .

بر طاقم عقلا بیلیرز ، عسکرلک مناسبتیه ادیان سائرہ ایحانی
دائماً تزییدده واسلام دائماً تنزلده اولدیغندن بحث ایدرلر و بوندن
مبالغهلی برطاقم نتیجهلر میدانہ چیقارمق ایسترلر .

از جمله شوراده بولنان هیئت اسلامیهنک بقاسی محالاتدن
اولدیغنی توهم ایدرک بووهمی معقرلات سلمکنه ادخال ایچون
هریردن مناسبتلی مناسبتسز دلیل تحری ایدنلرک روایتنه باقیلیرسه
تنسیقاتدن بری حضری وسفری سلاح آلتنده یعنی عسکرلک
اغورنده بشیوز بیک ایله آلتیوز بیک آرهسنده اسلام غائب
ایتمسز و مملکتده اهالی غیر مسلمه اوچ یوز بیک ایله درت
یوز بیک آرهسنده تزیاید ایش .

فرض ایدلم که بو حساب طوغریدر ، بزندن قورقه جغز ؟
صحیحاً ادیان سائرہ احسابنک مقدارجه تفوقندیمی ؟ او یله ایسه
هیچ احتراز اولنماسین : چونکه عسکرک اسلامه انحصاری
سائر وطندا شرمزک برفرقهسنده کوریلن وانسانیت نظرنده
حقیقه مقدوح اولان بعض تمایللردن نشأت ایدیور . اعتماد
بیورلسون که او توزسنه یه قدر او تمایللردن هیچ بر اثر قلمیه جقدر :
میشون ، پتراکی ، قرهبت ، استوحو زید ایله عمر ایله علی ایله
ولی ایله برابر اوله رق ژوزفلردن یوانوفلردن هرکیم بو طوپراغه
تجاوز ایتمک ایسترسه اراضی مقدسه یی پامال حقارت ایتمش
حکمنده بیاهرک کوکسنه سلاح طوته جق و سلاحنه جان عرض
ایده جکلردر .

هیچ قورقلماسین ، اسلام هیچ بروقت او یله ذهنلره

بوقلتاه بز نصل يارو آغياره معامله سنه كوره مقابله ايده بيليرز؟
نصل اجداد مزك دور اقبالي عصر ك حالته مطابق اوله رق
اعاده يه مقتدر اولورز؟

يا بز نه ايچون بوقدر آزالدق؟ بوكا مانع تـكـكـر اولان اسباب
طبيعيه دن ما عدا مملكت مزده ايكيوز اللى سنه قدر محاربه كـي
وبا كـي اختلال كـي حق جزانك سوء استعمالى كـي برچوق
عوارض فوق العاده نك انضمامى سبب اولمشدر . فقط بو جهتك
تدقيقى تاريخه منحصر اوله رق اقدم وظائفى استقبال ايچون
چالشمقـدن عبارت اولان غزته مزك مقصدينه هيچ تعلق ايتمز ؛
بناءً عليه بويابده تفصيلات ويرمكى لزومسز عد ايدرز .

عجب حالا تناقصى ايديورز ؛ يوقسه حالا وقوفده مى يز ؟
يا خود ترايده مى باشلادق ؟ بومسائلك حلى بر برينى تعاقب ايتمش
وتحقيقى يابلس برقاچ سنه لك نفوس دفاترينك ده الـده بولنماسنه
توقف ايدر . بويابه بردفينه معلوماته مالك اولمق ايسه اك زياده
مدنيت اك زياده حریت اك زياده معرفت اك زياده نشريات ايله
مأوف اولان ممالك غريبه ده دخى قولايلاقه حاصل اولان
شيردن دكلدر .

يا لكـز ظواهدن استدلالا شو قدر ديه بيليرز كه عصر مزجه
مبدأ سعادت تعبيرينه شايان اولان تنظيمات تاريخندن برى ظلم كـي
علل ساريه كـي محاربه كـي دشمن حيات اولان بلالر بالنسبه
بك چوق آزالمش اولديغندن ظن ايتميز كه تناقصده اوله لم ،
تناقص دكل حتى او نمايز كه وقوف تعبيرينه صالح بر حالده بولونه لم .

ملڪ اڪثر جهتلرنده هريازم ساعتك دكل هرايكي ساعتك برمرکز ايجنده آنجق درت اولي برکويه تصادف اولنه بياديكي حالده معارف نظامنامه سنك قاعده منجيه سني فعله چيقار مق نصل قابل اوله بيلير ؟

تيمور يوللر تمديد زمان وتقليل مسافه خاصيته مالک اولق جهتياه وجود مدنيتك عروق واعصابي حکمنه کيردي ، مجرای حياتي اولدي . بناء عليه سلطنت سنيه ملڪ ايجنده بر طاقم اساسلي تيمور يولي خطاري حاصل اتمکله اوغراشيور . بونلر وجوده کلديكي زمان ترقيا تمزجه پک بيوک فائده لري کوروله جکنده هيچ شبهه يوقدر . فقط وطنمزک بويه برچوق جهتلري همان خالي بر حالده ايکن بحث ايتديکمز بيوک خطاري منقولاتياه بسليه جک قدر شعبه ل نصل ياپياه بيلير ؟ ياپيلسه انشا و اداره لر ينك معرفي نره دن چيقار ؟ ياپلسه اوروپانک آثار مدنيتده کوستردیکی سرعته نه ايله يتيشيلير ؟ مملکتتمز کي وقتيه محصولاتک بتون جهانک حوايج ولذايذني ايفايه کافی اولان نظير سز بر باغزار ثروتک بلکه اونده سکز يارچه سني سولر باصمش چاليلر بوريمش ، قيالر قاپلامش ؛ نفوس شمديکی مقدرده قالدقجه بوموانی کيم دفع ايده بيلير ؟

سلطان سلیمان زماننده عثمانيلرک عموم حوزه حکومتنده دکل - يالکز شو مملکتک ايجنده يوز ميايوندن زياده نفوس وار ايدي ، شمدي قرق ميايون آدم يوق ! مملکت فرانسه نك بش مثل قدر نفوسمز بلکه فرانسز ل قدر دکل . . .

انسان چوغالیور ایمش ، اندن احتراز ایدرسه همان یکر می
 آرشون یرنده بر آدم بولنورجه سنه کثرتله مسکون، هر ایکی
 کونده بر آدم کندینی هلاک ایدرجه سنه فلا کتله مملو اولان
 ممالک غریبه یه خلقی احتراز ایتسین .

اما بر زمان کله جک ایمش که بزده طوپلر اقلریمزده تعیش
 ایدمه، مه جک مرتبه ده چوغاله جق ایمشز ! بز ، بورالرنی احفاد
 احفاد مز دوشونمکه محبور اولمایه جعنی بیله دوشونمیز .

زیرا اعتقاد مزجه اللهم عرضی واسع ، اسلامک توکلای
 غالب ، مدنیتک چاره جولقده قدرتی بو عصرک تصوراتیه
 تحدید اولنه بیله جک درجه لردن عالیدر !

بز بوکون اک بیوک وظیفه مزنی فعله کتیرمک ایسترسهک
 تناسلمزک تکثیرینه حصر همت ایدرجه سنه چالشمالی بز .

چونکه ممالک غریبه نک اهالیجه الان موجود اولان
 وحقی ایلروده وقوعندن احتراز اولنان تکثری جهتیله چکلدیکی
 ویاقورقدینی بلالردن بر قاچ قات اشدینی بز بوراده نفوسک
 قلمندن چکییورز !

المزده بر معارف نظامنامه سی وار ، خلقی جبراً او قومقله
 دولتی اهالیسنه مجازاً مبادئ علومی تحصیل ایتدیرمکه مکلف
 ایدیور . هر طرفده یارم ساعتک بردائره نک مرکزنده برصیبان
 مکتبک وجودینی اقتضا ایلور . شمدی ایشه نه قدر حسن
 نیتله باشلانیرسه باشلانسین ، پاره جه نه قدر فدا کارلق اختیار
 ایدیلیرسه ایدلسین ، نه درلو اسبابه تشبث اولنورسه اولنسون

حیات بشرک ادامہ سنہ کافی اولہ میہ جغندہ شہہ یوقدر . دنیا دہ
یا لکنز برشی کوریورز کہ انسان نسبتندہ و بلکہ ہر درلو نسبتک
خارجندہ تراید ای دیور : اودہ مدیت حاضرہ نک اخلاط
فاسدہ سندن اولان فائض و ہلہ او اخلاطک متعقلرندن بولنان
فائض مرکب ایلہ النور دیندر .

فقط بو حال دخی بر چوجغک اوتہ سندن برسندہ کوریلن
یسا لکلرہ بکزر : مدیتمز دہا پک طفولیت حالندہ در ، کیردیکی
طریق ترقیدہ حقیقہً انسان اطلاقنہ شایان اولہ جق بر مرتبہ یہ
واردینی کبی فائض مرکبلر کبی عدالت ازلیہ و طبیعت انسانیه یہ
مغایر اولان برطاقم مستکرها تک ہرنہ صورتلہ اولورسہ اولسون
زائل اولہ جغندن امینز .

مع مافیہ فائض و یا مراجعہ بقا بولسہ بیلہ ہر کس فائضلہ
پارہ الموق وینہ فائضلہ پارہ ویرمکدن بشقہ برشی یا مقمزرین
کچنمک قابلمیدر کہ جمعیت بشرک اسباب مشروعہ ایلہ تعیشدن
نا امید اولدیغی زمانلردہ حیاتنہ کافل عد اولنہ بیلسین ؟
ایشتہ بومطالعائہ و اوروپادہ کثرت نفوسک دہا برچوق
اسباب ایلہ قوت بولہرق و دہا طوغریسی ارانورسہ او اسبابہ
بر مدار قوت اولہرق عملہ بینندہ حاصل ایلدیکی شدت ضرورتک
تأثیرات والقا آتہ نظر آفن ثروت علماسندن ، ارباب ادارہ دن ،
حکامدن ، اطبادن بر چوق اصحاب قلم بونترک قاعدہ و اسبابنہ
ومنع مضراتنہ دائر ہر کروزہ کندی نقطہ نظرندن ابتدا
ایدرک برچوق مباحث میدانہ قویورلز و ترقی نفوسی بر حددہ
طوتمق ایچون بر چوق وسائلدن بحث ای دیورلز .

کوملک اعمال ایده بیلیر . برکوملک نه حاله کیرسه واوزرندن قایچ سنه کچسه برکوملک دها تولیدینه مقتدر دکلدرکه انسانده اولدینی کبی وسائط محصله تعدد ایتسونده محصولاتک تزیاید نسبتی دکیشسین .

ثانیاً طوتهلم که دکیشسین مادام که صنعتک موقوف علیهی خام اشیا وخام اشیانک موقوف علیهی زراعتدر ، زراعتک اعاشه دن عاجز قالدینی برمقداری صنعت بردرلو یاشاده ماز .

تجارت ایچون قوناش بر سرمایه هر نه قازانسه تناسله اولدینی کبی ایکی سنه ده موجودینی تضعیف ایده جک قدر تمتع ایده مز .

النده کی اشیایی یوزده یوزکار ایله صاتانلره باقلماسین : انلرک کاری تجارت دکل ، بایعک هوس وامنتنی سؤ استعمال ایدرک جواز پرده سی آلتنده ستر اولنمش بر نوع سرقتر .

هله بر تاجر تمتعنی رأس الماله ضم ایدرک ایکنجی درجه ده اندن تمتع ایده بیلورسده بو مضاعف فائده دخی هیچ بر وقت برقای عائله بیننده اولاد واحفادک وقوعی طبیعی اولان تزیایدنه مقابل کله مز . طوتهلم که مقابل کلمش مادام که تجارتک برنجی ماده احتیاجی خام ویا معمول اشیادر ومادام که انلر زراعت وصنعت قوتیه حاصل اوله جق ، زراعت وصنعت انسانک ییه جکنی تدارکدن عاجز اولورسه سائر حوایجنی استحصال ایچون تجارته لازم اولان اشیایی هیچ میدانه کتوره ییه جکنده وتجارت ایسه هیچ بر وقت زراعت وصنعتدن مستغنی اوله رق

اولان طوپراق ذاتاً حد طبيعى ايله محدوددر . تخم چوغالمقاه يوقدن ير ايجادينه امكان حاصل اولمازكه بوسنه او كمزده كي سنه ايچون ثمرآمزمقدارنجه تخم واندن صكره كه جك سنده او تخمك بوسنه اكيه جك تخم ايله نسبت معكوسه سنه معادل كه جك سنه ثمرات حاصل ايديله بيلسين .

بناءً عليه تناسل ايله زراعت هر درلو عوارض خارجيه دن مصون اوله رق شو قواعد مجرده يه اتباع ايدر لر كيدر سه ني نوعمز كره نك هر ارشون طوپراغنده بر آدم بولندي ره جق قدر تكثر ايد بيلير . چونكه خائز اولدني توليد وزياد حاصه لري عوارض بر طرفه بر اقلنجه امور طبيعيه ايچنده موتدن بشقه بر حال ايله محدود دكلدر . موت طبيعى ايسه توليد طبيعيناك آنجق اون بشده برى نسبتنده كوريلور چونكه برارككه برقادين عمر طبيعى مقدارنجه ياشار وقوه توليديه لرينه بر عارضه كلزسه جمعيتنه اك آزدن او توز اولاد بر اقمق استعدادينه مالكلدر . حال بوكه برقادين ايله براركك وفات ايدر ايسه جمعيتدن يالكز ايكي آدم غائب اولور . . .

فقط طوپراق هيچ بروقت او قدر آدمي بسايه من چونكه كرك وسعت وكرك قوه انباتيه جه تجاوزي غيرقابل بر حد طبيعى ايله محدوددر .

بركرده صنعته باقم : اولاون آدم بريره طوپلانورده نهايت درجه ده چالشقم اعتباريله مثلا كونده او توز كوماك اعمال ايدر سه يوز آدمده اوچ يوز كوماك بيك آدمده اوچ بيك

حوایج بشری ایفا ایده جک اسبابك اصول تزیادی ابنای بشرك صورت تکثیریله برنسبتده دکلدر ایضاح مرام ایچون یکرمی سنهك مدتی الهالالم....

مستله بی هر درلو عوارضدن تجرید ایدرك دوشونهلم! وجودی محته اولان ووجودی صحیح بر ارککک تحت ازدواجنده بولنان برقادین سنهده برچوجق تولیدینه طبعاً مقتدردر .

بوجهتله ایکی کشی یکرمی سنهده یکرمی کشی یه بالغ اولور. یا هله مثال عد اولنان زمان مثلاً آلتش سنهیه چیقاریلیر وبرقوجه ایله برقاری یرینه مثلاً درت ویا سکز طاقم زوجین موضوع بحث ایدیلوبده انلردن هر سنه حاصل اولان ارککارله قزلر رشده بالغ اولدقجه بربرینه ویریلیر ایسه اوچ قرنه وارر وارماز درت عائله نك مجموع افرادی شطرنج حسابنده کوستریلن بغدادی کبی شهرلره صیغمایه جق بر مقداره بالغ اولور.

حال بوکه محتاج اولدیغمز شیلرك وسائطه تدارکنندن اولان زراعت وصنعت ویا تجارتك هانکیسی تجریداً مطالعه اولنورسه اولنسون بونسبتده ترقیه مساعد کورلمز . چونکه انسانك هر مولودی طبعاً مولدر ، بو وسائطك ایسه هر محصولی محصل دکلدر .

برکره زراعتی دوشونهلم : اولانك محصولی صرف استهلاک ایچوندر علی العموم حفظ اولنه مازکه هر سنه تخم ثمرات مقدارنجه تزیاد ایده بیلسین .

نائیباً طوتهلم که اولیه اولماش ، زراعتك موقوف علیهی

قور تارمغه اوچالیشیور ؛ دریائی صحرا کبی هر طرفنده کزریلیر ،
 هوایی دریا کبی ایچنده یوزیلور بر حاله اوکتیریور ؛ طبیعتله
 پنجه لشهرك بوقدر جواهر ثروتی سینئه حرصندن او قوباروب
 میدانه دوکیور ؛ اجله کواشهرك بونجه امراض و دوا هینک
 وجودنی او دفع ایدیور ؛ بخار کبی ، اک ثقیل اجسامی اک
 قوتلی معادنی برکشته و پریشان ایتمک شانندن اولان برداهیہی
 خدمتکارلقدہ و برق کبی دنیایی یاقوب بیقعمق لوازمندن بولنان
 برلیہی تاتارلقدہ اواستخدام ایلیور ! وحوش اوکا مونس
 اولیور ، طیورانک اطاعتنده طورییور ، اواسترسه شجرلرک
 ثمراتی بر بشقه شکله بر بشقه حاله کریور ، او مراد ایدر ایسه
 حیرلر خاصیتنی دکشدیریور . حاصلی ایکی آباق اوزرنده ایکی
 آرشون بوینده اوله بر بخاوق غریب بر قوجه عالمده حاکم ازله
 خلافت ایلیور ، بر قوجه کره نی طوپ کبی پنجه تصرفنده
 اوینادیور ! ..

واقعا بو مخلوق بتون بتون عالم وجوددن زائل اولمق لازم
 کلسه حس و تعقلدن نصیبی اولمیان کره و تصور و تصدیق قوتندن
 محروم اولان سائر کره نشینلر ذره قدر متأثر اولماز ، فقط
 انسانک همان کافئه آثاری تلاحق افکار و تعاون سعی ایله حاصل
 اولدیغی ایچون افرادی از الدقجه نوعنک فائده سی دخی آزاله جغنده
 هیچ شبهه یوقدر .

شو قدر وارکه قضیه نی عکسنه چو یروپده علی الاطلاق
 قبول ایتمک قالمیشرسهق نتیجه طوغری چیقماز . چونکه

— نفوس —

انسان شوکره زمین دیدیکمز وجود متحرک روحیدر
دینله بیلیر . زیرا که قسرك خارجنده هر نه حرکت کوریلورسه
هپ آنک سایه سنده ظهور ایدیور ، طبیعتک فوقنده نه اثر
مشاهده اولنیورسه هپ آنک همتیله حاصل اولیور .

قدرتک کالنه ایمان ایله سجده برحیرت و عبودیت اولان
اودر؛ مشیتک عدل واحسانی ادراک ایله برقانون ازلی بی خارجده
اظهار ایتمه که چالیشان اودر؛ نفسنک مادیات وسفلیاتدن اعتلاسنی
کشف ایله افعالنده دنیات علائقندن تبری ایله ظواهرینه قیاس
قبول ایتمه جک صورته روحانی وتجریدی برعظمت کوسترمکه
ولونادراً اولسون موفقیت حاصل ایدن اودر؛ درت بیک سنه
اول جاری اولمش برطاقم اسبابه اوقودیغی ویا کوردیکی نتایجندن
ودرت یوز سنه صکره ظهور ایده بیله جک برچوق نتایج
ایشدیکی ویا دوشندیکی اسبابدن استدلال ایله نوعنک وفات ایتمش
ویا هنوز حیات بولمامش نه قدر افرادی وار ایسه همان جمله سیله
هم مجلس کینه بیله جک صورته و بناءً علیه، اکر تعبیره اعتراض
اولنماز ایسه، لایموتانه برحالده یاشایان اودر!

روی زمینی بوقدر مصنوعات نظرریا ایله او تزیین ایلور؛
طبیعت کلیمه بی اراده جزئی سنه خادم ایدرک بونجه بدایع کالاتی
اومیدانه چیمقارییور؛ ایامی ظلم آتشدن ، لیلی ظلمت دو مانندن

ويا پدر واورتاق قلان وارسه عدالت مطلقه سی حرمتنه ایلسین!
 یوقسه بشقه بر تمئیده بولنسهق نه یانه جغمز تعینیده بزده عاجرز .
 اسقاط جنین حقمده حکومت شدتلی نظاملر یاپدی . هیسج
 برینک تأثیری اولمادی . حالا چوجق دوشورمکه انهماک بر
 درجه ده درکه اکر حکومت منع تولید ایچون قانون نشر ایتسه
 بلکه انک حکمنه اتباع ایتمکده بو قدر اصرار اولمز .

دكلدر . وقوعى پك چوق كورلمشدر كه بر خانهك قائم والده
ويا كورمجه برمدیرهسى بولنور ، مخدوم ويا برادر بك تأهل
ايدر . اوكوندن رقابت قيامتلى قوپمغه باشلار . تأهلدن برده
چوجق دنيايه كليرسه زوجك زوجهيه اولان هر حسن معاملهسى
اولاد اتلاسنه حمل اولنور .

حمل ثانى ظهور ايتديكى كې كلين عئله فكره كلك حقاقتاره
ولسانه آلمادن تأدب اولنه جق افتضاحلره اوغرامغه باشلار ،
ولد مشروعى صورت غير مشروعده حاصل اولمش بر
چوجقده زياده والدهسنه مدار محجوبيت ومورث مشقت اولور .
نصحيته قادينار ايسه هيچ بر محلهده اكسك اولمديغندن شهنشين
ويا تاندير باشلارينه قوريلان برايكي مجلس جنينك اسقاطنى
قرارلشديرمغه كفايت ايلر .

برعجوزمك هوسات شريرانهسى ايچون بر معصوم كوز
كوره تانف اولور كيدر . وبلدكه بيجاره بركنج قيزده ارقه سندن
اولور .

ملكمزده بو عادت ملعونه نهن منشأى ده هم شهوتنه هم
زوجهسنه مغلوب اولان بر طاقم نامردلرك صورت خفيهده جازيه
استفراشى ايدرك بر چوجق حاصل ايتدكدن صكره هم جازيه يي
هم چوجقى زوجهسنك رقابت جلادانه سنه تسليم ايدمكسيدر .
همان دايما تنزلده اولان نفوس اسلاميه به مرحمت ايتسينده بالاده
تعريف ايتديكمز يولده نه قدر اختياريله چوجق دوشورير
والده و نفوذ ويا امريله چوجق دوشورير قائم والده كورمجه

راحتجہ او یومق ایچون کوروکچی اوغلی معجونلری خشخاش
شروبلریله اطفال امتی زهرلک حاصلی دنیاده مضرندن بشقه
هیچ بر شینه یراماق کافی اولیور ، برده شفقتلرینه ودیعه
اولان بر معصومی بر قاچ آی رحمانده طاشیامق ایچون طوغمدن
مزاره کوندریسورلر .

بوقدر خلاف انسانیت بر شنیعه یه ایسه مجازات قدرت در حال
تعاقب ایده رک فاعله سنی بامدّة العمر راحت ایده میسه جک قدر
اذیتلی علتلره مبتلا ایتدیکنی و یا خود عقوبت اخرویه سنی تعجیل
ایچون اجل بقاسنه یا پیشه رق سورکله یه سورکله یه دیوان کبرایه
کتوردیکنی هیچ خاطر لرینه ده می کتور مزلر ؟

قربان کسیلورکن کورمکه یورکی طیانه میان والده لر شوراسنی
له بیلملیدرکه چوجق دوشورمک دنیاده قاتلکک اک
شنیعیدر .

نه درجه لرده اغرب برشیدرکه انسان ایچنده اک بی رحم
اولان قاتلر ، خیوان ایچنده اک یرتیجی اولان آرسلانلر اجنبی
بر معصومه طوقنمغه قیامه سونده قوردلره قوشاره و خصوصیه
کندی اولادینه محبتلرینک افراطنه نظراً تجسم ایتمش بر شفقت
صاییلان والده لر دها دنیاسنی کورمامش اولادینه بی رجحانه
قصه ایده بیلسین !!!

زده اعتراف ایدرزکه وقوعبولان اسقاط جنینلرک اونده
بری شفقت مادرینک فقدانندن و یا خود برچوجق طوغمانجه
اولاددن معدود اوله میه جغه ذاهب اوله جق قدر سرسملکدن

— اسقاط جنین —

دنیاده عقلمه حیرت ویره جک بر حال وارسه قادینلریمزک
چوجق دوشورمکه انهما کیدر .

اوج کون یوزینی کوردکن صکره غائب ایتدیکی برچوجنی
ایچون سنه لرحه کوزلرندن قانلی یاش آقیدان و لدهلر جکرکاغنده
بسلیکی ودها برکره جک اولسون غنجه روینی کوره مدیکی
محصول عمرینی بی پروا کندی الیه تلف ایدیور !

نه اللهدن قورقیور نه پیغمبردن حیا ایدیور ! نه ده
چوجنی اولدیرمک ایچون کندی جانیده مخاطره یه قویمق کبی
عقرباره ، ییلانلره یا قیشمایه جق بر غدارلنی ارتکاب ایتدیکنی
دوشونیور !!

بروالده که راحتی ایچون رحمنده کی معصومک حیاتنه قصد
ایدر، عجبانیچون قارتنی طویورمق ایچون کدی کبی طوغوردینی
چوجوقلری یمز ؟

برطاقم خانملره برکیشده پاره لنان و آغراغندن زیاده آلتون
قیمتمنده اولان برونجکلرله عمومک ثروتی خراب ایتک ، جمعه
کبی قنذیل کبی ایام مبارکه ده مسیره ویا سلطان یازید مناسبته سز-
لکلریله شباب وطنک حسن اخلاقی اخلال ایلک کیجه لری

خصوصيه اوروباده براويون يوز كره يه قدر اوينانيركن
استانبولده آنجق اوج بش كره سير اولنديغندن كللي آغوبك
تيا تروسي فرانسه نك الك بيوك تيا تروسندن زياده تأليفاته احتياج
كوستير اوقدر اثر نزهده بولنه جق ؟

فرانسه ده تيا ترونك معلم اولي عد اولنان (قورنه ي)
اسپانيولجه دن و آلمانيا ادبياتنك موجودلرندن اولان (كوته)
فرانسجه دن اويون ترجمه ايتسديكني دوشونديجه بزم اويونلر
صرف بزم آتاردن اولسون ديمكه ديلم وارميور .

تيا ترومنر ايچون نيم آرزو ايتديكم ماده شمديلك اويونچيلرك
اصلاح اسانيه تيا ترو يازان مؤلفين كرامك اصطلاح پرورلكدن
بر آز فراغت بيورملريدر . اوللري اصطلاح پارملق يانكز
يازي يه منحصر طوتيله رق محاوراتده موجب استهزا عد اولنور
ايدى . شمدي يا زي بوقدر ساده لشوب طوروركن محاوراتده
زنجيرله ربطلر ، متتابع اضافتلر استعمالنه باشلارسه ق حقيقه غريب
اولور .

هر كسك تيا تروده آراديني لسان وجدان دكليدر ؟ يوقسه
وان آغزى تركسي اغلاقاتي هيچ چكلمز .

حال بوکه بشقه ملتر میانده مرتبه کاله وارمش بر شیئی کندینده بولمیان بشقه برمت تقلید ایلیکی ذل عد ایتیموبده اویونلرک ترجمه سنی ذل صایمی آ کلاشاماز بر اثر استیکباردر .

تیاتروده انواع جنایاتک تقلیدی کوریلور . فقط اصحاب تشریح بونده سوء تأثیر مطالعه ایدوبده منعه قیام ایتمامشار انسان سوء مثال آلمق ایسترسه هرکون هرطرفه طولاشان سوء امثال کافیدر .

ادبسنلک یولنی ادبیات ایچنده آرامغه کیمسه محتاج اولماز ، صانیرم .

ادبیاتک وطنی یوقدر . بر فکر اگر صحیح ایسه برلسانده ایده جکی تأثیری دیگر لساندهده تمامیه اجرا ایدر ، انکلتره ، آلمانیا شاعرلرینک یوقدر آثاری فرانسیزجه یه نقل اولمش ، تیاترورده اویسانور ، بالکنز ترجمه دن طولایی قوه بلاغتی آزالور . تیاتروجه اولان لطافت و تأثیرینه هیج خلل کلبور . حقیقت انسان عشق وعصمتی اوغورینه فدای جان ایدر بر قیز ویاخود ظرفا بیننه دوشمش برجاهل جسور کورنجه ملیت وقیافتمی دوشنور؟ دوشونسه بیاه اوهمطالعه نک تأثیرات قلبیه سنجه نه حکمی اولور ؟

شایان دقت رشی دهاوار؛ تیاترو ادبیاتک کوچ جهتیدر . بردرجهده که اون بیکنن متجاوز مؤلفه مالک اولان فرانسهده کوزل برتیاترو بازار اون ادیب یوقدر . یا ادبیاتمزک حالنه نظراً بزده قاچ تیاترو مؤلفی بولنه بیله جک ؟

مفتونيت فداکارانه سنک کوکلارده حصولنه (قورنهی) ک آثار
مردانه می قدر بلکه هیچ برشی خدمت ائمه مشدر. (کوته) نک
(شیلر) ک [۱] اویونلرندن آلمانیاک اخلاقچه حاصل اولان
تأثیراتی تعداد ایتمک لازم کلسه بر بیوک جلد کتابه صغیشماز.
بزدها شمدی برتیارو پیدا ایتدک. بالطبع دهها شمیدین
مکمل اولسنی ایسته میز. چونکه برشیاک بداینده کمال بکاهمک
آنلرک عالم چوجق طوغورمسنه انتظار قییلندن اولور. فقط
نقصانک آز اولسنی و هیچ اولماز ایسه کیتدکجه آزالمسی
ایسته مکده حقمز میدانده در. زیرا قصور اولورکه عجمیلکاه
دخی معذور طوتیه ماز. اعتقادمجه تلفظه اولان فنالق بیاتروده
وجود اولان نقایصک اعظمی صاییلیر.

چونکه تلفظده کی غرابت تیارونک لسانه خدمت منفعتنی
اسقاط ایتدکدن بشقه بر درجه یه قدر مسخره لقدن قورتیه بیلمک
قابل اوله میه جنی ایچون انفعالات نفسانییه بتون بتون ماندر.
اویونلر اکثر اوروبا لسانلرندن ترجمه اولنق بخشنه کلنجه
بوبر قباحت ایسه مسؤلیتی تیارویه دکل اصحاب قلمه عاڈر
مع مافییه تیارو ترجمه سنده او قدر بیوک بر ضررده کوره میورم.
تیارویه متعلق اولان بو اویونلرک یازلدیغی تاریخده بعض
اصحاب قلم ترجمه اوینسانان تیارولرک اکثریسی آثار اجنبیه دن
منقول اولیشن عثمانلی تیاروسی ایچون بر ذل عدایدیورلردی.

[۱] کوته آلمانیاک ک مشهور بر شاعریدر که ۱۷۴۹ دن ۱۸۳۲ یه
قدر بر حیات اولمشدر. شیلر آنلرک تاریخده تیاروده و نثرده اک
بیوک بر آدمیدر ۱۷۵۹ دن ۱۸۰۵ سنه منه قدر معمر اولمشدر.

تماشا ايدنلر اخلاق بشرى كافه معالىٰ لدنيا تيايه كوزلرينك اوكونده تجيم ايتمش كورورلر ، وجدانك اك قوتلى حمى واك مكمل مرييسى اولان مفتونيت ونفرت درحال هييجان ايدر . بوهيجان ايسه قلبك اك رقتلى ويا اك منشرح اولدينى بر زمانه تصادف ايتديكى ايچون طبيعتيله تاثيرى زياده اولور . آنك ايچوندركه اخلاقجه تياترونك خدمتى غزته لردن ، كتابلردن زياده سايارلر .

بنده بواعتقاده قائلم . چونكه تياترولر قدر غزته وكتاب اوكونده كوز ياشى دو كولد يكنى كورمدم .

ريا كى خست كى برسائه نك اويونچيلر قدر حكيم واديب النده تر ذيانه احتمال تصور ايدهم .

حتى بردرجه فائده ليدر كه اوروياجه آنا ر مدنيتك اك بيوك سائقارتدن عد اولنمشدر . انكلتره نك قروموهل [۱] وقايعنه ياردم ايدن اسبابك اك بيوكلردن برى ده شكسپيرك [۲] قيصر تراژده سيدر .

فرانسه ده باپاسلرله زادكانه موليرك قومديارى بلكه وولترك قلمندن زياده ضرر ايتمشدر .

فرانسه انقلاب كيرنده خلقك كوستردىكى وطن وحریت

[۱] ۱۶۵۲ ده حامى جهه وريت عنوانيله انكلتره ده رأس

اداره يه كچمش اولان ذاتدر .

[۲] شكسپير انكليلرلك تياترو اويونچيسى اولدينى حالده نظماً

برچوق تياترولر يازمش برشاعر معظمدر . ۱۵۶۴ دن ۱۶۱۶ يه قدر معمر اولمشدر .

اوحالده طبيعتيه دعواي اثبات ايدهم؛ فقط اثبات ايله اوغراشمغه احتياجده يوقدر . چونكه مادمازل (سازمى) ديكلمك ويا كورمك ايچون باشدن آياغه كوز قولاق كسيلمش بر آدمى بك اوغلى تياترولرندن چيقاروبده كللى آغوبه كتيرمك مقصود دكلدر . هر كس ايسـتديكى يرده ايسـتديكى طرزده اكلنير . فقط « اكلنجهلك جملهنندن مفيددر » دعواسنى ظنمجه اثبات ايده بيليرم . ميدانه قويشمه نظراً اثبات احتياجنده بولنديغ ايسه امور معلومه دندر .

— تياترو نه در ؟

— عاداتا تقليد .

— نه يي تقليد ايدسيور ؟

— احوال بشرى !

شودرت عباره جك تياترونك اكه فائدهلى براكلنجه اولديغنى ميدانه چيقارمغه كافيدر ظن ايدرم .

اكلنجهده عبرت بخشلكدن بيوك نه فائده تصور اولنه بيلير ؟

اوت « ايشده اكلنجه بولنور فقط اكلنجهده ايش بولتماز »

شوراسىده واركه انسان هرايش ايله اكلنه بيلير ، آنجق

هرانسان ايش ايله اكلنه مز .

بناءً عليه جمعيت بشره فائدهلى اكلنجهلرده لازم كورينور .

تياترو ايسه جسم و جان بولمش برخيال شاعرانه در . كويا كه

انسانى النندن طوتار كوكلكلك خفا پرده ليرنى برر برر آچهرق

اكلنيزلى كوشه ليرنى كزديرر .

— تیاترو —

فکر مجھ تیاترو اساساً اویله معرفت ویا اخلاق مکتبی دکل
عادتا برا کلنجه در ، حتی بر طاقم حزین حزین فاجعه لده
تیاترولی اکلنجه اکلن چیقاره ماز . بیلیم که « خیرالما کرین »
انسانی نه غریب بر امتحانه اوغرا تمش ، اکلن زیاده صفا بخش
اولق لازم کلن شیر کولار له اکلن بیوک حزینلر ایرات ایدیور .
برکوزل غروب ویا طلوع کوز اوکنه آلن سین ده دوشونلسون ،
بویله بر تماشاده کوزلری اشک تأثر له طوملاز ویا خود اشک
تأثر له طولی کوزلرینی بویله بر تماشادن چویر بر « صاحب قلب »
واره میدر ؟

انسان دنیاده برکوزل تماشاسی قدر نه ایله اکلن بیلیر ؟
دنیاده انسانه برکوزل تماشاسی قدر حزین ایرات ایده جک نه
بولور ؟

برکوکل عشقک ذاتنده حتی حزیننده بولدیغی لذتی بشته سنده
بوله بیلیرمی ؟ عشقک ذاتی دکل حتی اقصی الغایاتی اولان وصال
قدر بر قلبی محزون ایده جک نه واردر ؟

ینه تکرار ایدرم تیاترو اکلنجه در ، فقط فکر بشرک
ایجاد ایتدیگی اکلنجه لریک جمله سنه مرجح و جمله سندن فائده لیدر .
« ماوم که جمله سنه مرجحدر دیدیکم بنم ذوقه متعلق شیدر .

اولنسون ، بودرلو جسارتی اختیار ایدن سکز اون کشی ایش باشنه کچنجه - مادام که بزده مسلك محافظه سندن هرسوزده هریرده بودرجه عجز ودهسکنت کوسترمک قواعد کلیه حکمنه کیرمشدر - اوسکز اون کشی دنیاده شمدی به قدر وقوعی ایشیدیلن وحتى ایشیدیلین هردرلو مظالمی ارتکاب ایلسه اوکنه طوره بیه جک برقوت وازمیدر ؟

ترقی یولنده کوردیکمز ملتارک حالی بتون بتون بزم عکسزمه کورینیور :

مثلا اوچنچی ناپولیون چیقدی ، جمهوری محافظه ایده جکنه یمین ایتدی . رئیس اولدی ، صکره یکر می بیک کشینک جاننه قصد ایلدی ، ایمراطور اولدی . نهایت اون بش اون التی سنه چالشدی ، فرانسه ملتنگ اتینی ، بیننی حتی روحنی یدی ، ینه فرانسه ایچنده طرفداری بولنیور .

خاق ایسه ناپولیونک ذاته ، مسلکینه لعنت ایدیور . طرفدارینه هیسج اولمازسه آدم نظریله باقیور . یاز نه بدبخت بر ملت ایمشز که فرانسه ده اوقدر ادبسر بر آدهک لاقل بر ملیون طرفداری بولنسون وحتى ایچارنده بو طرفداراق اوغرینه فدای جان ایده جک ینه لاقل اون بیک کشی کندینی اظهار ایتسونده مملکتتمزده بولنان ملت اسلامیه ایچنده مقدس بیلدیکی فکر اوغرینه جانی دکل ، منفعتنی فدا ایده بیه جک اللی کشی کبی بولنه ماسین ، صدحیف !

چاره يوقدر . ابتدا دره نك اوكنه سد چكلمكه مقتدر اولمالي ده
 صكره دكرمن يايغه چاشمالي، عكس حالده سيل همپزي
 كوتورور . « يولنده فقط بشقه طرز وشكلده ينه بر چوق
 هذيان سويلرلر . حتى بو فكري قبول ايتمانلر عندرلنده يا عقل
 ناس يا خود ابله ناسدر . (اعقل ناسدر ، اكر كندندن
 بيوك ايسه ؛ ابله ناسدر ، اكر كندندن كوچك ايسه)

منفعت پرستلر كورويورز ؛ طوتديني مسلكي بحث وتردد
 موقعنه بيايه قودرمق ايسته مز ؛ بوكا دائر بركله ايشيدر ايشتمز
 اشمزازه باشلار ، يوزندن دوشن بيك پارچه اولور .

منفعت پرستلر كورويورز هر هانكي فعلي صورلسه اليني
 اوغوشديرر ، صورتني بورشدورر . « بن نه ياپه بيليرم ؟ وقت
 بويله ايجاب ايدييور . الله جانمي السهده قورتلسهم . نه چاره
 قدر بويله ؛ جناب حق ايستميور . بز بر طاقم عاجز مخلوقاتر ؛
 ايش ايچنده ايش وار ، آه لدنياتني بيلسه كز ! بز دهاسزك
 اكلامديغكز نه بلالر كورويورز . هر كون جكرلرمزدن
 نهرلر كي قانلر اقبور . « قلقلی حدسز ، نهايتسز ترهاتله مجلس
 اداره ايدر . پك جاني صيقلورسه برازيچق اغلار .

الله ايچون باقلسون ا . حميتلي ظن ايتديكمز آدملر ايچنده
 طوتديني فكري ، اختيار ايتديكي مسلكي طوغريدن طوغري يه
 هر كيمك قارشيسنده اولورسه اولسون ميدانه قويهرق بحث
 و مناظره يه جسارت ايده جك ملسكمزده اون كشي وارميدر ؟
 هر كسك منفعت ذاتيسنه مراجعت ايدرز . لايقيه تعميق

— مسلك فكري —

ملکتمزده سلطان احمد میدانی وقعه سی افکار حریت تاریخک سلخی اولدینی کوندن بری اخلاق سیاسیہ من بردر جہدہ مشوش اولمش کہ اصحاب حمیت کوریورز کندندن بیوک بر صاحب حمیتک حضورندہ بر دیگر صاحب حمیتک سوزی آچیلرده او آدم فلان فعلندہ ویا فلان فکرنده مخاطیدر سوزینی ایشیدیرسه « اوت بیچاره نك حسن نیتنه دیه جک یوقسهده فکری یا کلاش ، کندی جاهل باخصوص هر نه دنسه افندمزه قدر عالیرینی بیله مہمش ، ان شاء الله سایه دولتکزده تربیه کورور » کبی اغزندن دوکیله دوکیله بر طاقم لقردی سویلر .

اوطه دن طیشاری چیقار . کندی فکرینه موافق بر طاقم بیلدیکی آماره « سبحان الله ! عجایب حالره اوغرادق ! کندی فیکرمزده بیلدیکمز ذواتهده بر مسند کوردکجه خوشنه کیده جک لقردیلر سویلکه مجبور اولیورز . اخلاقز بوزلمش حالز نردیه واره جق ؟ ایواہ ایواہ ! » کبی بر چوق قوجه قاری فریادلرینه باشلار .

اصحاب حمیت کوریورز . راست کلدیکی مستعدلره « افندم بو یولک نتیجه سی چیقماز . بز برکره لازم اولان درجه یه واصل اوله لم . حمیتمز وارسه او وقت کوستیرز ؛ بشقه درلو

مستعمل اولان حروفك براقچ يوز پارچه دن عبارت اولسي
باصمه جه موجب تأخر اولسون .

نتیجه

یر آدم که (قواعد لسان و عقاید مذهبییه و حساب و تاریخ
و جغرافیا کی) هر صنفه مطلق الوجب اولان فنونك هیچ
اولمازه مبادیسی تحصیل اتمیه ولو او قوسه یازسه دخی استفاده جه
صرف جاهل حکمنده بولنور . فائده دن عاری اولان برمزیتك
وجودی عدمیه مساوی دکلدرده ندر ؟ بو قدر شیئك
تحصیلی که هیچ اولماز ایسه ایکی اوچ بیه محتاجدر . او قدر
مدتده شمدیکی حروف ایله دخی قرائت و تحریرده بالطبع ملکه
حاصل اوله جغنی کیم انکار ایده بیلیر ؟
حاصلی مبادی تحصیل اقتضاسی اوزره تعدیل اولنورسه
حسن نتیجه سی اثریله بویله تصورات وهمیه نك سرعت زوالنده
اشتباه اتمیز .

[تصویر افکار دن]

حالدہ ایسہ ح ص ط حرفلری دخی ها وسین ونا ایله اتحاد
صدا حاصل ایدر .

او حالده بو حروف زائده طی اولنه جق ایسه (فائض و فائز)
کبی معناری بدینده بر ملائمت جزو یه بیله اولمیان بیکلرجه لغتار
الفاظ مشترکه حکمنه کیرمک و بوضورت قرائته خدمتی حرکه دن
پک چوق زیاده اولان قرینته سیاقه کلیاً خلل ویرمک لازم کلیر .
بواشکالک ابقایى حالنده ایسه تبدیل حروفک تهپیل املاده
هیچ فائده سی کورلمه مک طبیعیدر .

فرض ایدم که بویله اولماسین ، املانک صعوبتی برملنک معرفتنه
اصلا مانع دکلدر . اکر بوبابده بر دلیل مثبت آرانیدیرسه شونک
بیانی کافی اوله مازمی که فرانسه ز لسانی املاجه بلکه ترکیدن صعوبتلی
ایکن آنکله متکلم اولان هلتک تحصیانه سوء تأثیری اولدقدن
بشقه بیاغی اورو پاجه لسان عمومی حکمنه کیرمشدر .

طبع بحثی

تبدیل حروفده مطبوعاتجه اعمیتلی دینیه جک بر خدمت
تخطر ایدمه میز ۱۰۰۰ نسخه اعتبار یله باصیلان بر کتابک هر جزوینه که
۱۶ صحیفه دن عبارتدر ، ۴ پارده بیله ترتیب حتی اصابت ایتز که
تهوین معصرف جهتنه اهمیت ویرلسین !

یازی کبی ترتیب برالدن چیقمنه محتاج دکلدر که طبعده

هر قریه‌سنده برقاچ بیک حدیث ضبط ایتمش برقاضی بولنوردی. دیمک اولورکه یا بو خطک قرائتی ظن اولندیغی قدر زمانه محتاج اولماز و یا خودکه او قدر زمانک صرفی مانع تحصیل دکلدر، ثانیاً معرفتیجه برنجی درجهیه واصل اولان انکاتره و آمریکا خلقنک لسان مشترک‌کنده دخی قرائت همان ترکیه درجه‌سنده مشکل ایکن خلقنک تقریباً اونده طقوزی او قور یازارد .
آنلرده هیچ تأثیری حسن اولنمیان برحال بزده نهدن تحصیله مانع مطلق طوتلسون !

تحریر بحتی

حروفک بوبابده تصور اولنان مضررتی دخی ایکی جهته مصروفدرکه بری رسم خط وبری املادر .
واقعا اشکال متصلهده حروف مقطعهیه نسبتله رسم خطک بعض مرتبه صعوبتی انکار اولنه‌ماز .
اما بزده دخی عربستانده اولدیغی کبی چوجقار او قودقاری درسی یازمق اصولی جاری اولسه ، تحریرده (خیرالخط مایقراً) درجه‌سنده اولسون ماسکه بولمق ایچون بوعصوبتک هیچ تأثیری کورلیه جکی عربلرک بالاده بیان اولنان صورت تحصیلیه مثبتدر .
کاهلم املابحثنه : بومعلومدرکه لسانمزده ث خ ذ ض ظ ع حروفنک مخارجی تلفظدن ساقطدر ،
اشکال حروف اراسنه حرکات خفیه و ثقیله وضع اولندیغی

بش و نہایت لسان عثمانیہ زائد کورینان حروف دخی تنقیح اولنسه اوتوز عددینہ تنزل ایده جکدر . ضبط اشکال وملکہ تہجی ایچون بومقدار لر بینده اوله جق فرق نہایت ایکی آیدن زیادہ اوله بیلیرمی ؟

حاصلی بزجه تبدیل حروفک نشر معارفه ادعا اولنسان مضر تنی محکمہ تمیز اوکنده شویله ایکی بینہ عادلہ جرح ایدرکہ :
(۱) تحقیقات مخصوصه مزہ کوره الا آن لسان عربی ایله تکلم آیدن یرلرده (اوروپالیرک آچدینی) مکاتبہ دوام آیدن شاگردان ملل غربیہ اطفالی کبی اوچ درت آیده لسانلرینی اوقویوب یازمغه مقتدر اولمقده در .

(۲) جمعیت تدریسیہ وسائظنک نقصانیہ برابر ہفتہدہ اوچر کون برر ساعت ویردیکی درسارله اوچ درت آی ظرفندہ برطاقم طلبہ یتشدیرمشدرکہ اوللری اشکال حروفی طانیماز ایکن شمدی (لسان عوامده یازلمش اولان) حرکہ سز رسالہ لری قرائت ایده بیلمکده در .

ایشته بر دعوا کہ بالفعل ثابت اولور آندہ استدلال نظری بہ حاجت قالماز . معافیہ تأیید مدعا متامندہ ایکی دلیل مجرب دہا ایراد ایده لم :

اولا بزده آلتی یوز سنہ دن صکرہ تبدیلی ایستہ نیلہ جک قدر مضر تنی صاییلان شکل خط عربده دخی مستعمل ایکن آنلر اوروپانک شمدیکی حالنہ یقین نشر فنونہ موفق اولدیلر .
حتی وقتیلہ تقریباً ۱۲ ملیون نفوسی شامل اولان انداسک

ومطبوعات اعتباریلہ اوج جہتہ معطوفدرکہ ہربری زیردہ آری
آری تحقیق اولمشدر .

قراءت بحثی

یازیمزده قراءتجہ بالاستقرا ایکی احتمال مضرت تصور اولنہ بیلیر:
(اولکیسی) حروف آرمسندہ السنہ سائرہ خطاری کبی
حرکہ بولمامسیدر . اربابی عنندنہ بو برمسلم قضیہدرکہ قراءتک
سہولتی کلمات معروضہنک اشکالیلہ الفت نظردن عبارتدر . یوقسہ
هیچ بر ملتدہ جہالت مطلقہدن قورتلش دنیلہجک بر آدم
یوقدرکہ لسانک یازیسنی بحالیہرک قراءت ایلسون .

بوندن آکلاشدیغنه کورہ صورت تلفظی معلوم اولان بر
کلمہنک قرائتی ایچون یازینک حرکہلی اولوب اولمامسندہ ہیچ
برفرق یوق کبیدر . اسم خالصردن بشقہ تلفظی مجہول اولان
کلماتک ایسہ درستجہ قرائتندن نہفائدہ حاصل اولور ؟

اسم خالصارک طوغری اوقونمسنہ یالکیز آنلرہ برر حرکہ
وضعی کافی ایکن آنک ایچون تبدیل حروف کبی بر امرعظیم
نصل اختیار اولنہ بیلیر ؟

(ایکنجیسی) اشکال حروفک اءصالدن حاصل اولان
کثرتیدر . اربابنہ معلوم اولدیغنی وجہ اوزرہ حروفمزک (لزومی
مطبوعاتہ منحصر اولان تفرعاندنن قطع نظر) اشکال اصلیهسی
یوزدن زیادہ تنوع ایتمز . نحدیدی حالندہ ایسہ بوشکلر اوتوز

(آلدقلمری جیواب ایسه دفع اشتباه ضمننده جمعیت مذکورہ مرکزینہ مراجعتی توصیه دن عبارت ایدی) .

یا تحقیق ناقص و یا تقلیددن مستعار اولان بومثالو خواطر و همیہ مفراطہ متولہ سنک ملتزم ایچنده وجودی ایسه استقامت فکارجه برنوع نقیصه دن معدود اولق جهتیه بحق ردی ایچون بعض مطالعاتک ایرادینہ مجبوریت کلشدر .

شویله که : اولا (زیزده خلاقی اثبات اولنه جق ایسه ده) فرض ایدم که لسامزده حروفک تبدیلنه احتیاج اولسون .

مادام که هیچ اولماز ایسه اجزای معروفه قرآنی قرائت ، عقایدجه هر فردہ الزمدر و مادام که لسامزده درستجه تحریر مرام ایتمک عربینک صرفی اولسون بیلیمکه توقف ایلدیکی مسلمدر ، بزم ایچون خط عربینک تحصیل قرائتی بر احتیاج مبرمدر . بوحالده ترجمه ایچون حروف اخری ترتیب ایتمک عبث ایله اشتغال دکلیدر ؟

ثانیاً طوتهلم که اولیه اولماسین ، تبدیل حروف اولندیفی حالده کتب موجوده دن قرن متعاقبده هیچ کیمسه استخراج مال ایدمه مک لازم کله جکی ایچون حدود چیندن ، محیط غربه قدر یا بلش اولان ملت اسلامیه نک ۱۲۰۰ سنه ده میدانہ کتوردیکی تألیفاتی عموماً اشکال جدیدہ به نقل ایتمک لازم کله جکدر . بونک محتاج اولدیفی مصارف و تکلفاته قدرتمی تعلق ایدر ؟

بویابده اغفال افکار ایدن تصور ایسه قرائت و کتابت

اصول تحصیلک اصلاحنه دائر

مکاتب صبیانده اصول تحصیل اعلا برصورتہ تحویل او ق
متصور اولدینی قوریہ دوریاندن ۴۰۲؛ نومرومزه نقل اولنان
بند مخصوصک بر فقره منده تبشیر ایدلمشیدی .

بوتجدید اصول احتیاجی بروقتدن بری ارباب دقت عندنده
مسلم واجراسی ملنزم اولوب ، دولت وملت طرفلرندن کرک
بالقوه ، کرک بالفعل بوبابده برطاقم تشبثار دخی وقوع بولدینی
حاله مأمول اولدینی قدر استفاده ایدیله مه مشدر .

بومحرومیت ایسه هر درلو تجدداتک موقوف علیهی اولان
توافق احتیاج ماده سی ، اتخاذ اولنان صورت تدبیرده موجود
اولمامسندن نشأت ایتش ایکن ، بعض طرفدن شکل خطک
مساعده سزلکنه حمل اولنه رق ، حروفک تبدیلی آرزو
اولنمشیدی .

بو آرزوده بولنانلرک برطاقی افکارنده اودرجه مصدررکه
جمعیت تدریسیه نک امتحاننه دائر ۴۰۰ نومرومزه مندرج
فقره ده ترجه نک ملکه قرائتی آلتی آیده تحصیل اولنه بیله جکنه
دائر حصولندن بحث ایتدی کمز تجربہ نی شفاها صورت مطلقه ده
جرح ایتدی لر .

عمومك حفظ سعادت و اعلاى شاننى ايستين افرادك
على العموم بو وظيفه ايله مكلف اولديغنده آزيحق عقلى اولانلر
هيچ اشتباه اتمز . حتى طونه ولايتى اهاليسى بو وظيفه نك
اجراسنه دخى تشبث ايدرك بينلرنده اعانه طوپلامغه قرار
ويرمش و حتى بلغارلر بيله بو تشبثه اشتراك ايلش اولديغى
غزته لرك رواياتنددر .

بويله بر معامله محسنه ده استانبول اهاليسى ايالات خلقندن
و ملت اسلاميه وطنداشى اولان اقوام سائر دن كير و قالمق روميدر ؟
بعض ارباب خير اعانه نك زويه ويرلمسى لازم كله جكنى
غزته لردن سهؤال ايتمكده ايدى ، ايسته دولت محل اعطايى
كوستردى . اعانه افكارنده اولانلر ويره جكارى آقچه يى
بانقيه تسليم ايتك لازم كله جكدر .

قالدى كه بواعانه دولتيجه برشى اولماديغندن بالطبع دولتك
نظارت مخصوصه سى تحتنده بولنه ماز . بناء عليه انتظام اوزره
جمع و توزيعنه مدار اولمق ايچون اك زياده اعانه و ير ن ذواتك
بر قوميسيونده اجتماع تكلفى اختيار ايتك و بو قوميسيونك
دفتر و معاملاتى آچيق طوتيه رق ، هر كس ايستديكى تحريقاتى
اجرايه مآذون اولمق اقتضا ايدر .

[تصوير افكار] دن

مألف اولدقاری ناز ونعیم رنج الیمه تحول ایدرک معیشتلری
وطنداشارینک اعانهسنه قالمشدر .

پدر و برادر و یاسائر اقربالرینک شهادتیه یورکلری یاره لنمش
بر طاقم ایتم و نسوان کیمی آج کیمی عریان سوقاق اورتهلرنده
نالان اولدینی ایشیدیلپور .

آنلرده بزم کبی انساندر . دوشدکلری مصائب فاجعه یه
جامی تحمل ایدر وحقارنده الدن کلن معاوتی دریغ ایدنلر
انساندنمی صایلیر ؟

چکدکلری مشقت یالکز کندیلرینه دکل ، عثمانلیلرک
عمومنه عائد اولان بر مسئله ایچوندر .
زیرا حادثه مناسبتیه آنلرک املاکی تهلیکده قالدی ایسه
بزده تمامیت ملکیه من مخاطرده ایدی .

بر صفا دوشکلرنده او یودق ، آنلر طاشلره یاصلانه رق ،
آتلاره کوکس ویردیار ؛ شممدی بیچاره لری اوغرادینی
اضطرابدن قورتارمق هییمزه فرض عین دکلیدر ؟

بوندن بشقه کریدک الیمزده قالماسی ارکان اسلامیه نک اوراده
بقاسنه و بو بقا ایسه اسباب معیشتلرینی احضار ایده بیله جک
معاونتک اجراسنه توقف ایدر . و طنمزک تمامیتنی محافظه
ایچون اقتضا ایدر ایسه جامعزی بیله فدا ایتک بورجزدر .
بو ملاحظه دخی اعانه وظیفه سنی برقات دها تأیید ایتزمی ؟

حاصلی انسانیت و اسلامیت وحمیت وملت کریدلیلر حقنده
جمله منری عثمانلی شاننه لایق بر فتوت اجراسنه اجبار ایدیور .

— تعاونو علی البر —

فرمانه و اخوت اسلامیه نك حال و شاننه واقف اولانر ایچون بر فلا کته اوغرایان وطنداشاری حقنده لندن کلن معامله محسنه بی اجرا ایتمک برنجی درجه ده فرائضدن عد اولنور .

اجدادمرك بو فریضه خیریه بی ایفاده کوستردیکی مآثر ایسه دیلدره دائر نیجه داستان مفاخر پیدا ایلشدر . حتی وقایع سالفه دن اکلایشیلیرکه حسنات اغورنده آقچه دکل ، نقد حیات بذل ایده جک قدر فتوت ملتزمده عادات جاریه دن عد اولنه جق درجه ده ایدی .

ایشته بو جوانمردانک احفادی اولان عثمانلیره ارثاً و فطره حائز اولدقاری صفت سخاوت بر وظیفه عظاما تحمیل ایلشدرکه اوده کریده بولنان قرداشاریمزه لندن کلن معاونتک اجرا سیدر .

بونار اختلاک ظهورندن بری اولاد و عیال و سرمایه حیاتارنی ملتک حفظ اتحادی یولنه فدا ایله عثمانلیلرک سحیه مفخرتی اولان شان جلادتی قهرمانلق مرتبه سنه اعلا ایتدیلر . بو صروده بیچاره لرك اموال موجوده سنی اهل شقاوت و محصولارنی آتش خسارت افنا ایتدیکی ایچون شمدییه قدر

کوندرییورز ، بویله پای تخت طشره لره نسبتته بیک درلو استئنا
 حالنده و طشره لر پای تخته و بربرینه نسبتته بیک درلو مغایرتده
 طور دقچه اداره مزده برحمن انتظام حاصل اولمق قابل دکلدرد،

[حدیقه] دن

نظارتندہ کورلش اولان عالی وفوؤد باشالرك حق تفوق
هانكيسنده اولديغنى ادراكده عقلمار متحير اولور .

هله مأمورك افراده حق تقدمنى — مأمور افراد طرفندن
معاش آلور بر خدمتكار اولديغنى دوشونلاره كوره — قبول
ايدہ بيلمك خيايجه كوچ شيلردندر .

شوراسنى ده اونوميہلم: مساواتك الكغريب بر صورتبه فقدانى
بزده كوريليور ا

بزكه مسلمانلرز وطنمزه هم باره مزله هم جانمزه خدمت
ايدرز . سائر وطنداشلمزكه اديان سائر اصحابيدر ، بوخصوصده
يالكز باره صرف ايدرلر ، عجباً بزه قواصلق آنلره كوشه
صرافلغنى ديوان قدرندن توجيه اولمش بر خدمتميدر ؟

بزكه استانبوليلرز عسكر ويرمه يز ، ويركو ويرمه يز ، فقط
مثلاً ايجه جكمز توتون رژی آلتنه آلنور . سائر وطنداشلمزكه
طشره ليلردر ، ويركو ويرلر عسكر ويرلر يالكز توتونى
ايستدكلارى كبي آلورلر ، ايستدكلارى كبي قيديرلر ، ايستدكلارى
كبي ايچرلر .

حقوق وشرف مساواتسزلغك تأثيرى يالكز بعض افراده
عائد ايسه ادارهده اولان اتحادسزلق بتون هيئتى لرزوناك ايدر
برده مادامكه استانبولك كليات وبلكه جزؤيات امورده دخى
مرجميتى باقيدر ، هم اودرجهده باقيدر كه بورادن مثلاً بوسنه به
تحرير املا كى اداره ايچون بيك بشيوز غروش آيلقى بر مأمور

اوله مادیغمز ایچون بوباده طوغری بر مطالعه بیاننه کندیمزده
اقتدار کوره میز .

یالکز شو قدر دیه بیلیرزکه اوتوز سنه ظرفنده قلیچ قوتیله
دنیا نك ا ك بیوك حكومتی تأسیسه موفق اولان اصحاب و تابعین
گرام حضراتی آر سنده یوزباشیلیق بیكباشیلیق بكاك پاشالق
یوق ایدی . بر اردونك و بلكه بتون اردولرك بوكون رئیس
اولان ذات یارین او خدمتدن انفصال ایدنجه ا ك عادی بر نفر ایله
مساوی اولوردی .

عسكرك كبی خدمات ملکیه ده دخی بر نوع مراتبك لزومی
فرض اولنمش و بو فرض سقیمك ا ك بیوك تأثیرات و مضراتی
حیفا که بزم مملکتده کورلمشدر .

بوباده یوز بیك درلو دلیل ایراد ایده بیایرز .
بز مأمول ایدرزکه بودرلو تجربه لر میدانده طورورکن البته
شو رتب ملکیه ماضیمز کبی استقبالمزی ده تشویش ایتمز . بزده
انکار ایتمه زکه حكومتك حسن اداره سی ، مأموریتلرك درجه
درجه بر برینه تابع بولنسیله حاصل اولور . فقط بونکله ده
بیوك بر خدمتده بولنانلرك دها کوچك برایشده اولانلره واینه
اینه عموم خلقه شخصاً هیچ بروقت رجحانی لازم کلز .

مراتبده اولان تفوقدن ، اصحاب مراتبك دخی حصه دار
ایدلسی او درجه بدیمی البطلاندرکه مثلا وقتیله بر برینه خلف
سلف اوله رق بروقت مقام صدارتده و آندانصرکه خارجیه

برده استعدادك تفاوتی اودرجه لرده قابل انقسامدرکه اگر حقوقده مقیاس طوئلق لازم کلسه ، مثلا ابن سینایه نسبت ایکی ساعت توقیفدن بشقه جزا کورمامسنه حکم اولنان برقباحت ایچون بزم محله بکجیسنی بجاقلرندن سورویهرک مؤبدأ قالمق اوزره غیا قیوسنک اسفل سافلیننه آتمق لازم کلیر .

واقعا آوروپاده برتمایز نجابت کوریلوب طورییور وبونک حق اولدیغنی اثبات ایتمهک چالیشانلرده بولنیور . لکن دعوالرینی ابطاله شو سؤالک کفایت ایدر :

عجبا بوزادکان دینیان فاملیلرک مبدألری وارمیدر ؟ وار ایسه البته زادکاندن دکلدر .

چونکه زادکاندن اولسه کندیمی او خاندانک مبدأی عد اولنهماز . بوخالده یا فصل اوله بیلیرکه ، آحاد ناسدن برآدم فاملیاسنی انسانیتک فوقته چیقماره بیلسینده ، ینه احاد ناسدن بردیگر آدم کندیسنی او خاندانک اعضاسندن بریله مساوی اوله جق درجهیه چیقمارماسین !

بوخالردن آکلاشیلیرکه انسانک حقوق طبیعیه وذاتیه سنجه عقلاً مساواتنه خلل ویره جک بر قاعده بوله بیلمک محالدر . یالکز موضوعات سیاسیه دن اصول اداره بر طاقم امتیازات ومراتبک وجودینی اقتضا ایده جکندن بحث اولنیور وبونی پک چوق قبول ایدنلرده بولنیور . بومراتب مختلفه نك برنجیسی عسکرلکده موجود اولان مرتبه لدر بونلر روایت اولندیغنه کوره حفظ نظام ایچون الزم ایمش . بز عسکرلکله شرفیاب

— مساوات —

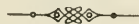
بومعلوم برشیدرکه انسانك جنسیت، قومیت و ضعف و قوت و سیئات و فضیلت و جهل و ذرایت کبی وجودینی استیلا ایدن برچوق عوارضه مبنی دنیاده ایکی آدم بولنمازکه حقیقت حالده بربریه تماماً مساوی اولسون. شو قدر وارکه بوتغیرات اضافیه نك هیج بری، ذات انسانیتی نه ترفیع ونه تنزیل ایده جکندن انسان نه جنسده، نه مذهبه نه قدرته، نه اخلاقده، نه درایتده بولنورسه بولنسون حقوق نظرنده نه برکیسه یه رجحان دعواسی ایده بیلیر، نه کیمسه دن آشاغی قالیر.

چونکه بحث ایتدی کمز عوارضك هر هانکیسی اولورسه اولسون انسانه، جانب قدرتن سلاح تجاوز اولمق ایچون ویرلمش برخاصه دکلدیر. واقعا مؤلفار کوریلورکه استعداد بشره اولان تفاوتی. اصحابنه برامتیاز مخصوص عد ایده رک، مثلاً برغبی حقنده اولنه بیله جک جزایی برذکی حقنده دها خفیف برصورتله فعله چیقارمق ایسترلر. فتمط مادام که بر آدم دیکرینک حقنه تجاوز ایده فعلی میدانده طوررکن انک استعدادینی دوشونمکده هیج برمعنا کوریله میه جکی ایچون، برعاقل ایله برباقل برشخصه آیری آیری برر طوقات اورسه لر عاقله عاقل اولدینی ایچون باقل قدر جزا ایتمه ک، دنیاده نه قدر احق وارسه جمله سنی عقلانک کیف مایشاء تصرفنه اسیر ایتمک دیمکدر.

اچون دخی مثلاً فرانسه پاپاسارندن مشهور بوسوئہ ویا فنلونک کتابلرینی تبعدن بشقه چاره اولدیغنه ذاهب اولمازلردی .
 دیمک که اسلام آردسنده صحیحاً شایان تأسف بویله برحالك دوامنه سببینه منشا هرخطایا اولان جهالتدر .

اعتقادمزه قالیرسه بر پدر سو اعتقاد ایه اتهام ایتدیگی اوغانی یانسه چاغرسه واوروپانک بو قدر مفتونی اولدیغنه سبب سوال ایلسه اله جنی جو ابارک پک چوغنه یوزینی چویروبده بک اوغانه بائدیغی حالد کوره جکی آثار و یا خود ذهنی طوپلایوبده قریم محاربه سنی دوشوندیگی صورتده تخطر ایده جکی افعال آردسنده بیکارجه برهان قوی کورور و آره لرنده اخلاق کبی معنویاتدن بشقه بر نقطه اختلاف قلماز .

بر اوغلده پدرینک معنویاته دائر ایراد ایده جکی سوزلری منصفانه استماع ایدرسه البته اخلاق اسلامیه نك عادات غربیه یه بیک صورتله مرجح اولدیغنی تمامیله اعتراف ایدر . بو اعتراف ایله وجودندن شکایت اولنان اختلاف بتون بتون مندفع اولور . حیفا که زمانمزده او یله پدر او یله اولاد پک نادر بولنسیغندن ملکمزده تجارب پیرانه ایله ذکاوت جوانینک امتزاجی کبی بر مقصد دخی تعدادی امکانسز اولان آمال استقبال مجموعنه داخل صایلیور ، حصولی مصلح هر فساد اولان معارفک قوتندن بکله نیلیور .

براز دوشونہلم : فکر جدید اصحابی عجبا نیچون ملک
 ترقی سنی اورویاہ تقلید یولندہ حاصل ایتک ایسترلر ؟ البتہ
 — ایچلرندن برقاچ زورک استشنا اولننجه — قصورینک فکر نجه
 اورویاہ تقلید ایتک ده ترقی کبی مقاصد عالیہ دن معدود دکلدز .
 سطوتیہ مکننتیہ قدرتیہ عظمتیہ معرفتیہ مدنیہ ثروتیہ
 سعادتیہ کوز اوکنہ برقطہ حقیقہ ککش ! طبیعی کمال واقبالہ
 کوکلرده مفتونیت حاصل اولیور ؛ طبیعی حالہ تقلید ایدلک
 ایستنیلیور ؛ طبیعی کالات انسانیه ایچون بوتقلیددن بشقہ بر
 طریق حصول یوقدر ظن اولنیور .

اوپدزلرکه اثرسانی نتیجہ سی ہر نزیہ واررسہ وارسین
 محافظہ ده بوقدر ثبات واصرار ایدرلر ، اولادینی کندیلرینک
 اثرلرندہ طومغہ کندیلرینک اوآردہ بولملرینی تدبیر کافی عد
 ایدہ جکلرینہ اسلافک فضائل عالیہ وبدایع جلیلہ سنی اخلافہ
 نقل و تفہیم ایچون وساطتہ چالشمش اولسہلر ایدی ابنای وطن
 ایچندہ اورویادن تقلید طرزیلہ اغتنامہ لزوم کورونن شیار
 طبیعتیہ فنون وصنایعہ منحصر قالیردی . دانس لر ، مودہ لر ،
 فلانلر ممالک اسلامیہ نک قپوسندن بیہ باقہ مازدی .

او اولادکہ پدرلرینک مسلک کنندہ بر دلیل حقیقت کورہ مدکلری
 ایچون میتلرینک سوابقہ امالہ ننگاہہ بیہ تنزل ایتزلر ، اگر
 برآردہ پدرلرینی برآقہرق جدلرینک مناخر عالیہ ومأثر عظیمہ سنی
 دوشونسہلر وسببنی قواعد علم وحکمت آرہ سندنہ تحری ایتسہلر دی
 اورویادہ سعادت مادیہ نک اسبابنی مکمل کورمکگہ نعلیم اخلاق

— افکار جدیدہ —

بو بر تعبیر در کہ اسان عمومہ دور انقلابمزدن یادکار قالمشدر .
او قدر یکی و خصوصیاہ او قدر متخالف نقطہ نظر لردن
باقلمش بر سوزك معنای اصطلاحیسنی تمامیاہ تعیین ایتک پک
مشکل کورینور . بو جہتہ افکار جدیدہ ہانکی معنایاہ تفسیر
اولنسہ بشقہ درلو اکلایاناردہ بولنہ مامق غیر قابلدر .

فقط ظن ایدرزکہ شو زبردہ کی معنای قبول عامیہ عرض
اولنسہ خیلیدن خیلی اکثریت قازانہ بیلیر :

بیلدی کمزہ کورہ افکار جدیدہ بزم مملکتدہ اورویاہ تقلید
شرطیاہ ترقیہ میل معناسنہ قوللانلییور . مقابلندہ بولنسان
افکار عتیقہ اکر حالک اوائل اسلامہ ویامبادی عثمانیانہ تقلیداً
اصلاحی قابل دکلسہ ابقاء ماکان علی ماکان طریقنی التزام ایتمکہ
اطلاق اولنور .

بویکی مختلف نظرکہ بابایی اوغلنہ عتہ و تعصباہ واوغلی بابایہ
خفت اعتقاد ایہ اتہام ایتدیردیکی مع التأسف کوندہ برقاچ کرہ
کورلمکددر ، براز تعمیق اولنورسہ بر مقصدک ایکی ایری
نقطہ دن کورلمسندن واومقصدہ متعلق اولان تفرعاتک متعصباہ
التزام اولنمسندن نشأت ایتہ بریا کلساقدن عبارتدر ،

خالصانہ بر مفاهمہ مرام ایہ دنیاہدہ رفعی غیر قابل پک آز
اختلاف بولنہ بیلر ،

بشقه بر مثال کوسترلسونده اندن صکره تربیه اسلامیه به تعرض اولنسون .

ارتحال پیغمبریدن تا حضرت ذی النورینک شهادتنه قدر یوز الی ملیونه بالغ اولان اسلام ارسنده بردفعه قتل نفس جنایتی وقوع بولمامشدر . اوپله بر جنکاورلک زماننده مشرقده ، مغربده نه قدر جنس وار ایسه همان برنسنندن مرکب اولان اقوام اسلامیه نیک برکره بو تربیتنه دقت اولنسونده اندن صکره اسلامیه مرجح بر مذهب اخلاق تحری اولنسون ، یوقسه بر طرفدن حالا بورالک اخلاقی اورو پایه نسبتله دها آز بوزولمش اولدیغی اعتراف اولنوب طورورکن بر طرفدن دخی تربیت اسلامیه بی ناقص عد ایلک بو اعتقادده بولنانارک تمیزسزلکنندن ویا غرضکارلغندن بشقه برشی اثبات ایدمز .

[عبرت] دن

القآتیہ تحقیراً عزل ایدیلہرک شامہ کتیرلدی ، حتی اندلس والیسی بولنان مخدومی عبدالعزیز دخی اعدام ایتدیریش و بر معتاد رأس مقطوعی مرکز خلافتہ جلب ایتدیرلمشیدی . خلیفہ موسی بن نصیری جاغردی ، اوغلنک باشنی ابراز ایلدی . او قهرمان شیردل « امیرالمؤمنین ایشلمدیکنک خیر دکلدر : زاهد و مجاهد بر آدمی بغیر حق اتلاف ایتدیرمشسک . » سوزندن بشقہ برکله تفوه ایتدی . حضور خایفہ دن چیقنجه بعض مقربلری کندینی عصیانہ تشویق ایتدیار ، « واللہ افریقاده برقاچ یوز بیکن عسکریم و ایچارنده سکسان بیکن ازادلی کولہم واردرکه سرورملہ مسرور اولورلر ، غضبملہ غضبانورلر فقط موسی ایچون عصیانہ سبب اولمق احتمالک خارجنده در . » جوانی آلدیلر .

سندکی قوجه برملک عظیمک فاتحی اولان محمد بن القاسم یکریمی درت یکریمی بش یاشنده ایکن غدارانہ بیکن درلو اذیتہ اعدام ایلدی نہ اشکنجه التندہ . ندهه جلاد اوکسندہ حیانہ ، اقبالنہ ذرہ قدر تحسر ایلدی یالکنز آرہ صرہ :

« اذا عونی وای فتی اضعوا

لیوم کریهتہ و سسداد سفر »

یتنی تکرار ایدرک دولت اسلامیهنک کندی کبی لازم الوجود برعسکردن محروم اولدیغنه بیان اسف ایدردی .

بویله کافہ امراض نفسانیہ سنی برمجاهدہ کاملانہ ایله قهر ایدرک سرایا برمجسم مروت کسلمش هرصنندن بیکلرجه ، میلیونلرجه اصحاب فضل و جلادتک برملتده و برعصرده اجتماعنه تاریخاردن

نهایت کنندی بر کوله تسمیم ایلدی ، خانی طوتدیلمر ، بالین موتنه کتیردیلمر . اختیار ایتدیکی جنایتک سببنی سؤال ایدنجه کوله غرضکارلرک کنندی بیک آلتون ایله اطماع ایتدکلرینی سویلدی . خلیفه پاره نی کتیرتدی ، بیت الماله کوندردی . کوله حقمنده ایسه « هایدی بورادن کیت ، شاید وفاتمدن صکره سنی قصاصا اعدام ایدرلر » قولیه حضورندن طرد ایتمکن بشقه بر معامله ایلدی . مسلمه بن عبدالملک اوتوز سنه دن زیاده عسا کر اسلامیه نك امارتنده بولندی ، روم و اتراک قارشوسنده برچوق محاربه قازانهرق ، بر قاچ کره غالبانه بحر حزر اطرافنی طولاشهرق سلطنت امویه نك خارجاً تأمین بقاسنه سبب مستقل اولدی ؛ عسا کرک کافه سی زیر اداره سنده ایکن بر قاچ کره خلافتده تبدل و قوعبولدی ، هیچ بر وقت اطاعت و بولندیغنی حال ایله قناعندن خارجه چیقما دی . حال بوکه نه وقت ایستمش اولسه یدی کندی ایچون خلافتی احراز ایتمک اسهل امور ایدی .

بنی امیه خاندان سلطنتی اشرفندن اندلس قطعه سنک فاتح نایبی حکمنده اولان المظفر نوبت خلافت کندینه کلش ایکن طیب خاطرله سریر سلطنتی برادر زاده سی اولان عبدالرحمن ثالثه ترک ایتدی کندی ده آنک خدمتده بولندی .

موسی بن نصیرکه طرابلس غربدن شمالا اسپانیانک منتهاسنه وجنوباً قناریه اطهری پیشکاهنه قدر ممتد اولان ممالک وسیعه نك فاتح حیحی و حاکم مطلق ایدی ، خلیفه طرفندن بعض خصمارک

افراد شويله طورسون ، تربيه تحکم وملكات تغلبه متصرف اولان حکام وامرا بيننده بييله اصحاب فضيلت کوريلوردی که حاللری حمیت فرقه لرینک اڭ نامدار اولان مروتمندانه غبطه بخش اولوردی .

معاويه ثانی هوسات شباب وامراض نفسانيه نك اڭ قوتلی زماننده آلدیغی سوء تربیه نك بتون بتون خلافی اظهار ایدرک واصل اولدیغی مسندخلافتی بالاستحقاق حاصل اولدیغی ایچون دنیاده هیچ مثل کورلماش برانصاف ایله ترك ورد ایلدی .

تاریخاره دقت اولندیغی حالده اوائل اسلامده خلافته طالب برکشی کوریلورسه حکومت ایاغنه کلدیکی حالده رد ایتمش هیچ اولماز ایسه اون ذاته تصادف اولنور .

سلیمان اموی بو قدر اخوانی ، اولادینی ترك ایتدی ، خلافتی امتک سلامتی ایچون عمر بن عبدالعزیزه براقدی .

عمر بن عبدالعزیز او بار امانتک کندینه تحمیل اولنماسی ایچون بلکه برحریصک تحصیل سلطنته صرف ایده جکی همتلردن زیاده بذل اقدام ایلدی . عاقبت اهل بیعتک اصرار ایله مقام خلافته کلنجه زوجه سنک حلیاتنه قدر هر نه موجودی واریسه بیت الماله کونرددی . دنیاده برقات اثوابدن بشقه برشیده مالک دکل ایدی . سند و بربرستان اهالی سنک یاریسی دینک شرفی آنک عدالتندن استدلال ایله قبول اسلام ایتدیلر . هربری بر فکر واعتقاد ایله حال اختلالده بولسان التمش التمش بش قدر فرقه مخالفه صیت انصافی ایشیده رک علی العموم ترك سلاح ایلدیلر .

کوستریلین بومکارم و فضائلک فیضی ال حکم سز عد اولنان مسائل
عادیه ده دخی جاری ایدی .

کتب اخلاقده موجود اولان حکایاتندر که وقتیه اسکندر یه ده
اسلامک بر مسجدی ینار . وقعه خرسستیانلردن بیلنیر ؛ بر قاج
دلیقانی بریره طولپلانیرلر ، انتقاماً خرسستیانلر تصرفنده بولنان
برخانی احراق ایدرلر . والی بوجنجه نك فاعلرینی میدانه چیقاراماز ؛
کندی ایسه ظلمه دن برشی اولدیغندن مملکتده غیرت وشجاعته
معروف نه قدر کنج وار ایسه بریره جمع ادر ، اوافق اوافق
کاغدرک کیمنه قتل کیمنه قطع ید کیمنه عفو یازار ، طوتدیغی
آدمار بیننده قرعه آتار . هرکس قرعه سنه اصابت ایدن جزایه
منتظر ایکن صف آره سنده یان یانه تصادف ایدن ایکی کنج
آدمک بری کاغدبنه باقوب قتل یازلمش اولدیغنی کورنجه مأیوسانه
بر آه ایدرک « اولدیگمه تأسف ایتیم بر اختیار والدهم وار اکا
کیم باقه جق ؟ » دیردمز یاننده کی دلیقانی « برادر ، نیم قرعه مه
عفو تصادف ایتمش ، دنیاده کیمسه مه ده یوق ، کل کاغدری
دکیشه لم » دیر ! بر یکی بوقدر اهمیتلی فدا کارانی قبولده تعذر
ایدر ، آره لرنده جریان ایدن محاوره بی اطرافدن ایشیدنلرک
کوکلرنده مرکوز اولان فدا کارلق میدانه چیقار : کیمی
بیلدیکنک ، کیمی بیلمدیکنک یولنه بذل جان داعیه سننده
هرکس بر بریله مسابقته قیام ایدرلر . بوهنکامه خرد فرسا والی
اولان ظالمک بیله قلب سنکیننی اریدیر . اوجوانمردانک جمله سنی
بردن بولندقلری مهله که دن ازاد ایدرلر .

یانه وارماز بر حریم حکمنه کتیر لر دی . بعض غزاتک « بره و کده
قادی ناردن کوردیکمز تضیقی دشمندن چکمدک » دیدیکی تاریخلرده
مشهوردر .

حتی قبل الاسلام جگر خوارلقله مشهور اولان « هند »
بیله او محاربه ده زوجی ابوسفیانک مقابلهٔ عدودن یوز چویردیکنی
کورنجه ره کذارینه شتاب ایدرک و آتنگ دیزکننه صاریله رقی
« عرضنی بوراده راقوبده نره یه قاچوورسین ؟ اسلام ایله محاربه یه
کتدیگک زمانلر بویله خیانتی ایدرک ؟ » کبی عصیت انسانیه
وحیت مذهبسنه طوقونه جق برطاقم تشجیعات ایله ینه میدان
کارزاره چویرمشدی .

بوخصائل عالیه یالکمز اصحاب ایله قائم دکل ، صکره دن کلن
اشراف اسلامه دخی شامل ایدی . واقعا متأخرین حسناک
کثرت و علویتنجه بودرجه لره صعود ایده مدیلر . آنجق حق
و عدل یولنه جلاد اوکنده ، زندان ایچنده ، طیباق آلتنده ،
شهید اولان ائمه نک ، مجتهدینک ، علمانک ، صلحانک ، اشرافک
اکابرک هر برندن بربر وقعه نقل اولنق ایستنسسه قاموس قدر
برکتاب وجوده کلیر !

قدهای اسلام ظلم علینده ایکی یوز بیکنن زیاده شهید
ویردیله . او یله شهیدلرکه بازوی جلادتلرینک قوتی اللرینه بند
ایدیلن زنجیر تعدی نی آشنیدرر و خون حیتارینک حرارتی
کردنارینه حواله اولنان شمشیر ظلمی اریدردی ! دیانت و جهاد
و حق و عدله مصروف اولان جهتلرینک بالاده برقاچ مشالی

تصادف ایدر . صوی ویره جکی زمان دیگر بر مجروح آه ایلر .
 بونک اوزرینه بریکی مجروح صوی الیه رد ایلیه رک آه ایدنه
 کتور مسنه اشارت ایدر . صو اکا کیدنجه دیگر بر مجروحک
 « واعطشاه » دیه فریادی ایشیدیلیر، بوده اکا بارداغی کوندریر .
 صوی کتیرن ذات او اوچنجهی مجروحی شهید اولمش بولور .
 ایکنجهی مجروحک یاننه کلیر، باقارکه اوده وفات ایتمش ؛ اندن صکره
 بیلدیکنه شتاب ایدر کوررکه اوده ارتحال ایلش ! او حیاتندن
 بررمق قالمش ایکن حالنجه اب حیاتندن قیمتدار اولان بر ایچم
 صوی کندی ایچوبده اخوانی عطشان برافغه کوکلی قائل
 اولیان مرؤتمندان الهی زماننده بتون ممالک اسلامیه یار واغیاره
 کشاده بر مهمانخانه عاطفت ایدی . اسخیا بولنوردی که بیلده
 برقاچ کره یوز بیسک آلتونه مالک اولور ، ینه اخشام محتاج
 قالردی .

بوشرب فتوت یالکز مردان مؤمنینه منحصر ایدی ظن
 اولماسین : مخدرات اسلام دخی ازواج واخوانیله هم قدر
 وهم حال ایدیلر . یرموکده بولنان نسوان « خسوله بنت الازور »
 ریاستنده کندیلرینه مخصوص برفرقه تشکیل ایتدیله بر طرفدن :

نحن بنات طارق تمشی علی التماق
 ان تقبلوا تعانق اوتد برو افتارق

فراق غیروامق

رجزیله دشمنه شیرانه جملهلر ایدر و بر طرفدن متاعب
 حرب ایله روگردان اولان مجاهدینک اوکنه طوره رق عودتی

خالد بن ولید « رضی الله عنه » دها زمان نبویده مأمور اولدینی غزالره شیخین حضراتی معیتده کتورمش و خلافت جناب صدیقیده عرب و عجم و رومه قارشو احراز ایتدیکی یوزلرجه غلبات عظیمه ایله عادتاً جهانگیرلکه بر استعداد کامل کوسترمش ایکن لشکر اسلامک امارتندن منفصل اولدی، بالافتخار نفرلکی قبول ایلدی .

بومشاهیر جلیل القدر شویله طورسون، عنوان مغخرتاری اوقدر معروف اولمایان اصحاب و تابعیندن اوقدر مروتر، متانتار صادر اولمشدرکه دوشونلدرکه عقله حیرت ویریر . « واقدی » ده مسطوردرکه مصرک فتحنه مأمور اولان اسلام اردوسی اثنای عزیزمته بر ساحله اینر . غزاة موحدین ایکندی نمازینه بدأ ایدرلر . اوصرده قرده برکی چارپار ایچنده بعض اسلام یوخلیلری بولنور . ساقدهده محافظیه بر اقیلانلر بیچارلرک امدادینه شتاب ایدرلر . او حالده ایسه کمیده بولنان بر دشمن اردوسی انتهاز فرصته مجاهدین نمازک اوچنچی رکعتی دها اتمام ایتمدن اوزلرینه هجومه باشلارلر، ارقدهده بولنان صف همان بتون بتون تلف اولور ، سائر صفارده یدی سگزی برندن یاره لشمش مردلر بولنور . ینه بر قوجه اردو ایچنده فرد واحد نمازینی بوزماز دردنچی رکعتی حضور قلب ایله اتمام ایتدکن صکره سلاحه صاریلیرلر، دشمنی قهر و بریشان ایدرلر .

محاضرانده مشهوردرکه برالشم غزواتنک برنده مجاهدیندن بر صاحب مروت مجروحینه صو طاشیر . ایچارنده بر بیلدیکنه

— امام زين العابدين دن بشقه — كافه اولاد واقرباسيله برابر حق يولنه فدای جان ايتك كې بر همت خدا پسندانهارازندن كرى طورمادى. زبير وطلحه رضی الله عنهما امارت مؤمينه وصولرى بر محاربه نك ويره جكي نتیجه يه قالمش ايكن جناب مرتضى نك بر قاج كلمه سنى ايشتمكه نزاعدن كفيد ايده جك قدر قبول حق واختيار انصافده قدرت كوسترديار . ابو عبیده « رضی الله عنه » حمصی ضبط ايده رك اهاليسنك خراجنى الدقندن صكره الجأت حربيه ايله اورادن چكلمكه مجبور اولنجه خرسيتيانلرى باشنه جمع ايله « بز شمدى سرك محافظه كزه مقتدر اوله مایه جغز خراجكزده حقمز قالمادى . » كلام عادلانه سيله مال مأخوذى اعاده ایلدى .

عبدالرحمن ابن عوف « رضی الله عنه » جناب فاروقك خلافتى كنديلرينه وصيت ايتديكى اتى اصحاب شورادن ايكن مذاكره باشلار باشلاماز اك اول كندى نفسى نامزدلكدن اخراج ایلدى . سعد بن ابى وقاص وسعيد بن زيد عشره مبشره دن بولندقدن بشقه برى دولت كسرايى دست قهرمانه سيله زيروز بر ايدن وديكرى روم اوزرينه اولان غزالرده وجودى بر اعانه اسمانى حكمنده طوتيلان اجل مجاهديندن ايكن بولندقارى عرش اعلاى قريته وجودلرينك دكل، نظرلرينك بيله اتصالى قابل اولمايانلر خلافت و امارت دعواسنه دوشدكلرى زمان علائق دنيويه بر لطمه تحقير اورديار ، لياقت قدسيه لرینی خاطره بيله كستورميه رك كوشه ازوايى بيك سرير حكومه ترجيح ايتديار ،

شامليلر دائما پوصودن جانہ قصدايدر و فرقه حق شهادسنك كهنه پاپوشارينه وارنجه يغما ايلرلردى . كنديسى دائما غوغانن يوز جويرنلرك تعقيب اولمامسيچون قطعى امرلر ويرر ومقتوللر اوزرنده نه قدر نقود وجواهر ولباس فاخر بولنورسه وارثلرينه تقسيم اولمق ايچون خصم طرفنه كوندردى .

برادرينك اعدايه التجا ايمسنه قائل اولدى ، ممنونيتنى استحصال ايچون بيت المالدن مخصص اولان يوميه سنى برحبه زييده بردرلورضا كوسترمدى . خلافت اسلاميه كې مسند استحقاقيسى اولان بر دولت عظيمائى بر حكمتك راييه غائب ايده بيلمك مخاطره سنى اختياردن قطعيا چكندى . شهادتى موجب اولان يارلرك جارحنى طوتديار نفسى حقتده امرالهى صدورينه قدر لذيد طعامارله بسلمسنى ، راحت دوشكارده ياتيرلمسنى امر ايلدى . دنياده بردين انسان ايچون دهانه قدر فضائل حاصل ايده بيلير ؟

ظن اولماسين كه اسلامده مكارم اخلاق بو اعظم اربعه نك مخصوص اتندندر . اكابر اصحابدن هانكيسنك سجاياى عاليه سى تصور اولنسه اره لرنده آنجق يلدزلرك ضياسنده اولان فرق قدر تفاوت كوريله بيلير . جناب حسن اسلام اره سندن شمشير اختلافى قالديرمق ايچون واصل اولديغى مسند خلافتدن كفيد ايتدى . امام حسين ظلمك دنيايى قابلاديغى زمان يتمش كشيابه بتون جهانه قارشو رفع ايات ايدرک و جريحه لرندن اقان خوناب شهادت ايچنده غوطه زن اقدام اوله رق شيرخوارينه وارنجه به قدر

بر مذهبك تهذيب اخلاقده اولان تأثيری طبیعت بشریه بی
زاهت ملکیه به تحویل ایلسه دها مکمل برانسان یتشدیره بیلمک
قابلیدر ؟

حضرت مرتضی « کرم‌اه وجهه » قریش ، رسالتپناه
افندمزه قصد ایتمک استدلکاری زمان صباحلره قدر فراش
سعادتده یادی حضرت پیغمبر خانه‌نک اطرافنی طولاشان بر قاج
سیف عربان حفظ حیاته نکهبان ایتمش کبی معنادی اولان خواب
وارامدن بیله محروم اولمادی .

هر غزاده اخوان مسلمیندن یاننده هر کیم بولنورسه سپری
جناب کرارک وجودی ایدی . محاربه‌لرده یالکز صدرینه بر
زره کبیر و آرقه‌سنی کوره بیان دشمننه خوتنی حلال ایدردی .
اولومی اودرجه استصغار ایدردی که اوزرینه یلین قلیج کلن
خصمنه بوجسارتک سببنی سؤال ایدرک معشوقه‌سنک نگاهنه
کندی حیاتی کابین طوتدقلرینی استماع ایدنجه انی بهره‌دار مراد
ایتمک ایچون عقلمره وله کتوره‌جک بر سکونتله کردتی سیف
تعدیسنه تسلیم ایلدیکی کتب محاضرانده مشهوردر .

بر زمان فترت ایچنده مقام خلافته شرفرسان اولدی . ایکی
فرقه اسلام اوزرینه قلیج چکمک مجبوریتنده بولندی . حرکات
حربیه‌سنی دائماً دفع صائله حصر ایلدی . هله شاملیلر نه وقت
فرصت بولورلر ایسه اردوسنه برطامله‌صو کدندرمه‌مکه چالیشیرلردی
کندی غلبه ایدر ، « جناب حقه‌ک جانورلردن دریغ ایتمدیکی
آبی بن انساندن نصل منع ایدرم » قول کریمانسیله ایکی فرقه‌بی‌ده
احسانیه سیراپ ایلردی .

هیچ خلافتیه احتیاجی یوقدر . خلافت خیر ایدیسه اکا ایرشدهک ، شر ایدیسه بزدن مندفع اولدی . عمره خلافتدن ترتب ایدهجك مسئولیت کئندینهده آئنده کفایت ایدر ! « یوللو برعتابدن بشقه جواب آلهمادی .

حقیقت حالده دخی نهی علی المنکر ایچون برچکر پارهسنی حد شرعی التنده اتلاف ایدن اویله برخلیفه عادلن آل وعشایرینی اشراف مسلمینه ترجیح ایتک ذلهسی نصل صادر اوله بیلسین ؟ حضور سعادتیه داخل اولانلر پدزلرندن ، برادرلرندن زیاده شفقت و مرحمت کوررلر واجل ایکی دوداغی آرهسنده اوطورور برمتغلب خونخوارک یاننه کیرنلر دن زیاده عول ودهشتله چیقارلردی . بشقه برمذهبک بشقه برعقیده نک تربیه ایتدیکی آدملر ایچنده بزه بر فاروق کوستریله بیلیرمی ؟

حضرت ذی النورین « رضی اه عنه » ک فتوحات جلیله وفضائل عظیمه سندن قطع نظر یالکنز سراینده محصور اولدینی زمان ابراز ایتدیکی مرحمت فوق العاده و مروت فدا کارانه بر مذهبک قدسیت تربیه سنی اثباته کافیدر . عاصیلر دائما خلیفه مظلومک قانی ایچمک ایستزلردی . حتی بر ایچم صوینی منع ایدهجك قدر تعذیبنه قیام ایدرلردی . خلیفه شفیق ایسه طرفدارانی مقاتله دن منع ایتمکدن بشقه برشی دوشمنز ایدی . هیچ تاریخارده کئندینی مخاطره موته دوشورن خصماسنک محافظه حیاته حصر همت ایدرک ناصیه سنی یدمشیته تسلیم ایتمش طورمش بر بشقه حکمدار کورلمشی ؟

قصر کسری بی یدغالبه سنک بر ضربه سیاه زیر زمینه کچین
 خلیفه اسلام طوپرانغی دوشک و طاشی یاصدیق ایدرک مسجدرده،
 سوقاقلرده یاتار ایدی . سعی ایچون معین اولان مدته براز
 خالی زمان بولورسه بیت المالدن الدینی برلقمه آتمکی نفسنه حلال
 ایتک ایچون بیت المالك دوه لرینه ایله قطران سورردی . زمان
 آسایشده کیجه لری آرقه سنه بر چوال اتمک ویا اون ویا اوت
 یوکلنهرک، صباحلره قدر مدینه نك اطرافنده طولاشه رق امدادینه
 یتیشه جک فقیر وغریب اراردی .

بر کون سخراده صهیب رومی « رضی اه عنه » ک دیزینه
 یاصلانمش یاتار ایدی ، فیروز نامنده بر اسیر حضورینه کلهرک
 بعض شکایتلر ایتدی ، آلدینی جوابلردن شدتله منفعل اولدی.
 کیدرکن سوء قصد ایما ایدر براییکی لقردی سویلیدی . حضرت
 خلیفه « بو آدم نی قتل ایتک استر » بیوردی . یاننده بولنان
 ذوات - یا او یله درده نیچون مجازات ایتمزسکز دیدی . « نیتده
 قالان جنجهیه جزا یوقدر » یولو جواب الدیلر . نهایت فیروز
 حضرت خلیفه بی نمازده ایکن التیام قبول ایتمز صورتده مجروح
 ایتدی ، اکابر مملکت بالین اضطرابنه طوپلان دیلر ، ایچلرندن بری
 « یا امیر المؤمنین عبده کبی افضل ناسدن برولد رشیدک وار سندن
 صکره خلافتی اکا حواله بیور ، جمله من طوع ورضا ایله بیعت
 ایدم » دیه جک اولدی . « قاتلک الله سنک بوسوزدن مقصودک
 رضای الهی دکلدیر . هیچ زوجه سنک طلاقنه مقتدر اوله میان
 آدمی امور مسلمینه نصل توکیل ایده بیلیرم ؟ آل و اولاد عمرک

اخوان دینک ایمان خفیلرینی بتون جهانہ اعلان ایتدیرمدکجه سکونت بوله مادی ؛ مدینه یه منفرداً هجرت ایدرکن قلیجینی بلنه ، کائنی بوینه تعلیق ایدرک و عموم اهل خلاف حضورنده کعبه مکرمه یی برقاچ کره طواف ایلیه رک « بن کیدیورم آرقه مدن کلن اولور ایسه دمی هدر ، اولادی یتیمدر » قول متجددانه سیله اغیارک چهره نخوتی باعمال تحقیر ایتدکجه یرندن حرکت ایتمکه حمیت اسلامیه سی بردرلو قائل اوله مادی . حضرت صدیقک وصیتی وهیچ بر فرد مستتتا اولماق اوزره عموم اسلامک بیعت ومطاولعتیه مقام خلافته کلدی ، سکر سنه ایچنده اسلامک مقدارینی اون مثلندن زیاده تزید ایلدی . امراسنک شجاعتی بر آدمی اسیر ایدرسه ، کندی امرینک عدالتی یوز بیک کشینی اسلامه ترغیب ایلیه رک دنیوی و اخروی هر درلو قید مشاقدن ازاد ایدردی .

قدسک فتحنه عزم ایتدیکی زمان بر دوه سی برده کوله سی بولندی . یوله کیدر ایکن دوه یه بر ساعت کندی بیزر و بر ساعتده عدالت کوله سنی بیدیرردی . موعده واریلوبده مظفریت آلییله قاعه یه کیدمک لازم کلدیکی صرده نوبت رکوب کوله یه تصادف ایتدیکنندن حضرت امیر المؤمنین ملک مفتوحنه دوه سنک یولارینی چکهرک و کوله سنک رکابنده یورویهرک دخول ایلدی .

بوتماشای بیثالی کورنلر ایچون نمونه امتثال اولمق اوزره عدل الهی یر یوزنده محسوس اوله بیله جک برحالده ظهور ایش اولسنه ذاهب اولمق قابل ایدی .

ارتداد ایتمش و مکّه ایله مدینه ده بولنان اسلامک کافه سی ده بوناره قارشو مدارات ایله حرکت اولنمی رأینده بولنمش ایکن افراط رقتله متصف اولان قلب طاہری دنیا لره صیغه میان حمیت اسلامیه بی منفرداً استیعابه کفایت ایدرک وجودینک ضعفی سننک کالیله برابر یالکز باشنه بتون جهانہ قارشو طور مقدن چکنمندی « جسممی یوز بیک پاره ایتسه لر پیغمبرمک برامرینی بردقیقه تعویق ایتکلکمک احتمالی یوقدر » دیهرک اهل ارتداده اعلان جهاد ایلدی . بعون اه تعالی اسلامی قورتاردی ، کندی مقام خلافتده بولندیغنی حالده - اردوسیاه مأمور اولدیغنی غزایه کیدن - اسامه بن زیدک هضمماً للنفس و تنبیها للخلاق برقاچ ساعت یالین آیق رکابنده یوریدی . زمان وفاتنده اسلامی تشتندن وقایه ایچون برخالف تعیننک لزومنی اجتهاد ایلدی . بوقدر اولادی اقرابامی وار ایکن خارجدن فاروق اعظم حضرت تارینی اختیار ایتدی ، واختیارینی ده عباداللهک حائر اولدیغنی حق بیعتہ رعایهٔ اخطار وتوصیه درجه سندن ایلری کتورمدی .

مدّة العمر هیچ کیمسه هیچ بر فعلندن اینجمنه مش وفرد آفریده بر مشروع فعلنک او آموزش احسان الاهی طرفندن رد اولندیغنی کورمه مش ایدی . دنیا ده بر دین ، تربیه ایتدیکی انسانی ده نه یاپار ، تألهمی ایدر ؟

حضرت فاروق « رضی الله عنه » ایمان جلیسنی حضور نبویده اظهار ایتدی ؛ برخانه ده کل بلکه بتون جهانہ کنجایشی قابل اوله میان غیرت حق پسندانہ سی طوبی قرق کشیدن عبارت اولان

عالم اولان شاعر مشهور فردوسی عربك اقوام سائره نظرنده
اولان قدر سزایکونی رستم لسانندن شو صورتله بیان ایدر :

« ز شیر شتر خوردن و سوسمار
عس برا بجایی رسید است کار
که تاج کیانرا کنند آرزو ،
تقو باد بر چرخ کردان تقو ! »

اسلامیتك بویله بر قوم ایچندن تطهیر قلب و تزکیه اخلاقچه
کوسترادیکی معجزه بالغه نصل انکار قبول ایدر ؟ حضرت صدیق
« رضی الله عنه » بر خیلی ثروتله مالک بولندیفی حالده کسب ایتدیکنی ،
ایده جکنی اخوان دین یولنه بذل ایچون اشد فقری اختیار
ایلدی . مالک نه حکمی قالیرکه هر دقیقه حیاتی اسلامیت وانسانیتك
اك چوك برکاری اغورینه فدا ایدی .

کونده بر قاچ کره شهید اولورجه سنه اذیت کورور ایکن
اعتقادینی کتم ایتمک شویله طورسون قیزغین قومار ، کسکین طاشار
اوزرنده بیله آواز بلند ایله اعلان ایتمکدن هیچ بروقت کری
طورمادی . غارده کیجه لرحه آیاقلرینی ییلانلر ، عقربلر صوقدی .
مقتدای مقدسنه فدا کارلغنی اظهاردن حیا ایدرک بر کره اوف
دیدی .

خلیفه اولدی ، اولا خاقمک کندینه اطاعتی کندینک
خالقه اطاعتیه مشروط اولدیغنی اعلان ایله محسود جهان اولان
اویله برمسندده بقاسنی عمومک اراده سنه بر اقدی ، ارتحال
رسالتپناهیدن صکره مکه ایله مدینه دن ماعدا بتون جزیره العرب

— اخلاق اسلامیه —

برطانیہ اور یورپا مؤلفوں کی عجیباً اسلامیہ تہذیب اخلاقہ
تأثیراتی نہ ملاحظہ آیاہ بعض مذاہبہ مساوی کورمزلی؟ جہاندہ
اسلامیتدن بشقہ بر مذهب وار میدرکہ احسانی عدلہ تشریک ایدرک
اخلاقی وظیفہ حقوقیہ دائرہ سنہ ادخال ایتش اولسون؟ جہاندہ
اسلامیتدن بشقہ بر مذهب وار میدرکہ هرکی مکسوباتنک لاقل
قرقدہ برنی فقرایہ تقسیم ایتککہ مجبور ایلسون؟

ا کر بعض مورخارک بحث ایتدیکی حسن اخلاق بر یاناغنه
طوقات اوریلان آدمک او بر یاناغنی چویرمسندن وهرکسک
عالمدن تجردله مغارلره قبانمسندن عبارت ایسه اعتقادمزجه انلر
مقتضای اخلاق دکل، نتایج عجز وفتور صایلق لازم کلیر. مکارم
اخلاق ایسه عجزه کاری دکل، اصحاب اقتدار صفتیدر .

معلومدرکہ دلیل انسانه بیلمدیکنی اوکره دیر، تاریخ فیکرک
اونو تدینی شیاری حفظ ایدر .

اسلامک برکره مبادئ ظهوری دوشونلسون، قبل النبوه
ابنای عرب ایچنده - سعد ابن ابی وقاص «رضی اہ عنه» طرفندن
سر عسکر ایرانه کوندریلن سفیر بلیغک تعبیری اوزره - عم زاده سنی
اعدام ایله اموالنی یغما ایدنلرک صالح وفاضل عد اولنورلر ایدی.
اخلاق واحوال قدیمه نی تصویرده مهارت کامه سی مسلم

عبدة بن الجراح (رضی الله عنهما) نك اللرينی طوتهرق
ایکسینه دخی تکلیف خلافت و بیعت ایتمش و عرش استحقاقی
اولان او پایه جلیله کړک مشارالیهما و کړک سائر اصحاب حق
طرفدن فضائل ذاتیه لرینه قارشی کوسستریلن حرمت بیعتله
واصل اولمش ایدی .

اک بیوک جهانگیرلردن معدود اولان اسکندر رومینک
دیوزنک آباغنه کیتمیسی و فاتح سلطان محمدک منلا کورانینک دائما
النی او پیسی نمونه عبرت اوله جق وقایعدندر . ما حصل

نه نسل ایله در نه سال ایله در

نه جاد ایله در نه مال ایله در

بکم اولولوق کمال ایله در

مثلی بر قضیه حکمتدر که جرح و ابطالنه امکان بولنه ماز .
دنیاده حیثیت وار ایسه آنجق فضیلت و وجداندن عبارتدر .

[عبرت : ۱۲۸۸]

ثروت ایله حاصل اوله جق حیثیت ایسه یا طولاندر یجیلرک
 ویا اصحاب احتیاجک لسان مداهنه سندن ایشیدیلن اکاذیبدن
 وجوده کلیر بر خیالدرکه صاحبنک آلتونلرندن تاج کیدیر لسه
 و کومش لرنندن یا پله بر تخت اوزرینه اوتورد لسه ینه نظر حکمته
 قارشی عرض وجود ایده مزه قارونی، خزینه لری یره کچیر مش،
 کوکه چیقار مامش !

فضیلت علم و اخلاقک انسانه اعطا ایده بیه چکی حیثیت
 و مزیتیه هیچ بر عاقلک شریعه و حکمه برسوز سویلرکه
 حتی یوقدر . چونکه او فضائل ایله تخلیه نفس ایدنلر مساوانه
 قارشی بر شرف ادعا ایتسک دکل ، بالعکس کنسیدیلرینی دائماً
 هر کسک مادوننده طوته جق بر شیمه تواضعکارانه یه مالک اولمق
 مسالک حقیقت و حکمتلری اقتضاسندن بولندیغندن بر زمان
 تفوق دعواسنده بولنمازلرکه قارشیلرنده « بن ده انسانم ! »
 دینلمکه صلاحیت اوله بیلسون !

فضیلت علم و اخلاق ایله متحلی اولان مزیات جلیله اصحابنه
 رعایت معامله سی جبری دکل اختیاریدر . بالاختیار وقوع بولان
 معامله نك مخاطبنه نه عتاب عائد اوله بیلیر ؟

تواتراً بیلیرزکه ارتحال حضرت نبوی (صل الله علیه
 وسلم) دن صکره ثقیفه بنی ساعده ده انصار و مهاجرینک
 آچدینی دعوا ی خلافت او مسند جلیل مهاجرین ایچون
 دلائل قاطعه ایله ثابت اولنجه افضل اهل ایمان اولان صدیق
 اکبر (رضی الله عنه) ایکی جانبنده بولنان حضرت عمر و ابو-

و قصور قیصرک ابواب آهنینی یرلرندن قوپارمش ایکن سر-
عسکرلکدن نفرلکه تنزیل اولندی .

وقعه ایسه امور طبعیه دن بولندیغی ایچون کیمسه نك
و حتی ذات مبارکنک بيله ولو برکله ایله اولسون اعتراضی
دعوت ایتمدی .

وظائف دینه و حکمیه دن بشقه عادات و اطوار بشره
عطف نظر ایتمدیکنز حالدہ مراتبه متعلق غریب غریب پک
چوق مثالر کوره بیلیرز : مثلاً روما ایمپراطورلرندن
(قالیقولا) بر سوکیلی آتی زماننده پادشاه ثانی نصب ایتمدی !
حیوانی اولان بویله بر معامله بی انسانیت ایچون نصل بر دستور
حقیقت عد ایده بیلیرز ؟

عباسیلردن قاهرک مقام خلافتدن سائللکه دوشدیکنی
و عبدالله الصغیرک غرناطه سلطنتندن ملوک فاسک عسکرلکنده
فدای جان ایتمک درجه سنه تنزل ایتمدیکنی تاریخلمزده کور-
ییورز . آسمانی بویله ایکی مصیبت خاطره کلدکجه بودنیای
دینک مراتب اجلالنه نصل امنیت ایدرز ؟

آره صره حیوانی انساندن زیاده تجیل و مخدوملغی
خادمکه و حتی سلطنتی کدالغه تحویل ایدن قاعده مراتبک
سوابق و آثارنده تابودرجه تغیر کوروب طوررکن نقلاً
وعقلاً دائمیت و حقیقتی مثبت اولان امر مساواته قارشی بر
استئنا تولید ایده بيله جکنه حکم و یريله بیلیرمی ؟

ذهنلر ، دنج وجودلر بر طاقم تازه حقايق يكي مآثر ميدانه
 كيتيره كلديكندن قدم اوزرينه تأسيس حيثيت ايتك عمومى
 و حكى بر نظرله باقلادينى حالده بو عالم ترقيده هر عصرى
 عصر سابقك اسارت ادراكات و افعالى تحتتده بولنديرمق
 ديمك اولور .

تورائاً بر خاندان اعضاسنه انتقال ايدن خدمات شرعيه ده
 (ارشد) قيدينك (اكبر) صفتنه تقديمي دخى كفايت
 (اصل) سن و تجربه (فرع) اولمق حقيقتنه مبنى اولسه
 كر كدر .

رتبه نهدر؟ صرف بر امر اعتبارى دكلى؟ اوليله ايسه ابنائى
 بشرك مساوات مشروعه و طبيعیه سنى اخلال ايده جك بر
 مزيت ، بر امر اعتباريدن نصل تولد ايده بيلير ؟

مرتبه قربيت و اختصاص پيغمبريده عمومه فائق اولان
 شيخين [رضى الله عنهما] نك بر قاچ كره تنبهاً للعامه سريه لرده
 يكي اظهار اسلام ايتمش ويا هنوز ريعان شبابه وصول بولمش
 ذواتك معيته تعيين اولندقلرى سير و احاديثده عنعنه سيلاه
 تابندر .

حضرت خالد بن وليد (رضى الله تعالى عنه) بارقه شمشير
 شريعت كبي بر سرعت خاطفه و صاعقه قهر الهى كبي بر شدت
 خارقه ايله ايكي سنه ظرفده جزيره العربى لوث ارتداددن
 تظهير ايتدكدن صكره دو دست مجاهداتيله كنوز كسرى

ایتمش ایکن قیافت و معاملاتنده زماننک افقر فقرا—سندن فرق اولنماز ایدی .

بناءً علیه نجاتندن حاصل اوله جق حیثیت ، انسانک مزیات موهوبه و مکسوبه—سیله مؤید اولورسه آدینه حیثیت دینیله بیلیر . یوقسه دنیاده بر عائلهیه انتسابدن بشقه فضیلتی اولمیان انحاب نجاتک حالی اسعد پاشا مرحومک :

« زاده نوحه شرف ویرمیجک حضرت رب

غیرک اولادینسه بیلمم نه ویرر عزت اب »

بیتنه مثال مشخص اولمقدن عبارتدر .

قدمه کلهجه : بر آدم ذاتاً درایت و معلومات ایله متصف

اولور و بولندیغی مسالکده صدق و غیرته وظیفه—سنی اجرا ایدرسه زمان کچدکجه بالطبع تجاربی چوغاله جفندن و خدمتنک تکثری حقنده بر حرمت زائده حاصل ایددجکندن انسانک سوابق فاخرده سی حکمسنر طوبلق وبارقه فطانت و استقامت ایچنده طول ارام جهتیله صبیح صادق کبی بر نور صفایه مستغرق اولان رؤس محترمه—نی هر درلو مزیت و رجحاندن بری کورمک طفلانه بر اعتقاد اولور .

شو قدر وار که قدم ایله بر حیثیت مخصوصه ترتیبی ده

عمومیت ویا اکثریت حاصل ایدر بر قاعده دکدر . انسانیت طبعاً تولید و تجدیده مائل اولمق جهتیله قرون دکیشدکجه کنج

حالی ارانسه اچلرنده اوچ درت قرن اثبات نسب ایده جک بر آدم بولنه ماز . احتمال که اک بیوکاری یا قوندر دجی و یا خود چفتجی اوغلی چیقار .

بونکه بر ابر نجات دعواسنک ترقیات انسانیه جه هیچ حکمی یوقدر ظن اولنسون . واقما پدر و والدهنک کرک ثروت کرک حسن اخلاق و میلان معرفتجه مسلم اولان تأثیرلرینه نظراً بیوک بر آدم خانه سنی اداره و اولادینی تربیه جه البته مزیات ذانیه سنک ولو جزوی اولسون بر یارچه سنی اخلاف و توابعنه القا ایده جکتدن اکثر ارباب نجات طبیعت انسانیه ده مرکوز اولان حب محاسن و میل معالی جه تلیله احاد ناسدن ده تربیه لی ظهور ایدر . فقط او تربیه ده مساوات انسانیه سنک اخلاص خدمت ایده جک بر حق دکدر . بالعکس نجیب اولان و تربیه نجیبانه ایله تخلیه نفس ایلین اصحاب عرفانه کوره اک بیوک وظیفه او نعمتک شرائط تحدیثی بیلمک و کرک خصائل و کرک مکسوباتجه نه قدر عالی بر مرتبه نی حائز اولورسه اولسون نفسنی کیمسه سنک فوقنده کورمامک مشرب انسانیتکا . رانه سیله علو ذاتیسنی سائرلرینه تصدیق ایتدیرمکدن عبارتدر . فضائل باهره و مشهوره سیله عالم انسانیته شرف رسان اولان اعاضمدن حضرت عمر بن عبدالعزیز بر خاندان سلطنت اچننده پرورده اولمش و مسند خلافتی دخی بحق احراز

تسکيل ايليان بر تاتار رئيسی دگیدی ؟ کثرت فتوحاتجه جهانہ
هیچ مثلی کلامش اولان تیمورلنک جنکیز خدمتکارلرندن
برادمک نسلندن کلیدی ؟

اتا بکه و ایوبیه و ممالکه کبی حکومتلری بر موفق عسکر
ویا بر غیرتلی اسپر تأسینس ایتدیلمی ؟

سلطنت عثمانیهده بر معروف خاندان صاحبی اولان ذواتدن
(چندرلی قره خلیل) عادی بر سوخته ، کوپرلی محمد پاشا
سرایده بر اشچی ، محمد علی پاشا بر چفتهچی زادهدن بشقه
بر شیمی ایدیلر ؟

تاریخلرده کوردیکمز اصحاب ظهورک بیوکلرندن بری
اولان و یالکز خراسان عسکرلیه (دولت صفویه) بقایاسنی
سلطنت عثمانیه ایله افغان حکومت غالبه سنک صولترندن قور-
تاردقدن و روسیه ایله دخی اک قوتلی زمانلرنده غالبانه بر قاچ
کره چارپشدقدن صکره بخارا و خوقند و حیوه و هند
اقلیملرنی سلاحسنر نظامسنر قرق الی بیک عجم عسکرلیه
ضبطه موفق اولان (نادر شاه) ک افشار عشیرتندن یتشمش
عادی بر چوبان اولدیغنی تاریخلرمزده کورمیورمیز ؟

اسویچره نک المانیانک ، انکلتره نک ، امریقانک ،
فرانسه نک ، ایتالیانک ، روسیه نک انقلابات اخیره و سیاسیہ-سنجه
عظمت حالیه-سنی تأسیس ایدن اعاظمدن هانکیسنک ترجمه

سيه « كلش اولسه كندينه مؤسلك عنوان و يريله مز . بر خاندانك شرف و قدريني كندى تأسيس ايمش ايسه او حالده دخى بيوك آدمدن تولد ايمك بيوك آدم طوغمغنى اقتضا ايمه جكي و بالعكس انسانيه هر كس كنديني فضائل و مزيات ذاته سنك ولد مغنويسى بيلمك لازم كله جكي ثابت اولور .

حاصلى كرك مادي و كرك مغنوى دوشونلسون « انسان آناسندن بيوك طوغماز »

عجبا انكلتره دهكى لوردلره فرانسه دهكى پرنسلره ماحاصل دنيانك هر جهته دهكى اصحاب نجابته صورلسه نسلنى مبدأ خلقته ايصال ايده جك كيمسه وارميدر ؟ ايصال ايدنلر بولنسه بيله نتيجه سنده آدم اوغلمغنى صفتيله سائر انسانلره مساواتنى كوسترمكن بشقه نه قزانه بيلير .

روايات و اساطيردن قطع نظر بزجه تاريخاً ثابت اولان بعض وقايى كوزومزك او كنه الالم و حتى تطويله دوشمامك ايچون عرب دولتلرينى دخى قاريشديرميه لم .

(دولت صفاريه) نى تشكيل ايدن بر حيدود ، (دولت غزنويه) نى ميدانه كتيرن بر كوله ، (دولت سلجوقيه) نى او قدر عظمت و اجلاليله عالم سياسته برنجى دولتلردن معدود ايدن بر عشيرت قوجه سى دكلى ايدى ؟ نه حاجت دنيانك نصفنه حكم ايدن ، عالم انسانيتك اك واسع حكومتنى

نامیله آرده دونوب طولاشمقده اولان بر طاقم عادات و عقاید
مشهره نتایجی محاکمه ایتمک ایستوروز .

برنجی درجده آثار و نتایجی بوباده اغلب اولان نجابتی
اله آلهم . نجابت انسان ایچون حقیقت حالد ایستلمیه چک
شیردندر دیهه یز . طاهر بر نسبدن کلمک بر رذیل بابانک اوغلی
ویا پیچی اولمغه — انسانیتک کافه مزیاتی ادراک ایدنلرجه — البته
مرچچدر . شو قدر وارکه سوابق ایله افتخار مثلاً قوؤ جسمانیه
ویا ذکوت موهوبه ایله مباهات تحدیث نعمت دائره سنده
طوتیلورسه نقلاً و عقلاً مقبول اوله بیلیر ، یوقسه قابل ،
صلب جناب آدم علیه السلامدن و معاویه ثانیه (رضی الله عنه)
یزیدک نسلندن کلمکه برنجیسنک ایکنجیسنه رجحانی ادعا
ایلمک فضائل آدمیتی بر ارککه بر قادینک حتی مشاهده لرندن
بیله تأدب اولنه جق بعض یرلرندن ظهور ایتمکه حصر ایلمک
قیلندن اولور .

بوندن بشقه نجابت حکمه بر بیوک تعریض دها کوتورور :
شویلهکه — انبیای عظام و اعزّه کرام استئنا اولدیفی
حالد — انسانیت نظرنده بر بیوک خاندان و یاخود تعبیر
آخرله بر سلسله نجابت تشکیل ایتمش نه قدر آدم وار ایسه
جمله سی مجهول النسبدر . بودعواده بر قیاس مقسم ایله ثابتدر :
مؤسس خاندان اولان ذات بر بیوک آدمک نسلندن « شجره -

(رضی اللہ عنہ) ممالک مفتوحہ سندن قدسہ کیررکن عنایۃ و مرحمتہ کولہ سنی — نوبت اکا کلدیکی ایچون — دوه سنہ بندیرر و حتی مہارینی کندی الیہ چکر !

سلاطین اسلام آرد سنہ ہر نظر حکیم صاحبہ کورہ پادشاہ حکما عنوان افتخارینہ بحق شایان اولان مراد ثانی اون درت یاشندہ کی اوغلانی. کندیلہ مساوی طوتہ رق مسندینہ افتعاد ایلر . فقط ہیچ بر مسلمان بر یہودیہ ہم صف قیام اولمق و یا خود کندی مالنہ دعوا ی اشتراک ایدن کولہ سنی دوه سنہ بندیرمک و یا اولادینک تربیہ سنہ چوجوقلہ مشاورہ ایتمک ایستہ مز .

حکمتہ بعض ارباب مطالعہ اشتراک اموال و حتی اشتراک عیال افکار مفسدہ سنہ قدر مساوات پرورلکدن و انسانیتہ بر خیلی رندان قلندر مشرب « چناق یولداشلانی » کبی ثقیل ثقیل نامرلہ موجود و حتی مفقودلرینک تقسیمہ قائل اولمق درجہ لرنده لوازم اخوتدن دم اورمشلردر . شو قدر وارکہ بو قضایایہ دائر ایدیلن روایاتک بر طاقی ضعیف و بر خیلیدی بطلانہ بنفسہ بینہ و بر چوغی دخی بداهتہ و استدلالہ مردود اولدینی کبی صدد بحث دخی او یولده کی اقوالی تشریح و جہات استدلالی محاکمہ و ترجیحہ متعلق اولمدینی ایچون یالکنز ادیان و عرفان و وجدانک خارجنده اولہرق (حیثیت)

— حیثیت —

بِحث ایتمك ایستدیکمز حیثیتدن معنای فنیسی آ کلاشلمسون!
معلومدر که جهانك هر هانکی جهتنه کیدلسه نجات ،
قدم ، ثروت ، فضیلت ، علم و اخلاق یولنده و حتی بعض کره
بر فردك رنگی براز بیاض اولمغله اسمر و سیاهیلره رجحانی
لازم کلاجکی کبی بر چسوق حالدرده ، طبیعی اولان مساوات
انسانیه مغایر بر اثر تفوق مشهود اولور . و بو حاله لسان
عنائیده حیثیت دینیلور !

شبهه یوق که شریعت و حکمت و انسانیت نظرنده ذاتاً
مساوات اوزره مجبول اولان نبی بشر مساواتک اک شموللی
معناسنه یعنی هر جهتنه بری برینک حالنده بولمق استعدادینه
مظهر دکدر : بر مسلمان اخوان طینتنی اخوان دینی ایله کافه
احوالده مساوی کورمک ایسته مز . مثلاً حضرت علی
(کرم الله وجهه) کبی وصایت نبویه شرفه نائل اولمش بر
خليفة ذیشان دیوان عدالت الهیهنک خارجه بر نمونه سی
اولان و یاخود اولمق لازم کلن محکمه شریعتده قائماً و متساویاً
بر یهودی ایله ترافع ایدر . زمان خلافتنده دنیانک ایکی
جهانکیر دولتی اولان روما و ایران سلطنتلرینی اوتوز قرق
بیک کشیلک بر اردو ایله زیر و زبر ایتمک درجه سنه کتیره چک
قدر کرامت نمای علویت و غالبیت اولان حضرت فاروق اعظم

سونلر . چونکه بزدن زیاده کندیلرینک حیاتی ، بقاسی اگا محتاجدر . دقت ایتسونلرکه دنیاده اعضاسنک هربری برلسان سویلر بر دولت وارمیدر زرده بو قدر مذهب تعرضدن بری قالمش ، زرده بو قدر جنسیت بقا بولمش . لهلولرک حالی دوشونیلور ، مجارستانده قالان ارمنیلردن هیچ بر اثر قلمدیغنه باقیلیرسه بوراده هر قومک نجاتی دولت علیه‌نک استقلالنه متوقف اولدیغی آکلاشیلیر .

بزشمدی‌یه قدر ادیان سائره اصحابی ذمتمزه آلدق . هر عهدمزه وفا کوستردک . آسایشمزدن دور اولدق ملیونلرله جانلر ماللر فدا ایلدک آنلرک آسایشنی ادامه و مال و جاتی وقایه ایلدک . آنلر طرفندن عهده وفا بکارز . وطن عمومی اغراض نفسانیه دن مقدس طوتلسنی آرزو ایدرز . بعض فرقه‌لرده بوتمایلک حصولنی ممنونیتله کوریورز امید ایدرز که بوتمایل یقینده جمله‌سنه یاییلور . افکار صائب ضیایه بکزر بر ملکک بر جهتنده ظهور ایدنجه سائر طرفلرنده ینه آرزمان ایچنده یاییلمق طیبعدر .

[عبرت : ۱۰ حزیران ۱۲۸۸]

کیدی کله سنی معهود حیوان معناسنه کدی قیاس ایلر . بودرلو معلومات ایله عثمانلیلرک عظمت شان و مکارم اخلاقی نصل اوکره نیله بیلسون .

السنة شرقیه نك بر اوروپالی یه همان هیج فائده سی یوق ایکن ایچنرندن برازی انلریده تحصیل ایدیورلرده عربلر ایچون یکی یولده صرف و نحولر و ترکار ایچون یکی یولده لغتیر یاییورلر بونلر مکمل دکل لیکن هیج اولمازسه ابنای وطندن مکمل بر اثر یایمق ایستینلرک حصول مقصدینه خادم اوله بیلیر . السنة غربیه بزم ایچون قطعی الوجب حالنه کیرمش ایکن هیج بریمز سلیم ثالث زماننده کی سید مصطفی قدر اولوبده یازدیغمزی اوقوته جق قدر بر لسان تحصیل ایده میورز . احوال المزك آینه سی آریالرک یازدیغی کتابلره قالدقجه اورویاه نه قدر ظلمانی کورنسهك چوق صایلماز .

بزده هر نه وقت روسیه لیلر لهلیلر روملر فلانلر کبی بشقه لسانلرده اسناداتی ینه اولسان خلقنه افهام ایده بیله جک صورتده رده مقتدر اولورسه ق اورویاده افکار عمومیه پک چابوق حقمزی تسلیم ایدر . بونکه برابر اورویاده شرقک تمامیه بیله مامسی بزجه او قدر خطرلی دکلدر چونکه استقبالمزك اهمیتی لایقیله اکلشلمش و عهده وفا من تمامیه میدانه چیقمشدر .

فقط ینه تکرار ایدرز وطنداشلمز ، بزده اولمان حاللری بزده اسناد ای دوبده امتزاج منافع مزه چالشمقده تردد کوسترمه -

عبارت بر افاق ایستر . مهاج غزاسنده سلطان سلیمانک او چیوز
بیک کشی به بالغ اولان اردوسی مقابله سنه یکرمی بشدیک بحارلی
کتیرر .

شارل کنک هجوم عثمانیانی ایشدیکی کبی وندیکن اسپانیایه
فرارینی و حتی هیج بر وقت قانونی ابله امتحان اقبال میدانسه
کیردمامسی مسخره مسخره عدم تنزله تأویله قالدیشیر .
فاضل احمد پاشانک رابه صویندن کچیردیکی اون بیک کشیلک
بر طلیعه ن ارجاعه مجبور اولمسی فن حربده یکی دور آچه .
بیله جک بر ملحمه کبرا کبی کوسترمک ایستر . نه وقت غلبه
ایدرسهک آردیه دائماً ناکهانی بر قضا قاریشدیرر ؛ نه وقت
مغلوب اولور سهق دشمنه دائماً فوق العاده بر جلادت ویرر .
خرستیانلر حقنده کرک قبل شریعتدن کرک دیوان دولتدن
نه حکم صادر اولسه تعصبه حمل ایدر . نه معامله و قوع بولسه
مذهب مخالفتنه استناد ایلر . قره مصطفی پاشا طرفندن او وقتک
معاملات خارجییه سنجه بحق اعلان ایدیلن ، یانه سفرینه نقض
عهد نامی ویرر . ینه اوسفرده لهستان قرالنک ناکشانه و ناکسانه
اختیار ایتدیکی عهد شکنلکی غزا تعبیریه وصف ایلر .

نمازک تعریفنه قالدیشیر طلوع و زوال و غروب دقیقه لرنده
صلاته ابتدانک جائز اولمامسی اسلام اعتقادنجیه او زمانلرده
کونشی شیطانک طوتدیغندندر یوللوهدیانلر سویلر . عربیدن
ترکیدن عباره لر ترجمه ایتک ایستر . کشایش درون معناسنه
اولان فرج گمهنی رانک سکونیه او قور . تعبیرات تحقیریه دن

مثلا دوسونك ادعاسنجہ اسلامده خلقك حكومتہ قارشو
 هیچ بر كونه حقوقی یوقدر . سنیلر امامك معصومیتنه معتقد
 شیعیلر اختیار اهالی به ذاهبدر . شیعیلر ك مقتداسی امام علی ،
 سنیلر ك پیشواسی حضرت عمردر . ینه او مؤلف فاتحه ، برادر
 اعدامك جوازینه دائر قانون یابدبرر او عصرك علماسنه بویله
 بر قانونی فتوا ایله تصدیق ایتدیرر . پادشاهك عهد و نظامی
 حیاتیله قاعددر . اولوالامر ، مأمورلرینك مال و جاننه
 تصرفنده مختاردر اعتقادنده بولنور . حاصلی کتابی او قوندجه
 بحث ایتدیکی ، شریعت محمدیه میدر چین قانونی میدر تفریق
 اولنه ماز . بودرلو تحقیقات ایله فقهك قواعد حکیمانہ و احکام
 عادلانه سنه نصل وقوف حاصل ایدیله بیلسون .

هامر ، تاریخنه باشلار باشلاماز سلطان عثمانه عمی اعدام
 ایتدیرر ، قوصوه محاربه سنه بزم طرفدن بطاریه لرله طوپلر
 کونددرر . سلیم اول کبی کوپرلی کبی مجددلری ارواح مسلطه
 حالنه قور راهبانه بیك نفرین ایله یاد ایدر . بایزید ثانی کبی
 سفیه ، ابراهیم پاشا کبی مخربلری ملک الحیر شکنه کتیرر عجمانه
 بیك مبالغه ایله وصف ایلر . فاتحی جنکیزدن ظالم کوسترر .
 خائن اسکندر کبی هونیاد کبی قارشوسنده طوران سبع و حشته
 حواریونه یقین حلم و انصاف اسناد ایدر . انك روایتجه
 بز بریره کیدرسهك بر قاچ یوز بیك کشی ایله کیدرز ، دشمنلر مز
 قارشومزه اون اون بشدیک کشیله کلرلر . حتی استانبولده فاتحك
 قوه کلیمه سنه قاشو طوران عسکری طوپی بشدیک کشیدن

اولنیور . ترکر دائما آدم آصارلر و آصدجّه اعلان سرور ایدرلر اعتقادنده بولنیلیور . بر قصه خوان بر طاقم حکایه لر اختراع ایتمش آنک اغفالیله حرم دائره لری او طه لقلبر ، قیامته لرله مملو برر مصطبه سفاهت بیانور . ایکی چاقین بعض نشریاته موفق اوله بیلمش . آنلرک تأثیریه بوراده مسلمان اولمیانلرک حیات و حقوقی روسیه ویا انکلتره سایه سنده محفوظ اولدیغنه حکم اولنیور . بر قاج اقبال پرست افکار عمومیه بی عالم تمدنک محبتدن محروم ایتمک ایچون مسلمانلره متعصب سوسی ویرمش ، ترک آدی آکلدجّه اهل صلیب خونخوارلرینه بکزر دنیاک آلتنی اوستنه کورمکی آرزو ایدر بر وحشی عشیرت تصور اولنیور . بر قاج نوهوس اوچ بش کله فرانسزجه اوکرتمکله عدل و حکمتک زبده الکمالی اولان اسلامیتی جاهلانه و بی ادبانه استهزایه قیام ایتمش اکا باقیله رق احکام دینه اویونجاق صورتنده طوتلق ایستنیلیور .

حالبوکه بزشمدییه قدر اورویا لسانلرنده شرقه دائر مطالعهیه شایان کتاب کوره مدک . شرقک احوالی اوکرتمک ایستینلر نه واسطه ایله وصول مقصده مقتدر اولسونلرده بو سوء ذهابلری ترک ایلسونلر . از جمله فرانسزجه ده قواعد سیاسیه و وقایع و اخلاق ملیه مزده متعلق موجود اولان کتابلرک اک عالمانه سی [دوسون] نامنده بر ذاتک اثری و سوابق و عاداتمزدن بحث ایدن آثارک اک محفانه سی معهود [هامرک] تاریخیدر . بونلردن هانکیسی مطالعه اولنسه ایچنده کوریه لک روایت جاهلانه کک کثرت و غراتی عقله حیرت کتیرر .

— اوروپا شرقی بیلمز —

واقعاً ایچلرنده تخریء حقیقت آرزولری عوالم علویده
انسان وارمیدر یوقمیدر بیلیمک ایچون بیکلرجه اصحاب مطالعه یی
برچوق فرضیات واستدلالات ایله اوغراشیدر دجق قدر ایلرولمش
اولان بونجه ام فاضله بزم کبی بیساعی کیرپیکلرینه باغلامش
دینیه بیله جک درجه لرده قریب اولان بریرک حالی کوردمامک
غریبدر .

لکن وطنداشلمز بویولده سقیم سقیم فیکرلره دوشمسونلر .
قبرستان فناده غنوده سکون اولان اجدادلرینک اساطیر سلف
قوتیه اعماق وجداندن استخراج حقایقه چالش مقده ایکن
مادر وطنک بربرینه ملاصق توأملر کبی یکوجود اوله زق
دوشمش اولدقلری برملتک ماهیتدن خبردار اولمازلرسه
اغرب اولور .

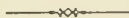
بزایسه اوروپایی بو وقوفسزلقد معذور طوتارز . چونکه
اسلامه دائر معلومات آله بیلیمک ایچون بعض دوسه تلمزک
مفتریاتندن بشقه بر منبعلری یوقدر . مثلاً برانکلیز استانبوله
کلش یانغین طوپی ایشتمش یاننده اولان روم ترجماندن سبب
سؤال ایتمش . ترجمان بایزید قوله سنده اولان سبتلری کوسترمش
ایشته باق ایکی آدم آصمشر آنک ایچون شنلک ایدیورلر
دیش . شمدی برچوق آحاد ایچون قوله دار آغاجی ظن

وظئده ، غربتده همان هیچ بر اجنبی یه راست کله مدك كه شرقه متعلق هر بحثك آخرینه اسلامیتك مانع مدنیت اولدیغندن ، تركارك ظلمندن وحشتندن بر نقرات علاوه ایتمسون . ایشته مرادمز شو مفتریانك بطالاتی اثبات ایتمکدر .

بزم اوچ دعوا مز وار برنجیسی : اسلامیت ، تفرقه نك نفس اماره سی حکمنده اولان تعصبی امر ایتمز بالعکس اتحاد و اخوت اساسنه مستنددر .

ایکنجیسی : عثمانلیلر زمان ظهورنده ادیان سائره اصحابی حتمده اوروپانك او وقتندن بیک قات سماحتکار ایدی حالا دخی بو سماحتده هیچ بر ملتک مادوننده دکدر .

اوچنجیسی : پادشاهلر مزك و زرامزك عسکر مزك علمامزك حقلرنده روایت اولنان بر چوق تعدیات متعصبانه بتون روم مورخلرینك اسناداتیدر . روم لساننده دولت علیه نك احوالندن بیطرفانه بحث ایدر بر مورخ کلامشدر .

استقلالمزی اروپانك موازنه سنه مقياس تعديل ايتمش و بو صورتله بقامزه بك بيوك خدمتله ايشدر .

بزينه صدهه كلهم دولتك بو حمايتي يالكز حريت افكار فروعاتندن اولان حريت وجدانه منحصر دكل عقايد حكيميه دخي شامل ايدى . بيلمزى كه افلاطون ويا اريستونك اوروپا كليسالرنده آدلرني ياد ايتمك كفر محض عد اولنديغى زمانلر شرق جامعلرنده اثرلى كتب شرعيه ايله برابر تدريس اولنوردى . ايشته بو قدر براهين قاطعهيه قارشوينه اوروپا - ليلر بزه متعصب ديرلر فقط مذاهب سائرده بولنان وطنداشدر - يمك بورايديه بولملىينه اعتماد ايديه ميز .

[عبرت : ۱۰ حزينان ۱۲۸۸]

— ايضاح مرام —

ايشيدليكنه كوره وفای عهد عنوانيله « ۷ » نومرولى عبرته نشر ايتديكم مقاله بك اوغلنجه بعض غريب فكرلر ، تاثيرلر حاصل ايديبورمش . شوراسنك بياننه كنديمزى مجبور عد ايدرز كه بز او مقالده بر قومك جنابنه طوقمق ويا بر جنسك قدريني تنزىل ايلك نيتنده بولمندق . هله اوروپانك بزه يوز بيك قات رجحاني بديهى اولان مديت و معرفتى انكار ايتمكى هيچ خاطره كتيرمدك . يالكز اوده ، مسافرلكده ،

یهودیلر خدمت دولتده اون اون بش سنه اول قوللانمغه باشلادی. بو حالار میدانده طوریبور انصاف ایدلسون تعصب بزدهمیدر؟

عثمانیلر متعصب اولمق شوبله طورسون، فوائد اداردنی عین حق عد ایدنلر عنندنه افراط سماحتله مقدوحدر. بز ایسه بوبله بر تعریضه هدف اولمغی شانلی شانلی سوابقمزك بلدکه هپسندن زیاده باعث افتخار عد ایدرز. وارسون تاریخمزك او قدر قانلی صیفه لری او قدر پارلاق حکایه لری ایچنده برده بوبله اعصار سالفهده هیچ مثلی مشهود اولمق بر شعار معدات کورلسون.

استطراد قیلندن اوله رق شونیده علاوه ایدرز که بز، حتی بالطه جینک بیوک پترو حقنده کوستردیکی سماحتی بیله پک او قدر تقییح ایدنلردن دکلز؛ محو ایتدی کمز حکومتلر سلطنت سنیه نك شو وسعت و عظمتله تشکله کفایت ایلشدر وارسون برده بر سردارمزك سایه احساننده بقا بولمش دنیاده بر دولت بوللسون. هر نه نیت اوزرینه فعله چیقمش ایسه خیردن هیچ بر وقت شر تولد ایتدیکی یوقدر. واقعا روسیه نك بیوک پترو دن صکره حاصل ایتدیکی قدرت دولتی بر خیلی صدمه لره اوغراتدی. فقط بو ظهورات روسیه نك قوتندن دکل، دولت علیه نك ضغنندن اولدینی ایچون روسیه بیومامش اولیدی آنک یرینه تجازوده یا لهستان ویا بر دیگر حکومت قائم اولمق ضروری حکمنده ایدی. آنجق روسیه نك بولدینی قوت،

افراددن بعض اراذلك هر یرده جاری و تمایلات ملیه یه مقیاسی اوله مامسی طبیعی اولان تعدیاتنه دائر ایشیدیلن مثلار بر طرفه براقلسون ده بر کره تاریخلره باقلسون استانبولده اوچیوز سنه یه بقین تمادی ایدی بونجه اختلاللر آره سنده بر خرسیان محله سی ویا بر یهودی خانده سنه تعرض اولندیغی کوریلورمی؟ اسلامه روا کورلماش بر ظلمک ادیان سائر، اصحابنه اجرا ایدلیکی وارمیدر؟ .

انکاتره دونماسی استانبوله کیردی افکار عمومیه دیندا - شلری علمهنده هیجانه کلدیمی؟ روسیه اردوسی سیلوری به واصل اولدی ملت هممذهبلرندن انتقامه قالدشیدیمی؟ .

نه حاجت بز بوندن بش آلتی یوز سنه اول آتش تعصبک ینار طاغیر کی غلیان کلی حائنده ایکن ظهور ایتدک؛ روملری حقلریله منفعتلریله مذهبلریله جنسیتلریله یرلرنده ابقا ایتدک؛ ارمنیلری ایرانک، یهودیلری اسپانیانک پنجه ظلمندن قور تاردق .
حالبوکه یانمزدکی بر کوچک دولته بر کوچک بکلك یتمش سکسان سنه دنبری افکار انسانیتک بارقه سحر کی هر طرفه انتشارندن سکره تشکل ایتدیلر مملکتلرنده بر مسلمان بر اقدیلر بر ارمنی به یوز دیرمدیلر بر یهودی نی جانندن امین اوله رق اقامت ایتدیرمدیلر .

دولت علیه طوپراغنده اوچ درت یوز سنه اول خرسیاندن پرنسلر و مناص دیوانیه ده قوللانیلیر مأمورلر وار ایدی .
دول غریبه مملکتته حالا اسلامدن بر یوز باشی یوق . دها

بزایسه بویه بر دور جور ایچنده استانبولی فتح ایدنجه
 الك اول روم کلیساسنک وجودینی ابقا و حقوقنی تعیین ایلدک .
 کندی حالده بر آدمی بشقه مذهبده بولدینی ایچون بلایه
 اوغر آتمق دکل منافعدنن بیله محروم ایتدک .

تأسیس دولت ، تشکیل قومیت ، ترویج مدنیت ، توسیع
 معرفت تدابیر شاهانه سنده کمالی آثار جلیله بیله ظاهر اولان
 فتحه ، ملکندن خرس تیانلغک الغاسی تکلیف اولنمشدی .
 فقط پادشاه قواعد ابدیه نی فواید موقته یه فدا ایتدکن انزاه
 عادلانه سنی اثبات ایله بو تکلیفه « بن اسلامیه شریعتک امر ایتدیکی
 مرتبه دن زیاده خدمتله نفسمی مکلف بیله م » جوابیله مقابله
 ایددی . اسلامی کلمه واحده یه جمع ایله جهانک بتون بتون
 شکلی دکشدیرمک نیت عالیهمتاه سیله سیف جلادته پنجه زن
 اولان سلیم اول بورالرده کی اختلاف مذاهبک ازاله سنی ده
 دوشوندی . لکن روم بطریق کندی دیوان عدالتده فالحک
 عهدینی یاد ایله حقوق مکتسبه لرینک محافظه سنی استدعا
 ایتدی . بو عهدی حاوی اولان فرمان بر حریقده یانمش ایکن
 ایکی اختیار یکیکچری شهادت ایدرک مألنی اثبات ایلدیلمر ؛ ده
 اندلسده خرس تیانلر طرفندن هر درلو عهد و حقه مغایر
 اوله رق دوکیلن قانلرک قوقوسی یاقیلان جانلرک دومانن زائل
 اولماش اولدینی حالده مشربنده اولان انصاف و مرؤت ،
 عزمنده ثبات عنندده حفظ حیاتدن مقدم اولان اولیله بر
 قهرمانی قرارندن نکول ایتدیردی .

نه حبسه کردی نه حقوقدن محروم ایدلی بالعکس سرای
هایونده بیله مذهبی محافظه ایتدی . ینه پادشاه ایله برابر
سلطنت سور دی حتی اجلیه وفات ایتدکدنصکره مدفنه برده
عالی تر به یاپدی .

تعصب بویله می اولور ؟

بز خرستیانلغک ایکی بیوک استنادکاهلرینک بری و بادکه
برنجیسی اولان شرق ایمپراطورلغنی اوله بر زمانده محو ایلدک که
او ایمپراطورلق عاجز قالدقجه عثمانیلره مساعدده ویریر استا .
نبولده محله لر یاپدیریر آدم جلب ایدردی ؛ فرصت بولدقجه
کندی یاپدیردیغی محله لری ظلماً یاقار ، ییقار ، کندلی جلب
ایتدیکی آدملری عهد ناشناسانه قتل عام ایدردی .

ارناوودلقدہ اسکندر بک نامیله معروف اولان خائن انه
کچن مسلمانی دیری دیری شیشه کچیرر کباب ایدردی .

افلاقدہ شیطان ویوده بیگ درلو دنائت و تنزی اختیار
ایله نائل اوله بیلدیکی عهدی بوزارق و بغتة ممالک اسلامییه
هجوم ایدرک طوپلایه بیلدیکی بیچاره لک بهر کون اوچر بشر
یوزینی قازیقارلار ، نمایشی اک خونریز جلادلره بیله نفرت بخش
اوله جق اوله بر زینت شیطان پسندانه ایله سحرالر طوناتیردی .
مجار قرالی ایچنه عثمانلی قانی فارشدیرمهدن شراب ایچمکی
ذل بیلیردی .

حروانلق بکی یکیکچری یاره لرندن دیشیله ات قویاروب
یمکی کندنجه یکتیکلک ارسلانلق لوازمندن عد ایدردی .

عبارت اولان نشئه اولای ظهوری عودت ایتمش ظن اولنوردی .

تاریخچه بر غریب تماشادر که دولتمزک زمان ظهورنده دوشمنلر آره صره بر کوی باصمغه مقتدر اولدقجه جبر و شدتله قادینلرک قارنی یارار هنوز کوزینی آچمش و فقط دنیایی کورمامش معصوملری افنا ایدرلر دی . عثمانلیر هر کون شهرلر فتح ایتدکجه اللرینه کچن چوجقنری جبر و شدتله دکل حلم و شفقتله تربیه ایدر وطنک اولادینی تکثیر ایدرلر ایدی .

دشمنلر سلاح قهر و تعهدی ایله مجهز بر قوجه اردو ایله کلیر اوفاجق قلهلرک تسخیرینه موفق اوله مازلر دی . عثمانلیر قواعد انصاف و مرحمتله مسلح بر اوفاجق فرقه ایله قوجه قاعه لرک قبولرینی اوکلرنده اچیق بولورلر دی . دشمنلرده عثمانلی اسرایی پرانغهلرده کورکلرده عمرینی کچیردی؛ عثمانلیرده دشمن اسرایی وزارتله صدارته قاضی عسکرلکه مشیخته نائل اولورلر دی .

بزدن بر پادشاه زاده اختیارینه اوروپایه کیتدی مسلمان اولدینی ایچون حقارت کوردی یدی — کز سنه لک عمرینی زندانلرده حبسلرده کچیردی عهده و فابولدی حقوق انسانیتدن محروم ایدلدی حتی تبدیل مذهب ایچون بر چوق جبرلر کوردی نهایت تسمیم اولندی .

بزه دشمندن بر فقیر قزی اسیر دوشدی نه حقارتله اوغرادی

— وفای عهد —

(عثمانیله ره متعصب دین کیمدر)

ز دیمش ایدک که هر درلو عقایدی وجدان دائره سنده
قالوبده غیره تجاوزدن بری اولد قجه حمایت ایتک خصوصی که
حریت افیکارک اک صحیح معناسیدر، قرون اخیرده عثمانیلیرک
ایجاد مروتی اولدیغنی بر صاحب وقوف انکار ایدمهز .

بر عصرده که مدینت شرقیه نک موت مشخصی اولان تانار
بلیه سنک شدت هجومیله جیحون و فرات و سند و حرز
آره سنده کی معموردر هنوز تزلزلی ختام بولمامش اراضی
منحسفه حالنده ایدی . بر عصرده که نائرء تعصبک معنای
مجسمی اولان اهل صلیب داهیه سنک تعدیات جانسوزیله آناتولی
طرفلری دها کورندن دومانلر ، کولندن آتشلر صاحیلور
بر یانغین بری شکلنده ایدی .

بر عصرده که هر کسک کولکنده غیرک اعتقادینه خصومت
کندی اعتقادینه محبتدن یوز بیسک قات زیاده قوت بولمش ،
سیف تعدی چکلمش ، آتس ظلم علولنش ، شرق و غرب
آره سنده توالی ایدن صدمات ایله عالم بر برینه کیرمش ایدی .

سلطنت سنیه عدل الهینک صون حمایتنه التجا ایدرک قواعدینی
تأسیس و حدودینی توسیعه باشلادی . بر صورتده که معاملات
کریمانه سنه باقلسه اسلامک کافه احوالی صرف عدل و احساندن

باشلادی؟ فردای قیامت همان یارینه می تصادف ایدیور؟ یاخود بر ایشه صکره دن باشلایانلرک اولدن باشلایانلرد یتیسه بیلمسی احتمالی سلب ایددجک بر قاعده می پیدا اولدی؟ یوقسه بز و طنک سعادتنی بالذات کوردمیه جگمزی بیلیرسهک آرزو ایتیه جگمیز؟

بز ترقی به باشلارسهق اوروپا مانع اولور دینله جک . . بو اعتقاد ممالک متمدنده علی الاطلاق حکمنی انفاذ ایتمکه اولان افکار عمومیه نك مزیتنی بیلمامکدن نشأت ایدر. اوروپا د کیمسه قالمامشدر که بر قومک ترقیسی هر قومک ترقیسنه خدمت ایدر. جکندن غافل اولسون. اصحاب تمدن او قدر مجنون دکلدرکه غیرى اضرار ایچون کندی ضررینی اختیار ایلسون. — کشفی ناقابل اولان و قوعات بر طرفه براقلیجه — حکمة و قاعده و ظنمزک استقبالنجه سالب امنیت اوله جق بر ماده وار ایسه معارفده اولان نقصانمزدر .

زیرا تأمین استقبالك موقوف علمیی اولان نشید روابط و اتحاد افکار ، مجرد معارف سایه سنده وجود کله بیلیر . ایشه بو حالاره نظراً وطن محبتیه متحلی اولان کولکلری کرچکدن خون ایدن فاجعه ملکمزجه معارف حقنده کوریلان فقدان همتدر .

[عبرت : ۱۰ مارت ۱۲۸۹]

ایچنده عوالمی احاطه یه مقتدر اولان افکار بشری ادرا کندن عاجز براقه جق قدر آثار ترقی میدانه کتیردی . همده بو آثارک بلکه یوزده سکسانی یوقدن ایجاد ایلدی . یا بز بر وطن ایچنده بر اتفاق دائره سنده بولنه رق مدنیت پرورلکی لایقیه التزام ایتدی کمز و یابه جغمز شیلرک نمونه سنی او کمزده کوردیکمز حالده عجیبا نه قدر بدایع اظهارینه مقتدر اوله میز ؟ اوروپا قدر نفوسمز یوق دینله جک . . . اوروپانک معمور اولان طرفلری قدر ملکمز وار ، نفوس ایسه مدنیت استراحت سایه سنده چوغالمغه باشلار . بر کرده ده ترقی یولنی طوتنجه شطرنج حسابیه تزیاید ایدر ؛ بناء علیه ممالک عثمانیه نکه ده انکلتزه کبی او طورمغه یر بولنه میه جق صورتده انسانله طولسی بر یوز سنه نک کاریدر .

مملکتده اسباب معموریت یوق دینله جک . . . یاپامشزکه اولسون . اوروپا جاده لریله ، تیمور یوللریله ، لیمانلریله ، جدو - لاریله ، شهرلریله و قصبه لریله خلق اولمندی یا ! بر ایکی یوز سنه اول اوراسننکده بزم مملکتدن هیچ فرقی یوقدی . سعی ایله اوراده وجوده کلن شیلر بوراده نیچون یاپیله مسون ؟

خلقمزده ثروت یوق دینیه جک عبرتده بر قاچ کره بیان ایتشدک که سعی بی، ثروت وجوده کتیرمز . ثروتی سعی و وجوده کتیرر .

اوروپا ترقیه بزدن اول باشلامش دینیه جک . . . اول باشلامقنه نه لازم کلیر ؟ ساعت ایام وقت غروبی چالمغمی

بیننده بالطبع — هر درلو تفرقه امکانی سلب ایده جک صورتده — حاصل اولان امتزاج منافع کوکلره کرچکدن حس ایتدیریلیرسه البته وطن عمومی بطریق خانه لردن معزز طوتینه جغندن ملکک ایچنده هر درلو حسناتی جامع و بیاغی هر درلو سیئاتندن بری بر دیگر اوروپا پیدا اوله جغنده شبهه یوقدر . وطنمزده بربرینه ادبیاتجه تقدم دعواسنه دوشه جک بر قاچ لسان بولنه جق ، موجود هر فن و مربیء جهانیان و صفنه بحق لایق اولان بر قاچ قومک احفادی کرک بر برلریله و کرک سائر ملتله معارف یارشنه قالدیشه جق ، مواردات تجارتک مرکز طبیعیسی اولان بویله بر موقع مشتتاده ذکاوتجه قدرتک بر عطیه مخصوصه سنه نائل اولمش بر قاچ ملت استحصال ثروتده بربرینه رقابت ایده جک ، هربری عصرلرجه جهانیکیرک ایتمش بر قاچ قهرمان خلق حفظ وطن یولنده یکدیگریله فداکارلق امتحاننه حیقه جق ، حاصلی جمعیتمز هر عضوینه ناطقیت کلمش بر وجوده بکزه یه جک ، اختلافاتمز بر چالغی طاقنک مقدماتنده کوریلان اختلافلر کی دائما بر حسن آهنگه خدمت ایده جک .

یا بوقدر اسباب معاونه حسن استعمال اولنورسه قارشوسنه هانکی صعوبت ، هانکی مانعه طوره بیلیر ؟ اوروپا هربری بر بشقه یر طومتش ، بر بشقه حکومت آلتنه دوشمش برچوق ملتلردن مرکب اولدینی ایچون شمدی یه قدر مساعینسک بلکه یوزده سکسانی آدم اولدیرمکه مملکت تخریب ایتمکه تجارتی مشکلاته دوشورمکه صرف ایتمش ایکن ایکی عصر

صورتنه قويمق ويا عثمانليردن تفریق اياہ بشقه بر حکومتہ الحاق ایتک قابل اوله بيلسون .

بوندن بشقه تفرقه ميلاری بر زماندنبری ملیکمزده ولو نه قدر جزوی اولورسه اولسون کورلمکده اولان آثار ترقینک و خصوصیه بر برینی تعقیب ایدن بو قدر تجارب الیمه نك تاثیراتی آلتنده ازیلوب طورییور . هیج ظن ایتمز که بوندن صکره بر کردستان فتنه سی ویا بر کرید حادثه سی دها ظهور ایده بيلسون .

عربستان خلقی ایسه اتحاد دیانت جهتیله عصیت عثمانیه نك رابطه اخوتنده و خلافت اسلامیه نك تحت بیعتنده بولندقلری ایچون اورالک افتراقیدن هیج قورقولماز .

بحث ایتدیکمز اختلاف قوتیه عالم ترقیده بلکه اک بیوک موقعی بز حائز اوله بیلیرز . چونکه وطنمزده موجود اولان اقوام اوروپادن پکده آز دکادر . بو قوملرک هر بری لسانی ملیتی محافظه ایدیور . ملکک وسعتی و قابلیتی ایسه تعریف و تکراره احتیاج کوردمیز . شمدی بر کره طوغری حرکت اولنور یعنی صنوف اهالینک عمومی حقوق و حریتدن تاممیه مستفید ایدیور و تربیه عمومیه هر کسه وطننک قیمتی بیلدیره جک و هانکی فرقه دائره اتحاددن آریلیرسه یاروسیه نك عقاب سطوتنه لقمه ویا بشقه بر اجنبینک پنجه تسلطنه اسیر اولماق امکانک خارجنده بولندیغی لایقیه کوستره جک بر یوله کتیریلیرده بویه آلتی یوز سنه لک بر جمعیتک افرادی

کیتدکن صکره دخی بقاسنی تأمین ایده بیلیمک اندیشه سنده درلر . ایتالیا نلر بر تفرقه یه دهها دوشو بده ینه عصر لرجه پاپاسلرک زنجیر اسارتی آلتند ایکه مکدن قورقارلر . روسیه لیلر سیف تغلب لرینه باش اکن بو قدر اقوامی بنیه اصلیه لرینه مزج ایتدکجه حائز اولدقلری مرتبه عظمتک بقاسنی قطعاً امید ایتزلر . بزایسه ابنای وطن آرد سنده موجود اولان جنس و مذهب اختلافک ایلروده وطنجه بر انحلال کلی نی موجب اوله بیلیمسی و اهمه سنده بولنورز .

اوروپا اقوامنی دوشو ندرن خطرلر نه درجه یه قدر مهم نه درجه یه قدر ممکن الوقوع اولدیغنی تحری بزجه صد ووظیفه دن بتون بتون خارجدر . فقط شونک بیانی لازم عد ایدرز که بزه دهشت ویرن جنس و مذهب اختلافنی اویله مبرم و ممتنع الاندفاع بر بلا حکمنده طوته میورز . اعتقاد عاجزانه مزجه بو اختلاف وطن ایچون انحلالی موجب اوله ماز . بالعکس اگر طوغری حرکت اولنورسه او اختلاف قوتیه عالم تر قیده بلکه اک بیوک موقعی بز حائز اوله بیلیرز .

فکر مزی ایضاح ایدلم : جنس و مذهبجه موجود اولان اختلاف ، وطنک انحلالنی موجب اوله ماز . چونکه عربستان استثنا اولننجه ملک هر هانکی جهتنه باقلسه جنسیت و دیانت متباینه سخابی بر وجودک اعضای آلیه سی کبی بر برینه کچمش ، بر برینه صارلمش کورینور . بر ولایت و حتی بر سنجاق بولنه ماز که ایچنده یالکز بر قوم موجود اولسونده آریجه بر حکومت

ایشته مادام که حب وطن بر حس وجدانیدر . و مادام که وجدانیات بحث و تعریض کتورمز . وطن خصوصاً حکمه وقوع بوله جق مؤاخذاتک ردی پک کوچ برشی دکادر . بالاده و یردیکمز تفصیلات ده بو مدعایی میدانه چیقاره بینیر .

دعوانک حلنه دهها تجربی دهها بدیهی دلیلر ایستیلورسه وطن فکرنی قبول ایتیمانلر ایچنده پک چوق آدملر کوستره بیلیرز که کندی وطنی مخاطرده کورنجه راحتنی مشغولیتنی ترک ایدرک سلاحه صارلمش و کواکلیلر آره سنده وطن یولنه هر درلو اذیتی چکمکدن و هر درلو فداکارانی اختیار ایتمکدن کیرو طور مامشدر .

اصل وطن بچمنده دهشت رس افکار اولان مسائل بر کره او فیکرک وجودی قبول اولدقدن صکره سیاسیاتجه بالذنب ظهور ایده کن معضلاتدر . مثلاً انکلیرلر ، فرانسرلر ، آلمانلر ، اسپانیوللر ، ایتالیانلر ، روسلر و عثمانیلر بو کون وطنی هم تصدیق ایدیورلر هم سویورلر . فقط هیچ بری وطنک اقبال و استقبالنن اطمینان تام ایله امین اوله بیلدیکی یوقدر . انکلیرلر ایرلانده خلقنک تمایلات افتراق جویانه سیله روسیه نک هنده تقریبی دوشنورلر . فرانسرلر حفظ انتظامه مقتدر اوله جق بر حکومت احرارانه پیدا ایدوبده ایچلرنده موجود اولان پولتیقه فرقه لرینک نچه سندن قورتاره بیلیمک ایچون چاره تحری ایدرلر . آلمانلر حاصل ایتدکاری اتحادی اکمال ایلک و خصوصیه او اتحادک حصوله سبب اولان اعظم دنیان

ملت ایچون او قدر بر استقبالی نصب عین ایدرک اتحاد انسانیت
نامه فکر وطنی الغایه قیام ایتمک آخرتده راحت امیدیه
کندینی اولدیرمک قیلندندر .

چونکه زمانمزجه حمیتک اک بیوک محرکلرندن اولان
وطن فکرنی کولکلردن قالدیرمق حفظ حقوقک اک مؤثر
اسبابندن اولان آتشی سلاحی اللردن آلمغه بکزر . بر ملت
وطن محبتندن تجرید نفس ایدر ایسه چوق زمان کچمز البته
وطنی او محبتله مألوف اولنلرک رایت استیلاسی آلتنده
کورر . نته کیم بر قوم آتشی سلاحدن کف ید ایلرسه پک
آز وقت ایچنده او سلاحی دشمن الیه کندی کوکسنه
چویرلمش بولور .

دنیادن وطن فکرنی قالدیرمق انسانیته بر خدمت
و مقتدر اولنلره بر بیوک مزیت اوله بیلیمک ظنده بولنانلرده
وار ایش . بز اوله غریب بر مقصدی فعله چیقارمق نشبئنده
پیشوالغی اختیاره جسامت ایدنلره طیب خاطرله ترک ایلرز .
بز اوتوردیغمز یرلرک هر طاشی ایچون بر جوهر جان ویردک .
هر آوج طوپراغی نظر مزده او یوله فدا اولمش بر قهرمانک
یادکار وجودیدر . آنی بناء علیه بزه کوره وطنی چین ایله سبریا
ایله هم قیمت طومتق احتمالک خارجنده کورینور .

وطن بزه قلیجمزک آتمکیدر . دائما کندمزه مخصوص
کندمزه منحصر بیلیرز . دائما نفسمزدن زیاده سور نفسمزی
اوغورینه فدا ایدرز .

بوندن طولاییدر که هر دینده هر ملتده هر تربیده
 هر مدیتده حب وطن اک بیوک فضیلتردن اک مقدس
 وظیفه لردندر .

یا نهوقته قدر انسانلرک ائتلافی بویله وطن نامیله بر طاقم
 اجزایه انقسام ایدوب طوردهجق ؟ عجیبا عموم ابنای بشر بر
 عائله و بتون دنیا بر وطن اولمق لازم کلسه انسایت ایچون
 شمدیکی حالدن فائده لی دکلیدر ؟

فائده لیمیدر ، دکلیدر ؟ اوراسنی قبل الوقوع تعیین
 ایتک کرامته محتاج کورینور . زیرا بویله بر حالک حصولی
 تقدیرده محاربه مندفع اولور ، دینله جک ایسه بز شمدی
 موجود اولان وطنلر ایچنده برطاقم داخلی اختلاللر کوریورزرکه
 موجب اولدیغی تخریبات محاربه لره قات قات غلبه ایدیور .

هله حدود وطن آرادن قالمق و انسانلرک مجموعی یک
 جنس و یک تربیه بولمق و دنیاده یالکز بر لسان قالمق خلاصه
 شاعرک .

« ملتیم نوع بشردر وطم روی زمین »

قولی هر کسه شعار اتحاد اوق بو عالمک بشقه بر عالم
 اولسنه احتیاج کوستردیکندن ویا هیج اولمازسه بویله بر حالک
 ظهوری بو عالمی بشقه بر عالم حکمنه قویه جغندن انسایت
 ایچون امید سعادتی اتحاد عمومی زماننه حصر ایتکله اوتنهکی
 دنیایه حصر ایتک بینه پکده فرق کوریله مز . بناء علیه بر

چونکه ماده وجودی وطنك بر جزؤیدر . انسان وطنی سور
 چونکه اطرافنه باقدقچه هر گوشه سنده عمر گذشته سنك
 بر یاد حزینی تبحر ایتش کبی کورر . انسان وطنی سور .
 چونکه حریتی راحتی حقی منفعتی وطن سایه سنده قائمدر .
 انسان وطنی سور . چونکه سبب وجودی اولان اجدادینك
 مقبره سکونی ، و نتیجه حیاتی اوله جق اولادینك جلوه گاه
 ظهوری وطندر . انسان وطنی سور . چونکه ابنای وطن
 ارسنده اشتراك لسان و اتحاد منفعت و کثرت موانسه جهتیه
 بر قرابت قلب و اخوت افکار حاصل اولمشدر . او سایه ده
 بر آدمه ، دنیایه نسبت وطن اوتوردینی شهره نسبت کندی
 خانه سی حکمنده کورینور ، انسان وطنی سور ، چونکه
 وطننده موجود اولان حاکمیتک بر جزؤینه تصرف حقیقی ایله
 متصرفدر . انسان وطنی سور . چونکه وطن ، اوله بر غالبک
 شمشیری ویا بر کاتبک قلمیله چیزیلن موهوم خطرلردن عبارت
 دکل ، ملت حریت منفعت اخوت تصرف حاکمیت اجداده حر -
 مت عائله یه محبت یاد شبابت کبی بر چوق حسیات علویه نك
 اجتماعندن حاصل اولمش بر فکر مقدسدر .

بوندن طولاییدر که تاریخ انسانیتک هانیکي صحیفه سینه
 عطفه نگاه اولنسه هر زمانده هر ملتده ظهور ایدن افکار
 عالیه و اخلاق فاضله اصحابنك جمله سی وطن محبتی امور
 دنیویه نك کافه سینه مرجح طوتمش و پک چوغنی وطن یولنده
 فدای جان ایتش کوریلور .

اوت ! صانع حکیم انسانک فکرنی کرات جدولی
 وجدانی هندسه مقیاسی ماهیتنده خلق ایتمش اولسه ایدی
 دنیاده عائله ملت مسکن وطن تصورلرینک وجودینه امکان
 قالمزدی ، صرف مادی اولان فوآئددن بشقه برشی دوشونیه من
 ایدی . شو قدر وارکه آدم بشقه صنفده بشقه خاصیتده یرادلش .
 عقل ایکی ایله ایکی درت ایدر دعواسنی نه قدر بداهتله قبول
 ایدیورسه وجدان ده بر قادین ایله بر ارکک میل طبیعی وقول
 شرعی ایله ارتباط حاصل ایدنجه بر عائله میدانه کلیر ، حکمنی
 او قدر بداهتله تصدیق ایلور . عقل ، مربع بشقه در مثلث
 بشقه قضیه سنک حقیقتنه نه قوتده حکم ایلورسه وجدانده
 وطن بشقه در خارج وطن بشقه سوزینک صحتنه او قوتده
 اعتماد ایدیور .

شیر خوارلر بشکنی ، چوجقلر اکنندیکی یری ، کنجبلر
 معیشتکاهنی ، اختیارلر کوشه فراغتنی ، اولاد والدهسنی ، پدر
 عائلهسنی نه درلو حسیات ایله سورسه انسانده وطنی او درلو
 حسیات ایله سور .

بو حسیات ایسه صرف سببسنر میل طبیعیدن عبارت
 دکدر . انسان وطنی سور . چونکه مواهب قدرتک اک
 عزیزلی اولان حیات ، هوای وطنی تنفسله باشلار . انسان
 وطنی سور . چونکه عطای طبیعتک اک رونقلیمی اولان نظر
 لمحّه افتتاحنده خاک وطنه تعلق ایدر . انسان وطنی سور .

— وطن —

حکمت تجریبه که جهانک شو کوردیکمز کالات و ترقیانه هر شیدن زیاده خدمت ایتمشدر ، بو قدر فوایدیله برابر برایی عصردن بری هر درلو حدودی زیر وزبر ایدهرک فکدرلرده نه قدر معتقدات کوکلرده نه قدر حسیات وار ایسه جمله سنی برر برر نظر شک و تدقیق اوکنه چکمک شائبه سندن مصون اوله مامشدر . تجربه نامه تحریء حقیقتله مألوف اولانلرده ایسه آرادقلرینی مادیات ایچنده بولمغه حصر نظر ایتمش برطاقم اصحاب مؤاخذه کوریلور که دنیاده لمسی و مشاهده سی ناقابل هر نه وار ایسه موهوم ویا معدوم حکمنده طوتمق ایسترلر . عمومک منفعتندن بشقه حق ، افرادک احتیاطندن بشقه اخلاق طانیازلر . تصرفه سرقت وراثته غصب نکاحه اسارت نامی ویرلر .

ایشته انسانیتی بو نقطه نظرندن تماشایدنلردر که وطن فکر مقدسندن بحث اولندجه بولندقلری یرک یا حدود ویا خریطه سنی تصور ایدهرک « وطنی تعیین ایدن ماده برقاچ بیک مظلومک قانی ویا برقاچ رجال دولتک قلمیله چیزلمش بر خط موهومدن عبارت دکلیدر ؟ بویله عقل و طبیعتله هیچ مناسبتی اولمسنرین صرف موضوعات بشردن اولان و انسانلرک اخوت وائتلافنه سد چکمکدن بشقه دنیاده بر تأثری کورلمیان بر واهمه نک انسانیت نظرنده نه حکمی اوله بیلیر ؟ » دیرلر .

طابیرجه سنه مرده پسندلکده دوام ایدر؛ و وقتیه انواع
خطیئاتدن مرکب سویلدکری بر قاج بیتی میدانه قویمق ایچون
بو کون الی قلم طوتان نه قدر اصحاب ادب وار ایسه جمله سنی
تحقیری مقتضای حاله دهها موافق عدایلر ایسه قوللری دخی
او یکر میشر، یکر می بشر یاشنده چو جو قلر لسانندن اوله رق،
یمین ایدرم که بوندن بویله ولو قافیه سیله وزنیله اولسون حمزه نامه
حکایاتی و غول بیابانی روایاتی دکله میه جکیز. و جانمز تنده
اولدجه شو امت مرحومه یه دخی دکله مکه چالیشه جغز! هر
حالده امر و فرمان حضرت من له الامر کدر.

[ماغوسه دن ۱۲۹۱] کمال

بيوك شاعر لرمزك آثارندن بيك قدر دليل كوستريله بيلمك
قابل ايسهده تصديعى زياد. لشدير مكدن احترازاً بالكز مجموعه
دولترندن بر مثال ايراديله اكتفا ايدر م :

« مادام مقامه كوره شخصه كورده در سوز »

« معناسنى مقرون حقيقت كوره م هيچ »

بىتى « كلو الناس على قدر عقولهم » تنبيه جليلنى عادتاً
تزييف ايدور !

— ۱۷ —

بو قدر تفصيلاتدن مراد عاجزانم عرفان جبلى و فضائل
مكسوبه دولترينى انكار معناسنه دكل ، مسلك عتيقك فنا
و عقلاً ، وجداناً و ديانهٔ مردود اولديغنى و آنك علمينده
بولنمغه تحقير و استخفافه لايق بر خطانه بولندقلرني دلائل
معقوله سيله برابر نظر تدقيق ساميلرينه عرض ايتمكدر . افندمن
كبي عرفايه شايد اولان ، ملوك اندلسدن حكمتك :

« الشيخ ان يحوى النهى تجارب »

« و شباب رأى لقوم عند شبابها . »

قول حكيمانه سنه اتباع ايله ملتك سرور عمرى ، مدنيتك
چراغ عرفانى ، شرفك اميد اقبالى ، استقبالك مدار حياتى
اولان نرر سيدكان بنده لرني طوتدقلرى مسلك حقيقتيه
ترغيب ايله « عرفان مجسم » كچنمكه ، پدر عرفا اولمغنى ترجيح
ايتك ايدى . بو فيضه استحقاق كوسترن اوستادلرمن مزارلره

کور دیکمزدن، ذات والای داورانه لری کبی زمانمژک افخم عرفا و اعظم ادبسندن تحسین بکار ایدک . بوا میدمز ده [عاکف] پاشانک [دانش] بک و [رشید] پاشانک [شناسی] مرحوملر حقنده کوستردکاری حمایت خالصه و محبت استرقاب بر اندازانه دن استدلال اولمشیدی . نه فائده سی وارکه آلمش سنه لک بر عمر ورفاهیتک نتیجه سی اولمق اوزره طوپی طقسان صحیفه لک بر مجموعه جک نشرینه موفق اولان ذات والای عرفان پناهیلری دخی او مجموعه نك مقدمه سنده « نورستکان » معرفتی سوز آ کلاماز . لق و قدر بیامز لک کبی بر طاقم سیئات ایله اتهام بیوردیکز! ... یقیناً و صحیحاً معلوم عالی آصفـانه لری اولمق لازم کلیرکه ادبیات عتیقه علیه نه قیام ایدن یکر میشر ، یکر می بشر یاشنده چوجوقلرک سـویلدکاری یولده یازدقلری شیلردن ماعدا خصومت ایتدکاری ادبیات عتیقه طرزنده دخی هیچ اولمازسه مجموعه دولترینه فائق اثرلری موجوددر ؛ بر کره (بارقه ظفرله) (نغمه سحر) نظرکاه تدقیق دولترندن کچورلدیکی حالد بو ادعای عاجزانه می انصاف سامیلری دخی تسلیم ایدر ظن ایدرم .

— ۱۶ —

جمله مزه اک زیاده داغ درون اولان و بالاده بر نبذه ایما اولنان بر مسأله دخی قدمای ادبمز ایله آنله اقتدا ایدنلرک بر فکر ، وزنیله . قافیه سیله سویلنجه عقل دکل دینه دخی مخالف اولسه حکم سزدر ؛ اعتقادینه اتباعلریدر . بو بابده اک

خلاصه‌الخلاصه اوله‌رق ، کوزل یازمق کوزل دوشونمکدن
 و شعر ایسه وجدانک حسیات خفیه‌سنه بر لسان دیکر
 ویرمکدن عبارت اولدیغنی اوکرنک . مثلاً یالکزجه « احراز
 و امتیاز » کله‌لرینی ویا « نخبه‌آمال و مقصد ما فی البال »
 ترکیب‌لرینی قافیه یامق ایچون یازیلان شیلره حکم ویرمیورزده
 سوز اولنجه دولابده کی [۱] « انسان هر بیلمدیکی
 آیاغنک آلتنه آلسه باشی کوکه ایرر . » یولنده اولسون
 وینه مثلاً اوغجی زاده ایله (یای) کله‌لرندن بر جناس چیقارمق
 ایچون تنظیم اولنمش بیتلری بر بازیمجه افکار ویا چوجق
 او یونجغانی صور تنده کور یورزده شعر سویلنیه جکسه صاری
 زیبکک :

« الله دیدم يتاغانه طياندم ؛ »

« بن سنکچون ال قانله بولاندم . »

بیتی ویا هیج اولماز ایسه روحینک !

« دردک کیمه آکسهک سکا بر حکمتی واردیر »

« اولدیردی بزی آه بیلنمزمی بو حکمت ! »

« ناچار چکر خلق بو مختلری یوقسه »

« آدم قاره طاغ اولسه کتورمز بو کا طاقت »

بیتلری یولنده سویلنمک لازم کلیر اعتقادنده بولنیور ،
 بو اعتقادی ایسه تامایله موافق حقیقت و مشوق ترقی
 [۱] بومکتوبک تاریخ تحریرنده نشرایدیلیر بر مجموعه ادبیه ایدی .

مصراعنده (حق تعالی) ترکیبینه (لطف) کلمه‌سنی اضافه
ایتمش. حال بوکه حق تعالی مفردات جهتیله عربی ایسه ده
ترکیب اعتباریله ترکیبدر؛ ترکیب ترکیب ایسه عربی ویا
فارسی بر لفظک اضافه فارسیه ایله اضافه‌فته جواز اولدیغی
معلوم عالی وزیرانه لیدر.

منشآت سینه‌لرینک ایکنجی تذکره‌سند مشهور چا کرانهم
اولان «حیوة جدیده» ترکیبی عربی ایکن نشوؤ جاویده
قافیه یامق ایچون حیات جدید یازمق فصاحت لسان عثمانیه
قطعاً جائز اولمیه جنی کی.

— ۱۵ —

تصدیعه بو قدر اصرار بتون بتون خلاف ادب ایسه‌ده
نتیجه‌یه ابتدا ایتمدن استطراد یوللو بر قاج کله ده ایراندن بر
درلو کندیمی آله‌میورم. بو جسارتم ایسه مجموعه دولت‌لرینک
مقدمه‌سنده قولکوزک و اخوان افکارم اولان سائر نورستکان
بنده‌لرینک مظهر اولدیغمز استحقارندن نشأت ایتدیکی ایچون
عذر قبول ایتمز بر قباحت دکدر صانیرم:

معلوم سائی مشیرانه‌لری اولدیغی اوزره «هرکه زحمی
خورد البته فغانی دارد.»

بندکان دولت‌لری رشیدی و مدارس سایه‌سنده بر درجه‌یه
قدر لسان عرب و قواعد ادب ایله اوغراشدق. بعضیلر من
بر درجه‌یه قدر اوروپا لسان و ادبیاتیه دخی اشتغال ایتدک.

بر خلاف اختیار اولنه کلدیکندن قطع نظر ، قدما و تابعلرینک آثار منظومه و منثوره لرندن وزن و قافیه و حتی الفاظ و ترکیباتجه پدک چوق شایان نظر بر لر کوردیکمز در : مثلاً سامینک « کوهر خونین داغ وار ایسه کانیدر کوکل »

مصراعنده وزن یوق !

افندمزک :

« فزوندر تاب حسنی درت قات وقت شبابندن »

مصراعنده ده وزن اولمدینی کبی .

ابن کلاک :

« هر ایستدیکم کاره الم بر کز ایریدی ؛

دنیاده کشی کلدیکمه باری دیکدی . »

بیتمده قافیه مفقود . افندمزک تخمیس و « تغزیلارنده »

قافیه دن هیچ اثر کوریه مدیکی کبی .

مترجم قاموس سیرحلبی ترجمه سنده و عا کف پاشا تبصره -

سنده (تطمین) لفظی قوللائمشلر . اوسوز ایسه قاعده عربی

دکل . منشآت سنیه لرینک برنجی تذکره سنده کوردیکم

« زاییده » کلهسی زاده معناسنه اولمق شرطیله فارسیده

مستعمل اولمدینی کبی .

نفعی :

« جهان حیران قلور آثار لطف حق تعالی یه »

ایدیلهرک منطقک تعریفاتی بیله خلاف معقول کوسـترملک
ایستلمشدر !

شمدی بوبیتک غلو مطلقنی عربک :

« اقبل علی النفس و استکمل محاسنها »

« و انت بالنفس لا بالجسم انسان »

بیتنده مرموز حقیقته قیاس ایدن بر صاحب تمیز ، ادیا -
تمزک نقایصندن نصل شکایت ایتمز ؟ بیتلرک ایکسی ده تربیه
نفسه مشوق اولمق ایچون سویلنمش ؛ شو قدر وارکه ایکنجیسی
نفس ناطقه یه اک بیوک بر فائده اراز ایدیور ؛ اولکیسی ایسه
منطقدن اک بیوک بر قاعده افراز ایلیمور .

— ۱۴ —

ادبیاتک حقیقتنی ادراک خصوصنجه کر چکدن «نورستکان»
وصفنه لایق اولان طاقک آثار قدماجه اک بیوک ماده منازعه -
لری اولان مسأله بی خاتمه یه تعلیق ایده رک ، بر قاچ کله ایله
تصدیع سردولتترینه جسارت ایلمد :

بز لر بندکانکزک ذهنمزده فوق الغایه تردد و یرن شیلردن
بری ده ، مثلاً ذات والای مشیرانه لرینک سکز بیتلی بر تاریخده
و غایت واسع بر زمینده .

« قید تاریخده یم قافییه نظم ضیق »

مصراعنده اولدینی کبی اوفاجق بر قافییه ایچون عظمتلی

برابر ، یونان حکمانسـنه و حتی کـنددن اول کلن [تالیس و فیثا غورث] کبی قدمایه نسبت دخی فن هیئتجه اوچنجی بشنجی مرتبهده عد اولانلردندر .

« انما الشعر حکمة » قول جلیلی میدانده ایکن افلاطونی کلیون و آرسطویی هیئیون عددانده کوسـترن سوزلره حکماً و حکمة شعر دیمکده معذور اولان « نورستان » بنده لرینک معارض اولمقده حقی بولندقلرینی شیمه انصاف و مشرب عرفان دولتری پک قولای تصدیق ایدر اعتقادنده بولنددیغ ایچون بو قدر تصدیعات کستاخانیه جرات ایدیورم .

— ۱۳ —

شعر امزك وزن و قافیه او یونجه معقولات و حکمیاتده دخی کیف مایشاء تصرف ایدرک ، ایستدکاری کبی بر عالم ایجادینه قالدیشه کلدکاری لسانمزده ادبیاتک روح اصلیمی اولمق لازم کلن حکمتدن بتون بتون آریلهرق ، خرسـتیان موتالری کبی کوزل کینمش بر جنازه حکمنده قالمسـنه سبب اولیور .

مثلا افدمزك :

« قابلیت ایله مشروطدر انسانیت »

« کرچه ناقابل اولانلردخی انسان کبیدر »

بیتمده اولدینی کبی که ، قابلیت سوق کلام و مقتضای مقامه کوره درایت معناسـنه استعمال اولنش ؛ و بناءً علیه درایتدن محروم یرادیلان ابنای جنسـمز تحکماً عالم انسانیتدن طرد

ینه بو قیلدن اوله رق :

« نصل کـمـکـشـتـه شهرهه مقصود اولیم بیلیم ؛
« ذهاب کوی یاره نفس کچرو زاد راهمدر ؛ »

ییتنده (زادراه) رهبر معناسنه استعمال بیورلمش ایسهده
هانکی لغت کتابنه مراجعت ایدلسه پک قولای تحقیق اولنه جنی
وجهله (زاد) قلاغوز معناسنه دکل قبا ترکیجه مزده « آزیق »
دینیلن [لوازم سفر] یرنده مستعملدر .

— ۱۲ —

ادبیات قدیمهجه بو خلاف قاعده تصرفلر یالکنز بر لفظه
منحصر قالمیور ؛ فناً و تاریخاً باهر البطلان اولان بر طاقم عقاید
سخیفه یی دخی مضمون نامیله وزن و قافیه تحتنه ادخال ایدیورزده
بر معرفت یایمش کبی میدانه قویبورز !

مثلا اثر خامه غرایب نمای دولتلی اولان

« عقل وادرا کنی کورسیدی اکر افلاطون »
« شرم ایله اولمشیدی گوشه خنده پنهان »
« حسن تدبیرینه اولسیدی ارسطو واقف »
« عصره مرصاد تحسرله اولوردی نکران »

ییتلرنده اولدینی کبی که حکمای یوناندن خم نشین اولان
[افلاطون] دکل [دیوژندر ،] هله [ارسطو] مدت
عمرنده رصد قورمدینی کبی اکثر فنونه معلم اول عد اولنمقله

ارشادی اولان [عاكف پاشا] نك [تبصره] سی البته منظور دولت‌لری اولمش ؛ و برادر مادریء مشیران‌لری اولدیغنی ایشیتدیكم [دانش بك] مرحومك بعض اوصاف درایتی حائز اولدیغنه باقیلنجه مطالعه‌سنه بای حال بر قات دها امالهء نگاه دقت بیورلمشدر صانیرم . مرحوم ایسه « بدیهی » تعبیر اصطلاحیسنك « بدیهه » و « بداهه » کله‌لری کبی اشتقاقده مشترك اولان تصریفات لغویه ایله موقع استعمالنده کی نقصان تدقیقدن طولایی شعر و انشاده ادبیات عتیقه طرفدار لری عندنده مشاهیردن معدود اولان [پر توپاشا] یی تجهیل ایشدر که ، عاكف پاشا مرحومك بو محاکمه‌سی دخی نزد سامیء عرفانپناهینرنده مظهر تدقیق اولمقندن قورتیله‌مامق لازم کلیر ایدی .

— ۱۱ —

خلاف عرف ادب کله استعمالنده طور قدیم طرفدارلرینك مبالاسزلغنه مجموعهء دولتلرنده مشهود عاجزانهم اولان « طوتیز آهین زنجیر ایله سودا کران عشق » مصراعنی بر دلیل اتخاذ ایلسهم حقسز بر حرکت ایلامش اولور ؛ چونکه [سودا کر] سودالی و یا سودا زده معناسنه دکل « سود » لفظك مرکباتندن اوله‌رق ، عاداتا [تاجر] دیمکدر . بر تاجرله دمیر زنجیره مربوط اولمق آردسنده هر نوع علاقه‌نك فقدانخی تعریفه احتیاج کورده‌م .

سنه احق اولمقله برابر ، [بدیهی] دکلدی . حتی (نبوتک) دخی بدیهیاتدن اولدیغی بر عالم طرفندن ادعا اولنمامشدر . ا کر نبوت بدیهی اولسیدی حضرت فخر کائنات (صلی الله علیه وسلم) معجزه ابرازینه محتاج اولمازلر ایدی . تفریق حق و - باطلده اولان حداست فوق العاده لری جهتیله [فاروق] عنوان جلیلنه مظهر اولان حضرت عمر رضی الله عنه افندمر دیانت جلیله لرینک اظهارنده قر قنجی قالمالزردی .

کذالک امام علی (کرم الله وجهه) افندمرک حق امامت و خلافتلری دخی بدیهیاتدن اولسیدی جمل وقعه سنده محبوبه رسول الله ایله برابر عشره مبشره دن ایکی ذات عظیم الشان بولنمازدی ؛ حضرت زبیر و طلحه (رضی الله عنهما) معرکه کی ترک ایچون حضرت امام همام ایله بحث و احتجاجه محتاج اولمازلردی .

کذالک عشره مبشره دن سعد بن ابی وقاص (و حب رسوالله) اسامة بن زید (و مؤید بروح القدس) حضرت حسان بن ثابت رضی الله عنهم افندیلر من کئی اعظام بیعت خصوصنده تردد ایتمزلردی ؛ باعث وقعه صفین اولان « والیء مستولیء شامه » لسان شریعتده « مجتهد مخطی » دینلمزدی .

محمود ثانی دورینک متأثر ادبیه سنی زمانمزه نقل ایدن اصحاب قلمک ذات عرفانسمات مشیرانه لری دخی قدماً و فضیلةً اعاضمندن بولندقلرینه نظراً دور اخیرک مسسک عتیقه جه اک بیوک استادی و حتی طرز جدید ادبیاتک بعض جهتلرله هادیء

آلته کیردکن صکره معنا احتیاجندن و ارسته عد اولندیغنی
 کوربورز! و بو حالی ده — عجز و قصور منری اعترافدن خالی
 اولماق له برابر — بلاغته مطابق کورده میورز . بو باده دخی
 ینه سچیئ سنیئ عاطفتکاریء آصفانه لرینه اغتراراً مجموعهء دولتر-
 ندن بر قاج مثال ایرادینه جسارت ایدرم :

« اول رهرو حجازه سلامت میسر ایت »

« حجازه (عزایمه) حضری رهبر ایت »

بیتنده اولان (عزایم) کلمه سی عزیمت عادیه جمعی اوله رق
 بر یرده استعمال اولندیغنی یوقدر . معلوم عالیء داورانه لریدر که
 بو کلمه صیغه جمع ایله ادا اولنجه دائماً خواص معناسنه استعمال
 ایدیلیر . وزن ایچون ایسه عرف و اصطلاحی تغیر ایتمکه ادباً
 بر جواز کورده میورم .

— ۱۰ —

« یارب برای حق بدیهیء مرآضا . »

مصراعنده اولان بدیهی لفظنک مقامه نه مناسبتی وار ؟
 زدوالای داورانه لرنده و ارسته اخطار اولدیغنی اوزره [بدیهی]
 اصطلاحات فنوندن اوله رق ، تصور اتدن حرارت و مرارت
 و تصدیقاتدن نفی و اثباتک اجتماعنده اولان فقدان امکان کبی نظر
 و استدلاله محتاج اولمیان معلومانه اطلاق اولنور . ذات حضرت
 مرآضوینک حق امامت و خلافتلری ایسه شرعاً و عقلاً مثبت
 و محقق و مدلل و مصدق ، والحاصل بو درلو توصیفاتک جمله-

دلش اولسنه ویا بر عباردنك آخرینه درکار و دیکرینك آشکار
کتورلا-یکننه باقوبده قاعدهٔ عرفان و وجدانك ترجمان
مدرکات و حسیاتی اولمق لازم کلان ادبیات نوعندن نصل
عد ایدلم؟

— ۸ —

نصلسه انتخاب سامی مشیرانه لرینه مظهریتله تخمیسنه
اعتنا بیورلمش اولان بوغزلده، که سامینکدر؛ شو ایکی تشبیه
لطفاً منصفانه دقت اولنسون!

« خط سبزیں دیدی اول طوطیء عشوه سؤالمده »

« زمرددن کنار آینهٔ رخسار آلمده »

بیتمده عقل ایله؛ وجدان ایله ملایمتدن اثر وارمیدر؟
قرمزی آینه ویا یشیل صقال جهانك نره سنده کورلمش؛
دنیاده می یز؟ عالم خولیاده می یز؟ جنت اعلاده می یز؟

« اوشهلا چشم مست، اولدقده شیرین خوابدن بیدار »

« شکر آلوده بادام دو مغز اولدی خیالمده . »

تصوری بعض آچ کوزلی مکتب خواجه لرمنك جنتده
محاییدن دیوارلر تخیل ایتدکلرینه یقین بر طبیعتسزلک دکلیدر؟

— ۹ —

بو تشبیه و مبالغه ده کی خلاف طبیعت حاللردن قطع نظر،
ادبیات عتیقه طرفداری اولان ذواتجه بر کله، وزن ویا قافیه

بیتنی کوریورز که ، مناسبتی مناسبتر تشبیهدن تشبیهه
انتقال جهتیله ساعتلرجه اتعاب افکار اولنسه مجموعندن بر معنا
استخراجنه امکان کوریلهمیور !

ویسینک اشهر آثارى اولان [سیر] نی تتبع ایللیورز ؛
صحیفه اولیسنده شو مقدمه کوریللیور :

« دیباجه طرازان صحایف آثاره خفی دکلدرکه ، اول
« خاتم یمین رسالت و خاتمه شرفنامه نبوت صلی الله علیه وسلم
« جنابنک اخباری بیاننده سر رشته تألیفه جکیلان جوامر
« کلمات ، یعنی مجلدات کتب مبسوطه حاوی اولدیغی نوادر
« معجزات و ملاحم و غزوات اکر مضبوط حافظه روات ثقه
« اولدیغی اوزره مجموعه دورنک اوراق لیل و نهاره ثبت
« اولنسه ایدی ؛ هنوز تباشیر صباح الحیر ولادتلی انوارندن
« بر ذره وصف اولنمدین شیرازه اوراق مؤلفاته ابریشیم زرتار
« ایام کفایت ایتیمی . . »

دقت بیورلسون که مبالغه ایچون آرده بتون بتون منطق
غائب اولمش ؛ زیرا (اوراق دورنک لیل و نهاره کنجایشیدیر)
اولمیان وقایع ، کتب مبسوطه یه صیغیشه بیلیمک ، ظرفک
احاطه ایدهمیهجکی بر شینی مظروفک محیط اوله بیلیمسنه احتمال
ویرمک کبی دائرة عقلمدن خارج و جمله محالاته داخلدر .

بو ، معنا و منطقه مغایر سوزلری میدانده ایکن آثار
قدمایی بعض یرلرنده مثلا کولک یوزی [جان اریکنه] بکزه -

« طرء طاق و رواقی همسر ذات البروج ، »

« خاك پاك آستانى بوسه جاى انس و جان . »

هدیانی کبی .

ایشته نظر استخفاف عالیترینه مظهر اوله جق قدر اولسون میدانده ناملری سویلینلین ادبیات محیجه طرفدارلری ، لسانمزه مبالغه نك مقبول و معقول اولان حدلردن تجاوز ایدوبده مدخول اولان غلو مرتبه سنه واره رق ، مدرکات بشریه نی اساسندن خراب ایدرجه سنه ادبیات نامنه بر جهان وهیاتك وجودینه میدان ویرلماسی آرزوی خالصانه سنده درلر :

— ۷ —

بو تشبیه و مبالغه مسئله لری لسانمزه ادبایی بیننده موجود اولان اختلافت اك بیوکلرندن اولدینی ایچون او خصوصجه ایکی مثال ایله بعض ایضاحات عرضه جسارت ایتک ایسترم :

معلوم سامیء داورانهلریدر که ، لسانمزه نظماً نفعی و نثرأ ویسی اك بیوکلر ادیب عد اولنه کلمشدر ؛ حقیقت حالده دخی شیوه افاده و قدرت تخلیجه مرحوملرک جمله به رجحانی انتکاره مجال یوقدر ؛ حال بویله ایکن نفعینک دیوانی آچیورز ابتداسنده :

« عقده سر رشته راز نهانیدر سوزم ؛ »

« سلمك تسبیح در سبع المثنانیدر سوزم »

غرض مبالغه ايسه فن بديع ميدانده طور يور ؛ معلوم
سامیء داورانه لری اولدینی اوزره بديعه دائر اولان کتب
معتبره نك بياننه کورد مبالغه - مقبولدر ؛ اکر عقلاً و عادة
وقوعی قابل ايسه . بوکا تبليغ دینلور . کوپريلي فاضل احمد
پاشا مرحومک وصفنده نامی تخطر ايده مدیکم بر شاعرك

« رسطو کبی ، هر بر سوزی بر حکمته برهان »

« حیدر کبی ، هر جمله سی بر دشمنه آفت »

مدیحه سی کبی .

« مبالغه - مقبولدر ، اکر عقلاً ممکن و عادتاً باطل ايسه .
بوکا اغراق دینلور . » [صبری شا کرك] مراد رابع وصفنده
اولان .

« سنسک او اعجاز نمای ظفر »

« کیم که سنی آکسه دم کار زار »

« دشمنک اول دم کورینور چشمه »

« کندیمی حیدر قلیجی ذوالفقار ! »

قطعه سی کبی .

« مبالغه - مدخولدر ؛ اکر بر مناسب توجیه ایله اغراق
درجه سنه ارجاعی قابل اولماق اوزره عقل و عادتجه امکاندن
عاطل ايسه . بوکا غلو نامی ویریلور . » نفعینک بر قوناق
ستایشنده اولان .

« سخن اولدر که بلا واسطه طبع سلیم »
 « اوله مقبول دل نادره سنجان فهمیم . »

مطالعنده اولان قصیده سی میدانده ایکن ادبیات عتیقه طرفدارلری نزدنده دخی پک قولایلقله نشرینه جرأت اولنور شیلردن دکدر ظن ایدرم . میدانده اولان بیک درلو نقایصندن قطع نظر ، ایچنده بیتلر وارکه هیج معناسی یوق ! مثلاً :

« سخن اولدر که اوله مصدر حق تعیر »
 « لفظ بیکانه صدور اتمه پیدای و نهان »

نه دیمک ؟ نهانی لفظ بر سخندن نصل صدور ایدر ؟ برشی سویلندکجه لفظ اولوق و سویلندکن صکره نهان قالمق ممکناتدیمدر ؟ ..

— ۶ —

« نقش اولور طاق معالای سپهره بو سخن »
 « شوق دیداری ایدر مهر و مهی سرکردان »

بیته لطفاً بر کره اماله نظر بیوریلورمی ؟ بو سخن ، طاق معالای سپهرک نزدسنه یازیله جق ؟ کیم یازه جق ؟ سبحان الله ! فاکده قلم اوطنه سیمی وار ؟ بو درلو اوهامیده می افاعیل و تفاعیله موافقت ایلدیکی ایچون بدایعدن عدایده لم ده ادبیات حرمتنه و ترقی انسانیت نامنه اوله رق ، تدوین و انتشارینه خدمت ایلیه لم !

مفردی کبی طبیعت شاعرانه‌نک عالم خیال‌دن اقتباس ایلدیکی
روایعدن ایتش .

— ۳ —

« قبول ایتمز علو قدر و شانک شین رد اصلا »
« دخیل در کهک غمدن امیندر یا رسول الله ! »
یتنک ایکی مصراعنی یکدیگرینه ربط ایتمک ایچون زنجیری
تجری ایدهلم؟

— ۴ —

« نیجه محو اینز عمان احسانک که نسبتله »
« معاصی قطرهٔ مادن کیندر یا رسول الله ! »
سوزی ، رضای جناب نبوی به نصل قرین اوله بیلیر ، که
خصیصهٔ ذات قدسیلری اولان « رحمة للعالمین » صفت مبارکه‌سی
یا لکنز شفاعت مرتبه‌سنده اوله‌رق ، محو عصیان منحصراً
ارحم الراحمین جناب حقه مخصوص بر احساندر . نه وقت ازاده
بیوریلور ایسه ذات آصفانه‌لرنجه استفتاسی، یک قولای اولان
مسائل شرعیه‌دندرکه علیه‌الصلوة افندمزه محو عصیان اقتداری
اسناد ایتمک فقهماً و کلاماً هیج بر قاعده‌یه توافق ایده‌جک
شیلردن دکلدر .

— ۵ —

قصیدهٔ سخن عنوانی منظومهٔ دولترلی نفعینک :

سیدلرک ، سعدالدینلرک ، و آنلره مقتدا اولان ویا اقتدا ایدن بونجه اعظم علمانک بلاغت و اعجاز قرانی تبیین و قواعد ادبیه بی تعیین یولنده تدوین ایتدکلری کتب متداوله میدانده طورر ایکن ابن هانیرلرک ، انوریلرک ، غیر وجیه تشبہلرینه ، صرف بلاغته مغایر مبالغه لرینه تقلید ایتک اتمک المزدن کلپور ! آرده هیچ بر وجه شبه موجود اولمقسنزین طبقات افلاکی زردبانہ بکنزتمک ایچسون بر معجزه کبرای پیغمبری بی زردباندن چیقمق کبی بر حرکت عادیه حکمنه تیزیل ایدن آثاره شعر دیه میه جکمز . ادبیات اسلامیه ده پیشوا من اولان شعرای عرب دخی تشبیهه اعتبار ایدرلر ایمش . فقط او صنعته اتباعاً نظم ایتدکلری سوزلر عنترک :

« وودت تقییل السیوف لانها »

« لمعت کبارق ثغرق المبتسم »

بیتی صحیحاً قوه متخیله نک طبیعتدن استنباط ایلدیکی بدایعدن ایمش .

دائماً تقلید ایده کلدی کمز بلغای عجمک اعظمی ده تشبیهه زیاده مائل ایمشلر ؛ لکن او یولده احتراًعاً میدانده کتوردکلری اثرلر عرفینک :

« دلم چو عشق زلیخا نشسته در خلوت »

« نغم چو تهمت یوسف دویده در بازار ! »

مساعدۀ سنیۀ آصفانہ لرینہ التجایاہ برابر ، برازدہ مجموعہ دولترندن بحثہ اجتسار ایدہ حکم ؛ ظن عاجزانہ مه قالیر ایسہ وطنک ہر حال و کالجہ امید استقبالی اولان نوظہوران عرفایہ قیمت ناشناس نظریلہ باقان بر ذات عالیقدرک مجموعہ سی زیردہ بر قاچ نمونہ سنی ایرادہ متجاسر اولدیغم خطیئات ایلہ مالا مال اولماق لازم کلیردی .

— ۱ —

« کیم اولسون ذات پاکک اولمیوبدہ علت تکوین ؟ »

« حیبت سکا وصف کزیدر یا رسول اللہ ! »

بیتنی نصل موافق ادب عد ایدہلم ؟ مفیخر موجودات صل اللہ علیہ وسلم افندمزک مسند جلیل لولا کدن شکایتلرینی ایما ایدر الدہ بر اثر وارمیدر ؟ یوقسہ خواجہ کائناتہ تعلیم حکمت ایتکده قدمای ادبانک صلاحیتلری داخلمده میدر ؟

— ۲ —

« عروج سدردیہ عسرتمی وار جسم شریفکله »

« سکا سلم بونه طاق بریندر یا رسول اللہ ! »

نہ دیمک ؟ معراج نبوی زردبانہ می محتاج ایدی ؟ اثر قدرینی بیلمز . نور سیدکان سوزلریلہ تحقیرہ تنزل بیوریلان بندکان دولترینک مسلك قدمایہ اعتراض شو بیت عالی مشیرانہ لرندہ اولدیغی کبی برصنعت اوغورینہ معنایی فدا ایدہ کلک اعتیادندہ بولندقلرندندر .

غایت مشهور و معتبر بر اثرندن مقتبس اولیور . شاید خاطر نشان اصفانه لری اولماق و اهمه سیله بحث ایتدیکم عباره بی زیرده عرض ایدیورم :

« زربفت ننگه ذوی الابصاردن عری و حفی و ادراک
« حقیقت و ماهیتی عقول و افهام اولی النهایه ستیر و خفی بر
« ورقای علوی سریرت که »

نور ننگه صرمه لی قماشه تشبیه ، رنگ آشنای ادب اولانلرجه قبول اولنور شیردن اولمدینی بر طرفه طورسون ، کورنمز یرینه (نظر قماشندن صویلمش) استعاره سنک استعمالنده لطافت و ملایمت دکل ، حتی عقلمه موافقت دخی یوقدر ؛ چونکه نزد دقیقه دانیء داورانلرنده تعریفدن مستغنی اولدینی اوزره بر جسم ایچون عریانلق نظردن اختفای دکل ، بالعکس مرئیتی موجب اولمق طبیعی بولندیغندن ، کورنمز یرینه لباس نظردن صویلمشدر ؛ دیمک مثلا بر آدمک وفات ایتدیکنی « دوی مائی نوش ایتدی » عباره سیله بیان ایتک قیلندن اوله رق ، هیج بر علاقه ، هیج بر مناسبتله بلاغت و حکمته توافق ایتمز . هله طوی سکنز کلمه دن عبارت اولان « ادراک و ماهیتی عقول و افهام اولی النهایه ستیر و خفی » عباره سنده اوچ حشودن ماعدا معاندن دخی اثر یوقدر . بر شیدک ماهیتی عقلمه مستور اوله بیلیر ؛ فقط ادراک فعلنک قوه فاهمه دن مختفی اولسنه دنیاده امکان متصور میدر ؟

موافقت اوله رق ، بر ائرده او شرط موجود اولمديجه تزينات بديعيه و خيالات شاعرانه ايله اقسام ابدن معدود اوله بيلمسنه امكان يوقدر .

افندمز ايسه ديباجه دولتئرنده « بر مدتئبرى ترك جامه حيات ايدن ارباب سيخندن اكرئينك اثرلى قدر بيلميان ويا مسلك اسلافه معارض اولان نور سيدكان اللرينه كچوب ضايع اولديغندمي » عباره سيله زمانمزده عالم نشرياته زينت بخش افتخار اولان و اثرليني خلقك نظر رغبتنه مقرون كورمك شرفنى احراز ايدن [طرز جديد ادب] طرفدارليني قدر بيلمamak و مسلك اسلافه فضولى معارض اولمق كبي ايكي سيئه ايله اهمام بيورمش اولملىنه نظراً ، تقليد اسلافدن عبارت اولان طور معهودى التزام ايتدكلى آكلا - شيليور . او مسلك مرده پسندانده ايسه عرفان مجسم وصفنه بحق شايدان بر تحريرك بيله كوزل بر اثر ميدانه كتورمسنه امكان يوقدر ؛ دولتلو [سامى پاشا] حضرتلرينك [رموز - الحكى] و ذات والالرينك شو مجموعه لرى بو دعوايه يقيناتدن ايكي دليل صورتنده كوستريه بيلير .

رموز الحكمك اك اعتزالى يازلمش ىرى اولان [قصيده روحيه] ترجمه نه اماله نظر بيورلسون ؛ دها برنجى عباره سنده معنا يوق ؛ حال بوكه او مقاله شرقك اعظم حكماسى اولان و حتى معقولاتجه جهانك هر طرفنده نه قدر افاضل ظهور ايتمش ايسه جمله سنه مرجح طوتيلان قوجه [ابن سينا] نك

— مؤاخذات ادبیهی حاوی بر مکتوب —

دولتو افندم حضرتلری !

انتساب دولتلرندن بهردیاب اولمق شرفنه مظهر اولانلردن دکلسمده حریت افکار اوزرینه مؤسس اولان اعتقاد عاجزانهجه بیان حقیقت ، معارفه ویا عبودیت احتیاجلرندن وارسته اولدیغندن ، آداب قدیمهجه بو حرکتکم کستاخلغه محمول اوله جغنی بیلیمکه برابر ، ملاحظات آتیهنک عرضه جسارتدن بر درلو کندیمی آله مدم :

بر مدتدنبیری غزتهلرده مجموعه عرفان پاشا عنوانیه آثار بر کزیده داورانهلرندن بر مجله نشر اولندیغنی کورمکه و ذات والای مشیرانهلرینک مزیات شعر و انشا ایله اشتهار آرای کمال اولدقلرینی بیلدیکم جهته اثر دولتلرینک مطالعهسنی فوقالغایه آرزو ایدر ایکن کثرت مشاغل ، بو مقصدمه حائل اولدیغندن طولایی ، حقیقه متأسف اولمقده ایدم . بر آاز خالی زمان بولدیغم کبی مجموعه سنیهلرینی مسارعتکارانه تدارک ایتدم ؛ و مشتاقانه مطالعهیه باشلادم . نیاز عفو دولتلرینی مقدمه مقال ایدهرک شوراسنک بیاننه جرأت ایدرم ، که دها دیساجهیی اوقور اوقوماز آثار آصفانهلرینی شهرت شایعه فضیلتلریله متناسب بوله میه جغمه مع التأسف یقین حاصل ایلدم ؛ چونکه امور مسلمه دن اولدیغی اوزره ادبیاتک اساسی حقیقته

هله شوراسنی ایجه دو شونه لم که استانبوللیلر حکومتک
 پاره سنه عسکرینه محتاج اولدجه بر کون اولوب آج قالمق
 احتمالک خارجنده در . یا حال بویله ایسه نیچون حصول معیشتی
 مساعیدن بکله میه لم .

[حدیقه : ۱۶ تشرین ثانی ۱۲۸۹]

و مال تکالیفیندن دائماً تبری ایدوب طور مسی و علی العموم بنددک — و یاخود معروف اولان تعبیر سقیمنجه (بندکیت) — دنائتی لوازم حیثیتدن عد ایلمسیدر . پای تحت ایسه بر ملتله مقایسه اولندیغی حالده وجوده نسبت قلب حکمنده قالیر . بناءً علیه بزکه استانبول اهالیسی بز بو مسکنتده بو خدمتکارلق ابتلاسنده دوام ایتدکجه عادتاً وطنمزک قلبنده کی جریجه لردن پیدا اولمش قورد حکمنده قاله جغز ، کندی بقاسنه ، سبب وجودی اولان بر جسمک افنای حیاتندن بشقه بر منار بوله میانلر حقهنده وطنمزک بر قارش طوپراغنی کنندی قانلریله ریان ایتک ایچون فدای جان ایلک شعار حمیتلری اولان قوجه قهرمانلرک (شر الحلافیدر) دینسلره نه یوزله جواب ویره بیلیرز ؟ .

اککمزی طاشدن چیقارمغه قادر اولدیغمز حالده یالکمز تعیش ایچون « من غیر استحقاق » اصلاً اجراسنه مقتدر اوله مدیغمز دولت خدمتلیری مطمع نظر و بلدکه مطبوح عمارت بیهرک کشکول طوتمقدن نه زمانه قدر حیا ایتیمه جکمز ؟ . . .
بر ازده نفسمزک تعززندن ایسه انسانیتمزک اعزازینی دوشونهلم . هیچ اولمازسه طرناقلیله یر قازوبده یردکلری تکالیف سایهسنده بیک درلو نعمته مستغرق اولدیغمز کویلیلردن اوتانهلم .

دو اترك عمومنده قرق کاتب بولماز دی ، ینه او زمانلرده وزرا
دائرلرنده « کوله اولماق اوزره » قرق خدمتکار کورلمز دی .
چونکه عدل و وطن خدمتک خارچنده اوله رق هر نه نام
ایله اولورسه اولسون دولت سایه - - - نده تعیش ایتک عادتا
اوشاقلق ویا تعیر صحیحیله اسارت اختیاریه حکمنده ایدی .

ایسته « او عبالی کبه لی ترکار » بر قاج عصر لر بتون جهانه
غالب مطلق کچنیدیلر . بر قاج عصر لر و بلکه بوعصره کنتجه یه
قدر دوچار اولدقلری یوز بیک درلو ضعفه برابر بتون جهانه
مغلوب اولمیدیلر . زیرا او بحث ایتدیکمز نفرت اسارت بر
جوهره بکزر ، واقعا منتظم بر شکله قونلسی پک مشکدر .
فقط بر کره شکلی بولنجه اومولماز درجه لرده قیمتدار اولور .
ودکه بر قوتله از یلز . از لسه بیله هیچ اولمازسه از نلرکده النی
ایاغنی پارچه پارچه ایدر .

حیفا که بز بر زماندنبری او جوهر علویدن محروم اولدق .
خزینة دولتی عمومی بر معیشتگاه صانیورز . بر عرضحال
یازوبده یوز غروش قزانغی بر غروش قزانغی ایچون یوز اتک
اوپمکدن دها ذلیل فرض ایدیورز . حال بوکه فضائل جلیله -
لرینه طاینیرجه سته حیران اولدیغمز خلفا ایکی یوز میلیون
نفوسه حاکم ایکن ینه معیشتلرینی دوه چوبانلغند - حرما باغبا -
نلغنده آرارلردی .

بو حاله اک بیوک سبب پای تحتک وطنه متعلق اولان جان

ذاتی به مفتونیت و یا خود تعبیر آخرله اسارت سیاسیه دن نفر تدر .

بو نفر تک فقدانی حالده خلقک بقای سعادتسه نه معرفت ، نه مدنیت ، نه ثروت ، نه شجاعت ، نه منتظم قانون ، نه مکمل محکمه نه حسن اداره کفایت ایدر .

بو اسباب بر درجه به قدر فرانسه ده موجود ایدی . فقط خلقک جمهور فرقه لر نجه موجود اولان بعض افکار دن توحش ایدرک ناپولیونه کوستردیکی تسلیمیت جمله سنی فائده سز بر اقدی . ده ا یکی ییل اول جهانک حاکم معنویسی اولان قوجه بر ملتی ایکی ای ایچنده محو اوله جق درجه به کتیردی .

بز اوچ بیک کشیلک بر عشرتله دنیانک اوچ قطعه سنی ایانمزک التسنده لرزه ناک ایتمکه مقتدر اوله بیلدی کمز زمانلرده شهزاده لر مز ، پادشاهلر مز ترک سلطنتی اعز آمال عد ایدردی . بر مدرسمزه تکلیف وزارت ایتمک اعدامنه حکم ایتمکه برا - بردی . بر سپاهی بی حتی ولایت اعطاسیله چیفتجیلکدن آیرمق محال ایدی . بر یکچیری بی دنیایی وما فیهایی اوکنه قویسه لر سرکشلکدن آیرمق قابل اوله مازدی .

طریق علم ، عدالته خدمتدن عبارت ایدی . انک ایچون هر مقندر اولان طرفندن بالاقتخار اختیار اولنوردی .

ضابطلک و عسکرلک بتون بتون وطن اوغورنده سلاحه مراجعت دیمک ایدی . انک ایچون عموم طرفندن بیک خواهشله قبول ایدیلردی . دولتک اک زیاده وسعت و شوکتی وقتنده

— بزایسته مسهك ذلیل اولمازدق —

اصلى همجنسونه محبتدن منشعب اولان خصائل كه السنه اسلامیهده نامنه مكارم اخلاق دینیلیر، احوال شخصیهیه قارشو انسانده نه قدر حلم و عاطفتی اقتضا ایدرسه احوال عمومیهیه قارشو او درجه لرده و بلکه اندن زیاده تأثر و شدتی ایجاب ایلر .

چونكه عمومك هر بری دیگر بر فرد طرفندن عموم نامنه صدور ایدن افعالی صرف شخصی عد ایدر ده حلم و عاطفته مقابله بی مسلك طوتارسه بر ویا بر قاچ فرد عموم نامنه افرادك جمله سنی دائماً ازه بیلمك طبیعیدر . اذ اذك بعضیسی عمومك حلم و عاطفته استناداً بویله بر اقتداره مالك اولنجه ابتدا کند . یلرینی و صکره هر کسی او حلم و عاطفتدن تجرید ایدر لر .

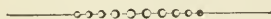
بو حال ایله ایسه مكارم اخلاق ینه مكارم اخلاق نامنه اوله رق اساسندن محو ایدلمش اولور . نظریاتده بویله بر تناقض ظهور ایدنجه فعلیاتده انتظام قابل دکلدر . فعلیاتده انتظام اولینجه جمعیتده بقا — و هیچ اولمازسه — سعادت ممکن اوله ماز .

ایشته بوندن طولانی در كه دنیا ده نه قدر بیوك ملت کورلمشسه تر قیلرینك ظهور و دوامنه اك بیوك سبب ، استقلال

بردولته دشمن اوله ماز . بويله روسيه ايله شرق عليهنده اتفاقيه
دائر ايشيديلان شايه لر يابزي تغليط ايچون پترسبورغ
ديپلوماتلرينك ويا اوروپايي تحديش ايچون فرانسه اراجيفجيلر-
ينك اختراعانندن عادى بر كودزه لك حكمنده بولنديغنه تاميله
امنيت اولمليدر .

موسيو كوده لك سفارتي المانياك طبيعي دوستى اولان
دولتلايچون روسيه يه قارشو بر متفق دها آردمق ايچوندر
دينلمش اولسیدی بزده بو احتمالی قبول ايدردك

[عبرت : ۱۸ تشرین اول ۱۲۸۸]

حکم و نفوذ چه بولندینی مرتبه پک عالی اولمق جهتیه اندن
دوشمامکدن بیوک بر مقصدی قالمامشدر بناءعلیه انکلتزه دولتی
فرانسه نك شان وشوکتی اعاده یه چالیشر دینلیرسه اینتاملمیدر.
فرانسه دائماً انقلاب طرفداری اوله کلشدر چونکه هیچ
یروقت حالندن ممنون اولدینی کورلمز بناءعلیه فرانسه بلجیقانک
بقای استقلالی ایچون فداکارلق اختیار ایدر یوللو بر قول
ایشیدیلیرسه لغویاتدن عد اولملیدر .

اوستریا اقوام متنوعه دن وایتالیا یالکزر برجنسدن مرکب
اولدقلری ایچون بری استقلال ام قاعده سنک دائماً علیهنده
ودیکری دائماً لهنده در بناءعلیه یونانلیدرک معهود یانیه وسلانیکه
استیلا افکاری اوستریانک حمایتنه مظهر اولیور ویاخود
ایتالیاجه سلاحه مراجعت اولنه جق درجه لرده نفرتی دعوت
ایدیور مألنده بر سوز ایشیدیلیرسه طوغری اولوب اولمدیغی
بیلیمک ایچون اتعاب افکاره تنزل بیورلملمیدر .

روسیه دائماً تسلط واستیلا مسلکهنده در استانبولده بولنان
برسفری دولت علیه نك بقا واستقلالنه خدمت ایده جک برطاقم
تدابیر حکیمانه ایله ناصحلغه قالشدینی استماع اولنورسه بویه لرلرده
بیان افکار ایچون لسان حال قیلندن اولان برتبسم ایله
کچشدرلملمیدر .

بونلر کبی المانییا دخی اوچ بیوک دشمن اره سنده محاط
اولدیغندن انلردن برینه یار ویاخود اره لرنده مجاورت بولنمیان

ربط ایتمک ایستمسونده عثمانلیلرک روابط اتحادینی قیرارق
 جمله سنی بردن روسیه به اسیر ایتمک ارزوسنده بولنسون ؟
 المانیاجه بومسلکده اولان ضرر لر فرانسه ایله روسیه نك
 توهم اولنان اتحادندن حاصل اوله بیله جک مضرانندن اهو نمیدر ؟
 فرانسه جه روسیه اتفاقدنه اولان فائده المانیایی روسیه
 ایله اویوشمغه مجبور ایتمکدن حاصل اوله جق محاذیره غلبه
 ایده بیلیرمی ؟

المانیاده بسمارقک ویاخود فرانسه ده تیرک یرنده برامیل
 اولویه بولنسه ایدی بویله هم کندی دولتی پریشان ایده جک هم
 عالمی راحتسز ایلیه جک برپولتیقه نك ظهورینه احتمال ویریه-
 بیلیردی . بسمارقک، تیرک نقصانلری اراقم ایستیلیرسه اخلاق
 جهت لرنده تحری اولنسون یوقسه اون سنه ایچنده المانیا اتحادی
 کبی دنیانک اک عظیم وقایعندن معدود اولان بر مظفریتی
 ویاخود فرانسه نك صوک هیجانی باصدیر مق کبی قبل الوقوع
 اینانلیسی قابل اولمیان بر موفقیتی استحصالی ایدنلره پترو
 وصیتنامه سنک اجرا آتسه آلت اوله جق قدر ساده دل نظریله
 باقم انلرک دکل، بو اعتقادده بولنانلرک ساده دللکفی اثبات ایدر .
 خفایای دولیه غزته لر اغزینه دوشه جک قدر میدانده کزر
 ظواهر دن اولمدینی مسلم اولمغه برابر تجارب تاریخه دن بعض
 قواعد استنباط اولنه بیلیر که پولتیقه جه ظهور ایده جک هر درلو
 حادثاتک انلره قیاساً بر درجه به قدر استدلالی قابلدر .
 مثلاً انملکتره دائماً حال حاضری محافظه طرفداریدر چونکه

بو حاللر میدانده ایکن پروسیا فرانسه ایله روسیه نك انفاقندن
 نیچون قورقسوننده کندیسی روسیه ایله متفق بولنمق ایچون
 شرق مسأله سی کی بر داهییه نك ظهورینه رضا کوسترسون . هله
 المانیا اتحادینی مقصد اقصى عد ایدن بر دولت اسلاو اتحادیله
 اوغراشان بر حکومتله نصل متفق بولنه بیلیرکه شمدی اوروپاده
 کثر تجه المانلردن و اسلاولردن بیوک قوم یوقدر .

اوستریانك انده اولان اوچ درت ملیون نفوس قزانمق
 ایچون بتون بتون روسیه نك پنجه سنه دوشورمکده و کرك
 اوستریاده و کرك ممالک عثمانیه ده بولنان اقوام سائر دینی دخی
 اسارت مخاطره سنده بر افاقده اولان محذور لر مخاطره لر بسمارق
 قدر فطین بر دیپلوماتک دوشنه میه جکی شیلردنمیدر .

هر دولک ائک بیوک خصمای طبیعیه سی مجاور لریدر، باخصوص
 روسیه انده بر طاقم یر لر واردر که سکنه سی المانیالیدر . بر طرفدن
 دخی روسیه ایله المانیا بینده وقتیه تقسیم اولنمش اولان لهستان
 قطعه سی کی بر ماده زراع موجود طور ییور . حال بویه ایکن
 المانیا حکومتی نیچون یانی باشنده اولان روسیه علمینه بر بشقه
 دولته اتحاد ایتسونده، ارده مزده هیچ مناسبت یوق ایکن بزم
 علم مزده روسیه ایله اتفاق ایلسون ، نیچون روسیه نك انده
 اولان المانلری ملتک دائرة اتحادینه جلب ایتمه چالشمسونده
 بزم المزده اولان اسلاولرک روسیه حکمنه کچمنی مقصد
 ایدنسون ، نیچون لهستانک تقسیمنی بوزهرق جمله سنی کندیسنه

نهایت درجده بردهشت و ضرورت حسیله لندن کلان اقدامی
بذل ایدرک مقاومتہ قیام ایلسون .

فرانسه مغلوبیت اخیرہنی اطرافندہ کی حکومتلرک بیومسنہ
کوستردیکی رضادن بیلیر . بو حالده بر کرہ دها اوروپاده هر
ایستدیکنی یا پیغہ مقتدر اولورسه ایتالیا شمڈیکی حال واتحادندہ
طورہ بیلیرمی ؟ .

فرانسه ، حدود طبیعیہ سنک فقدانی اسباب انہزامنک
اک بیونک بیلرندن عد ایدیور . بو حالده بر کرہ دها اوروپایی
سلاحنه باش ا کدیورسه بلجیقایی بوتامیت واستقلال حالندہ
براقیرمی ؟ فرانسه ایکیوز سنہ دنبری در نفوذندہ ، تجارتندہ
هرنه ضرر کوردی ایسه جملہ سنہ انکلترہنک رقابتی سبب
بولیور و محاربه اخیرده اختیاریتدیکنی بیطرفلنی انسائیتہ
قارشو بر خیانت عد ایدیور . بو حالده بر کرہ دها عالم سیاستک
مرجعیتی پارسہ انتقال ایتسنہ انکلترہ مساعد بولنورمی ؟ .
فرانسه ، اوستریانک کرک پروسیادن سادوا صدمہ نی چکمنسہ
و کرک ایتالیاہ قارشو غالب اولدیغی حالده مملکت ترک ایتسنہ
سبب مستقل اولدی بو حالده بر کرہ دها خریطہ عالمک
تغییرینہ اقتدار استعدادی کوسترسہ اوستریا ایشہ سیرجی
قالیرمی ؟ .

بو قدر دولتک جملہ سی بردن فرانسه علیهنہ دوشرسہ
ایچلرندن هیچ بری متفق بولہمازمی بولورسہ او قدر عمومی
بر هجومہ ایکی دولت نصل قارشو طورہ بیلیر ؟ .

مقصدلری اوزرینه بنا ایدرک پارسه ، پولتیقه سالونلرنده پایتخت عالم عنوانی ویردیرمکه چالشمش و بوذهابی هر وقتده و خصوصیه بری سباعیت و دیکری شیطنت قوتیه بتون ابنای بشری مادی و یامعنوی اسارته المغه استعداد کوسترمش اولان برنجی و اوچنجی ناپلیون زمانلرنده اظهار ایتدیکی تضییقات طاقت کداز ایله جهانک کوزینی بیلدیرمشدر .

فرانسه ملتک افراننده مشهور اولان حب انسانیت و ترویج مدنیت تمایلاتی و باخصوص بوتمایل اوغورنده کوریلن غیرت فداکارانه جهتلیله هیچ برتمدن ملت یوقدرکه مغلوب و مقهور اولدقلرینی ایستسون . فقط ینه هیچ برتمدن ملت یوقدر که فرانسه حکومتک هان هر وقت ملتزمی اولان مداخلات هرزه و کیلانه و هوسات متحکمانه و تضییقات مغرورانیه دوشنوبده فرانسه پولتیقه سنک مدنیت و انسانیتجه بر ضرورت قطعیه کورنمکسزین خارجه بر خطوه تجاوز ایدهمیه جک صورتده حدودلری ایچنه انحصارینی ایستمسون .

فرانسه قومک کچنده اوغرادیبی فلاکتیه ملل متمدنه نه درجه لرده متأثر ایسه او فلاکتدن طولایی فرانسه پولتیقه سنک تأثیراتنده کوریلان ضعفه دخی اودرجه لرده متشکر اولدیغنی ا کلامق کوچ برشیمیدر؟ . بر کره دنیایی بر هول ممت هیجاننه اوغراتمش اولان روسیه ایله کائناتی حیاسندن بیزار ایدن فرانسه ارباب اداره سنک متفقاً سلاحه صارلدقلری کوریلورسه اوروپاده قرق الی بیک کشی سوقنه مقتدر هیچ بر دولت یوقدر که

اکر « المانیا فرانسه‌نک روسیه ایله اتفاقندن قورقار و روسیه کبی بر قوه قاهره دینی دشمنلرینه معین بر اتفقندن ایسه کندینه طرفدار ایتمهک چالیشیر؛ و اردلرنده اولان اتفاق ممالک دولت علیه‌نک مقاسمه‌سی دکل المان و اسلاو اتحادی اساس اوزرینه اولمق طبیعیدر عثمانلی طوپراغنده دخی اسلاو صایلیر بر طاقم ایالات وار، بناء علیه بو اتفاق طبیعیتله شرق مسأله‌سی اویاند- یرر « دنیله جک اولور ایسه بزویله مقدمه‌سی نتیجه‌سنه مناقض بر طاقم موهوماتی قبول ایدلردن دکلر. اولا پروسیه فرانسه‌نک روسیه ایله اتفاقندن نیچون احتراز ایتسون پارس معاهده‌سی زماننده فرانسه حکومتی طرفندن پترسبورغه بو یولده وقوع بولان تکلیفلر، یأسک شدتی زمانلرنده هیچ بر عاقلک کندینی اله‌مدیغی مجرب اولان و عوامک لساننده دکنزه دوشن بیلانه صاریلیر مثلله تعریف اولنان تمنای محال قیلندن اولدیغنی هانکی عاقل واردرکه اکلامسون؟ فرانسه کبی فتن و تفرقه‌نک الکیوک جولان کاهی اولان و حسن اداره‌جه بر قضاسی قوجه بر مملکت قدر درایته محتاج بولنان بر دولتک تاریاستنده بقا بولمق ایچون اقتضا ایدن مزیات فکریه‌بی حائر اولنلر ایچون روسیه‌نک اتفاقندن خیر اومه‌جق قدر ساده دلانه حرکترلر وقوعی ملحوظ‌میدر؟

موسیو تیر واکا خلف اولوبده مسندیغی محافظیه مقتدر اوله بیله جک اصحاب لیاقت دوشمنزمی که فرانسه حکومتی ایکیوز سنه دنبریدر پولتیقه‌سنی خارجه‌ده ایقاع تهدید و انفاذ حکم

بوکا نصل اینانیله بیلیر ؟ المانیا روسیه نك شرحه اولان
 مانیاتنه معین اولوبده نه استفاده ایده جک ؟ فرانسه دیپلوماتلرندن
 — قروپ طوپلری پاریسی آتشره غرق ایلدیکی صرهده طراقة
 هول انکیزله اوغرادقلری سر سملک جهتیله -- ممالک عثمانیه یی
 حجتی سندلی چفتلککری ایتمش کبی روسیه یه رشوت معاونت
 بوللو عرض ایتمک پکده اتبعاد اولنماز . پرنس بسمارق اینچون
 دنیاده نه احتیاج تصور اولنه بیلیر که دولتک بو اقبالی ،
 پولتیقه سنک بو غلبه مطلقه سی حانده موازنه دولیه نك اجل
 موعودی حکمنده اولان معهود بیوک پترو وصیتنامه سنک
 اجرا آتته آلت اولمق ایستسون ؟

المانیا روسیه ایله اتفاق ایدوبده نه یایه جق ممالک عثمانیه یی می
 تقسیم ایده جکک ؟ دنیانک اک دقیق غوامضی کشف وادرا کده
 مهارت فوق العاده سی مشهود عالم اولان پرنس بسمارق کبی بر
 عاقل بیلزمی که بو ملکک هر قارش طوپراخی ، الندیغی زمان
 دوکولن قانلرک بر ایکی مثلی ایثار اولنمدجه کیمسه یه ویرلمز .
 بو سوزدن مرادمز او قدر دهشتلی بر اتفاقه منفرداً اقتدار
 مقاومت دعواسنده بولنمق دکدر . دیمک ایسته رزکه او یله بر
 اتفاق وجوده کلیر و خصوصیه فعلیاتنه شرقدن باشلامق
 ایسترسه نتیجه تشبث وقتیه پترونک توصیه ایتدیکی و بیوک
 ناپولیونک اجراسنه تشبث ایلدیکی مقاسمه عالم غرضنه وارده جغنی
 اوروپا ادراک ایتمزی ادراک ایتدیکی حالده کافه امک حیاتنه
 تعلق ایدن بوبله بر مسأله ده سیرجی قالمق احتمالی وارهدر ؟

— پروسیا پولتیقه سی —

موسیو کودهك المانیا ایمراطورنی طرفدن استانبوله سفیر تعیین اولنمی کنسینک حیثیت ذاتیه و پرنس بسمارق ایله اولان الفت محرمانه سی جهتلیله اوروپاده خفایای عالمک کشفی ایچون اتعاب افکار ایدن پولتیقه مراقیلیری نزدنده بر چوق خیالات و احتمالاتک وجودینی ایجاب ایدرک غزته لر بوبابده نیجه فرضیات ایله طولمتمده و هله کچنکی ضربه نك هنوز تأثیری التمدن قورتیله میان فرانسرلر المانیانک هر حرکتیه آسایش عمومی به رخیانت نظریله باقمق ویا باقدرمق ایستهدکاری جهتیه بوقعه نی بسمارقک فتن نأتمدن معدود اولان شرق مسأله سنی ایقازیه چالیشدیغنه دلیل طوتمتمده درلر

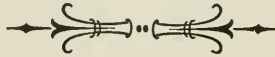
فقط پولتیقه نك عمومی نظر تدقیق اوکنه الندیغی صورته بودرلو استدلاللرک همان بتون بتون لغویاتدن معدود اولدیغنی کلامق کرامته احتیاج کوسترمز .

پرنس بسمارق شرق مسأله سنی نصل تازه لیه جک ؟ ممالک عثمانیه ده هیج بر قوم وارمیدر که مذهب کبی جنسیت کبی بر سببیه المانیانک تحریکاتنه مساعد کورونسون .

سپکتاتور غزته سندن خلاصه ترجمه ایله ۳۷ نومرولی نسخه مزه درج ایلدیکمز مقاله ده ایشک محرکنه روسیه پارمنی قاریشدیغندن بحث اولنیور .

طشمرده بولنان بر مأمورک کاه پادشاهانه کاه — حاشا — الهانه
 بر طور ایله بولندیغی یرده ایسترسه صاحب ملک ایسترسه
 « حاشا تم حاشا » مالک الملک حکمنی آلمسنه الی الابد جواز
 ویروب طورمازلر .

[حدیقه : ۱۹ نثرین ثانی ۱۲۸۹]

اختیار ایچون مادوننده بولنانلری مجبور بیلیمکده نه لطافت نه فائده تصور اولنه بیلیر ؟

بر ادم آیاقدہ طور دینی ایچون بر مملکت خلقی علی العموم ایاغہ قالمغله کندی اوزرندن قیامده طبعی اولان یورغونلقمی کیدر ؟ بر آدم مأمور حضورنده سربستجه عرض حاجته مقتدر اولورسه نفسنی قانونک حکمندن قورتارمغه مقتدرمی اوله بیلیر ؟ بر صاحب استدعا مأمور حضورینه کتمک ایسترسه نیچون قیوسی مسدود بولسون ؟ وقار حکومت نظرلردن اختفا ایله می محافظه اولنور ؟ بر بیچاره اجرای عدالته کفالت ایدنلره عرض حاجت ایتک مجبوریتنده بولنورسه نیچون الک اول ایاقلرینه قبانسون ؟ انسان مأمور اولمغله سامعه سی دیز قباقلرندن اشاغی اینمکمی لازم کلیر ! دولتک امور داخلیه ومواد عدلیه واجراآت ادارهیه دائر نه قدر نظامی وار ایسه مرکز لرده جمله سی موجوددر . بر کره مطالعه لرینه تنزل اولنسه ده باقلسه که ایچلرنده مأمور کچرکن عمومی سلام طور مقله ، مأموری عمومی قهر وتکدیر ایله قولانمق وراست کلنه اتک آیاق اوپدیرمک کبی شیلرله مکلف ایدر بر فقره وارمیدر ؟

براز انتباه اولونسونکه مظلومک دادینی آله جق آخترده بر دیوان عدالت ودنیاده بر مرکز سلطنت وارددر . البته

دوات لالا ویا مکتب خواجہ سی اہلمدینی ایچون کیمسہ یہ
اوپورمنی قالقمغی اسباب وقاری معاملہ انسانیتی اوکرتیمکله
مکلف دکدر .

فقط عجبا شو یوقاریدہ حاللرندن بحث اولسان مأمورلرمن
دنیاہدہ ہیچ بر وقت منصفانہ محاسبہ نفسہ واخذ عبرتہ لزوم
کورمزلمی ؟ کندیلرینی صاحب مصلحت وصاحب مصلحتی
مأموریرینہ قویسہلردہ انلرہ ایتدکاری معاملہینی انلردن
کورسہلر منورمنی قالرلر ؟

واقعا بو طاقم آمرلرینک حضورینہ کیردکجه اختیار ایتدکاری
اوضاعہ باقیلیرسہ دیوان کبرایہ دخول ایچون اقتضا ایدن آداب
عبودیتہ بو عالمده ملکہ حاصل ایتمکله اوغراشیورلر ظن اولنورہ
لکن برکرده دوشونسہلر کہ بوذلتلر ایچلرندن برینسک ہیچ
بروقت ترقیسنہ ویاخود تدنیدن خلاصنہ سبب اولمشمیدر ؟
اکا برلہ اولان معاملاتندہ آداب صحیحہ دائرہ سندنہ قلانلردن
بری مثلاً بر ناظرک حضورینہ کیردیکی زمان بر قاچ کرہ
یوزینی یرلرہ سورمکدن ایسہ اتکنہ طوغری وارہرق
احترامکارانہ بر سلام ایلہ اکتفا ایتدیکی ایچون معاتب ویاخود
منفور اولمشمیدر ؟

اکابرک حسن قبولنہ بدل مظهر استثنالی اولہ جق درجہ
لرده تبصیبی از تکاب ایتمکده واولیہ بر مذلتی کندینہ قارشو

ویا باقیبشدن تزویرینه ادبسنز لکنه استدلال ایدیله رک حتمی غائب
ایتمک مقرر در .

شمدی بر حکومت قوناغی تصور اولنسون که قپوسنک
اوکنی سـلاحلی سـلاحسز بر طاقم ضبطیه لر احاطه ایتمش .
قوناغک ایچنده رأس مأموری اغضاب ایتماک قور قوسیه
کیسه نک سسی دوداغندن آریله میور . او طه لری صفه لری بر
بهت بر دهشت بوریمش هرکس پاشا ویابک ویا اقدی ویا اغانک
نظری دیواردن خارجه کچرده بنی کوزر . قور قوسیه قیامنده
قعودنده نمازدن زیاده ارکانه رعایت ایدیور .

برده مثلا پدرینک خانه سندن چیه رق زو جنک قپوسنه
کیرمش و عمر نده یالکنز ایام مسعوده ده بر قاچ کره اقر باسنک
زیارتدن باشقه بریره کتمامش حسب القدر یکر می باشنه وارمدن
طول قالمش بر والده کوز اوکنه آلنسون اوپله بر مخدره
قوجاغنده اولان صاحی بتمک یتیمک محافظه حقوقی کبی بر
بر ایش ایچون عدالت حکومته مراجعت مجبوریتند بولنور
ومأمور قپوسنه کلیر او طه جیلرک تشریفاتندن وضبطیه لرک
بیک درلو تضییقاتندن قور تیه رق قانونه بر مثال مشخص اولمق
لازم کلن قائم مقام ویا متصرفک ابومسلم دیوانندن نشان اولان
حضورینه کیرنجبه حالنت سؤالنه منتظر ایکن یکی باطلا مش
بیلدریم کبی آتشر دهشتلر ایچنده بر صدا ایشیدرسه کوکلنده
اطمینامی قالیر ؟ لسانی عرض حاله می قادر اولور ؟

کلدی که بر وزیر بنیش ایتدیکی وقت یانسد، بر قاج بیك آتلی بولمازسه وظیفه سزلکی نهایت درجه به کتورمش ظن ایدیلردی .

خلقه حکومتک دهشتنی القا ایچون بر مأمور یکی کیردیکی مملکتده سوقاقلردن بشر اوز بیچاره طوپولایوب کینی آصمق وکینک بویینی اوردیرمق عادت معروفه دن اولمشدی .

واقعا تنظیبات، مأمورلره عائد وقارک بومسخره لک جهتلرینه نهایت ویرمش وهله استانبولده بوافراط بیانغی تفریطه انتقال ایدره ک اجراسی قابل اولمیان مطالب ایچون دخی هر کسه بذل مواعید ایتک عادت حکمنه کیرمش ایسه ده طشره لرجه حالا جبروت و عظمت وقار و مکانت یرینه قیام ایتمکن حالی دکلدیر .

بر قضاده قائم مقام سوقاقلده کزر کن اطرافنده بولنان آدمیر ایکی الی قانده اولسه قیام ایدر سلامه طورر . چونکه مأمورلریمزک یاریسی خلقدن بویله بر تذلل کورمز لر ایسه شان حکومته خلل کلش ظن ایدر لر . کندیلری ایاقده ایکن اوطوران بر آدمی ولو کوترم اولسون حبسه کوندر لر اصحاب مصالح حکومت قوناغنه صلوات ایله کیرر چونکه اکثر یرلرده جبهه نیک طوپولانشی ویا اللرینک قاوشدیرینشی مأمور افندیلریمزک تشریفات مخصوصه سنه مطابق کلیان آدم حقنک احقاقه بدل بر طاقم تحقیرلره اوغرامق و بلکه یوریشندن

— وقار مأمورین —

بومعلوم بر شیدر که قانونک مرعیت ومطاعتنه ومملکتک
اسایش وآدابنه کافل اولق جهتیله اوضاع واطوارنده دائماً
مقامنک حیثیت و رسمیتنی محافظه ایتک لازم کلیر .

مثلاً افراده کوره کوندزین یالکمز بر طوین بر کوملکله
سوقاقده کزمنک عیب اولدینی کبی مأموره کوره دخی مقام
رسمیده اوزانوب یاتمی ویا هزل ومزاح ایله وقت کچورمنک
خفتدر . فقط بووقار برپدرک تمکینی درجهسنده طوتلملیدر .
یوقسه مأمور یاننه کیرن آدمی مرجع حاجات آرارکن کنسینی
اعزندن آتش پوسکوریجی بر جلاده تصادف ایتمش ظن
ایتدیره جک قدر هول ودهشت ایچنده براتمی جریان عدالته
مانعیتجه حیثیت رسمیهنی محافظه ایتمکدن بیک قات شنیدر .

تأسف اولنه جق شیردندرکه دولت علیهنک دور اعتلاسی
ختام بولدقدنصکره دولت علیهده مأمورلر ایچون اقتضا ایدن
وقارک حد معروفي همان بتون بتون اونوتیهرق ایری قاووق
بول جبه اوزون صقال قوللانمی وصورته معیديه ثانی
اوله جق یتمش یاشنده بر قاقوان اختیار کلینک قیز کبی مجوهرلر
صرمه لر کوشلر اطلسلر ایچنده مستغرق اولق ضبط وربط
اسبابندن عد اولنور اولدی . کیت کیده ایش بر درجهیه

صد حیف که تنظیماته کلنجه یه قدر ملکک هر طرفنده
 ناحق یره دوکیان قانلر و محاربات بحریه مزده حرق و غرق
 اولان جانلر اکثر ممالکمز کبی بورالردن دخی انسانی
 و خصوصیه غیرت و ادراکی نهایت درجده آزالتدیغی ایچون
 اوشوکت و عظامت شمدی برعجز و مسکنته منقلب اولمشدرکه
 تفصیل اولنسه کوکللری خون ایدر

[عبرت : ۲۸ تشرین ثانی ۱۲۸۸]

طاغده خرادده تحجر وهواده درياده تامل ايتمش كى كورينور .
كوياكه او شفقلر شمشير همترلينك افاكير اولان شمعشعه
نظر رباستدن يادكار اولمشدر .

كوياكه اوسر وسيمينلر نائل اولدقلى مظفريتده مسلك
اهتدالى اولان نورانى منهاج توقيفدن نشان قالمشدر .

حيف كه بودرياي لطافتك اطرافنده بولنان اوچ قصبه ايله
برقاج كويك شمديكى حالى قدرت خالقله عجز بشرك نسبتى
كوسترمك ايجون ياباش كيدير .

فقر و ضرورت واضطراب ومذلت عمر كوينك و بلكه هر
اوينك طوبراق ديوارلرنده و چورك تحتهلرنده يېكى مزارلره
واسكى تابوتلره ياقيشه جق قدر هائل وسيايه مائل بر كيرلى رنك
ايله تصوير اولنش كورينور . كوياكه آثار مدنيت اسكى رونق
واقبالنك فئاسنه تحسرله ماتم اثوابنه بورنمشدر .

حالبوكه تاريخلردن اكلاشـلديغنه كوره وقتيله اورالى
روم ايلنك فتحنه كفايت ايدجك قدر دهشتلى اردولر بسلمش
عصر لرجه اوروپانك قواى موجوده سنى لرزان ايدن عثمانلى
دونماسنك اك بيوك فرقه لرنى تجهيز ايلش ، صحرالرنده شمديكى
قصبه لردن بيوك كويلر ساحلرلرنده شمديكى شهرلرن بيوك
قصبه لر وار ايمش ، شهرلرنده قرق اللى صنعت بولنورمش ،
صحرالرنده زراعتدن محروم قرق اللى آرشون ير بولنماز
ايمش .

برویه اللی یشیللی مهتاب آقارمش کبی حاصل اولان تماشالر داماد ابراهیم پاشا چراغانلرینه خنده زنان اولور .

اقشاملرینک بولطافتی صباچلرینک روحانیتته نسبت اولنسه اره لرنده — اویقوسزلقدن جمالی رنک ملال بوریمش و جامه خواب یرینه سیه کیسولرینه بورنمشده هنوز اویقویه وارمش براسمر کوزلیله صرمه صاچلرینی بویندک اوستنه طاغتمش و غایت خفیف بر سحاب ایله مستور اولان نور سیحر کبی کوکسنی بر اینجه تل کوملکله ستر ایشده هنوز مائی کوزلرینی اویقودن آچمش صاف چهره لی بر دلبر قدر — فرق بولنور .

ایله صباح که استیلا ایتدیکی یرلرک نره سنه نظر حکیم ایله باقلسه طاغلی طاشلری قضره لری ذره لری برلسان حال اولمش صانع قدرتک الطاف عظمت و اعجاز کالنه حمد و ثناده کورینور . براق هوالی کیجه لری واردرکه مهتابی کونشدن فرق اولنماز . بیاغی انواری شمعلک ضیاسنی کورونمز بر حاله کتیرر . خفیف سیسلی کونلری واردرکه ایک اون دردنجی کیجه سنی آ کدیرر . عادتا کونشک عکسی دکزده سر وسیمین حاصل ایدر .

موقعک بدایعی یالکز مشهوداتنه منحصر دکل ، بر کرده تاریخنی تصور اولنورسه بر ایکی سال ایله اناطولیدن قارشویه کچن و اوروپا اوزرنده کی بونجه موفقیتلر مزک فاتحه ظهوری اولان اوقرق اللی عثمانلی قهرمانی خاطره کلیر . اقبال ملتک یاد عظمتی

طبقات و طبقاتده بالطبع آینه‌لکه استعداد حاصل ایلدیکندن
سطح مادن اوج هوایه قدر دائما تغیرده دائما تلونده بر نور
عالی حاصل اولورکه تصویرینه دکل تصویرینه بیله امکان
یوقدر .

زمان اولورکه دریایه بر بلوطک لونی عکس ایدر . بر ماهر
رسام طاتلی صاری اوزرینه موج موج پارلاق پنبه چهره‌لی
معشوقه‌سنک یناقلرینی تصویر ایتک استسه بر آینه بلور
اوزرینه شبابک طراوتی و حسنک نورانیتیه ممتزج بر طاقم آتشین
الوان ازمش اولسه ینه بوانعطافک لطافتته یا مشابه اوله بیلیر
یا اوله ماز .

غروب‌دن صکره گاه اولور هوا ینه او حالده را کد قالیر
مهتابه‌ده تصادف اولنماز نظرلر خواب سحری کبی لطیفه و روح
آور بر ظلمت سکوته طالار وجودلر جامه خواب نوبهاری کبی
خفیف و جان پرور بر ستره ارام ایچنه دوشر .

گاه اولور هوا را کد قالمغله برابر آیک بدر اولدینی زمانلره
تصادف اولنور سر و سیمینه باقلسه صانیلیرکه شعله‌دن مخلوق
بر پری دریایه کیرمش نازان نازان شناورلک ایدیور . او
شناورلک ایتدکجه وجودندن کلدیکی یرلره طوغری نور آقوب
کیدییور .

گاه اولورکه روزکارلردن بری غلبه ایتکله برابر مهتابه‌ده
تصاف اولنماز . عمان ظلام ایچنده نظرلر نران اوله رق سیر
وسفر ایدن کیلرک صاغنده کی صولنده کی قندیلردن اوتیه

بر براق آینه فرش ایدلمش دینله بیلیر . پویراز کذرکاهی اولان
یرلرک بعض کره اوتنه سنه برینه لدوس طوقنور یولار آچارکه
سر وسیمیندن فرق اولماز . لدوس اوغراغی اولان طرفلرک
بعض وقت اوتنه سندن بریسندن پویراز کچر شکلر حاصل ایدرکه
هواده برابر بهاری پاره لنه رک دکزه دوککش قیاس ایدیلیر .

خورشید منور عظمت وسلطنتیه آفاقه جوامر فشان
اوله رق افقک منتهاسنه کلنجه آتیش پاموق شکلنده اطراف
مغربی طولاشان اوفق اوفق بلوطلرک حاصل ایتدیکی نوره
غرق اولمش رنکلر نه قوس قزحده نه رنکین الماسده نه ازهار
بهاریده نه مرغان هندیده کورولمک احتمالی واردر .

بر طرفی غایت آچیق بنفشه وبر طرفی غایت قویو علو
رنکنه غرق اولمش ویاخود بر جهتی آتیشین آلدن باشلایه رق
وطبقه طبقه پنبه ، ترنجی وقاوون ایچی رنکلرینسک قرق اللی
درجه قویولغندن آچیقلمغه و آچیقلمغندن قویولغنه انتقال ایدرک
نهایت قناریه صاریسینده قرار ویرمش ویاخود دنیاده نه قدر
پارلاق رنک وارسه آچیقلمده قویولقده قابل اولدقلری درجاتک
هیچ بری خارجه قالماق اوزره عموهنی جمع ایتش بیک درلو
ملون بلوطلر دقیقه دقیقه رنکلرینی برلطاقندن بر بدیعه به تحویل
ایدرک آهسته آهسته افاقی سیر ایتمکه باشلارلر بر صورتده که
یالکز دکزده دکل طاغلرده بیله شکلله لونیه عکسلی مشاهده
اولنور . بو عکسلیر ایسه دائما بر برینه انعطاف ایدرک غالباً بادشمال
ایله باد جنوبک خفت و غلظتجه اولان تفاوتی دخی هواده

— کلیولی —

تختگاه سلطنتک آق دکزه قارشو اغیاره سد اولنمش بر باب
آهنینی دینلمکه شایان اولان قلعه سلطانیه بوغازندن کیریلیر وبر
ساعت قدردها بری کلنیرسه قدرتدن نمونه لطافت اولمق ایچون
یاپلش برحوض بهشتی کوریلور .

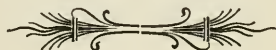
انسان بر قاچ کون او دریای صفانک کنارنده تماشای طبیعت
ایتملیدرکه خزینه بدایعنک ابداننده فیاض قدرتنک نه کریم اولدیغنه
ذهنده بر مطالعه حاصل ایده بیلسون .

اکثر کونلرده — وقتاکه اقسام تقرب ایدر . باد شمال ایله
هوای جنوبی بر برینک آغوش وفاسندن قویارق هر بری
دنیاک بر کوشه سنه اتمش وعالمک اک غریبانه بردمی اولان زمان
غروب ایله مملکتک اک عاشقانه بر سیرانکاهی اولان او زمین
بیمالی موعده وصال ایلش ایکی نازنین کبی معانقه یه باشلارلر .
او قدر آهسته حرکت ایدرلرکه تنفسلری بر برینک کل جمالی
صولدیرر . وصدای پالری اغیاره افشای راز ایدر اندیشه سنده درلر
ظن اولنور .

باد شماله جلوه گاه اولان صولرک امواجی او قدر کوچیلور
وشمسک ضیاسی او قدر پاره پاره طاغیلیرکه او زمینه التون پول
ایشلمه لی برمائی اطلس سرلمش کبی کورینور . هوای جنوبک
کزندیکی صولر او قدر صفوت او قدر لطافت کسب ایدرکه زمینه

قورشونہ دیزمک یوللو تداییر حکیمانہ ہیچ خاطریکہ کلدیمی ؟
 ما کیاول — مرادک عالمک ، عالم ترقی اولدیغنی کوسترمک
 ایسه ایشته اکلادق . آرتق چکیل اورادن سننده بکا کولکه
 ایتمکه باشلادک !

[دیوژن : ۲ اغستوس سنہ ۱۲۸۸]

ما کي اول — براقوب قاجمقدن بشقه چاره يوق .
 ديوژن — تأسف ايمه آنکده چاره سنی بولديلر .
 ما کي اول — نه ايمش باقلم .

ديوژن -- هانيسا بر چالغی واردر . دولابنی چو بردجک
 اوستنده شکلی رنکی بر برينه بکزه من بر طاقم رسملر لاینقطع
 اوتیه برویه قوشار طورر بيلمم سنک وقتکده ايجاد
 اولمش میدی ؟

ما کي اول — چوجقلغمده بویله بر شی کورمشم کبی کلیور
 ديوژن — کوردکده هیچ عبرت آلمدکی ؟ او رسملرک
 حالته ظاهرده بر نظیره یپارسک ، چالا صیرم بر گوشه قایمجه
 اویونی چیقاررسک اولور کيدر .

ما کي اول — سکا کوره بدکده اولور کيدر . فقط بن یاپه مام
 صکره آدمه دلی درلر . چونکه اویله اویونلر ، اویونجقلرله
 اکنمک چوجقلره مخصوصدر .

ديوژن — قوجه دیپلومات ! بن شورایه اکنمکه کلدم .
 سن سوزلریمی جده حمل اییدیورسک ده دیوژنی الزام
 ایتدم ظن اییدیورسک اریله می مادامکه مرادک بحث ایتک
 ايمش هایدی باقلم شو سوالمده بر جواب ویر : پرنس بسمارق
 کبی المانیانک اتحادینی بهانه ایدوبده فرانسه نک ایکی ایالتی کندی
 ملیترینسک دائره اتحادندن ایرمق ویاخود موسیو تیر کبی
 فرانسه ده نه قدر جمهورجی وارسه جمهورک بقاسی نامنه

ما کياول — باق بن اويله جلا دسنز ، زندانسنز ، پاپاسنز ،
مفتريسنز ، محاکمه يه جسارتسنز بر ايش کورمکه مقتدر دکلم .

ديوژن — شکر ايت که مقتدر اولاندر پيدا اولغه باشلادی

ما کياول — ای نه ياپيله بيليرمش باقهلم ؟

ديوژن — آلويرشلی بر آدم بولورسک طيببانه و حکيمانه
عمليات ايله حريفه پهلوان ياقيسى خاصيتی ويرسک اوغراشدیغک
آدمک بر طرفنه ياپشديرسک اولور کيدر والسلام

ما کياول — سويلديککیزی اکلار کي اوليورم

لککن عملياتک قوقوسی ميدانه چيقارده بکا طوقنورسه . . .

ديوژن — اوت او مخاطره وار . فقط هر زمان سيغورطه

ايله ايش کورلمزیا . بر آز وقت شاقوللر ، شاقوللرسک نهايت

سرمستانه بر جسارت ايدرسک نتیجه سندن چيقارسه بختکه

ما کياول — بنده کز او قدر قان حرارتيله ايش کورمک

طرفداری دکلم ايجاد اولنان قاعده بومقوله شيلر ايسه هيچ

اهمیتی يوق .

ديوژن — بونی بکنمک اويله می طور سکا بر شی دها

صوره می مثلا سنی الندن کليه جک بر خدمته تعیین ایتسه لر

نه يپارسک ؟

ما کياول — خدمتمک وظیفه سنی ، اجراسی المدن کله جک بر

يوله تحویل ایتمکه چالیشیرم

ديوژن — او يمازسه ؟

ديوژن — پك اعلا هم ديكله همده سويله ، مثلا سن بر آدمي باشكدن دفع ايمك استسهك نه ياپارسك ؟

ما كي اول — بولنديغم يرده جلاد يوقمي زندان يوقمي پاپاس يوقمي مفتري يوقمي برندن برينك انه ويريرم چيقار كيدر

ديوژن — هرير ايتاليا ملكي ، هر وقت «بورجيا» زماي دكل او قدر بجركلي آدمده بوله مازسهك الندن نه كلير ؟

ما كي اول — هيچ بر چارد قالمديسه محكمهده مي يوق ؟ البته باشنه بر مسأله چيقارر حريفي بوصولته انهام ايدر .

ديوژن — بن ديمزيمدم كه دنياده عاقل كچينا نلرك هپسي دليدر ! سن ، سياست شيطانلقلرنده علامه كچنوركن حالا آني بيلميورسك كه ظلمهيه لازم اولان كندى حقلرني بيله محاكمهيه جسارت ايتماكدر . اجراي غرضه عدالتى واسطه ايمكه كلز . صكره او واسطه يي انسانك كندى علميندهده استعمال ايدرلر .

ما كي اول — آفرين ديوژن ! سن حقيقه افلاطوندن بيوك بر حكيم ايمشسك ، كتابمك بويله بر قاعده صحيجه دن محروم قالدغنه نه قدر متأسف ايسهم سندن شو لقردى يي او كرنديكمه او قدر متشكرم .

ديوژن — خوشكيزه مي كيتدى پك اعلا . فقط سؤاله جواب ويرمدك

— جهنمه بر محاوره —

دیوژن — قوجه ما کیاول ! نهده کبارانه قورلمش او طور-
یورسک ! یوقسه زبانیله ده ظلم اوستادیمی اولدک ؟
ما کیاول — بیچاره دیوژن کتابک آجیسی حالا یورکنندن
چیقمامش ! بیلورمیسک عیبا بن او کتابده ظالمیره حصول
مرام ایچون واسطه می کوسترمک ایستدم یوقسه مرادم اسباب
ظلمی کوستروبدنه خلقی متنبه ایتمکی ایندی ؟

دیوژن — دوشندیکک شیئه باق ! کتابک دنیاده
حکمی قالدیمی که یورکده آجیسی طورسون ؟ بینورمیسک که
سن بورایه کلدکدن صکره دنیاده نه ما کیاولر پیدا اولدی ،
نه قاعده لر چیقدی ، ایجادینه موفق اولدیغک فن محترم نه قدر
ایلرولدی .

ما کیاول — عجایب بنم کتابده اولمیان قاعده لرمی ایجاد
اولندی ؟

شونلردن بر آز ایضاحات ویررمیسکز ؟

دیوژن — اکلنمزسه ک قونوشلم

ما کیاول — اکلنمک نه در ؟ صنملردن سکونت ، جاسو-

سلردن قولاق استعاره ایدر ده اویله دیکلرم .

چکجه سنده حوایج ضروریه سنی اداره ایدجک مقدار دن
زیاده و بلکه او قدر پاره بولنه بیلیمک و هان هیج کیمسه یه
جدندن — تعمیر احتیاجندن وارسته — بر کار کیر خانه قالدق
احتمالی یوقدر .

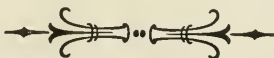
ای اخوان وطن نیجه بر بو ظلام غفلت ، نیجه
بر بو خواب تنپرستانه ، ادرا کدنی قالدق ، بزده بر
فن او کرمکه چالیشه لم الاریمز طوتمزمی اولدی ، بزده یکی
بر شی یاه لم ده میدانه چیقارده لم .

عبرتک اوچ نومرلی نسخه سنده دخی دینلمشدی .
آیتله ، حکمتله ، اجماع ایله ، روایتله ، تجربه ایله ، عبرتله ،
میندر که انسان ایچون هر نه حاصل اولورسه سعی ایله اولور .
انسان هر نه یه واصل اولورسه سعی ایله اولور .

ابذل مساعده قصور ایتمه که اولمش
وابسته بو عالمده سکونک حرکاته

موتایاقیشور و ارایسه راحت دوشکنده
اقدام و تحمل کرک ارباب حیاته

[عبرت : ۱۴ تشرین اول ۱۲۸۸]

حالاتك تغييرينه بر چوق اسبابك احضارينه توقف ايدرسده اساساً معرفت وسعيده اولان نقصانمرك اصلاحنه بر چاره بولمق هر ايشه مقدمدر .

بزده مهدين حده وارنجيه قدر علمي ولو چينده اولسون طلب ايتمك حقنده اولان اوامر بتون بتون اونوتلمش . انسان بر آز الفبا او قودي و برارزه «اماترين» نك اعلاى كبي عبثيات ايله اوغراشديمي تحصيلي تمكميل ايتمش ظن اولنيور . هر نه ايشه كيره جكسه سلمه السلام ابتدا ايدنيور .

الذن كان سعيي فعله كتيردكد نصكره ميسر اولان كسب ايله اكتفا ديمك اولان قناعت بشقه معنايه حمل اولنمش بر خرقه ايله بر لقمه نصيب اولديمي بر كنزلايقنايه مالكيت ذهاني حاصل اوله رق تنپورولك بيغوله سنده يان كلوب ذوقه باقمق ثواب حكمنده طوتيليور .

هر درلو اقبال و منالك بقاسنه غروردن تحذير ايجون نظرگاه عبرته وضع اولنان قنای عالم بتون بتون خلاف مقصد بر طاقم فيكرلر توليدينه مدار ايدلمش . انسان بر كره اوله جكني بيلديمي اولنجه يه قدر كندينك واندن صكره اولادينك نصل يشايه جغني هيچ دوشنمك لازم كلز اعتقادنده بولنييور . قرمزي يمى ويا نك يلكنلى چرنيق ياقمق اعتقادات حكمنى بولمش ، برپوتين اعمال ايلكه ويا برواپور پيدا ايتمكه چالشمقندن الحادى موجب اوله جق حاللر قدر توق ايدنييور .

خلقده بو فيكرلر موجود ايكن همان هيچ كيمسه نك

تمایلات سینه بیاغی ایلروده عقلایی بر فترت عظمی وقوعندن اندیشهیه دوشورمکدهدر . مع مافیہ یالکیز معرفت و وسائط ثروتنده دمبدم مشهود اولان ککلات و ترقی ، عدالت و اخلاقجه بالاده بحث اولنان نقصانلرک پک چوق تأثیراتی ستر ایدیور . یازدهکی اکمل تشریحات اولان احکام فقہیه حکومتک اساس ترکیبدر . یازدهکی نجابت عمومه عائد بر وصف اولدیغی ایچون هیچ کیمسهده بر امتیاز مادی حاصل ایتامش و الی ماشالله تعالی هیچ بر وقت حاصلی ایتیمه جکدر . یازدهکی تفاوت استفادهیی موجب اولان وسائط ذاتاً منع اولنش و بومنعو عیتک تأثیری قرنا بعد قرن هرکسه توارث ایدن ملکات فیکریه ایله کوکلره یرلشمشدر . یازدهکی اخلاق اکثریت ارهسندنه بوزولمق دکل حالا لایقیله نشو و نما دخی بولمامشدر . بونکله برابر برده ترقی پرورلک التزام اولنورسه عجبیا مدنیتتمز نه حاله کلیر .

اوت شوپله بر قاچ سنه ایچنده استانبولی لوندره ویا روم ایلی بی فرانسه حالنه کتیرمک ممکن اولدیغنی بزده بیلیرزه . فقط مادامکه اورویا بو حاله طوپو اینکی عصر ایچنده کلش و مادامکه اسباب ترقیجه موجود اولنش بز او و وسائطی حاضر بوله جغز ایش اطرافلی طوتلدیغنی حالده هیچ اولمازسه ایکی عصر ایچنده اولسون بزده اک متمدن مملکتلردن صاییه جق بر حاله کله بیله . جکمزده هیچ اشتباه وارمیدر ، ایکی عصر ایسه حیات جمعیه نسبة لمحہ بصر حکمنده قالمازی .

بو مقصده وصول ایسه بر چوق موانعک دفعنه و بر چوق

نوبتندن کیری بر اقامق ایچون اک بیوک اصحاب حیثیتک بر اشارتله فیطونلرینی طوردیرمق و کیجهلری بر قاچ سرخوش مجادله سی باصردقدنصکره صباحرله قدر خانه لرك دکانلرك قپوسی قبالی و پنجه لری محفوظ اولوب اولدیغنی کوزمک کبی عدالت و اسایش خدمتلرندن عبارتد . خلقک ایسه او قدر مکنتله برابر خزینه لره مالک اولان اک بیوک اصحاب ثروتی سکسان یاشنده اولدیغنی حالده مغازه سنه کیدر اقشاملره قدر ایلقلی خدمتکار کبی ایشیله اشتغال ایدر .

دائماً سعی و علم جهتلرینه مصروف اولان فکر حقیقت قوتیله او یله برجهان رفاهیت پیدا ایتمشلرکه بیک درلو مبالغات ایله محاط اولان ایران خیالات شاعرانه سنک هند و چینده تصویر ایتدیکی جوهرین قلعه لر زرین سرایلر رنگین کلاستانلر ، یاننده هیچ حکمنده قالیر .

واقعاً مدنیت اورالرده دخی بتون بتون نقایصدن بری دکلدیر هله بر طاقم یرلرده اصلتک حائر اولدیغنی امتیازات مادیه و بعض طرفلرده قونسولیده او یونلری کبی خبائشک ایجاب ایتدیکی تفاوت استفاده و خصوصیه قواعد تشریعه بر طاقم عادات عمیقهنک احکام عقله ترجیح اولنیشندن حصوله کلن سیات کلیه جهتلریله برچوق مظالم وقوعه کلکده و برچوق آدم آچ قالمقده در . و الهیاینده طبیعت فکرینک و سیاسیاینده او فکر نتایجندن اولان منفعت اکثریت و مقتضیات حکومت کبی موهوماتک تأثیریه اخلاق سیاسییه و تربیه عمومیه جه کوریلن

کورن وجودینک قوتنه و قاننک صفوتنه نظراً بشقہ بر نوعدن
 طوغمش و یاخود بشقہ بر عالمده پرورده اولمش اولسنه ذاہب
 اولور . حیوان تربیہ ایدیورلرکہ مثلاً بر اوکوز بیگ ایکیوز
 اوقہ بر قوچ اوچیوز قیہ کلیور . آغاجلرک قوۂ نابتہ سنی تزید
 ایدیورلر ، قارپوز قدر آرمود حاصل اولور . طوبراغک
 قوۂ انباتنه فیض ویریورلر صاحدقلری تخم برہ اللی
 درجہ سنده ثمرہ کتیریور . صحرائزنده زراع تربیہ سی کورماش
 بر قاریش یر و طاغلزنده استاد الی طوقماش بر کوچک آغاج
 بولنماز . ہیچ بر ملکک ہیچ بر طرفنده آیقلا نغہ محتاج بر
 کول ، کوپریسز بر نہر ، انتظامسز بو یول ، شمندوفرسنز
 بر شہر ، لیانسز بر ساحل ، ریختمسز بر لیمان کوریلہ مز .
 لیمانلرک اکثریدہ تیمورلرہ غرق اولمش درجہ دہ مستحکم
 بولنور .

او اصحاب ہمت ترقی نامندہ بر طریق فلاحہ کیرمشلر
 بو سایہ دہ کوندزلری بر عید سعادت کیجہ لری بر شہر آیین
 مسرت اولمش لذت عمردن صحیحاً استفادہ ایدیورلر .
 غریبی شوراسیدرکہ او قدر سطوتلی بر حکومتک یالکز
 اسایش خلقی محافظہ یہ مأمور اولان ضبطیہ لرندن بشقہ اورتہ دہ
 بر اثری کورلمز . وکلا یاری عمرینی صحرائزده کچیرر بیکدہ بر
 ایش دوائر حکومتہ دوشمز .

ضبطیہ لرک کاری ایسہ کوندزلری عربہ لرک چارشماسنہ
 نظارت ایدرک مثلاً احاد ناسدن برینک بندیکی کیرا عربہ سنی

بر مناره شکافی باغدار . کیجه لری غازلره ، مهتابلره مستغرق
اولان ستونلری عمود صبحی آندیرر . نور نظر باغچه نك بر
باشندن بر باشنه بیتاب اوله رقی یتشیر . اویله بر باغچه که ریاض
خلدی تماشایه مقتدر اولان بر آدم بودار محنت ایچنده اندن
مکمل بر تقلیدینی یانغه مقتدر اوله بیللمسی مشکو کدر .

حکومتلرینک سطوتنی کورمک ایچون بر کره نهر کنارینه
اینلکمک ویاخود شهرک اسکی قلعه سنه کیرلکمک کافیدر . زرهللی
سفینه لر کوریلورکه تیموردن دوککش بر بیوک مملکت حکمنده در .
یالکمز یکی چیتمش و فقط دها منتظمنک ظهوریه ترک اولنش
او قدر سلاح مشاهده اولنورکه بر یره طوپلامش لر طوانیله
دیواریه بوله لریله طوپخانه قدر بر دائره ترتینه کفایت ایش .
خلقک مکنتی آکلاشلق ایستیلیرسه یالکمز غزته لک اعلان
ایتدیکی اعانه دفترلرینی کورمکه بوکا بر علم اجمالی حاصل ایتمک
قابلدیر .

بر طول قادین ایتام مکتبته اوچیوز بیک آلتون اهدا
ایدیور . قوندره بویاسی پیار بر آدم وصیتنامه سنده فقرايه
یکرمی بیک لیرا بر اقیور .

بوسعدت یالکمز لوندیره ویاخود مجرد انکلتیره مخصوص
دکل فرانسه نك ، آلمانیا نك ، اسویچره نك ، آمریقانک درجات
متفاوته ایله هر طرفنه شاملدر .

ممالک متمدنه دیدیکمز برلرده طبیعت بشر بیاغی طبیعت
عالمه حکم ایتمش . چو حقی بیودیور لرکه بریاشنده اولنلرینی

کوریلور . و ایچنده مشتری به اشیا کو سترمک ایچون یدی سکنز یوز ارکک و بش آلتی یوز قادین خدمتکار بولنور .

معدنلرندن بحث اولتمق ایستیلیرسه عقل قبول ایتیه جک بر طاقم خیالاته صابمقله آهام اولتمقده احتراز اولنسه روادر .

کرامت معرفت اورالرده تیموری آلتون کموری کموشه تحویل ایش او ایکی جوهری بولمق ایچون اعماق زمینه اینیورلر بحر محیطک آلتنده بر اوفق قضا قدر یرلر آچیورلر ایچنه دوت بشیدیک کشینک اسکاننه کافی گوشه لری غازی سوقاقلی منتظم قصبه لر اطرافنده قره واپورلری ایشلیدیورلر .

آلتون جیقارمق ایچون ابراز ایتدکلری غیرت پاره قزانمق ایچون اولان همترینک هیچ برندن دون دکدر . آوسترالیانک بر بیوک پارچه سننده همان نه قدر طپراق وارسه اله مشلر یالکنر اورادن حاصل ایتدکلری آلتون بر یره جمع اولننجه — حساب ایدلش — قز قله سی بیوکلیکنه یقین بر شکل امرامی وجوده کلیور .

نهر آلتنده منتظم چارشولری هوا یوزنده مکمل کوپریلری وار .

آینه سرای نامنده بر مسیره لری موجوددر . اوزاقدن باقیلیرسه انعطاف شعله دن حاصل اولان هوایی مائی بر زمین اوزرنده جوال اولان علائم سما پارچه لری نظر خیال اوکنه بر محف کوه الماس کتورر .

کوندزلری فسقیه لردن فوران ایدن صولر نوردن یاپلش

نہرک کوندہ بر کرہ یوکسلوب بر کرہ آچالمسنی موجب اولان جزر و مد ایله دنیا نك نه قدر محصولاتی وار ایسه بورایه دو کیلوب کلیور انسانك نه قدر معمولاتی وار ایسه بوراندن طاغیلوب کیدیور . فابریقه لرینه کیرلسه دهشتدن و جوده توپلر اورپریر ایشلیانلر ماکنه دکل کویا طاغ پارچه سی قدر بر دیو آهین بدنر که اغزندن آتشلر پوسکوردرک وهر عضوی حرکت ایتدکجه بشقه بر صدای مدھش پیدا ایدرک کنیدی زنجیر حکمنه اسیر ایدن ملك العقلک کیجه کوندوز بلا توقف انفاذ فرمانه چالیشیر . ایچلرنده آلات طبعیه کوریلور که عبرتک سکزی بیوکلیکنده بر غزته دن بر ساعتده ایکیوز بیک نسخه باصار . وسائط تحریک مشاهده اولنور که اداره سنه مأمور اولان آدم او قوتله اوچ درت او طه لی خانه قدر بر پولاد چکیجی استعمال ایدرک ایستدیکی چلیکن قلعه طوپلری تیموردن کمی زرهلری دوکر .

بر مطبعه ده الی بیک عمله استعمال اولندیغی بر بیره فابریقه سنک اون بشیک عربه بارگیری بولندیغی کورلمشدر . سراپا یالیزلره مستغرق و سراپلره غبطه رسا اوله جق صورتده عزیزین اوتلرلی واردر که ایچنده اوچبیک آدم یاتار سفره لرنده درت بیک کشی یمک ییه بیلیر . دکانلری موجوددرکه مثلا ترزی النده اولان بر مغازه ده بزم اسکدار خلقتک یدی یاشندن یتمش یاشنه قدر کافه افرادی کیدیروب قوشاتمغه کافی البسه

و اوروپاده اولان فرقتی بیان ایچون کافی عد اولنه‌ماز چونکه منبع ثروتمز زراعت اولدیغندن بورالرجه ییلده بر ایکی کره آنجق یرندن اوینایه بیلن نقود اورالرده تجارت سائقه‌سیله بلکه برکون بر یرده طورده‌ماز حتی لوندره ده اوارق نقدیه‌یی یرینه اعطا ایدر کن صاحبی امضالمق معتاد اولدیغندن کونده سکز اون کره بر تاجرک صندیغنه کیرمش چیقمش کاغدلر پک چوق کوریلور .

دور و حرکتک کثرتی او درجه ده درکه سوقاقلرک هر بری دوری دائمی و جریانی سریع بر کیرداب عظیمه دونمش ، لاینقطع بر طرفندن بر طرفنه انسان اقرار طورر . شهر ایچنده قرق بیکی متجاوز اولان او عربهلرندن بشقه اوتوز بش بیکدن زیاده کرا عربه‌سی و اون بش بیکدن زیاده اومنیبوس واردر . بونکله برابر شهرده اولان تیمور یوللرینک بیوک مرکزنده یومی اون درت ساعت هر ایکی دقیقه ده التمش عربه‌لی بر واپور حرکت ایدر بو حال ایله دخی ینه شمندوفره ویا اومنیبوسه بتمک ایچون نوبت بکلمک و شهرک پک غلبه‌لک یرنده عربه بوله‌مامق اره صره هرکسک باشنه کلیر حاللردندر . شهرک ایچنده یر واردرکه اوچ قره واپوری، کوپریرله بر برینک اوزرندن کچر . باغچه واردرکه سیر زمانلری ایچنده الای التمش بیک عربه دور ایدر .

تایمس نهرینک کنارنده اولان محزنلره کیدلسه‌ده هرکون وقوعه‌بولان ادخالات و اخراجانه باقلسه آدم دیرکه

کتیرمک نه درجه لرده تعمیق نظر ونه مرتبه لرده اتعاب افکار سایه سنده وجوده کمشدر و بو درلو ایجاد و اصلاح اوغورنده دنیایه رکشنردن صایلمغه لایق قاچ بیک صاحب کمال قاچ سنه لر کیجه لرده او یقوسنی کوندزلرده راحتنی ترک ایتمشدر .

هله مملکتک ثروت و معموریتنی نظرلر احاطه دن و تصورلر تصویردن عاجزدر . یالکیز شهر ایچسندمه موجود اولان و هر بری ملیونلرله التون قیمتند، بولنان اینیة عالیه یان یانه کتیرلسه استانبول قدر بر شاهانه سرای تشکل ایدر .

پازارلرنده اولان جواهر و نفایسه باقلسه دنیانک دفائن طبیعت و خزان ثروتی سراپا یقما ایدلمشده اورایه کتیرلمش ظن اولنور . بانقه لرنده اولان و دائما قنظارلرله طاریله رق دور اولتمقده بولنان التونک کثرتی کورلسه خاطرلره شاید ثقلتمندن جزیره متحسف اولسون کبی واهمه کلیر .

معاملات نجاتک احوالی تحقیق اولنسه برانیت کوریلورکه انسان بر درلو ایناتق ایستمز . شرکتلرک تجارت اولرینک ملیون ملیون التون ویا اوراق نقدیه سی اوچر بشر یوز غروش ایلقلی کاتبلرک امانته مو دوعدر . بر حالده که انلرک طوتدینی دفتردن ماعدا هیچ کیمسه نک النده بانقه لرده محفوظ اولان ثروتی مبین اوفاجق بر کاغد پارچه سی بیله بولنماز .

بر سرعت مشاهده اولنورکه وسائط ثروت بوراده ساعت ایامک عقربنه واوراده یلقواننه باغلیدر دینلسه مبالغه ایدلماش اوله جفنه بالبداهه حکم ایدیلیر . بلکه بو فاده تداولک آسیا

دانشلره اصحاب معرفتک مجالس مخصوصه سنه کیریلیرسه اوزمان حجاب و حیرتدن مرکک بر حال ایله مشاهده اولنورکه بر اغزدن چیقان سوزی بر آز زمان ایچنده دنیانک هر طرفنه یایه بیلیمک خاصه سنه مالک اولدینی ایچون جهانی بر مجلس معرفت حاله کتیرمکه و فکر انسانه جهان قدر وسعت ویرمکه استعداد کوسترمکده اولان طباعت، کندی علمنده بر کدانی دخی پادشاه ایدن حریت، کیمسه نی مادوننک مغدوریتنه حصه دار ایتیمکسزین هر کسی مافوتنک سعادتنه نائل ایتیمکه قابل کورینان مساوات، بر ضعیف چوجغک اللرینی بکرمی پهلوانک بازولری قدر مفید ایلیان تقسیم مساعی، اعز مثال عد اولنان التونک فیأتی دائماً تزید ایتیمکه برابر یرتیق پاچاوردره قیریق کیمکاره او جوهر صاف کبی قیمت ویرمکه اولان اصول ثروت، انسانه قرده یوزمکه و عمانده کزمکه اقتدار ویرن و قطع مسافده کمال سرعتی و خدمات شاقده ذوی العقوله بر درجه یه قدر و کالتی جهتیه ابنای بشرک مدت حیات و مقدار قدرتی قات قات تزید ایدن بخار قوتی، دیلدره، دائماً اطاله اولنه کلمکه مألوف اولان بی ادبلیر لسانی قدر دخی اوزامقسزین شرقدن غربه قدر ابلاغ پیام ایتدیرن سیاله برقیه خاصیتی. کیمجه لری ایتدیکی خدمته نظراً نیر افکارک مهتانی دینلمکه شایان اولان غازک ماهیتی کبی شو مقاله نه اجمالاً کوستره بیلدیکمز و بلکه بیکده برینی ایما ایدمدیکمز نیجه یوز بیک فواید مدنیتک وجودینه سبب اولان قواعد و وسائطدن هر برینی ایجاد ایتک و ترقیجه بولندینی مرتبه یه

کتابخانه لرینه کیرلسه هر لساندن ایکی اوج مایون کتاب و انلری بولمق ایچون همان علامه هر فن وصفنه لایق یوزلرجه حافظ کتب موجود در اصحاب مطالعه ایسه اک خالی وقتده سکنز یوز کشیدن نقصان اولماز و ایچلرندده طقسان یاشنده خواجهلر و اون سکنز یاشنده قزلر بولنور .

هله نمونه خانه دروننده اولان دارالکتب، هر کیم کیدرسه نه قدر نامعروف بر لساندن اولورسه اولسون مطبوع بر کتاب ایسترسه و یرمکه و موجود دکلسه سرعت ممکنه ایله کتیرتمکه مجبور در . بارلمتوده بر خزانه الکتتاب وار یالکمز بر لورد اکا اوتوز بوقدر بیک جلد کتاب وقف ایتمش !

نه حاجت بر تربیه لی اکلنجه محلنه کیدلیدی حالده کیمیا و حکمت طبیعیه دایر بر طاقم مسائل عمیقته نک بر اهین علنیه سنی کوررکه چینده مشهود اولسه معجزه به حمل ایدر لر . و یا خود آداب و الهیاتدن خطبه و اشعار ایشیدیلیر که ایرانده مسموع اولسه کرامت عد ایدن لر بولنور . مثلاً اون بش یکر می غروش صرفیاه کیریلن بر تیاتروده لطافتیله برابر تشکل ایتمشده نورلره غرق اولمش بر روح مجرد کی الکتریق ضیالری مجسم خیال لر کزینور بر اویونجینک اوضاعنه باقیلیرسه بیان ایتدیکی سوزلرده کی معانی و خیالات انسانک کوزی اوکنده تجسم ایدر .

یاهله بو آثار ایله قناعت اولنمیوبده مشهود اولان کالاتک اسبابی اوکره نلک ایستیلیر و اوتحری ایله دارلفنونلره انجمن

مکتبه بودرلو مقدماتی بیلمز چوجق کلدیکی ایچون جدولده درسلرک وجودی عبث کوریلهرک لغو اولندی « جوانی آلیر . اون اون ایکی یاشنده یکریمی یکریمی بش چوجق بر باغچه یه کیدرلر کاه اللرنده برغزته بولنور او واسطه ایله دنیانک حالندن خبردار اولمغه چالیشیرلر . و کاه برر کوشده او طورده رق هوانک لطافتی واشجارک طراوتنی مدرکاته بر نظرله تماشا ایدرک بدایع طبیعتدن وجدانی تلذذ ایدرلر .

کیلرنده طائفه کوریلورکه بوش وقت بولنجه مثلا ریاضیاتک قوه جاذبه قانونلری کبی ا عمیق مسائلی مطالعه یه اوغراشیر . دکانلرنده یازیجی کوریلورکه فرضا المانیا حکما سنک حکمت حقوق حقنده اولان فکرلرینی محاکمه یه قالدیشیر .

بر نمونه خانه سی وار . دروننه کیرلسه استاد قدرت ذوی الارواح و جماداتی خلق و تزیننه نه قدر صنعت بذل ایتمش و خیال بشر ایجاد بدایعد، نه درلو کالات کوسترمشسه جمله سی بریره اجتماع ایش کبی کورینور .

بر حیوانات باغچه سی وار قفسلرنده بولنان مخلوقات برر برر نظر دن کچیرلسه سفینه نوح هنوز طوفاندن قورتیه رق اورا جقده قاره یه واصل اولمشده دروننده هر نه موجود ایسه کناره اوغرامش تصورنده بولنیلور .

رصد خانه سنده کی دورینلرله سمایه باقلسه انسان کندیسنی طبیعتک فوقنده بر سائقه ایله عوالم علویه نک سیرینه چقمش قیاس ایده بیلیر .

کتم ایتماکه یمین ایتمش « ژوری » هیئتی معاونت ایدرکه جمله سی ایکی خصمک دخی جان جگری قومشوسی اقرباسیدر . بونلرک حضورنده طرفینک مدعاسنی ترویج ایچون — فقیرلره بادهوا خدمت ایدر — وکیل و معینلر بولنورکه اکثرینک عندنده مسائل حقوقک کافه سی ملکات راسخه لری سایه سنده علوم متعارفه حکمنه کیرمش . برحقلی دعوائی قزاق اتک طولوسی آلتون قزانغه ترجیح اولنه کیشدر . محکمه لرده هیچ کیمسه اداینک اخسلرندن معدود اولان بر قاتله بیله « افندی » سوزندن آشغی بر تعبیر ایله خطاب ویا اشارت ایده مز . هیچ کیمسه جبر و شدتی مأموریت وظائفندن ویا اظهار حق و سا — نطندن عد ایلز .

ایشته عدالت بو حالده و هله معرفت آندن زیاده کماله در . هانکی مکتبه کیدیایر سه کیدیلسون ایچنده بولنسان اون اون ایکی یاشنده اطفالی کویا که بیومشده صکره ینه کچولمش کبی عادتایکرمی اوتوز یاشنه کیرمش آدملر قدر هر درلو انتظام و تربیه مألوف بولنور . رشده لر واردرکه شا کردان اوچ درت لسان او قور و علوم آلیه و عالیهدن آلتی بدی اساسلی فن بیلیر . صیان مکتبلرینه تصادف اولنور که اکثر مداوملری سنأ علی — العموم بدی سکیز یاشندن زیاده دکل ایکن تعلیم جدوللرنده بزم مکاتب صیانییه مخصوص اولان الفبا ، یازی ، اعمال اربعه ، مبادی اعتقاد کبی درس لک هیچ بری بولماز و سببی خواجه — لردن سؤال ایدیلیر سه « اون بش ویا اون سکیز سنه دن بریدر

مصون اولدیغنی کوسترمک ایچون تحجر ایلمش قیاس اولنور .
 ایچنه کیریلسه یوز سکسان ملیون اعضادن مرکب اولان
 وکالات مدنیهده برنجی دکلسه برنجیلرندن صاییلان برملتک
 اک ممتازلرندن اوچ درت یوز مبعوث کوریلور که هر بری آمال
 قومه و مطالب استقباله بر فصاحت فوق العاده ایله ترجمان اولمش
 زور بازوی عرفان ایله احکام عدالت و اسباب ترقی نی سرائر
 خانه طبیعتدن استخراجه چالیشمقده حد امکانه تقرب ایددجک
 قدر مهارت کوسترلر .

بوهیئت ممتازدنک قوه استنادی ایسه هر بری وسعتده بر
 بشتمه مملکت دینلمکه شایان اولان عمومی بر مقصد اوزرینه
 افکارجه اتفاق ایتمش قرق اللی و بعض کره یوز یوز اللی بیک
 کشیدن مرکب انجمن سیاسیلر درکه اجتماعلرندن بر تجاوز ویا
 دغدغه ظهور ایتمک دکل آرهلرنده جریان ایدن مباحثات
 ادیبانه دن بشقه صیقیجه بر اوکسوروک سسی بیله ایشیدلمز .
 اوقدر ادم بریره طوپالانیر ایچلرندن بر قاچی سوز سوبلر
 قصوری سکونتله استماع ایلر جمله سی بردن خلوص نیت و آداب
 مطاوعتله حکومتلرینه کیدرلر عرض حاجت ایدرلر استدعالر .
 ینک یوزده طقسائی حقه موافق و بر قوه غالبه ایله مؤید
 اولدیغنی ایچون مقبول اولور . هله پارلمنتونک ویردیکی احکامی
 تطبیقه مأمور اولان محکمه لرده حاکملر کوریلور که طرفینه
 صورلسه انصاف و عدالتلرینه پدرلرینک شفقت ابوتندن زیاده
 استناد ایدرلر . او حاکملره تعین حقیقتده حکم وجدانیسنی

حکیمک طبیعتدن عالی بر صانعہ احتیاج کوسترہ جک قدر آثار
ابداعنه مقتدر مصنوعاتی بولندیغنه حیران اولور قالیر .

بتون ممالک متمدنہ بی طولاشمغہ نہ حاجت انسان یالکیز
لوندردہ بی امعان نظرله تماشا ایلسہ کوردہ جکی بدایع عقلہ ولہ
کتورر . لوندردہ یہ آموزج عالم دینلسہ مبالغہ دکلدرد روی
أرضدہ موجود اولان آثار ترقینک فوطوغراف ایلہ رسمی
آلتمش اولسہ مدنیت حاضرہ بی آنجق لوندردہ قدر کوسترد بیلیر .
بناءً علیہ بزده مثال اولہرق آنی اختیار ایلدک .

بو مملکت ریب وکمان بلوطلری ایچندہ مستور اولان اقبال
بشر کبی اکثریت اوزرہ بر قرہ دومان ایلہ محاط وحقی کویاکہ
عادات مدنیت احجار و اشجارینہ وارنجیہ قدر سرایت ایتمش
کبی خانہ لری بیلہ سیاهلرہ مستغرق کورینور . فقط برده او
نقاب ظلمانینک ماوراسنہ تعلیق نظر اولنورسہ نازنین دلربای
تمدن نظر فریب افکار اولہ جق بر زینت و سلطنت ایلہ عرض
دیدار ایتمکہ باشلارکہ بدایع پسند اولان کوکلر ایچون حسن
اندامنہ مفتون اولماق احتمالک خارچندہ در .

لوندردہ بولنان بر آدم احکام عدالتک جریانی کورمک
ایسترسہ اوکنہ هرشیدن اول مرکز تشریح اولان و دنیادہ
کوردیکمز قواعد سیاستدن همان بر چوغنک مہد ظہوری
بولنان او قوجہ پارلمنتو چیقارکہ یالکیز بناسنہ باقلسہ افکار
عمومیہ نک دہشت و مقاومتی نظر ادارہ یہ قارشو بر جسمانیت
کسب ایتمش و کویاکہ او جسم هائل دکہ بر صدمہ ایلہ زوالدن

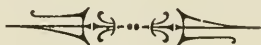
— ترقی —

قابل اولسده اجرام علویہ دن بر مخلوق مدرک کرہ زمین
 اوزرینہ اینہرک انسانک حالی تفتیشہ قیام ایلسہ، مثلاً چیندہ حکما
 کوررکہ مصنوعاتدن استدلالاً بر صانع حکیمک واجب الوجود
 اولدیغنه اعتقاد ایدرلر . و او دعوائی اثبات ایچون بیکلرجه
 دلیل قوی ایراد ایلرلر . صکره مصنوعات بشردن بر تحتہ ویا
 طاش پارچہسنی صانع مکونات عدایدہ جک قدر بلاهت
 کوسترلر . و اوروپادہ علمایہ تصادف ایلرکہ قمرده اولان
 انہارک عمقنی تعیین ایدرلر و ادعالرینی فنا اثباتہ مقتدر اولورلر .
 فقط ینہ اوروپا ایچندہ بولنسان مریج نہرینک حالی تمامیلہ
 یلمیہ جک قدر غفلتدہ بولنورلر . البتہ بو حالارہ باقہرق فکر
 بشرک ، ادراک حقایقده اولان عجز تامندن بشقہ ملکات
 تجربیه سنده دخی عمومیتی اعتباریلہ افراط و تفریط عقبہ لرندن
 و بر جهتدہ اولان قدرتی نسبتندہ دیگر جهتدہ نقصان شائبہ .
 سندن هیسج بروقت قورتیلمیہ جق درجہدہ اعتدالدن بری بر
 خاصہ غریبہ اولدیغنه حکم ایدر .

فقط برده مساعی بشرک آثارینہ عطف نظر ایلر
 و باخصوص ممالک متمدنہ بی امعان ایلہ تماشا ایدرسہ انسانک
 نہ بیوک بر معجزہ قدرت اولدیغنی اوزمان ادراک ایلردہ صانع

شمدی شو امتزاج مقصدنجه بزه لازم اولان هر جنسدن
 هر مذهبدن چوجوق قبول ایدر مکتبلر یامغه چالشمقدر .
 بصیرتده دخی دینلمشمدی که بر کره اولاد وطن مختلط
 مکتبلردن چیقارلسین او زمان آره لرینه تفرقه بر ائق ناقابل
 اولور ، نته کیم دها فدان ایکن بر برینه صاریلان ایکی اغاجی
 بیود کد انصکره آیرمق ایکیسنی بردن کوکلرندن چیقارمقدن
 مشکل اولور .

[عبرت : ۲۰ جزیران سنه ۱۲۸۸]

اولان اسويچره و بلچيقاده متعدد لسانلر سويلنمكده ، امر يقايه هر سنه قرق لسان سويلر آدملر كيدر ك ايرتسى ييل قرق ييللق يرلى حكمنه كيرمكده ، هر طرفده اسلام اتحاده چالشمقده عالمك ارباب تحقيقى ابنای بشر اره سننده امتزاجه مانع نه قدر اسباب وار ايسه جمله سنك ازاله سنى اقصاى مقاصد بيلمكده ايكن عربلق تونسليلق مصر ليلق يمنليك ناميله وحدت كله دن آيرلغه كيمسه نك حقى ويا قدرتى اولمديغنى حس ايتمين ويا حس ايتمك ايسته مين اولور ايسه شريعت هر نه واسطه ايله اولور سه اولسون سمع و بصر و عقل و وجدانك پرده لر نى يرتارق بو حقيقى ارئه واسماع و افهام و اقناعه هر حالده مقتدر در .

بو افاده دن اكلاشلدى كه عربلك وجودى دخى ملكم زده بر تخم تفرقه پيدا ايده مز . بناءً عليه بز هيچ بر صورتله ضرورى افتراق ايتمك محكوميتنده دكلز .

يا امتزاجك اسبابى نه در دنيلور سه بزم اعتقاد مزجه اويله بر سؤاله شو بر قاچ كله ايله جواب ويري له بيلير : اره مزده اتحاد افكار حاصل اوله مامش هر كس بر بيله امتزاج ايتمك ايستيور ، فقط هر كس ديكر نى او امتزاجه يناشماز ظن ايدسيور بناءً عليه بو درلو محاسنى حكومتدن بكليور . شوراسى معلوم اولميدر كه بالادن ورود ايدن بر قوت بر طاقم اجزاي اولسه اولسه تفریق ايد بيلير بر وقت مزج ايد مز .

انسانلر بيننده امتزاج الفتله حاصل اولور . چو جو قلقده و با خصوص مکتبده وجوده كلير .

بوراده بولنان اقوام ، شیمدی وسیلهٔ اختلاف صورتنده
 کوسترملک ایستیلین لسانلرینی ، جنسلرینی ، مذهبلرینی بوکونه
 قدر دولت علیه سایه‌سندده محافظه ایده بیلدکالرینی و ایلرودده
 ینه او سایه‌ده حفظ ایده بیله جکارنی ادراک ایده مزلمی ؟
 برنام ایله وطن اصلینک دائرّه انفاقیدن آریلان کوچک
 کوچک اقوامک قاجی باقی اولدی؟ باقی اولنلرک هانکیسی سعادت
 بولدی ؟ قوت ، موفقیت ، سعادت ، مدنیت هپ اتفاق سایه‌سندده
 حاصل اولدیغی مسلماتدن ایکن بز افکار عالمک بتون بتون
 عکسنه یکی بر قاعدده می کشف ایتدک که اقبال آتمیزک تأمیننی
 تفرقه‌ده آرایه لم .

خرستیان مذهبی هیج سیاسیاته قاریشورمی که اتفاق ویا
 افتراق کبی صرف سیاسی اولان ماده لرده اونام ایله حرکت قابل
 اوله بیلسون .

ایشته بوملاحظات میدانده ایکن نه لسان ، نه جنسیت ، نه
 مذهب روم ایلیده ، اناطولیده بولنان اقوامک امتزاجنه مانع
 صاییه بیلیر .

عربستانه کلنجه واقعا اوراده آری بر لسان سویلر وکندینی
 برجنسندن عدایلر ملیونلر ایله نفوس موجوددر فقط عربلری
 اخنوت اسلامیه و تابعیت خلافت بزه بر صورتده ربط ایتمشدرکه
 آنک فکنه اولسه اولسه اه مقتدر اولور ، اولسه اولسه شیطان
 ارزو کوسترر .

حالا بری جمهور بری سلطنت طرزنده نمونهٔ حکومت

بوراجه عمومدمن آیرلمق منافعك اساسی اولان مسألهء حیاتدن بیه قطع امید دیمکدر .

صنوف مختلفه مزك بولندقلری مواعقه بر منتظم خریطه اوزرنده باقلسون عادتا بر انسانك اجزای آلیه سی کبی کافه سی بر برینه کیرمش و جمله سی فردینك و فردی ایسه هم جمله سنك هم افرادینك حیات و قوتنه کافل اولمش بر حالده کورونمزمی؟ هیچ اعضای آلیه دن برینك وجوددن آریلوب ده منفرداً حیاتده قالمسنه امکان وارمیدر؟

یا بز وطنمز ایچنده حقوقه مساوی ، منفعتجه مشترک بولندیغمز حالده لسان و مذهب داعیه سیله نیچون بر بریمزدن آیرلمق ایستیه لم . دنیاده نه قدر متفکر خلق وار ایسه جمله سی اتفاق ایچون درلو درلو ناملر تحری ایدر طوررکن بز نیچون مجرد مدار افتراق اوله جق اسملر ارامنی مراق ایددم .

اختلاف لسان نه درکه بر یرده اوطورر وهر حالده بر برینك معاوتندن مستفید اولور برچوق آدمك رابطهء اجتماعنه خلل ویردبیلسون .

ابنای بشر سلسلهء انسابی لوح محفوظدن استنساخ ایدلمدکجه جنس تقسیمنك هانکی جزؤنده داخل بولندیغنی دنیاده صحیحاً کیم بیلیر که او داعیه بی وطنداشلق و ظائفنه ترجیحده حقی اولسون .

عربستان استننا اولندیغنی کبی بر آیری هیئات تشکیکنه کافی اوله جق قدر بر لسان سویلر وکندینی برجنسدن عد ایدر نفوس ملک نره سنده موجوددر .

تعلق ایدر هانکی خط و فرمانه باقلسه بوباده برویا بر قاج عباره
کورمانک ممکن دکل کیدر.

حتی بر اصل مجرد اسنادی قابل اولدینی ایچون محققلر
نظر نده قطعاً معدوم عد اولنان « حقوق سیاسیة » موجود
فرض اولندیعی حالده دخی مملکت مزده ینه هر مذهب اصحابی
او حقوقه مظهریتده مساویدر . زیرا بز ، وقتلر کوردک که
بر خدمته تعیین اولنمق ایچون مطلق مسلمان مطلق خرستیان
مطلق یهودی ویا مطلق عرب مطلق کرد مطلق انرود مطلق
بلغار مطلق ارمنی آدم اراندی . فقط هیج بر وقت کورمدک که
بر آدم مجرد فلان مذهب ویا فلان جنسه تابع اولدینی ایچون
بر مأموریتدن دور ایدلمش اولسون .

ملکمزک خدمت قضا و خدمت اجرا سندن هانکی شعبه یه
مراجعت اولنسه ایچنده هر ، وهیج اولمازسه اکثر جنس
و مذهب دن آدم لر موجوددر .

بوکا ایسه احکام شرعیه یه لایقیه واقف اولان مسلمانلر
قطعا اعتراض ایتزلر ، و حتی ایده مزلر .

زیرا مادامکه مأمور خلقتک و لیبی دکل خادمیدر ، تعییننده
یا لکیز جهت استحقاق ارانیر ، جنس و مذهبه باقلمز نته کیم
کیفیت امام ماوردینک « الاحکام السلطانیة » سنده تفصیلاً
مسطوردر .

یا خود منفعتمز مغایر میدر ، ؟ بالعکس اودرجه موافقدرکه

فقط هیج بروقت اجتماعه قطعاً قارشو طورر بر سد ممانعت اوله ماز .

بوکا دلیدرکه انکلترونک فرانسه نك ، اسپانیانك ، پورتکیزك ، بلجیقانك ، فلمنك ، المانیانك ، اوستریانك ، ایتالیانك ، دانیمارقه نك ، اسوچك و نوروچك هر یرنده اوچ دین ایله بر دینسزلک هر یرنده برچوق جنس هر یرنده بردن زیاده لسان اولدیغی حالدده وطن نامیله ظهوراتك تعیین ایتدیگی و حتی اکثر یرلرده حکمت و هندسه کی احوال طبیعییه دکل ، سیاست و عسکرلک مقتضیاتنه بیله توفیق ایتکه کیمسه نك مقتدر اوله مدینی بر خط موهوم ایله کوستریلن یرلری هر کس اجزای حیاتندن و بلکه حیاتی او یرلرک اجزاسندن بیلیور ، چونکه نظریاتده بر شکل موهومدن عبارت اولان وطن فعلیاتجه حقوق متساویه و منفعت مشترکینی محافظه یه طاشلره تیمورلره مستغرق اولان استحقاملردن بیک قات زیاده کافل اولدیغنده فکرلر تمامیله اتحاد ایتشدن .

حال بویله ایکن عجبا بزم وطنمز یوقیدر ؟ بالعکس بدیهیانك انکاری قابل اولمدجه بزم و بلکه هیج بر قومك وطنی یوقدر دینیله مز .

یاخود وطن ایچنده حقوقجه مساویمی دکلز ؟ بالعکس اودرجه مساوی یزکه سیاسیاته طوقنور هانکی فقه کتانبه مراجعت اولنسه بوکا دائر بر ویا بر قاج فتوی، وقواعد عمومییه

— امتزاج اقوام —

دوات عليه نك صورت تركيبي نظرگاه مطالعه يه آلتنجه
يداهة كوريلور كه حقوقده بربريله مساوى منفعتده يكديكرييله
مشترك و فقط لسانده جنسيتده ، و هله افكارده مجموعى
بربرينه و هر برى مجموعنه مغاير بر چوق اجزانك اجتماعندن
حاصل اولمش برهياتر .

بناءً عليه كرك اسلافده كرك معاصرلرده بقامزجه مثال
امنيت اولابيله جك بر جمعيت بوله مايز .

شوقدر وار كه بو حالده يشامش وياخود يشار بر جمعيت
يوق ايسه ، اوليله بر حالده بولنديغى ايجون يشايه مامش برهيات
هيچ يوقدر . و مادام كه جمعيات مدنيه نك تركيب وزوال خصو-
صنده جهان . جهان اولالى اك زياده سرعت كوسترديكى التى
عصر آخير ايجنده بيك درلو فلا كتله اوغراداغمز وضعفك
حد انتهاسنه كمش اولديغمز حالده يشامش ، ديمك كه هيچ
برهياتك طاغلديغى ويا زوالنى كورمديكمز و دمبدم عالمك
اسايشه ميلاننى مشاهده ايتمكده اولديغمز شو عصر ترقيده
بطريق الاولى يشايه جغز .

عالمك حاله وسعتليجه بر نظرله باقلم : ظاهر دركه جنسيت
كبي لسان كبي مذهب كبي رابطلهر جمعيتنه نقطه اجتماع اوله بيلير ،

ولی و وصی احتیاجندن وارسته بیلهلم . آیتله ، حکمتله ، اجماع
ایله ، روایتله ، تجربه ایله عبرتله مثبتدرکه انسان ایچون هر نه
حاصل اولورسه سعی ایله اولور انسان هر نه یه واصل اولور
ایسه سعی ایله اولور .

[عبرت : ۵ حزیران ۱۲۸۸]

و ترتیب تسلسلی بولمغه عبرت بینانه چالیشهرق و بولدقدانصکره
ایشلرینی ترتیب اوزره یوریده رک بولدقلری مرتبه یه واصل
اولمشلر در .

بزایسه هر نه آرزومز وار ایسه حصولی ابتدا حکومتدن
و اولماز ایسه جناب حقدن بکلیورز . هیج شبهه ایدلامک اقتضا
ایدرکه بر حکومت خلقک نه پدیدر نه خواهه سیدر نه وصی سیدر
نه لالاسیدر . افرادک معرفته ملکک معمور یتنه انسانیتک کالنه
مدیتک ترقیسنه خدمت ایدر ایسه هم کندینک هم اهلینک
همده بتون عالمک منفعته مروتمندانه بر معاونت ابراز ایتمش
اولور نامی قیامته قدر انسانیتک اولیای نعمی اولان اعظمه
برابر یاد اولنور . فقط همتی یالک: وظیفه اصلیه سی اولان
اجرای عدالته حصر ایدر سه حقدنه نه دیه بیلیرز . بزه لالاق
ایتمکه اجبار ایتمکه بر حقمز وار میدر .

جناب حقه ایسه نه عالمک اصلاحی واجبدر نه ملکک
معموریتی ویا بر خلقک تربیتی لازمدر . مشیتی بزى بودار امتحانه
کتیرمتش . حکمتی آثاری اسبابه مربوط یراتمش . قدرتی
همزه محسوساتزه عبرتله باقهرق اوارتباطک کشفنه اقتدار
ویرمش . قابلیت طبیعیه مزى میدانه چیقارمق ایسترسه ک بزه
شهره مدیتده کندیلرینی و کندیلری اولمازسه ایزلرینی
کورمکده اولدیغمز اقوامدن عبرت آلهم . بر آزده اسبابک
تعین و تشبثده اقتدار مزى تجربه ایدهلم . بر آزده نفس مزى

دائمك امكانه قائل اولهلم ده ثروتمز اولمديغی ایچون معرفتدن شرکتدن ، صنعتدن ، تجارتدن ، معرفتمز شرکتمز صنعتمز تجارتمز اولمديغی ایچون ثروتدن الی الابد محرومی قالهلم ؟ .

قانون طبیعت حکمنجه هر علت بر دیکرینک اثری ، هر اثر بر دیکرینک علتیدر . لکن بر آرز صرف دقت اولنمديغی کبی علل و آثار آرسنده مبدأ اول پک قولایلقله کشف اولنه بیلیر . نته کیم بحث ایتدیکمز دعواده دخی حال بویله در .

مثلا یوز کشی بریره طوپلانسه ده هر بری خیر ایچون کونده بر ایکی غروش ویرسه یوز چوجق اوقوته جق بر مکتبک ملکمزده اداردسنه کفایت ایدهبیلیر . او چوجققر ایسه هیچ بر وقت بر کونده خیر ایچون بر غروش ویردمیه جک بر حالد بولنماز . بلکه بر طاقی بریره طوپلانیرلر . بر فابریقه ویا فابریقه اولمازسه اوفاجق بر دستکاه پیدا ایدرلر آندن قازاندقلری پاره ایله اوفاجق بر شرکت آنک کاریلده اوفاجق بر بانقه تشکیلنه اقتدار حاصل ایدهبیلیرلر . بوده حاصل اولدقدنصکره کنیدیرنجه زنکینلکک باشلامسی طبیعیدر یوقسه ابتدا زنکینلشمک صکره بانقه صکره شرکت صکره فابریقه صکره مکتب یا پمق مراد اولنورسه بزجه وصول مقصد ایچون کیمیا ویا دینه آرامقدن بشقه چاره یوقدر .

نظر عبرتله باقیلیرسه کوریلورکه سعادت حاللرینه علمی غبطه کش ایدن اقوامک هپمی علل و آثار آرسنده مبدأ اول

بر چوق سلاح وار ، ایکی اوفق یومور یولمز وار ، بر قاج شوسه مز وار ، حربیه خیلی ضابط یتشدیردی حالا یتشدیر- ییور . جزو یاتدن بر طاقم آثار دها تعداد اولنه بیلور . لکن یونلرک جمله سی اداره نك یا حسن نیت و یاسوق ضرورتله میدانه کتیردیکی شیلردر . خلقمزك کوزه کورینه جک بر اثری شناسی مرحومک سایه دلالتنده غزته لرك ادبیاتجه حاصل ایده بیایدیکی جزئی بر تحولدن عبارت قالیور . بر مکتب یامدق . حتی بو قدر همتلر بو قدر آچه لر ایله وجوده کلن دارالشفقه بی بیله ناقص بر امدق . شرعاً و عقلاً مأمور اولدینغمز تحریء معرفتک طریق بو میدر ؟

بر فابریقه مز یوق ملکمزده صنعت نه ایله ایلری کیدر ؟ بر شرکت تأسیسنه موفق اوله مدق تجارت بویله می ترقی بولور ؟ بر مسلمان بانقه سی وارمی بینمزده ثروت نه ایله وجوده کلیر ؟

ایجه بیلملی یز که بز حالا اجداد مز اولان عبالی کبه لی ترکلرک موقع کبی اخلاق کبی الیزه کچن میراثلری سایه سنده یشایورز عثمانلی شانی . ترقی فکری بونیمی اقتضا ایدر ؟ .

بر طاقم عقلا بیلیرز که « بودرلو اسباب ، ثروتله تدارک اولنور بزده ایسه او یوق بناء علیه آرزو اولنان شیلری پایه مامقده معذورز » دیرلر . حالبوکه ثروت ده بودرلو اسباب موجود اولدقجه استحصال ایدیله مز . بز شمدی نه پایه لم دور

درجه استاد اوليور . بر چوجق ايش ده اولكى كار كذارلرك اونندن اون بشندن زياده محصول فعله چيقار ييور .

صنعت ، اقتدار بشرك خارجه چيقمق داعيه سنه دوشدى . استاد طبيعتك آثار بديعه سندن ظن اولنه بيله جك رونقده نفايس ميدانه كتيرييور .

تجارت ، بر غريب اعتبار بولدى . بيك شركتدن ثروتلى آدملىر ، بر دولتدن قوتلى شركتلىر پيدا ايدييور . حاصلى زمانمرك مدنيت و معموريتى بر حاله كلدى كه بالاده تعداد ايتديكمز اسبابى ايجاد ويا كشف ايدنلىر احيا ايدملك قابل اولسيدي احتمالكه ايجلرنده هيچ برى بو عالم ، ينه ترقى ، سعادتى بولنده كنديلرينك افناى عمر ايتدكلرى عالم اولديغنه اينانمازلردى .

مادام كه بوكالات مدنيه هپ هر نه كوريلور هر نه ايشيد . يلور اوقونورسه جمله سندن آز چوق عبرت آلمق سايه سنده وجوده كلسدر . و مادام كه بز عبرت آثارندن اولان مدنيتك كالاتى كور ييورز ، ايشيديورز ، اوقويورز ، هيچ برينندن عبرت آلامق ماتمزجه ترقيدن بتون بتون ال چكمك دكليدر ؟ بز نه زمان عبرت بين اولمغه باشلايه جغز بز نه زمان نتايح اعتبارمزي فعله چيقارمغه چاليشه جغز ؟ ياشمدى هيچ برشى يامدمقى ؟ خير . خيلى آثار وجوده كتيردك . الده تنظيمات وار ، مجله وار ، منتظم عسكروار ، مكمل دونما وار ، نو ايجاد

کبی هم طی زمان هم قصر مکان ایدیور .
 بخار سایه سنده درکه یکرمی اوتوز میلیون نفوسی اولان
 یرلرده الی آلتش مایون بازکیر قوتنده تیمور و باقر هیچ
 آرام ایتمکسزین لذاید و حوایجمزک تدارک اسبابنه چالیشیور .
 سیاله برقیه قوتیه درکه دنیانک، بو جهتنده کی بر خسته
 ناقارشو طرفنده اولان بر حکیمک حداقتندن استفاده ایله
 حفظ حیاته موفق اولیور .

غاز ظهور ایتدی ، عمر بشر برقات دها مزداد اولدی .
 ممالک متمدنه ده هر کس کیجه نی کوندزه قاتمش لذت حیاتندن
 مستفید اولیور هر کس لیالک حبس خانه ظلمندن قورتش
 اسباب سعادتک تزییدینه چاره آریور .

طب ، محیر عقول اوله جق بر حاله کلدی . بوندن یوز سنه
 اول مهلک عد اولسان امراضک بر چوغی بو کون نزله دن
 اهمیتسز کچیور .

حقوق ، افکار عمومیه نک تحت حمایتنه کیردی . ممالک
 متمدنه نک اکثرنده بر نفسی اعدام ایتمک احیا ایتمکدن مشکل
 کورینیور .

معرفت ، سرحد تصویره واردی . قطعهلر آرییور ،
 دکزلر برلشدیریور . عمان اورته لرنده قردلر ، قوم دریالرنده
 سولر بولیور .

فن ثروت ، مساعی نی تقسیم ایلدی . بر ناقابل ، صنعتک
 کندینه عائد اولان جهتنده اسکی هزار فلردن اون اون بش

عالمك خزائن المکتب معارفه باقلسون ايكي عصر اخيرك
محصولات عرفاني ادوار سابقه نك آثارينه يالكز احتواي
حقايقده دكل كثرته دخي بيك درجه فائق كورينور .

هله اون سگزنجي عصر ميلادي بي اولدن تهيه ويا ايچنده
بولنه رق تربيه ايدن و اثرلرينك انتشارنده كي سرعت و سهولت
جهتيله بربرينك ادراكات موجودانه سنه فيض بخش تقويت
اولان حكما قواعد موجوده بي مجردات و موهوماتندن تجريد
ايه حكمنى تجربه و استبدال اوزرينه تأسيس ايتدكدنصكره
مدنيت طريق ترقيده بر بشقه شوق و شتاب ايله يول آلمغه
باشلامشدر .

او ظهور حقيقتك كوكلكره ويرديكي وجد و حال طبيعي
جهتيله فرانسزلر طقسان سنه اول تا اقصاي غربدن كمال هيچان
و اقدام ايله حقوق بشري سلاح بدست اوله رق نشر و اعلان
ايتديلر . شمدي تامنهاي شرقده اولان چين مملكتنده بيله
انسانك حياتي هيچ اولمازسه اعتياد سايه سنده اولسون بهره ياب
امنيت اوليور .

نظريات علميه نك آثار خارجيه يه تطبيقيه مادي و معنوي
استفاده يه چالیشانلر بخار قوتيله سياله برقيه خاصيتني كشف
ايتديلر . انسانيته خدمت ايچون روح قدر بديع الاثر و خيال
كبي سريع السفر ايكي واسطه پيدا اولدي .

بخار سايه سنده دركه انسان سحر كي دكزده يورييور
قره ده اوچيور . سياله برقيه قوتيله دركه آدم صاحب كرامت

— عبرت —

دقتله باقيليرسه بوكا رگاه قدرتك هر ذره سی بر جهان
حکمت هر لحظه سی بر دور عبرتدر . عاقل هر کوردیکنندن
مستفید اوله بیلیر . هر ایشتدیکنده بر حصه معرفت بوله بیلیر .
حتی علامه ریاضی مشهور نیوتون معارفك اك معجز لرندن اولان
قوه جاذبه قانونلرینی بر المانك سقوظندن عبرت بین اوله رق
کشف ایلشدر .

هپ حصه مند عبرت اولغه چالیشانلردر که زور بازوی
عرفان ایله طبیعتك ابواب سرائینی سوکه رک سعادتسرای
مدنیق تزین ایتمکه اولان بو قدر جواهر کالاتی انسانیتك
دامان استفاده سنه ایشار ایتشلدر .

خصوصیله بر لسانه سستی دنیانك هر گوشه سندن ایشتدیرمکه ،
و بر قلمه بر آنده یوز بیکارجه اصحاب مطالعه یه مرانندن خبر
ویرمکه قدرت بخش ایتك امتیاز فیاضانه سنه مالک اولان مطبو-
عانك ظهوریله عالم انسانیته شرف ویردیکی کوندنبری قواعد
سیاست و اصول حکمت و مدنیت و معرفتک تمایلات و الحجا آتندن
عبرت آلمق عمومك مستفید اوله بیله چکی بر نعمت حکمنه
کیردیکی ایچون افکار بشر تلاحق افکارك اتساعی سایه سنده
بر ایکی عصر ایچنده اوچ درت بیک سنه دنبری ظهوره کلن
مأثر جلیله یی اونوتدیره جق درجه لرده بدایع نمای کمال اولمشدر .

اللہ تعالیٰ سے دعا ہے کہ یہ ساری باتیں
 آپ کے دل پہ لکھی جائیں اور آپ کو
 اللہ تعالیٰ سے ملنے کی توفیق حاصل ہو۔
 آمین

حاصلی برادر ایشک قنئی جهتہ باقلسه معترضمک بطالان
 افکارنده شہہ یوقدر مکتوبی اوزرینہ اولان طالعاتم ایسه
 ختام بولدی دہا بردیہ جکی وارسه یازسون جوابی آلسون باقی
 [حریت : ۲۳ تشرین نانی ۱۲۸۵]

بشقه برطابور عسکر من یوق ، بلکه براردویی اداره ایدیه بیله .
 جک قدر خرسیتیان ضابط پیدا ایتدک ، حالاده یتشدیر سیورز .
 بر قاپ ذاک همت مخصوصه سیله یدواحد حکمنه کیره رک پادشاهک
 مقبول و ملتزم خواصنه بیله تقریبی حرام اولان صدارت و خارجه
 نظارتی کبی بعض مأموریتلردن بشقه بر خدمت وارمیدرکه
 مذاهب سائره اصحابی مأمور اوله مسون . آنلر اجر ا مأموریتلرینک
 همان هپسنه نائل اوله بیایرلر ایکن حقوق مشروعه لرینی محافظه
 ایچون مجلس شورای امتده بولندقلری وقتمی حکومت اسلامیه
 الدن کید . جک ؟ ..

مذاهب سائره اصحابنک مطاوعتکارانه حرکتلردن حاصل
 اوله جق فوآنده کلنجه : بونک برنجیسی شمدی به قدر کوریلان
 مضرتلرینک اندفاعیدرکه دولتمزجه اندن بیوک فآنده اوله ماز .
 ایکنجیسی ساقزده . ازمیرده ، کریدده ، سائر یرلرده طوغمش
 بونجه ارمیلر روملر تابعیت اجنبیه به کیردیلر قیاس اولنماز درجه ده
 ثروت حاصل ایتدیلر انلرکه کوکلنده آرزوی وطن وار . سائر
 اوروپا دولتلری کبی بزده ده اثر عدالت کوررلر و عثمانلیلغه عودت
 ایدرلر سه ثروت ملیه من ایکی قات تزیاید ایدر بوفآنده کلیدر ؟
 بوکون حفظ وطن ایچون سلاح طوتمق بتون بتون اسلامه
 منحصر اکر مذاهب سائره خلقیده وطنی و روح محافظه سی ایچون
 بزه اشتراک ایدر سه نسل اسلامی انقراضدن محافظه ایتمش اولورز
 بوده می فآنده دکلدر ؟

کریڈہ کی زوملر ، زیتون طاغندہ کی ارمیلر ، ہر سکاڈ کی
 خرواتلر داتما سلاح طوتہ زق دولتہ قارشو طور دیلر روسیہ
 بو قدر ہمتلر ابتدی ینہ بلغارلری عصیان ایتدی رہمدی ، نیچون؟
 چونکہ بلغارستاندہ سنہ لرجہ مدحت پاشا والیلک ایتدی بر
 درجہ یہ قدر ظلمک اوکئی آلدی بر درجہ یہ قدر ہرکس حال
 اناسیشدہ بولندی اکر طونہ ولایتی دہ حسنی پاشانک فلانک
 النده قالمش اولایدی کریدہ بکیزہ یہ جکندہ ہیچ شہمی وار
 ایدی؟

شوراسنی اییجہ اکلاہلم کہ عثمانیلرک طالب اولدینی
 حکومت اسلامیکہ عناسی بر قاق مسلمان مسند اقبالہ کچسون
 ہانکی مذہبہ اولورسہ اولسون سائر وطنداشلری بارظلم آلتندہ
 ازسون ، محوایتسون دیمک دکلدلر . بزملکتتمزدہ بر حکومت
 عادلہ ایسترز اولا - عثمانلی خاندانک زیر سلطنتندہ اولسون .
 ثاباً - قانون ادارہ سی شرع احمدی یہ مطابق بولنسون . اما
 مذاہب سائرہ اصحابندہ صابی کبی بر آدم چیقارده شیخ الاسلام
 حسن افندی بی بحق الزام ایدر ، ویا خود برمسندہ حسنی
 پاشادن لایق بولنورمش وارسون ایتسون ، وارسون بولنسون .
 اللہ ایچون سویلیہلم شمدی بز نہ حالہدیز .

بحاکم سائرہ دن ایشلک اولان مجلس تجارت بتون مذاہب
 سائرہ خلقنک النده خارجہ دائرہ سندہ اللی قدر خرستیان
 مامورمز وار . یاریسندن زیادہ سی ایلچی ، سفارت مستشاری
 یا خود باش کاتبی ، پولتیقیہ ماموری . خرستیاندن قزاق الایسندن

خیانتدن حالی اولمیه جقلری مثللو ذاتاً دخی منفعت بخش دولت.
 اوله بيله جك حیثیاتدن بری بولندقلری جهته مطاوعت کارانه
 حرکتلری بيله حکومت اسلامییه سائرلرینی تشریکدن بشقه
 بر فائده یی نتیج اولماز « ایمش ،

سبحان الله ملیت اسلامییه یی کیم اونوتدی ! شریعت
 و اسلامیت نامنه در که بز حریت و اصول مشورت ایستودوز
 ملیتمزی اونوتماق لازم کلیرسه قواعد دینی بر طرفه بر اقوبده
 حجاجك مسالککنه می اتباع ایدلم . اسلامیت حقوقجه نه وقت
 کیمسه یی کیمسه نك مادوننده طوتمشدر . بر آدمك سائر مذهبده
 بولنسی حق وعدلدن حر مانی ایجاب ایتك قغنی کتآبده
 کورولمشدر ؟ . . .

کله م مذاهب سائره اصحابنك هر حالده خیاتی بحثنه : بو
 ادعاده بولنمق عادتاً طبایع بشردن خبردار اولماق دیمکدر .
 تواریخ عالمده کوریلان امثالنه نظراً اختلاف دیانت انسان
 ایچون اختلاف مذهبدن اشاعی بر شی دکلددر . وقتیه شیعیلر
 سنیتك محوینه ، خرسیتیانلغی قالدیرمقدن آز می صرف همت
 ایتدیلر ؟ قانونلکلر پروتستانلغی بترمکه ، مسلمانلغك لغوینه
 کوستردکلری غیرتک مادوننده می چالشدیلر ؟ حال بویله ایکن
 شمدی انکلترده ، فرانسه ده ، اوستریاده ، حتی روسیه ده بيله
 بو قدر ارمی ، بو قدر قاتولیک ، بو قدر پروتستان ، بو قدر
 یهودی وار ، هیچ برینك ملیت داعیه سیله سلاحه صارلدیغی
 و محافظه وطن ایچون فدای جانندن قاچیندیغی کورلمشی ؟ . . .

بیزحالا وکلامزک ظلمنی قبول ایدوبده سائر وطنداشلرمزک مساوات حقوقنی قبول ائیمه جکز ؛ شریعت عمومک مساواتنه حکم ایدر ، آنی براقفق . عقل و حکمت عمومک مساواتنه حکم ایدر انیده براقفق . یالکز براقق کشینک هوسات نفسانیه سی مساوات وعدالتک علیهنده بولنیور قیامته قدر آنلرمی تابع اولهلم ؛ سوز یری کلنججه اسلامک شجاعتنی ، حمیتنی ، درایتنی ، کواکله چیقاریرز . حقیقت حال دخی اودر . ایشته میدان امتحان اچیلیور . اوشجاعت اوحمیت او درایتله بزمی فراری اختیار ایدهلم ؛ خیر خیر

« بزاول عالی هم ارباب جهد واجتهادز کیم »

« جهانکیرانه بردوات چیقاردق برعشیرتدن »

او دواتی ینه قائمزله جائمزله محافظه ایده بیلیرز . خارجدن کیم ایسترسه کلسون یا مغلوب اولور یا خود یکریمی ملیوناق بر ملتک لاشه سنی چیکنه مک لازم کلیر . داخندن کیم چیقارسه چیقسون اکر سوزی طوغری ایسه - داعیه مذهب برطرف - مقبول اولور ، طوغری دکله البته قارشوسنده اثبات حق ایده جک مقاومتلر بولور .

ایکنجیسی « تابعیت پادشاهیده بولنان مذاهب سائره خاتمک هیچ بر وقت ملیترینی اونوتمدقلری کبی بزیم دخی اسلام اولدیغمزی اصلا پیش نظردن آیرمامقلغمز لازم کله جکی کبی مذاهب سائرده تابع اولانلر بزمله صورتا بر اتحاد کوسترسه بیله . الاخره کنددی هم مذهبلینک ارتقاع شانی ایچون

نومرو ۸

آرتق بوسفر مباحثه يي تواته لم . اعتراضلر ايچنده طويي
برمساله وارنكه اوده اصول مشورتك مضرتي بحشيدر .
معترضكم قولنجه بزاصل مضرات صحيجه يي كورماشيز
اوده ايكي جهت اوزرينه ايمس بريسي « ملل سائر نك حسن
تربيه سي انتناسانجه هر حالده مجلس شوراي امتده اسلامه
تقدمي ايمس » .

بز بوسوزي چوق ايشتك بروقت جوابنه بيله تنزل
ايمتك . شمدي سويليه لم واقعا عثمانلي تابعيتنده بولنان سائر
ملترك دهانتظام مك تبلري وار انلرده دهاجوق آدم يتشيور
فقط كيمي تاجر كيمي مهندس كيمي صراف حاصلي بوكي ايشلرده
يتشيور آنلك ايچنده اووقا تمي وار ديپلوماتمي وار فنون سياسييه
ايه شهرت بولمش هانكي آدم وار ؟

فقه بزده ، بلاغت بزده ايكن سائر ملترك بزده نصل تقدم
ايد بيلير . اكر تقدم ايد بيلير لسه بزده بوينمز آلتمزده قالسون
دينمكه شايان اولمازمي يز . مجلس شوراي امتده پترا كينك رايي
حسن افنديبك رايينه غلبه ايمسون ديه استانبولك تحت سلطنته
عبدالعزيزه بدل برالكساندرمي اجلاس ايد لم ؟ سبحان الله بز
حالا انتباه حاصل ايمه جكمي يز ، بزحالا روسيه ليلري براقوب
وطنداشمز اولان كدورق ، خرستو ايله مي اوغراشه جغز ،

ایشتماشمیدر ؟ مبالغه به نه حاجت بزم معترضك دیدیکی کبی بردر-
جهیه قدر صاحب غرض اولدیغمز فرض محال طریقیه قبول
اولنسه بیله حقیقت حالی سـویلك اعتراض ایتدیکمز آدهلرك
تاریخلرده مثلی کورلـامش برر ظالم دون همت اولدیغنی اثباته
کافی دکیدر ؟

ارباب حکومت خلیق منفوری دکلسه ایکی کونده برطشره.
دهکی اختلاللر ، استانبولدهکی جمعیتلر نهدر ضبطیه اداره سنك
بو قدر مصارف خفیه سی نهدن انذات ایدیورر ، وکلا مثلاً قلعه
ویرمك کبی برمسأله ظهور ایدنجه نیچون رشید باشـا زمانده
اولدینی کبی مجلس عمومی طوپلامغه جسارت ایده میورر . نیچون
مطبوعات نظامنامه سنی لغو ایتدینر ، نیچون خلیق مقبولی اولان
غزته لری قپاتدیلر ، غزته جیلری او خدمتدن منع ایتدیلر ،
نیچون پادشاهه عرضحال ویرمکی یساق ایدیورلر ، نیچون یکی
عثمانلیلرك فریادینه قارشو یالکیز قولاق اوزادیورلرده دیل
اوزاته میورلر ، نیچون بعض کونلر اولیورکه وکلا واپوردن باب
عالیه قدر طابور طابور ضبطیه لرله محاط اوله رق کلیورلر ؟
مسلمی اثبات ایله اوغراشمغه وقیم یوق بوباده سویلیدیکم الویرر
ایلروده سائر مسأله لر حقنده دخی بیان رأی ایدرم .

[حریت : ۹ تشرین ثانی ۱۲۸۵]

نومرو ۷

بو هفته الم پک طولغون ، کچن هفته دخی مخبرده دوام ایده. دیکمدن طولایی عرض اعتذار ایدر و اصول مشورت حقننده معترضکم تعداد ایتدیکی محذورلردن اول سرد ایلدیکی برادعا اوزرینه اوفاجق بر ملاحظه عرض ایتکم ایسترم .

معترضمک اعتقادنجه خاتمک وکلادن نفرتنه دائر ایراد ایتدیکمز سوزلر مبالغه ایتمش . عجبا بوذات او یله اعتراضات مصنعه ایله بزی سویلتمکمی ایسترم . خلتکم اداره حقننده اولان کینی نه یرلرده کورلمشدر ؟ قهوه لرده ، واپورلرده وکلا حقننده سویلنیلن سوزلر کیمک اغزندن، کیمک حقننده ایشیدمشدر ؟ فرض ایدم که خلق ملتنی دوشنمز ، وطننی دوشنمز ، برشی بیلمز ، هر حاله قناعت ایدر ، آج قالورسه ینهمی مایوس اولماز ؟

بر قوجه قاری سلسان غروشلق وظیفه سنی آلمق ایچون سکسان کرمه مالیه کلیر وباره آلمدن عودت ایدر ایکن ایکی حمالک آرقه نده برچوق پاره و آردندن باق باق صدیق بکک ویاخود عالی پاشا کریمه سنک سهم تقسیطی کیدیور صداسیله بر چوق فریادجیلر کوررسه وکلایه رحمتی اوقور ؟

بوذات هیچ بریره کتنامه شمیدر ، وهرکوشه باشنده ارباب حکومتک دینته ، ایمانه ، اجدادینه ، جاننه لغت ایدنلری

شمدی باقهلم ایشک ادیان مختلفه اصحابنی بر برینه
دوشوره جک جهتی نره سیدر . وقت یوق ایلروسی ایلروه .

[حریت : ۲۶ تشرین اول ۱۲۸۵]

یهودیلر هر نه نام ایله اولورسه اولسون شکایت ایتدیکی وقت
 مبعوثلر کزک دیلی یوقیدی نیچون اعتراض ایتدی دیرلر.
 حال بوکه دولتک رأی خودیله نشر ایده جکی بر قانوندن
 شکایت ایتک ایچون دینه تطبیق اولندیغندن بحث ایتک دکل،
 بالکنز خلقه مراجعت اولنمیور دیمک اورویا نظر نده کافیدر .
 برده بزم معترض اصول فقه اوزرینه یاییله جق بر قانون
 مجلسه عرض اولدیغنی حالده البته ادیان سائره اصحابندن بولنان
 مبعوثلر اعتراضه قیام ایدر علما مدافعه یه قالدیشور . اخر الامر
 ملت لریننده اختلاف چیقار و بلکه قان دو کیلور اعتقاد نده بولنیور .
 او ظن ایدیور که بزم ایستدی کمز ، شورای دولت بر
 قانون یاپوبده مجلس شورای امته عرض ایلدیکی وقت علی افندی
 فتوا سنده شویله بر مسأله وار انی قانونه درج ایده لم دیه جک ،
 خیر ایش اولیله دکل ، اله موجود اولان فقه و حقوق کتابلر
 نده کی مسائلی زمان و مکانک حائنه تطبیقاً التقاط ایده جک ،
 مذاهب سائره اصحابندن اولان مبعوثلر ایشک بر یرینه اعتراض
 ایدر لرسه شورای دولتک .أموری دلائل معقوله ایله مدافعه
 ایلیه جک آندن صوکره « سناتو » یولنده یاییله جق مجلس — که
 اسمنی تعیین ایتک وظیفه مدن خار جدر — ، او — کوره جک ،
 کرک شرعه و کرک ایجاب وقت و حاله مطابق اولوب اولمدیغنی
 بر کره دخی تدقیق ای دیله جک ، اعضا سندن بولنان شیخ الاسلام
 و سائر علمای کرام افتا ایده جک .

حرب ایتمک و یا خود روم ایلی نی بر اقوب آسیایه چکلمکدن
بشقه چاره اولمدینی بیان اولنمشیدی بنده کز بورایک بتون بتون
خلافنده یم اولامعترضمک دلیل قاطع صورتنده ایرادیتدیکی افکاری
قبول ایتم .

او دیرکه « ملت اسلامیة اتخاذ ایده جکی قوانینی بای حال
قواعد دینییه بنا قیلمق لازم کله جکی حریتده دفعا تله اعتراف
اولندینی حالده ادیان سائرہ اصحابنک قبول اسلامیت ایتمکسزین
قواعد فقهه متابعت ایتمسنه نصل احتمال ویردیکندن طولایی
بیان حیرت ایدرم . »

ظن ایدرم که دنیا ده بوندن ساده بر مسأله یوقدر دین
اسلامک قواعد سیاستنی عدالته مدنیه ترقییه تمامیه موافق
بولدق . بویله بر امر معقولک سائرلری طرفندن قبولنده تردد
اولنسنه نیچون احتمال ویره لم خرسستیانلق سیاسته قارشماز که
سیاست اسلامیة ایله تعارضندن قورقلسون بر شی که معقولدر
نافعدر اسلامیتده مشروع اولمسلیه ادیان سائرہ اصحابنک قبولدن
استنکاف ایتمی نهدن لازم کلسون .

برده افاده سندن اکلاشیلان قوانین دولت بای حال قواعد
دین اوزرینه تأسیس ایدمک لازم کله جکنه کندیسیده قائل ،
یا ادیان سائرہ اصحابنه او نصل متابعت ایتمیره جنک .

هیچ دوشونتمز می که بر مجلس شورای امت اولورده
انده بر قانون تصدیق ایدیلورسه اندن خرسستیانلر یا خود

کمز بزه لازم اولان اجرای عدالتدر عدالت بالطبع قوتی استحصال ایدر صاحب ظهور فاروق اعظم کبی اولورکه عدل الهینک مثال مشخصی ایدی . حجاج کبی تیمور کبی تأیید ظلم و تحریب عالم ایله احتشام کوسترمک ایچون چیقه جق واستحصال قوتی اجرای عدالته ترجیح ایده جک صاحب ظهور لک الله بیک درلو بلاسنی ویرسون .

اوتوز سنه در وطنمزی قورتارمق ایچون شوندن بوندن امداد ارادق امیدلرمزک هیچ برندن استفاده ایده مدک هان علی العموم هرکیمی قنئی مسنده کلسون دیه ارزوایتدک و نائل امید اولدقسه یا کندی اومدیغمز کبی چیقمدی یابرفائده لی ایش کورمسنه اساسک فسادی مانع اولدی زمان اوزماندرکه شو حکومتک بزده اعضاسندن اولدیغمزی بیاهلم بزده وجودک صحته المزدن کلن معاوتی دریغ ایتیهلم .

« فلکدن انتقام الملق دیمکدر اهل ادراکه »

« ایدوب تزبید غیرت مستفید اولمق ندامتدن »

معترضم بورالردن کچرده اصول مشورتک قبولی ملکمزده بولنان خرسیتیانلری خشنود ایده بیله جکنی بتون بتون ردایدرو مخالفت دینه نک وجودیله برابر ائتلاف وطنداشینک حصولنه اصلا امکان ویرمز .

روم فترتنده سلطان محموده ویریلن لایحه لرده دخی اسلام ایچون سلاحه صاریله رق مذاهب سائره اصحابنک کافه سنه اعلان

واقعا ادخالانک کثرتی بزه چوق ضرر ایتدی فقط اوضرر .
 یارہ مزی بتردیکنندن دکل ، پارہ جلب ایدہ بیله جک منبععلری .
 قیامغه طویسیله واسطه اولدیغندندر نته کم ثروت عمومیه یه
 دائر حریتده نشر اولنان بندلرده کیفیت تفصیل و ایضاح
 اولندی .

اوروپا شرق اوزرنده اولان منافع تجارتی غائب ایدر
 دیمک نه دیمکدر اوزات بیلیرمی استانبوله روسیه استیلا ایدرسه
 شمعی مالک اولدینی قوه عظیمه یه اوتوز ملیوندن زیاده
 جفاکش و جنکاور نفوس علاوه ایدر ، هنده ال اوزاتیر ،
 سویش جدولانی طوتار ، آق دکزی و بحر محیطی بتون بایراغی
 آلتنه آلیر ، انکلتره و فرانسه یه آسیا و آفریقانک منافع ثروتندن
 استفاده نی حرام ایلر . وقتیه بوایکی دولتک فلانک و پورتکیزه
 یایدینی کبی .

ظن ایدرم که شمعی معترضک بطلان مدعای لایقیه
 تبین ایتدی و اوروپانک منفعتی بزم ثروت و قدرتمزده اولدینی
 اکلشیدی بناء علیه اوروپا ایلر هر حالده بولندیغمز حال تنیدن
 قور تلقغمزه مانع اولماز ، معاونت ایدر .

ایشته معترضمک ایستدیکی کبی برصاحب ظهور چیقیمیور ،
 بوندن صکرده چیقیمزسه نه یپالم مظلومیت و سفالت ایچنده می .
 اولوب کیده لم ، یوقسه صاحب ظهور ماخولیا سیله می اکلنم .
 برادر معاونت امت اولمدیجه صاحب ظهور کده اندن برشی

اوج تجارتکاهک سرمایه سنی تشکیله کافی اوله ماز . بزى صومق .
 وحال ضعفده طوتمق ایسه اورویانک هیج ملتزمی دکدر .
 کتاب استفاده سی مندر اوزرنده ملاحظه اوهام اولان بریوک
 ذات دخی دولت اصلاح اولورسه اورویالیر آج قالیر و همان
 کلور بزى یغما ایدر ظن ایدر و دائما مجلسنده سویلر یاتار .
 زهی تصور باطل ، زهی خیال محال .

بزنه قدر ایلر لورسه ک اورویا تجارتجه او قدر مستفید اولور
 فرض ایدلم که شمدی استانبوله سنوی ایکی ملیون لیرالق
 معمولات صرف ایدیورده بوتجارتی غائب ایده جک او وقتده
 اناطولی و روم ایلی اسکله لرندن اون منلی یکر می منلی بلکه ده
 زیاده اخراجات اولور چونکه بز صنعتزمی اورویالیر درجه سنه چیق
 ره جق قدر انتظام حاصل ایده بیله ک طو پراغمزک فیض طبیعیسی
 جهتیله هرکوشه سی بر فردوس معموریت اولق مقرر در .

اودات قیاس ایتمسون که اورویالیر مثلا بر مملکتده بر مقدار
 معمولات کتیرو بده بدلنده بر ملیون آلتون کتورمکی اون
 ملیون آلتون کتیرو بده بدلنده محصولات کتورمکه ترجیح
 ایدر . آلتون بر واسطه در ثروت ایسه احتیاج و یا خود ارزویی
 ایفا ایدن شیلره دیرلر . بدیهی دکلیدر که برانکلیر فابریقه سی
 استانبوله بیک لیرالق باصمه کوندره جکنه از میردن بیک لیرالق
 یاموق السه آندن باصمه یا پسه هنده چینه اوتیه برویه کوندرسه
 آندن ایکی بیک لیرا قزانه بیلیر .

اولا بن دیم که اوروپا لیلر دین افکارندن بتون بتون بریدر و کندی دیندانشلرینی علی العموم مذاهب سائرہ اصحابیلہ مساوی طوتارلر فقط بوکونکی کوندهده اوروپا اهل صلیب زمانه قیاس اولنه ماز روسیه یی مستثنا طوتار سهق بشقه مذهبه اولدینی ایچون برامتک انقراضنی ایستر هیچ بردولت بوله مایز . جزا یرده قحط جهتیه یتیم قالان اسلام چو جقلرینی اورانک بطریق تحت تربیتته آلهرق خرستیان ایتک ایستدی کیم مانع اولدی حکومت مدعامک سخته بوندن بیوک دلیلمی ایستر .

ثانیاً مملکت مزک اداره سی خرستیان فرقه لرینه احاله اولنورسه واقعا روسیه نک تسلطدن محافظه سی محالدر فقط بو اعتراضلری دعوت ایدن مقاله ده دخی سویلشدم یادولتک شمیدیکی اداره سی طور دجه البته بش اون سنه صکره حتی خرستیان فرقه لری قدرده روسیه یه قارشو طوره میه جغز . اوروپانک ایسه حقیقت شناسلغی هر درلو تعریضدن مصون اولدینی کبی ترجیح اهون شهره عاقلک اختیار ایتدیکی قواعد دندر . منافع تجارت بختنه کلیرسه ک ظن ایدرم که معترض اولان ذات بو تعبیردن حقیقه مخالف بر معنا اکلا یور .

اوروپایی بسلین عثمانیلرک نقود و محصولاتیدر دیمک نه غریب سوزدر . واقعا اوروپا ایله معاملات تجارتیه باشلا یه لی کندی سؤ صنعمز اثری اولهرق کندمزه کوره پک چوق باره ضایع ایتدک فقط بونک جمله سی حساب اولنسه یالکز انکلترده اولان ایکی

قالدی که معترض شرف مسأله سنه دائر اولان ملاحظاتی تصدیق
ایتمزده دیر که « اوروپانک بزمله معاملات ایکی اصلدن تفرع
ایدوب بری مسأله دیانتدر که او اعتبار ایله دول نصرانینک کافه سی
سلطنت سنیه عثمانیه نك انقراضه چالیشور لر .

ایکنجه جیسی مسأله سیاست و تجارتدر که بو ممالکک دول
معظمه بیننده تقسیمی غیر قابل واداردسی فرق نصرانیه یه احواله
اولنسه بر طرفدن روسیه نك پنجه استیلاسنه دوشمامسی محال
اولدینی کی بر طرفدن دخی منافع تجارتی بو حواله طوتمق
ممکن اوله میه جغندن و باخصوص اورویانی بسلیان عثمانلیک نکود
و محصولات اولدیغندن هر حاله مصلحتک جهت سیاسیه و تجارتی،
جهت دینیه سنه ترجیح اولنه جنی جهته استیلا ای جانب و تأسیس
حکومت متفقہ بتون بتون موهوماندن اولدیغنه مبنی بو کونکی
کونده عثمانلیله لازم اولان اجرای عدالت دکل استیصال
قوتدر که بوده تدابیر مجددانه سنی انظار عالمدن اخفا و کمال قدرت
واقدام ایله اجرا ایده جک بر صاحب ظهوره محتاجدر .

سبحان الله حقیقت اکر شو عباره یی بوندن ایکی اوچ یوز
سنه اول یازلمش بر اترده بیله کورسیدم ینه صاحبنک پولتیقه جه
افکارنده سلامت اولدیغنه بالبداهه حکم ایدردم برادر حقیقت
هیچده آنک دیدیکی کی دکل ؛

صاریله جق اولورسه استانبول قنارمیه دونر . بو بهانه ایله بلسکه
دولتده بتره مان جناب حق محافظه ایتسون . سوز چوق
وقت یوق ایلروسی ایلروده .

[حریت : ۱۹ تشرین اول ۱۲۸۵]

بر بچق ییل اول یالکیز حوادی ویرمکدن بشقه بر شیئه
مأذونیت بخش اولیان مطبوعات نظامنامه سنک لغوینه قالدششمس
ایکن کچنده حریت عامه نك صورت مطلقه ده اعلانسه مجبور
اولدی .

کاه مجلس شورای دولتی ، مجلس شورای امت حاله قویمق ،
کاه آیریجه برده مبعوثان مجلسی یایمق هر کون وکلا بیننده دخی
مذاکره اولتمقده در . بوکا دائر بر قاچ کره نظامنامه لر قلمه
آلندی حتی فؤاد پاشا ، قوناعی لندن آلتیق ایستنادیکی زمان
اصول مشورت اعلان اولنمازسه بو دولت باته جق دیه باربار
باغردی صکره یینه منافع شخصییه آرزولری فعلیاته مانع اولدی .
فقط بزم اعتقاد مزجه حتمک طرف خلافی او قدر ضعیفدر که
حامیلرنده نه قدر قوت اولسه سلاح اعتراضه قارشو محافظه سی
ممکن اوله ماز .

شمدی معترضمک دردنجی سؤالی قالدی که شودر « زورده
مراجعتک مخاطره سنی یکی عثمانیلر جمعیتی ادراک ایده میورمی ؟ »
اگر ادراک ایده مسیدی النده قلم یرینه علم بولنوردی بزم
ظنمزجه واقعا کردنمزده ظلم آدلی بر زنجیر اسارت باغلی فقط
رفعی قان بهاسنه آله جق قدر مشکل دکل لکن بیلور میسکیز که
بن نهدن قورقارم درایت وحمیتله اعتراض مقابله چیقانلر یینه
بویله طریق اعتداله استحصال مقصده چالیشوب طوررکن
آچلق صوسزلق آباق طاقنک جاننه کارایدردده بر کره آنلر سلاحه

او وقت او استغنائرك او تكبرلرك آرقه سی كسیلیر؛ ذات شاهانه ده استقلال مشروعتك لذتی بولورسه او زمان بولور .

ایکنجی سؤال شودر « ذات شاهانه اصول مشورتك قبولنه قائل اولمش فرض اولندینی حالده بوکا وکلا رضا کوستر می ؟ »

وکلا کیم ، امت که بر حاکم طبیعیدر حقنك اظهارنی ایستر پادشاه که بر حاکم فعلیدر اکا موافقت ایدرسه آرده آیلقله طوتلش بر قاچ خدمتکارك سوز سویلمکله نه حتی اولور بو بایده وکلانك رضاسنی آرامق عینله مابینجیلرك ویاخود ضبطیه کتبه .

سنك رأینی آرامق قیلندندر . هله ایشك جهت نظریه سی بویله فقط فعلاً قوت انلرك اللرنده ، اصلاحات مطلوبه نك اجراسنه آنلر مانع اولیورلر ایشته غالباً معترضمز ایشك بو جهندن بحث ایتمکی ایستیورکه اوچنجی مرتبه ده شو سؤالی ایراد ایدیور « وکلانك رضاسی منضم اولمدینی حالده آرزو اولنان مقصدی زور ایله استحصال ایتمك قابل اوله بیلیرمی ؟ »

اکا شبهه می وار ؟ زور ایله دکل غلبه افکار ایله بیله استحصال مقصدی بز قابل کوریورز دها یکی عثمانیلر میدانه آتیله لی ایکی سنه آنجق اولدی اداره مزده کوریلان تبدله بر کره نظر امعان ایله باقیلیرسه مقصدك اکالی دها بر او قدر وقته بیله محتاج اولمدینی پك قولای اکلاشیلیر .

حریتك برنجی نسخه سنده دخی بیان ایتدیکم کبی حکومت

عالی پاشا سندسز حجتسز كمرک یرینی غصب ایتدی خزینه دعوايه بيله قیام ایده مدی نهایت قیمتندن فضله بیکلرجه کیسه لرووردی اولیه استرداد ایده بیلدی .

حال بوکه ذات شاهانه فؤاد پاشانک کندی احسان مخصوصيله یاپدیردینی قوناغی استرداد ایتک ایستدی مقتدر اوله مدی . واقعا پادشاهک اراده سی مغایر نظام ایدی فقط عالی پاشانک بابام بغچه قپوسنک قپوجیسیددی آنک ایچون كمرک محلی بنم اولمق لازم کلیر دیمسی ده مطابق نظام دکلدی یا .

بر قاچ کشی بیلیرزکه ذات شاهانه نک مغضوبی و فقط وکلایه منتسبدرلر حدلرندن خارج اقباللره مسندلره نائل اولدیلر . بر قاچ ذاته بیلیرزکه ذات شاهانه سور فقط وکلایه اره لری بوزقدر کناهشز قباحتمسز منکویتدن بروقت قورتیله - میورلر . وکلادن بری هییچ بر لسانده ایکی سطر یازی یازمق بیلیمیان بر آدمی طوتار سفارته کوندرر مناصب دیوانیه یه تعیین ایدر حیدر افندی کی کامل بک کی . ذات شاهانه صداقت ودرایتندن امین اولدینی بر آدمی تلغراف اداره سنه تعیین ایدر انده بيله محافظه سنه مقتدر اوله ماز .

استقلال بوکامی دیرلر ؟ یوق یوق نه وقت مجلس شورای امت آچیلور ، نه وقت هرکس حریت میدانلرنده اثبات لیاقته مقتدر اولورده هر اداره اهلنک انه کچرسه ایشته او زمان هر مأمور وظیفه سی دائره سننده حرکتیه باشلار او وقت اوروپا شویله یابه جق فلان بویله کیده جک کی تهدیدلر زائل اولور .

هر نعلسه منصور اللوا چیقدی ومثلا وسیم پاشایه قپودان پاشالق ویرلدی برکون کلیر که سردار اکر مده ایدر لر بویله یاپیلیرسه وسیم پاشا عمر پاشایه معادلی اولور و اشرف امتدن عبارت اوله جق بر مجلسه دخولیمی لازم کلیر ؟

خیر خیر رتبه بشقه حیثیت بشقه در . بویله بر مجلسه او آدم لر ایستر که علو فطرتی تجربه ایله اثبات ایتمش و امتک روحی مقامنه کچمش اولسون . معترضم « مجلسک فوائد و مضر اتندن اول جهت امکانتی دوشونلم » دییورده بر قاق شی صور سیور که برنجیسی شودر « ذات شاهانه بویله کندی استقلالنه طوقونه جق بر شیئی ایستیره ک یایدیر می »

اوت یایدیر . چونکه شمدی یه قدر دولته فائده لیدر دیه هر نه تکلیف ایتدیلیرسه هیچ برینه ممانعت ایتدی چونکه خاندان عثمانینک معنادی تبعه سنه حقیقه پدرانه باقمقدر چونکه زیر تابعیتنده بولمان خدیومصر اصول مشورتی دها بر طرفدن طلب اولمقسزین سروتمندانه اعلان ایدرک وظیفه سنی اجرا ایتمش ایکن خالق بوقدر آرزوسی اوزرینه ینه غصب حقوقده دوام ایتکی عثمانلی پادشاهی کندینک و خانداننک شاننه دوشورمز . چونکه او استقلال دیدیکی شی موهومدر . پادشاه آندن هیچ مستفید اولیور . اصول مشورت کیمسه بی حکم قانوندن خارجه چیقار میه جق پادشاهک ایسه ذاتاً بر قضا مدیری قدر قانون شکننک ایتدیکی یوق مثلاً

نومرو ۵

ينه بچمزه باشلايه لم : كرجه فرانسده « سناتو » ايكي كره جمهوريتك ايمپراطورلغه انقلابنه سبب اولدى بناء عليه حریت طرفدارانك منفوريدر. فقط تفصيلات مشروحه دن كلاشيليور كه براداره مشروطيه اويله برهيا نك اشد لزومي وار. بومدعا بيك درلو تجربه ايله ثابت اولمشدر حتى دنياده نه قدر اداره مشروطه وارايسه يا بويله بر مجلسي بولنور ويا خود آنك رينه زادكان مجلسي واردر .

بزده ايسه جمهوريتك عدم امكاني وزاده لك بليه سنك حقه شكر اولسون فئداني جهتيله دولتتمز هر نه وقت مشروطيت اداره سني اعلان ايدرسه بويله بر مجلسه لزوم تحقق ايدر .

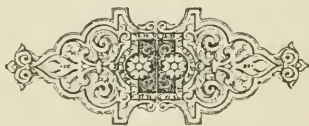
فقط فرانسه سناتوسنك برحالي وار كه ايمپراطور هر كيمي ايسترسه اورا يه اعضا تعيين ايده بيلير . بزده بوكا جواز ويرمك مجلسك عانا بتون بتون حكمنى قالدير مقدر . چونكه حيثيت ذاتيه سيلاه اورا يه داخل اولنلردن اكثريت ارايي آلق اچون هر ايستديكني ذكر اولنان مجلسه تعيين اتمك حكومه كوره پك قولاي برشيدر .

حقيقت حال دخي بوجوازه اصلاراضى اولماز . مثلا عمر پاشا سردار اكرم عنواني حائز اولدى فقط تا ابراهيم پاشا زمانده باشلادي بيوك كوچك دولتك هر محاربه سنده بولندي جمله سندن

بوزولمسی مقرر در .

بوندن بشقه مبعوثلر بالطبع دوائر حکومتک تقلیل اقتدارینه
مائل اوله جقملرندن وکلا کندیلرینه تودیع اولنان قوتی
محافظه ایچون نظامات اساسیهیه طیانه جقملر، مبعوثلر نظامات
اساسیه نیک محاکمه سنه و تعدیانی ایستمکه مقتدر اولور لر سه یالا اقل
بیله بر کره نظامات اساسیه یی دکشدر مک و یا خود مبعوثلرک
ارزوسنه ممانعتله حقوقنه تعرض ایتمک لازم کلیر که ایکی طرف
دخی خطر دن عبارتدر . بناءً عایه نظامات اساسیه یی دائمی
صورتده محافظه ایتمک و خالقک او خصوصده اولان شکایاتی
دیکیلهرک لزوم کورر سه تعدیل ایلمک ینه بویله بر مجلسه ویرلملیدر .
وقت یوق بچنک ایلروسی ینه ایلر وکی هفته یه باقی

[حریت ۱۲ تشرین اول ۱۲۸۵]

ایله افکارینی بو مجلسه بیان ایلر .

بویله بر مجلسك اساساً و بزیم احوالمره تطبیقاً لزومی وار میدر یوقیدر ؟ بر آزده بورالینی آره یه لم بنده کنزه قالیرسه اوچ جهته لزومی واردر : برنجیسی معلومدر که دنیا ده تأویل کتور من کلام پک نادر بولنور بناء علیه مجلس شورای امته بر قانون مذاکره اولنور کن البته نظامات اساسیه به مطابق اولوب اولمدینی حقیقه معرثان ایله مأمور لر بننده اختلاف افکار ظهور ایدر چونکه هر طرف مسأله به ایستدیکی نقطه نظر دن باقار . بویله بر اختلاف کیم حاکم اولسون . ایکنجیسی بر جریء متشبث صدارت و یا خود سر عسکر لیکده بولنوب ده تغلباً مجلس شورای امتی طاغتمق ایسترسه پک قولای مقتدر اوله بیلیر . فقط مثلاً شهزادگان عظام حضراتی ، شرفای مکدن و مصر خاندانندن بر قاج ذات ، حسام الدین افندی لر رفیق افندی لر کبی اجلهء عامه ، نامق پاشا درویش پاشا عمر پاشا عبدی پاشا کبی مشیران عساکر و سائر بر طاقم مسن و مجرب وزرا بویله بر مجلسه جمع اولنور سه نظامات اساسیه و مجلس شورای امتک تعرض متغایه دن محافظه سی ایچون مکمل اردولردن بیوک بر قوت حاصل ایدلمش اولور . اوچنجیسی افعال حکومتی تقبیح و یا خود نظامات خیریه بی اخطار یولنده تقدیم اولنه حق عرض حال لر ماده سیدر . فرض ایدم که بونلر مجلس شورای امته ویرلسه قدرت تشریح ایله قدرت تنفیذ بننده هر کون بر یکی اختلاف ظهوری اخرا الامر بوندن بری مغلوب اوله رق صلاح اداره ایچون لازم اولان موازنه اقتدارک

ایمپراطورک اراده سنه تعلق ایدر ایکنجی صنفی رؤسای دین ،
 مارشالر و قیودان پاشالردر اوچنجی صنفه ایمپراطور ایستدیکی
 ذواتی تعیین ایدر .

مجلسک اساس ظهوری قدرت تشریح ایله قدرت تنفیذ
 بیننده بر قدرت تعدیلک تحقق لزومیدر . وظیفه می ایسه
 نظامات اساسیه و حریت عمومیه بی محافظه ایتمکدر . بوجلسه
 عرض اولنمدجقه بر قانون اعلان اولنه ماز فقط مجلس دخی
 عرض اولنان قانونک یالکیز زیزده تعداد اولنان قاعده لرده مغایر
 اولوب اولمدیغنی تدقیق ایدر بشته نقطه نظردن محاکمه سنه
 قالدیشه ماز . نظامات اساسیه ، ۲ اصول مذهب ، ۳ اخلاق ،
 ۴ حریت مذهبییه ، ۵ حریت شخصییه ، ۶ حضور محاکمه
 مساوات عمومیه ، ۷ املاکک تعرضدن مصونیتی ، ۸ حکامک
 معزولیتدن بری قلمسی ، ۹ محافظه مملکت... ایشته «سناتو» بر نظامی
 بوقاعده لرده برینه خلل ویردجک صورتده کوردیکی خالده رد
 ایدر حکمی ایسه ضروری القبول و تمتع الاستینافدر حتی بوبابده
 ایمپراطورک بیله موافقتنه مراجعت اولنمز . بوندن بشقه بوجلس
 نظامات اساسیه ده نقصان وارسه آنی اکمال ایدر بر فقره سنک
 معناسی تفسیره محتاج اولورسه آنی تعیین ایلر بویله شیلرده ویردیکی
 حکم دخی قطعیدر . فوائد عامه ایچون بر نظام جدید یامغنی
 مقتضی کوررسه حکومته عرض ایدر .

افراد اهالیدن بری ، بریکی نظام تصور ایستدیکی و یا خود
 حکومتک برفعانی نظامات اساسیه به مغایر کوردیکی وقت عرضحال

نومرو ۴

چڻڪي مڪتوبمده شوراسني اونو تدم :

غريب مطالعه درڪه معترضم اوتوز ميليون نفوس ايچنده
فياض قدرت درايتي اوچ درت كشي يه حصر ايتمدر صانيور .
عثمانيلر اونسل كرىمدرڪه معترضمك ديدىكى (مدرسه محصو -
لرندن) ابن كلالر ، سعدالدينر واستخفاف ايتديكى كوى
آغالرندن كوپريليلر ، محمد عليدر يتشدير مشدر . هله بركه
ميدان امتحان اولان مجلس حریت آچاسون كوريلوركه
كىمه نك خيال و خاطرينه كليان افنديلردن آغالردن نيجه محير
عقول اوله جق خطبا واذكيا ظهور ايدر .

حاصلي بوذاتك لسانندن آكلاشيلان كندى ايستركه
قانون ياقمق اوچ درت ذاتك النده قالسون ، اجرا ايتك ينه
آنلره ، خارجيه ينه آنلره ، ماليه ينه آنلره ، محاكم ينه آنلره ،
كندى ايشلرينه نظارت ينه آنلره . بارى اولريمزك وكيل
خرجاغنى ده آنلره حواله ايدلم بزصبى اولهلم آنلرده وصى ،
بويله جه آلتى يوزييللق قوجه بردولت خراب اولسون كتسون .
برده اوچنيچي مجلسك تعريفى قالدى او ايسه « سناتو »
دركه اوچ صنف اعضادن مركب بر مجلسدر . اعضاسنك برنجي
صنفي خاندان سلطنتك افراديدر هربرى اونسكز ياشنه كيرديكى
كبي بوجلاسك اعضاسندن صايلور فقط مجاسده بولنه بيامسى

بوزمیه جغکزی نیچون اعلان ایتدیکنز . نیچون قابل اجرا بر صورت تأمین ارا امدیکنزه بوبله جالب اعتراض ایده جکی بدیهی بر تدبیره قالشدیکنز . مادام که بر کره اولان اولدی نیچون قله لرك ترکی ایچون اوروپانك اصرار قطعینسی بکلمیه رك قره طاغك تهدید ضمنی صورتنده کوستردیسی طلب ایله بوکا تشبث ایدیورسکنز . اوروپانك اصرارینه تسلیمیت ناموسه طوقنورده قره طاغدن قورقمق طوقنمازمی . هر نه ایسه مادام که بو رأیده یولنیورسکنز ، یاغائب ایتدیکنز شینه مقابل نیچون بر فائده استحصال ایتک ایستمیورسکنز « یولو هر طرفدن اعتراضلر کلیه جکفی کیم قبول ایدر ولو مجلسك اعضاسی پولتیقه جه مکتب شاگردی تصور اولنسون .

ینه وقت طارلشدی قصوری کله جک هقتهیه باقی

[حریت ۲۹ ایلول ۱۲۸۵]

عوائل و مسائلك حكيمانه و دلقربانه صورتله تسويه سى ايسه جهات سائر دن زياده خدمت ايدنه چكى مسلماتدن بولنديغندن مستدعيات مبعوثه نك قرين قبول على بيورلمسى حسب الحال مناسب اوله جغنده اتحاد آرا حصوله كلسى و چونكه طاغلولر اغفالات سابقه نك نتيجه و خيمه سنى لايقيه مشاهده ايدرك طرف اشرف جهاندارى يه طوغريدن طوغرى يه مراجعت ايلدكلرندن مظهر اوله جقلىرى مساعده و اثر شفقت و عاطفت سنیه تبعه پرورى هر نه قدر مكممل اولور ايسه او قدر فوائد و محسناتى جالب و بعدما اجانبه ميل ايتيه رك جانب دولت عليه يه ايصنملرينى و رفته رفته رشته تابميتلرينك قوى صورتله ارتباطنى موجب اوله جغنى ملاحظاتى دخى پك بجا كورنمش اولغنه سايه موفقيت و ايه حضرت پادشاهيده اشپوزدن نقشيكه و ارنجه يه قدر آچلمش و الان كمال امنيت و سلامتله سرور و عبور اولغنده بولنمش اولان و سكز ساعت طولى بولنان طريقك امنيت استقباليه و دائيمه سى بر سند قوى يه ربط اولنقى و طريق مذكورك اشقودره جانبدن ياپلدينى منللو ممكن اوله بيلور ايسه هر سك طرفنده دخى بر بلوق هاوز انشا اولنقى اوزره بونلرك هيچ بر طرفه مراجعتلرينه محل و وقت براغلميه رق همان مصلحتك تعديل و تسويه سنه روى موافقت كوسترلمسى [.

شمى تصور ايتديكمز مجلس مبعوثانه بو عرض و يرلسيدى
 « مادام كه سزه اسباب تايمين لازمى قره طاغك هيئت اصايه سنى

نام جلینی ابقا ایدرک و طاغلورلرک حدلرینی بیلدیرررک ملکجه وپولتیقهجه فوآند و محسَنات کثیره قزاندرمش اولدیغی مثللو طریق مبعوثک کشادی واستحکاماتک انشاسی مادهسی امنیت عمومیہ حصولی مقصدینه مبنی بولنسیله موقع اجراییہ کتورلمسی ایستیلورسه ده رئیس مومی الیهک بو دفعهده کی مراجعتی رد اولور ایسه ینه دول متحابهیه مراجعتله آنلرک نصایح مصرانه - لری اوزرینه بالجبوریہ قول ایلک شانجه وپولتیقهجه محاذیری مستلزم اوله جغندن بشقه درکار اولان مضایقه مالیه و سیواس تو - پولدن بی فرق اولان متانت و مشکلات موقعیه ایجابجه بونک ایچون لازم کلان قوه عسکریه بی اداره ایتمک و مصارف کلیه سنه آچه یتشیدیرمک بر امر جیم ایدوکنندن و شو وقت نازکده بویله دول معظمه بی ناخشنود ایده جک بر حالده بولنلمسی دخی موافق قاعده دور اندیشی اوله میه جنی کی بر کره طاغلورلرک مستدعیات معروضه سنک قبولیله حقنرنده معامله مرحمتکاری کوستریلور ایسه رزش حال و قاللرندن اکلاش - لیدیغی اوزره امنیت طریق ماددهسی طبیعی حاصل و حسن نیت عدالت آیات ملوکانه بیه بیوک دلایل اوله رق بونک قزاندیره جنی فوآند عظیمه دن ماعدا شمدی به قدر طوبلقده اولان عسا کرک تحقینی و روم ایلینک سائر نقاط مهمه سنده عسا کرجه اولان احتیاجک دخی تهوینی ایله برابر در دست اولان تصرفات اصولنده خیلدیجه مدار ایده جکی و سلطنت سنیه جه اتخازینه لزوم کوریلان اصلاحات مالیه و ملکیه یالکز تقلیل مصارفه منحصر اولیوب بو مقوله

وسفارت سنيه به دخى تمنى ودخالت ايدرك آنك اوزرينه واسطه
 اجنبیه به مراجعتدن صرف نظرله رئيس مومى اليه بوماده ده دولت
 عليه نك فتوت ومرحمت جليله سنه مراجعت وبعدها مطلوب بيورلدني
 اوزره ابراز اثار امنيت واطاعت ضمننده درسه عاده ارسالي
 تصميم واشعار ايلديكي سر كاتبي ايله ديكر بر مأمورى بوكره
 وروود ايدرك طرف سناورى به ومقام والاي خارجه به كلوب
 رئيس طرفندن كتوردى مکتوبى اعطا وهر حالده سلطنت
 سنيه نك شفقت وعنايت سنيه سنه محتاج بولدقلىنى واوته دن برو
 فريفته اولدقلىرى بعض اغفالات وتحرىكات سيئاتى اوله رق كور-
 دكلىرى تأديبات ومجازاتدن بك پريشان وشمدى به دكين ايتدكلر-
 ينه نام وپشيمان اولدقلىنى افاده وانبا ايش اولملىله مکتوب
 مذکور ترجمه ايتديربلوب كچن كيجه باب والاي فتوا پناهيدم
 عقد اولنان مجلس مخصوص مشورته قرائت وافادات مسرو-
 ده لرى حكایت برله ايجاب حال تامل ومطالعاه اولدقده
 سايه سطوت وايه حضرت جهانداريده قره طاغولرك تأدب
 وتربيه لرى امرنده وقوع بولان حرکات عسكريه ومصارفات
 كليه صرف بهوده اولمىوب چونكه من القديم بو طاغك دروننه
 كيرمك وعصيانى بو صورته تسويه ايلك انظار اجانبه بيله
 بر امر عسير حكمنده ايكن جناب حق ولى نعمت بيمتمز پادشاهم
 افندمز حضرت تلىرينه باغشلاسون جنود فيض نمود ملوكانه لرينك
 طاغ اوزرنده افاقكير اولان مظفریت متواله لرى شان وسطوت
 قاهره دولت عليه بى برقات ده اعلا و سيف صارم عثمانیه نك

[روسیه و فرانسه و پروسیا دولتلمری جانبندن طاغلولرک بو بایده ادعاسنه حق ویریلهرک خصوصیه فرانسه دولتی بو صورتله استحکامات یاپیلوب عسا کر قونمسی معناً طاغک ضبطی دیمک اوله جغندن سلطنت سنیهنک مقدمکی اعلاننده طاغک اداره و حدود حاضرهمی اصلا تغییر اولنمیوب فقط قره طاغلولرک مستحق اولدقلری تأدیب و تربیه سیله اکتفا اولنه جغه سوز ویرلمش و شمدی شرط بمجوتک فعله کتورلمسی بوسوزک خلافتنده بولندینی درمیان و محاذیر سائره دخی علاوه و اتیان اولنش و دولت علیهنک بومقوله امور مشکله سنده معاونت خیر خواهانه سی مشاهده اولتمقده اولان انکلتره دولتی ، نظر دقتی جاب ایدن مخالفت مشترک به قارشو بیان رأی وادیسنه کیتیمیوب اوستریا دولتی دخی آنک مسلیکنی طومش اولمسيله باب عالیجه دخی برار وقتدن برو شو اوچ دولتک یعنی فرانسه و پروسیا و روسیهنک دفع اعتراضاتیه تهوین و تسکین افکاری طریقنی ایتزام اولنه رق مصلحتک بر موجب قرار مرکز اجرایه کلمسنی تسهیل ایلیه جک صورتله کرک بوراده سفارتلره تبلیغات قویه و کرک سفرای سلطنت سنیه واسطه سیله پارس ، برلین و پترسبورغده دلایل مقنعه وهر درلو تدابیر مؤثره اجرا اولنوب امکان زمانک مساعد اولدینی مساعی و اقدامات صرف اولنش ایسه ده اعتراضات واقعیه و خصوصیه فرانسه زیمراطوری خاندانک فرط التزامنه اصلا تنزل کلامسیله برابر ایشک فعلیاندنه دخی قطعاً خلل اولمدینی حالده رئیس جبلک باباسی میرقو ویاننده شوایشه خیلی چاره تخری

تطبیقاً تأدیب و تربیه ایملک اوزره بر عسکری قومیسوننک تشکیل قلنمسی و قره طاغلورلرک فیما بعد بو مثللو حرکاتی تجویز ایلمیه جکلری وعد رسمیسنی حاوی بر قطعه تعهد سندی اعطا ایلملری مقارن حقانیت و موافق مصلحت کورنمشدر] .

معترضم البته دیه جک که عثمانلیلرک غرور شجاعتی بوکا تحمل ایدرمی ؟ مبعوثلر ، رضیه نه دیمک کیدوب حریفلری تأدیب ایتملی یولنده دعوایه قیام ایله محاربه طلبنده اصرار ایتمزلرمی ؟ اوت ایدرلر فقط ایتمسولنلرمی ؟ او کوریلان حقارت او چکیلان اذیت نه ایدی اما وکلا اوروپانک پولتیقه سندن قورقارمش مسأله نك مسئولیتنی اوزرلرینه آلهرق هیج ایشی میدانه قویما مقده اللرنده ایدی فقط بو تشبته قره طاعلیلرک فسادی منع اولنه میوبده تأدیبلرینه لزوم کورندیکی وقت وکلا ایچون ینه مسلک لرنده اصرار ایله بز اوروبایی اقناع ایده میز دیه مأموریتلرندن چکلملری لازم کلیردی .

بودرلو مسأله و قوفسنزلفه کلانجه : پولتیقه جه اولان خطالرمز او قدر بدیهیدرکه تناقضک بطلانی ادراک ایده بیله جک فکری اولانلرا کلار . مثلاً بزم قره طاغده کی نهایت محاربه مزکندیلملری تأدیب و حدودمزی تأمین ایچوندی . پک اهلا تأدیبی اجرا ایتمک تأمین ایچون ایسه طاغ ایچنه بر یول آچهرق اوزرینه قهلهر یایمغنی قرارلشیدردق . صکره قره طاغلیلر مقاومتیه و اوروپالیلر اعتراضه باشلادی . قهلهلری ترک ایتمک جانب باب عالیدن مسأله سرای هایبونه شو صورتله عرض اولندی .

دائم پاشا و قعسی مجلس شورای امت موجود ایکن ظهور
ایتسیدی و مجلس ، دولتک مسلك حرکتنی صورسیدی باب عالی
یا اوزمان سویلر یا جوانی نتیجه مصلحته تعلیق ایدردی. اوزمان
سویلسه نه دیه جکدی البته دیه جکدی که بوایشه دائر سفیرلره
بر تعلیمات کوندردک جان آله جق یری عیناً شو عبارلردر .
[آرتق قره طاغلورلرک اشبو حرکات خیانتکارانه لری
اوزرینه بعدما سوزلرینه قطعاً امنیت ایتماکه همده، اهلیمزی
دها زیاده صورت مؤثرده محافظه ایچون مرقوملرک متجاسر
اولدقلری حقارات و تجاوزات جدیدلرینه مقابل برترضیه
استحصال ایتماکه بر قاده کسب استحقاق ایلدی کمز بدیهی ایتدندر .
مع مافیه سلطنت سینه مصلحتی بر طاقم مشکلات جدیدیه
دوشورمامک ایچون دول معظمه نیک انسانیت و حقانیت وعدالته
استناداً بر وجهله انغماضی جائز اولمیان وقوعات مزبوریه
وقوعی کبی و حالصانه بیان ایله طلبی حقوق و وظائفندن اولان
صورت تعمیر و اصلاحی درمیان ایلیکی ترجیح بیورمشدر
شویله که تحقیقات واقعه مزه کوره قولاشینده وقوعه اولان خسار
و قتل نفوس ماده لری بالجمله دول متمدنه عندنده افعال حیادیدیه دن
معدود اولمغله اشبو افعاله متجاسر اولنلرک حیدود کبی تأدیب و تربیه
و کتوریلان نسوان و صبیانک محالرینه امداده و کرک خانه و اموال سائر سنی
ضایع ایتمش اولنلره تضمینات نقدیه اعضا اولنمسی و دولت
علیه نیک بر ضابطی حاضر بولنهرق متهملری قوانین عسکریه یه

دیرکه : [اسباب مبرمه صحیحاً موجودایسه آنی اثباتده صعوبت اولدینی جهته سلطنت سینه نك عادات قدیمه سندن اولدینی وجهله بومصلحت بر مجلس عمومی یه قونلش و حقیقت حال اطرافیه اکلانلش اولیدی هرکس مجنون اولدیغندن بیوک بیوک مخاطراتی دفع ایچون اک متعصب و وقوفسز بولنازلرک بیله بهر حال بونوع فداکارلقلری کوزه آدیره جقلرنده شهبه اولدیغنه نظراً او حالده بومصلحتک قراری آرای عمومیه نك اتحادیله اولور و دولت علیه دخی هر درلو تعریضاتدن واسر اجراده مشکلاتدن مصون بولنوردی و چونکه بوندن مقدم سوختلر ماده سی و قوعنده اولوقت آرای عمومیه بی و مساغ شرع شریفی و آنک اوزرینه متعلق بیوریلان اراده سینه بی جامع اوله رق الله بولنلش اولان سند علنی دفع فساده سلاح قوت اولدینی جمله نك معلومی اولدیغندن و بوکره اعلان اولنان نظامات ایسه شمدی یه دکین هیچ امثالی کورلماش غایت تک بر ماده بولندیغندن شمانه سزجه اجرایه مدار ازلق و شاید طشره لرده بوکا قارشو حرکت ایدنلر اولورسه او مقوله لری قولایلتله یوله یازمق ایچون الله برسند قوی بولنمی قضیه سندن دخی و کلاجه غفلت اولنماق اقتضا ایدردی] .

بوندن ده اکلانشیلورکه دولنک « باخصوص » مسائل خارجیه سی اراده امتله کورلمکه محتاج ایملش . شمدی قاعد . مزی خارجه دخی تعلق اولان داخلی مسأله یه تطبیقی ایده لمکه ایضاح حقیقته مدار اولسون : بالفرض قره طاغده حسین

و شره اشترک طبعیسی جهتیه البته افعال حکومته نظارت ایدر . مسائل خارجیه ایسه منافع وطنک الکر و حلی جهتلی اولدیغندن اکا خلقک ، هم مبعوثلری همده لسان عموم مقامنده اولان غزته لر واسطه سیله مداخله یه ، اعتراضه حتی واردر .

دول منتظده خارجاً بر مهم مسئله ظهور ایدنجه مجلس شورای امت دولتک مسلك حرکتی صورار وکلا ایجابنه کوره یابدایت مصلحتنده بیان ایدر یا خود کتم لزومنه ذاهب اولورسه هر مسئولیتی اوزرینه آلهرق ایضاح احوالی خاتمه یه صاقلار .

دولت علیه تا اداره حاضر دنک زمان استبدادینه قدر مسائل مهمه یی اولدن امته عرض ایدر و حرکتی خلقک اراده سنه توفیق ایلردی . اهالی ایسه بوقاعده نک خلافنه هر نه وقوع بولورسه مقاومت کوستر لردی . ایران سفری رضالینه مخالف اولدینی ایچون یکچریلر سلطان سلیم اول کبی دهشتدن جهان تتر بر شیر پانک چادیرینه قورشون آتدیلر نهایت فتوحاتی تمام ایتدیرمدیلر .

برکره تاریخلره باقلسون بلکه هر صحیفه سنده بر آباق دیواننک تعریفی کوریلور . هر بابنده ارباب حل و عقدک دیوان صدارته بر محاربه ایچون جمع اولدیغنه دائر تفصیلات بولنور . رشید پاشا روسیه یه اعلان حرب ایتدی فقط اولجه ارباب حل و عقدی طوبلادی امنک رأینی آلدی حتی پارس معاهده سنه و امتیاز فرمانه اعتراضی حاوی پادشاهه تقدیم ایتدیکی لایحه ده

مثلا كريد عصياتى الهالالم آنك ظهـورندن اول مجلس شورای امت موجود اولیدی كريدك مبعوثلری خلقك اسباب شكایتندن بحث ایده جكمیدی ایتیه جكمیدی. اكر هیج برشیدن شكایت ایتمدن یونانه التحاق نامنه برعصیان ظهور ایدرسه حكومتك دفع اختلال ایچون عسکر سوق ایتمسه كیم مانع اوله بیلیر . یوق اسباب شكایتی مبعوثلر سویلیوبده مجلسجه قبول اولنسه و اوخالده خلق عصیان ایتمسه ده تأدیبلرینه قالدقشلسه مجلس، وكلائی نیچون مسئول طوتسون . اما بویله اولیوبده اسباب شكایت مبعوثلر طرفندن بیان اولنور و مجلس ده تصدیق ایله دولتدن اجرای عدل واحقاق حق اولنسی ایستیرده وكلاینه قبول ایتمسه وارد اوله جق اوامر ظالمانه یه مدافعه خلقك حقیدر . اوخالده اوزر لرینه سوق عسکر بحق جائز اوله ماز . وكلا بویله بر معامله غدارانه نی اختیار ایتمدیكى حالده ایشته او وقت یاقه سنی مسئولیتدن قور تاره مز .

یازمام اداره نی اجرای عدالت ایچون الهالانلر كسسون بچسون ایستدیكنی اولدیرسون ایستدیكنی دیری براقسوننده ینه می لایسئل عما یفعل مرتبه سنده قالسون بزه اداره حكومت ایچون الهی لازم انسانمی ؟

قالدی امور خارجه . معترضم، علاوه ایتمدیكى « باخصوص » كله سیله بوایشه بك اهمیت ویردیكنی ایمایدیه . وور اكادائر بنده كزده بر آز اهمیتلیجه بحث ایتمك ایسترم . هر فرد مادام كه جمعیتك اجزاسندندر عموم كله جـك خیر

ایتسه بجادر چونکه یالکمز کمر کدن برقاچ مثل فائده کور راهالی ایسه احیا اولور . بونک اوزرینه دیگر اعضا که وطنک اشرافیدر ایکی طرفک مطالعه سنی دکلدکدن صکره ادرنه یولی زمان ترقی به قالسون ، صریح نهرینی آچغه و صوفیه به بر یول یامغه چاره بولمی قرارینی اتخاذ ایتمه مقتدر دکلیدرلر ؟ .

ای رادر اشراف و معتبران وطن ، دکل بویله ساده ایشلری بوندن بیک قات نازک ماده لری تدقیق ایدرلر و فکر سلیم لریله دولته پک چوق خدمت ایده بیلیرلر . فقط سزنی تأمین ایدرم که مجلس خاص وکلاده شو مسأله یازدیغم قدر بیله تحقیق اولنه ماز چونکه اعضاسنک برطاقمی ادرنه بی صوفیه بی بیلمز ، برطاقنک دنیا وظیفه سی دکل سوزه قارشماز ، بیلنلر و سوز سویلنلر ایسه طالبک و حامیلرینک خاطرینه فلانسه رعایه مصلحتی التزام ایدنلره غلبه ایده مز حریف امتیازی آلیر یولی یاماز و یا خود یابه ماز ، باشلانغجنده بر آرز مصارف اشراف ایدلش ایسه دولت طاقر طاقر فائضلرینی و بلکه بر آزرده تضمینات ویرر ، صکره رهن آچغه سنی ضبط ایدر آئیده بر بهانه ایله سفارت دعوی ایدر کیری آلیر یالکمز ویردی کمز باره لر یانمز کارقالیر نته کم برقاچ دفعه امثالی کورلمشدر .

معترضم بیلیم قننی حرکات عسکریه بی صورار . اگر مراد اجابنه قارشو سوق عسکر ایسه اکامطلقا خلقک اراده سی منضم اولمق ایستر زیرا جان و مال تلف ایده جک آنلردر . یوق داخل سوق عسکر ایسه اوده برقاچ درلو اولور .

ایستدی؛ اکر مکتب فی الحقیقه بر ترقی کوستر مشسه اکا کیم مانع اولور یوق ینه مکتب سائر لرینک حالنده ایسه مثلا «چو جقلر بر سنه ده علم حالی او قومغه باشلادی دییورسکوز. جمعیت تدریسیه کونده بر ایکی ساعت درس ویریور طلبه سی طاغدن اینه حمللر فلانلر ایکن اوج آیده علم حالی پک اعلا او قیورلر سزده اویله بر نمونه طوتکده ایستدیککوز پاره بی ویره لم» دیه میه جک قدر دنیادن خنبر مجنونلرک مجلس شورای امده نه ایشی وار .

برگره نظر انصاف ایله باقلم. ایستدیکمه کوره بریسی ینه استانبولدن ادرنه یه بر تیمور یولک امتیازینی طلب ایتمش ویوزده بش اعتباریله فائضنک دولتجه تعهدینی ایسته مش بر مجلس شورای امت اولسه ده بو آدمک استدعاسی آنک تدقیقه عرض اولنسه و مجلسده ادرنه دن مفتی فلان افندی و فلان بک زاده فلان بک و بلغار تجارندن فلان چورباچی مبعوث بولنسه عجبا آنلر دیه منزلرمی که «واقعا بو تیمور یولنک محسنات منکر دکدر فقط بزم مریمجز وار بونک ایچون اختیار اولنه جق فدا کارلغک یوزده بریله اینوزدن اورایه واپور ایشلتلمک قابدر حالا صاللرله بو قدر اشیا اینیور صاللرک نقلیه سی ایسه پک او جوزدر تیمور یولی آنلره رقابت آیده بیله جکنی عقل کسمز» .

اوتنه دن طونه ولایتک مبعوثلری شویله بر مطالعه ایراد آیده مزمی که «بزم صوفیه سنجاغنده هر سنه بر چوق ذخیره مز چورور صمانلری ایسه علی العموم یاقارز . اورادن طونه یه یا خود فله یه بر تیمور یول یا نلسه و دولت نه قدر فدا کارلق اختیار

نومرو ۳

ينه بچمزمده دوام ايدەلم . معترض صورارکه يکي عثمانليلرک ايسديکي مجلس شورای امت ، وکلایي ادارهء داخلیه وحرکات عسکریه وباخصوص امور خارجه دن مسؤل طوته جقميدر طوته جق ايسه برطاقم مدرسه محصوللری وچفتلک آغالری دقائق سياستی خدمت دولته افنای عمر ايدنلردن ايبي بيلير ؟

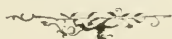
برکره مسأله نك كهنی اكلایه لم ، بنده كزك افكارمجه داخلی اداره نك ايکي اساسلی شعبه سی واردرکه بری اجرای عدالت بری استحصال ترقيدر . مجلس شورای امت اجرای عدالتجه وکلایي البته مسؤل طوته جق ، مثلاً دولته « هيچ کيمسه محاکمه سز تادیب اولنه ماز » ديه برقانون ياپلسه ، صکره صدر اعظم برینی طوتدینی کبی سويلتمدن نفی ایتسه ، بو حالد غزته لر دعوايه قیام ایتسه ، مجلس شورای امت احقاق حق اولتمسنی مقام سلطنتدن رسماً ایتیه مسه - ولو اوقانون مشروعاً اعلان اولتمش - نه فائده سی اولور . . بونده دقائق سياستی بيله - جك برشی یوق لازم اولان ترتیب اولتمش قانونك اجرا س نه نظارتدرکه چفتلک آغاسی دکل کوی مختاری بيله يابه بيلير .

کله لم ترقی جهته ، فرض ایدەلم که معارف ناظری کچن سنه برمحله مکتبني نمونه اوله رق اصلاح ایتدیده بو سنه استانبول مکتبلرينك هپسني اوحاله قويمق ایچون اوچ بيك کيسه مصرف

برقاچ ماده نك بياننه لزوم كوريرم .
 از جمله مجلسك اخفای مذاكراتی بش كشینك طلبنه
 بر اقلمقدن ایسه اکثریت ارایه حواله اولتمق و غزته لره رئیسك
 یابدیره جنی مضبطه دن ایسه مذاكرات علیه نك عینی ویرمك
 دهاحق اولور .

برده شایان دقت ، ایمراطورك ایستدیکی وقت مجلسی
 طاغندیرو بده یکیدن اعضا انتخاب ایتدیرمك حقیقدر بعض
 مسائل مهمه اوزرینه اکثر دولترده بادشاهلر برقاچ دفعه
 مجلسی طاغتمشدر . سلطنته نظاماً بو حقی ویرمكده شوفائده واردرکه
 بر حکمدار جبراً مجلسی طاغتمغه مقتدر اوله بیلیرسه باری بتون بتون
 لغوینه قالقشمازده نظاماً ینه طویلامق مجبوریتنده بولنور .
 ایشته بو هفته ده پوسته وقتی کلدی ملاحظاتی یتشدیره مدك
 قصوری برقاچ کون صکره یه باقی

[حریت ۲۱ ایلول ۱۲۸۵]

نطق هایون حریت شخصیه یی اعلان ابتدی هر کس جانندن مالندن عرضندن امین اولسون دیدی اگر ضبطیه نك شبهه سی نابجا ایسه ابتدا او آدم حبس اولندیغی حالده ایشی ایله مشغول اوله میه جغندن پاره غائب ایدر محبوب سیتی ده بالطبع ناموسنه طوقنور بناء علیه بز بوقانونی اساسه مخالف کوریرز قبول ایده میزه دیه مزلمی ؟

مالیه نك یادیغی موازنه اوکلرینه کلنجه بیکلرجه کیسه اجنبی تضمیناتی قلمنی کوردکاری وقت بونه در دیه صورارلرده قارشودن « نه یابه لم دولت ضعیف، مأمورلرده پك چوق شیلرده خطا ایدیورلر انک ایچون اجنبیلر برر بهانه بوله رق برطاقم دعوالر آچيورلر تابع اولدقلری دولتدرده مسلط اوليورلر مشکلات چیقارمامق ایچون برر بارچه شی ووروب اغزلرینی قیادیوروز » دینجه مبعوثلر « یوق بز اجنبیلرک نه اسیری بز نه ده صاغمال

اینکی، کیمده حقلری وار ایسه حکمه لرده دعوا ایتسونلر آلسونلر خلق بیه جک اتمک بوله میور اغز قباتمق ایچون کیمسه نك ویر یله جک پاره سی یوقدر « یولوو مقابله ایده مز می ؟ . شو وظیفه نی ایفا اتمک ایچون یالکیز سلامت افیکار کفایت ایدر بز ی آندن ده بری قیاس اتمک عادتا بهایم درجه سنه تنزیل دیمکدر . بناء علیه عموم عثمانیلر نامنه اوله رق بو اسنادی رد ایده رز .

سائر فقره لرک برطاقی فرانسه نك مخصوصاتندن برطاقی تفرعاتدن اولدیغندن آنلرک ذکرندن قطع نظرله یالکیز زیده کی

اوت موازنه دفتريني مجلس شورای امت تدقيق ایلیدر که هر کس ویردیکی پاره نك زهیه کیتدیکنی او کرسون . ممکن اولدیغی قدر ایادی سرقت کسلسون قابل اولدیغی مرتبه مجرای اسرافات قیانسون . معترض ایشک بو جهته هپسندن زیاده اهمیت ویریرده « بووظیفه یی ایفا ایده جک درایتلیر بزده زهده بولنور » دیر بنده کز او اعتراضی هییچ قبول ایتم شمدی فرض ایده لم که پادشاه اصول حکومتی شریعتدن واسلی اولان تفرعات اداره یی تجارب عالمدن استنباط ایله برنطق هایونده جمع ایلسده دیسه که « حضور محاکمه هر کس مساوی اولسون ، هر کس شخصنجه حر اوله رق جانندن مالندن عرضندن امین بولنسون کیمسه نك خانه سی بر ضرورت مبرمه تبین ایتمدکجه تحری اولنه مسون مطبوعات لزومی قدر حر اولسون ، اهالی انتخاب ایده جکی مبعوثان واسطه سیله افعال حکومته نظارت ای تسون محکمه لر آچیق طو تسون ، طاکلر عزلدن مصون بولنسون ، موازنه یی مبعوثان تدقيق ای تسون کذا و کذا .

البته هرایالت. مبعوثلرینی معتبراندن کوندره جک هله او قومه یازمه بیلیمک مطلقا شرط اوله جق . مبعوثلر ایسه بونطق هایونی کوره جکار مآلنی اکلایه جقلر

آندن صکره مجلس شورای دولت برقانون حاضرلیه جق مبعوثلره ویریه جک مثلا بویله برقانونده دینلسه که ضبطیه هر کیمدن شبهه نلورسه کتورر حبس ایدر مبعوثلر « یوق حرینف ابتدابر محکمه ده محاکمه اولنمالی قباحتی تبین ایدر سه او وقت حبس ایتملی

هله بر کره هر کس محاکمه سز آدم نفی اولنه میه جغنی بالفعل ا کلاسون، شمدهی حکومته مقاومت ایده بیله جک اولانلر بشیوزکشی ایسه یرییله بش بیک کشی اولور هر مقتدر اولان وطنک خیری ایچون خلقک کوزینی آچغه چالیشیر ارباب حکومت اداره سنی تبدیل ایتمزه بالطبع مجلسده معترض چوغالیر اعتراضک کترتی ایسه بالضروره اداره نک دوزلمسنی موجب اولور بو بر قاعدهء - سیاستدر که تاریخلرده بیک تجربه سی کورلمشدر .

تقصیلات مشروحه دن ا کلاشلمدی که رأی عاجزانه محجه فرانسز نظامات اساسیه سنک برنجی فقره سی بزده قابل اجرادر . شریعت ایسه بو ماده یه هیچ ممانعت ایتمز .

کله لم ایکنجی فقره سنه: بزده اعضا کندی مطالعه محجه آلتی سنه دکلدها آزمدت ایچون انتخاب اولنلمیدرتا که بدایت مصلحت اولمق جهتیه ایشه پک چوق حیلهر قارشمسی ملحوظ ایکن اهالی منفعت عمومیه خدمت ایتمیان اعضایی تبدیل اقتدارندن مدت مدیده محروم اولسون . اما دینیلورسه که .أموریتک امتدادی تزاید تجربه بی موجب اولور . مدتک آزلغنده دخی او مقصدینه بر درجه یه قدر حاصلدر . اهالی سودیکی اعضایی انقضای مدتدن صکره تکرار انتخاب ایده بیلیر .

اوچنجی ماده دخی عینیه فرائسه ده اولدینی کبی اوله جق . اوت شورای دولتک حاضر لدینی قانونلری مجلس شورای امت تصدیق ایتملیدر که قدرت تشریح قدرت تنفیذدن آیرلسون وتلقی امت حصوله کلسون ده اجرالری مشروع اولسون .

اولسون؟ خیر اعتقاد عاجزانه بجه بوندن دها سربست اولسی لازم کله جک آنی تعریف ایدیم . و مکتوبک بوبابده کوستردیکی اعتراضلرده عقلمک ایردیکی قدر جواب ویرهیم .

شمدی بالطبع مجلس اعضاسنک انتخابی خلقه عائد اوله جق و هرکسک حق انتخابی بالطبع تصدیق اولنه جق .

صاحب مکتوب دیر که بزم کویلولرمنز ارباب درایتی انتخابه نصل مقتدر اوله بیلیر . و بوبابده حکومتک اغفالاتی نصل منع اولنور . مکر بوذات ظن ایدرمی که اوروپانک هر کویلیسی حتی باطلدن ، آحمق عاقلدن ، ظالمی عادلدن ، عالمی جاهلدن تفریقه مقتدر در .

خیر انلرده عادتاً بزم خلقه بکزر یا لکزر ایشلری منتظم اولدینی ایچون ثروتلری زیاده . بونلر مبعوثانی نصل انتخاب ایدیور ؟ حکومت کندینه طرفدار اولان غزته لرله خاقه بر طاقم آدملر عرض ایدیور مقاومت طاقیده آنلره قارشو بشقه بر طاقم آدملر توصیه ایلور . حکومتدن خشنود اولانلر آنک ایستدیکنی اولیانلر مقاومتک طرفدارنی انتخاب ایدیور لر . اما بزده خلق غزته او قومغه مقتدر دکل ایش حکومت ایچون کندنی ایستدیکنی و مقاومتده بولنلر ایچون دخی کندنی ایستدکلرینی اهالی یه بیلدیرمکه دنیاده بشقه واسطه یوق دکل یا ! احتمال که معترضمک فرض ایستدیکنی کبی « تهدیدات ضمنیه و اغفالات متوالیه ابله » اکثر اعضایی حکومت ایستدکلرندن انتخاب ایستدیره بیلیر . فقط بو مخاطره نک حکمی برایکی سنه در

استحقاق اساسی اوزرینه بوباده بر نظام پابلسه و اعضانك شفيع مجبر تسلطدن مصونیتی ایچون معزولیتلرینه هیچ جواز کوسترلسه هر حالده دها خیرلی اولور .

ایکنجیمی « قورله ژسالاتیف » دینیلان واضع قانون مجلسیدرکه بزم ایستدیکمز شورای امت بو اولیور بو مجلسك اعضاسی اهالی طرفندن انتخاب اولنور هر مرد رشیدك حق انتخابی واردر اعضا آلتی سنه ایچون متعبددر مجلس شورای دولتك حاضرلدینی قانون لایحه لرینك ردوقبولی وموازنه دولتك تدقیقی بو مجلسك حقوق مخصوصه سندندر .

مجلس معتاد اوزره اوچ آی آچیق طورر حسب الایجاب تمیداولدینی واردر مذاکراتی عموم قارشوسنده در کیم ایسترسه کیدوب استماع ایده بیلیر . فقط بر مسئله مذاکره اولنورکن اعضادن بش کشی طلب ایدرسه مجلس مذاکراتی خفی طوته بیلیر . مجلسك مذاکراتی رئیس مضبطه ایتدیرر غزته لره نظاماً او مضبطه یازیله بیلیر فقط اکثر خطبا ایراد ایتدکری نطقك عیناً نشری ایچون مأذونیت آلیرر .

مجلسك رئیسنی اعضاسی ایچندن ایمراطور انتخاب ایدر مدت مأموریتی برسنه در وکلا بو مجلسه اعضا وله ماز . بو مجلسه هیچ بر طرفدن عرضحال ویریله مز . ایمراطور مجلسی جمع ایتمك وطاعت مق حقوقنی حائزدر . فقط طاغیت دینی زمان آلتی آی ایچنده بر دیکرینی جمع ایتمکه مجبوردر .

• بزم ایستدیکمز مجلس شورای امتك نظاماتی بونك عینیمی

بزم مجلسك وظيفه سی ایسه یکیدن بر قانون الشرع تنظیمی
اوله جق .

(فرانسه نك بیوك ناپولیون زماننده اولان مجلس شورای
دولتی کبی) عجبا بز بو وظیفه یی ایضا ایده بیله جک بر هیئات
طوپلایه بیلیرمی یز؟ .

بندکمز مأمول ایدرم که اوروپایه یرانق ایچون طشره لری
قیو قیو کزوبده مذاهب مختلفه اصحابندن آدم اره یه جغمزه
استانبولده ، ایالات ممتازده ، ولایتلرده اولان علما و عقلایی
لایقیله تحری ایتمسه ک بر قانون منتظم ترتینه کافی اوله بیله جک
ذاتلر بوله بیلیردک . وارسون عددلرینک قرقه اللی یه ابلاغی
مکن اولمازسه اولسون . حقه شکر اولسون خلقک ذکاوت
فطریه سی جهتیه دها قحط رجال ارباب حکومتک ایستدیکی
درجه یه کلدی .

برده شوراسنی دخی عاجزانه بر سانجه قیلندن اوله رق
سویلرم که فرانسه ده اولان مجلس شورای دولت بیوک
ناپولئون زماننده تجدیداً تنظیم اولندیغی زمان فرانسزلر
حریتک مقام افراطندن یکی قورتلشلردی آنک ایچون حکومتدن
مأمول دکلدی که اعتدال اوزره یاپیله جق قوانین احرارانه یه
مانعت ایتمسون ده طالبلرینی عزل ایلسون . بز ایسه حریته فعلاً
دها یکی نائل اوله جغز ، حکومت بویولده الدن کلن مانعته ده
مساحه ایتمز و اکثرنده موفقده اوله بیلیر . بناء علیه مجلس
شورای دولت اعضاسنک نصبی یالنکز ارباب حکومته بر اقلمه سه ده

نومرو ۲

چکنکی مکتوبمده سوز مسئولیت مسأله سنده کسيلمشدي
شمدي مجلسلر بختنه کله لم بونلرک برنجیسی «قونسه ی ده تا»
دیدکلری مجلس شورای دولتدر اعضاسی قرقدن اللی یه قدر
اوله بیلیر . عزل ونصب لری ایمپراطورک النده در .

بو مجلسک وظیفه سی فوانین حکومت ونظامات اداره یی
حاضر لاق وامور اداره ده ظهور ایده بیه جک مشکلاتی حل
ایتمکدر . تهیئه اولنسان نظامات مجلس شورای امته ویا خود
« سناتو » یه عرض اولندیغی زمان وقوع بوله جق تعریض اته
دولت نامه اوله رق بو مجلس اعضاسندن بری مدافعه ایدر
او ذاتی ایسه ایمپراطور تعیین ایلر ، وکلانک دخی بو مجلسده
بولنه بیلیمک و فقط یالکیز مشاوره صورتیه رأی ویرمک
حقوقلری اقتضاسندندر .

کویا بز چکنده بویه بر مجلس یابدق فقط محتاج اولدیغمز
تأسیسات جدیده نک ینه اک مشکلی بو مجلسدر فرانسه ملکی
بوکون بیاغی دارالفنون عالم حکمنه کیرمش مجلس شورای دولت
ایچون اوله اعظم ارباب معرفت بولورز که هربری فن حقوقده
بر مجتهد صایمه بیلیر . حتی بو فنده مأذون اولمدقیجه کیمسه
مجلسک کاتبلیکنه بیهله کیره من حال بوکه وقتیه دولت لرینک
قانونی تنظیم اولمش شمدیکی ایشلری بعض تفرعاتک تسویه سیددر .

پوسته وقتی صقشدی ملاحظاتمک اوتہ سنی مجبوراً کله جک
ہفتہ بہ تعلیق ایتدم ہم سزک ہم دہ معترضک عفویخی نیاز ایدرم
باقی

(حریت: ۱۴ ایلول ۱۲۸۵)

تعدیلات و توسیعاتی کو سترهیم . بونکه دخی مکتوبک اکثر
اعتراضاتی ساقط اولور صانیرم .

نظامات اساسیه اقتضاسنجه شمدی فرانسه یی بر ایمپراطور ،
و کلاسنک و اوچ مجلسک معا و نبله اداره ایدر . و کلا حرکات واقعه لرندن
یالکز ایمپراطور عندنده مسؤدر صورت اداره دن خلقه قارشو
ترتب ایدن مسؤلیت ایسه یالکز ایمپراطوره عاندر .

ایمپراطورک عموم مسؤلیتی کندینه ارجاع ایتسی اداره نک
مسؤلیتینی از التمی ایچون اختیار اولنش بردسیسه سیاسیهدر .
قوجه پادشاهی امور کلیه و جزئیهدن مسؤل ایده بیلمک کیمک
الندن کلیر . واقعا بز پادشاهمزی افکلترده اولدینی کبی هرشیدن
مستثنا طوته رق اداره یی یالکز و کلایه براقه میز . چونکه پادشاه
وظیفه عدالتک اجراسنه شرعاً مأموردر . فقط مثلاً خزینیه
یریغما کر ال اوزاتسه مقام سلطنتده بولنسان ذاتده اغماض
ایتسه . یغما کره سرقنتی صور میوبده پادشاهی اغماضدن مسؤل
ایتمک نه دن مناسب اولسون . فلکک چنبرندن کچهرک مسندا قباله
واصل اولمش بر طاقم دواهی سیاستک هر درلو دسایسندن ترتب
ایده جک مسؤلیتلی ناز و نعم ایله پرورده اولمش و نجات
و وراثت سوقیله مقام سلطنته کلش بر ذاتک اوزرینه ییغمق
نصل لایق اوله بیلیر .

ایشته تفصیلات مشروحه دن اکلاشدی که هم شرع
و حکمته هم بزم حال و موقع مزده مطابق اولان سورت ، پادشاه
کندی وظیفه سندن و کلاده کندی حرکاتندن مسؤل اولمقدر .

اداره سنی نمونه طوته جق قدر بزده قابلیت وارمیدر ؟ اوت واردر
 حتی ایستین وارسون افراطدر مبالغه در دیسـون بزبوکون
 فرانسه دن ده احرارانه رنظام اساسی ایله پک اعلا اداره اولنوروز.
 چونکه فرانسه خلقی او قدر تربیه سی، او قدر حمیتیه برابر پک
 آتش مشربدر ، پک تجدده مائلدر . اساس حرکتری ایسه عقل
 اولدیغندن کاه اولور که ظاهری کوزل برسفسطه نك سو قیله بیک
 استدلالک نتیجه سنی بوزار لر ، لزومی قدر حر بر اقلد قتری حالده
 هیچ ضبط اولمازلر . بودلیل بدیهیدر که بیـوک جمهور دنبری
 اوتوز قرق در لو حکومت تشکیل ایتدیلر . ینه جمله سنی کندیلری
 بوزدیلر . محاربه لرده بر قاچ ملیون اولاد وطن تلف ایتدیلر .
 بونجه غلبه لرك هیچ برندن لایقیله استفاده ایده مدیلر بلکه
 مضرت کوردیلر . نهایت او چنجی ناپولیون عنان اداره لرینی اله آلدی
 حریتلرینی اخلاقلرینک اقتضا ایتدیردیکی تعدیلات ایله تحدید ایتدی
 ایسته بوگونکی بولند قتری حال سعادتیه اوسایه ده واصل اولدیلر .
 عثمانلی خلقی ایسه ذاتاً مکانت و سکونتله مجبول اولدینی ایچون
 حرکاتده افراطه وار مق مخاطره سی بزجه موجود اولدینی کبی سیاستمزه
 نصل بر حد وضع ایدلمش ایسه آنی ده تجاوز ایده میز . آلتی یوز سنه ده
 بر قاچ یوز کره اختلال ایتدک هپسنده اشخاص مدیره دکشدی
 صورت اداره ینه باقی قالدی ایسته یوقاروده بیان ایتدیکم مدعانک
 صحتی بومقایسه دن ثابت اولور .

فقط دهها زیاده مدار افقاع اولمق ایچون سزه فرانسه نظامات
 اساسیه سنی عقلمک ایردیکی قدر تدقیق ایده میم . لزوم کوردیکم

اوجوهرك بر عطاى الهى اولديغنى اونوتيرده شونك بونك عنایتندن ایسترسه هم شانی مغل هم منفعتنه مضر اولور . بن حر طوغمش ایکن نیچون عتقاند اولدیغمی تصدیق ایدهیم نیچون بنی اسیر ایدن حرکتلرک مشروعتنی قبول ایله عودتنه ضمناً جواز کوسترهیم . شریعت کبی تغیردن مصون بر اساس واریکن نیچون انقلابی ضروریاتدن اولان افعال انسانیه یه اسناد حقوق ایلیهیم . مخبرنه کوزل دیمشدر « نام الهی حمایه سی آلتنده اولان قونستیتو سیونک بقاوشرفنه شودلیل یتشمزمی که دینسزک ادعا ایدنلربیله یابدقلى نظامک محافظه سنی قسم آلتنه الیرلر ، یمین ایتدیرلر » . شمعدی بر کره بواساس قرارلشدیمی آدن صکره ایشک صور و تفرعاتنده یکی برشی ایجادینه حاجت یوق عالمده موجود اولان دول مشروطه دن برینک نظامات اساسیه سنی نمونه صورتنده اله آلیردم . کلخانه خطی ، مساوات فرمانی کچکی نطق هایونی ده میدانه قوردم بونلردن زمان و مکاتمز و اخلاق و عاداتمزجه اقتضایدن تعدیلاتی اجرا ایتدیره رک نظامات اساسیه مزى ترتیب ایتدیرمک ایستردم .

مثلا دول معظمه نک ال منتظملى آمریقا ، انکلتره ، المانیا ، فرانسه در . آمریقا جمهوردر ، انکلتره ایله المانیاده زادکان وار آنلر بزه نمونه اوله ما ز قاله قاله الده فرانسه قالیر . عجباً بوندن بر عصر اول حریت انسانیه یی دنیا یه اعلان ایچون میدانه چیقمش و بوقدر مائرعظمت کوستره رک قرون اخیرده بولنان اقوامک هان کافه سنه شرفاً تقدم ایتمش اولان فرانسزلرک

نظارت ايتمنه توکيلدن بشقه نه چاره بولنه بيلير .

ايتديکمز مجلس شورای امت برنوع بدعت ايتش، نه ياهلم اندلسده ملك جوهر بويله بر مجلس اعلان ايتديکی زمان عجباً بدعت اولديغنی دوشنمديمیدی . واپورلرده بدعت، آلميهلمده يونانک ليمون قايقلری کریدی می ضبط ايتسون . ايکنه لی تفککرده بدعت، قوللانمیلده پاليقاریالر استانبولی آلسون . دنياده اوليه بدعتلر واردرکه بدعت حسنه دکل بدعت بديعه دینلسه سزادر . مادام که شرعاً اصول مشورت مقرر در اساس موجود اولدقدن صکره اجرا آتده اولان تفرعاتی اجماع امت تعیین ايدر اجماع امتله ياپیلان شيلر بدعت دکل اصول دیندن اولور .

طلب ايتديکمز نظامات اساسيه نک نصل شی اولديغنی سؤال ایدیور . ايشته مسأله نک الك اغیر یری بوراسيدر . یکی عثمانلیرک جمله سيله بوبابده مذاکره ایتدم . وطنی احیا ایده جک بر اساس اداره وضعی ایچون اقتضا ایدن معلوماتی ده حائر دکل . بو عصر ده هیچ برفرد کوره مم که کندی کندينه دولتمزک نظامات اساسيه سنی وضع ایده بيلسون . بنم ايسه مجلسم یوق ، مستشارم یوق ، فقط بو بابده خیلی شيلر او قودم ، پک چوق عقلا ايله مداوله افکار ایتدم بر مطالعه حاصل ایتدم صانیورم . ساحه قیلندن اوله رق سويله به بيليرم مثلاً بو نظامات اساسيه بی ترتیب ایتک ایچون بر مجلس ياپلسه و قحط رجال سائقه سيله بنده کزده اوراده بولنسه م اولاه فقره نک مفتی به اولسنی ایتردم و بورایم قبول اولنمازسه مجلسدن چکیليردم . چونکه بنم اعتقادجه افرادندن بولنديغم امت عثمانيه حریتی ایتتر فقط

بیلر ، ینه شبهه ایدرسه ایستدیکی کبی شبهه لنسون طورسون . فقط مکتوبده برمسأله وار آنک تدقیق لازم . اوده شودرکه اصول مشورتک قبولی اوروباده موجود اولان مجالس مبعوثانه تقایدايله می حاصل اولور دیور .

اوت چاره سز انکله حاصل اوله جق ، زیرا دولت علیه تا یکچریلر قالقنجیه قدر ینه اراده امت و بناء علیه بر نوع اصول مشورته اداره اولنوردی . مبعوثانه و بره جکی حق نظارتی اهالی بالنفس کندی اجرا ایدردی

هرقشاه بیاعی برسلاحلی مجلس شورای امت حکمنده ایدی . بو اصولک نتیجه سنده نه قدر فتنه لر حادث اولدینی نه قدر قائلر دوکدیکی معلومدر . وقت اولدی کثرت مظلومن انتقام آلمق ایچون یکچریلر حد نظارتی تجاوز ایتدیلر . مظلومیت نامیله ظالم اولدیلر . زمان اولدی حکومت دفع فتنه نامیله اقتدارینی توسیع ایدرک اداره بی استبداد درجه سنه چیقاردی . بوکشاکش بر قاج یوز سنه لر دولتی خراب ایتدکن صکره نهایت اراده امت آرده محو اولدی کتدی .

بوندنده اکلاشیلورکه عموم اهالی حق حاکمیتنی بالنفس اجرا ایده مدیکی کبی ایکنجی درجه ده لزومی ترتب ایدن حق نظارتی ده بالذات اجرا ایده میور نتیجه سنده فتنه لر چیقور جانلر تلف اولور .

انک ایچون حق نظارت ، اجرای حکومت کبی بالضروره بر فرقه ممتازیه قاله جق ، او فرقه نک مشروع و نافع صورته اجرای

صاحب اولان ملت اسلامیه آل عثمانی نه قدر سور و بر عادل
پادشاهنك اگ ادنا قیلی ایچون باشنی فدا ایدر .

خلفك حاكیتی دیمك بغیر حق نقض بیعتمی دیمكدر ؟ .
سوزك طوغریسی ملكمزده حاكم بززه هیمزك حكومه اشترامز
واردر . فقط حكومتك امر اجراسنی بیعت مشروعه ایله آل
عثمانه تودیعی ایتدك دایما آل عثمانی ایسترز دایما اداره مشروطه
طلبنددیز .

عجائب شی ! حاکمیت خلیفك موافق شرع اولدیغنه انیتیم
وارمیدر دیه صوریور سبحان الله بندك ایچنده کی مسئله فقهییه بی
اوقومامشمی ؟

حضرت صدیق (رضی الله عنه) خلیفه اولوبده امام علی
(کرم الله وجهه) حق قرابته استناد آ بیان انکسار ایلدیکی زمان
حضرت فاروق (رضی الله عنه) حضرت تلرینك سزك فضلکنز
مسلمدر فقط خلق آنی ایستدی یوللو ویردیکی جوانی تاریخلرده
کورمامشمی ؟

حکومت بنم سزك وسائر وطنك ابنای قوتندن عبارت دکمیدر ؟
بنم قوتنه بندن ویا خود اختیار ویا اکثریته تابعیت صورتیله
تودیعی ایتدیکم ذاتدن بشقه بحق کیم مالک اوله بیلیر ؟

بوذات اصول مشورتکده شرعه موافقنده شبهه ایدیور .
یکی عثمانیلر اورویایه کلدی کله لی بو بجنه دائر بلکه ایجابندن
زیاده تفصیلات ویردی . شیمدی بوراده آنلرک تکرارینه لزوم
کورهم سزده مخبرک ، حریتک هر نسخه سی واردریا آلوب اوقویه

اولمق لازم کلیر . یوق حتی ایجاب ایتمزسه اوقت ارباب حکومتده زور ایله اداره بی اله آلمقده حقسزدر . مألنده برقیاس مقسم ایراد ایدر مکتوبک صاحبنه کوستریکز حقیقت حال بویله دکلسه سویلسون .

اوهیچ دوشونماش کها کر حقوق حکومت، غالبیت اوزرینه تأسیس اولمق لازم کلسه لفتړکده از میر سنجاغنده سلطنت سورمهکه ، زامبرا قاکینکده اسفا کیاطاغلرنده پادشاهلق ایتمکه روسیه نکهده استانبولی ضبط ایلمکه حتی اولمق لازم کلیر .

خلقک حاکمته حتی تصدیق اولندیغی صورتده جمهور یانمغدهده استحقاقی اعتراف اولمق لازم کلزمی ، دیمک نهدیمک او حتی دنیاده کیم انکار ایده بیلیر ؟ اسلام ، ابتدای ظهورنده برنوع جمهور دکلمدی .

جمهورک بزی باتیره جفی بشقه مسأله ، آنی ده کیمسه انکار ایتمز . بزده جمهور یانمقده کیمسه نکه عقلنه کلز . فقط اجراسنده امکان اولمامقله حق ، باطل اولمش دیمک دکلدر .

روملر بر جمهور یانمق ایسترمش ، حاکمیت خلقتک تصدیق آنلرک مدعاسنی قبول دیمک اولورمش . روملر کیم ؟ ممالک عثمانیه خلقتک هپسی بریره طویلانسه ایچنده روملری کورمک ایچون خرده بین قوللانمغه احتیاج مس ایدر . بونکله برابر آنلرک ایچندهده جمهور ایستین یوز بیک کشی یوقدر . جمهوری یونانستانده یاپدیره مدیلر . بیلمزلمی که ملکمزده اکثریت ارایه

(اصول مشورت حقننده مکتوبلر)

نومسو

۱

برادر سزه اومکتوبی کیم ویردی؟ بر مادهیه اعتراض ایتمک ایستیور که عندمده بداهت حکمننده در؛ اصول مشورتی براقه یمده نه مقصد اوزرینه حرکت ایده یم؟ دنیا ده کوردیکمز بدایع مدنیتک قوه موجوده سی هپ اصول مشورت دکلیدر؟ معترضمز « حکومت دنیا ده شرائط اتفاقیه ایله حاصل اولماز ، زوج و زوجته نك اجتماعی عائله یی وعائله لرك تکثری جدالی ، وجدال غلبه یی و اوایسه ظهور حکومتی ایجاب ایدر . » دیور کوزل فقط بوندن نه چیقار؟ بن حکومتک اساس مشروعتنی آرام مثلا انسان بر اوده بر آدم کورسه وحسب الاقتضا اوسه تکمیدر دینسه ده اوده اوت اوک اسکی صاحبی بکا سه وقاقده حقارت ایتدی بنده اونی دوکدم ، صکره قاچدی . اوی ضبط ایتدم شمدی بنمدر « دیسه هیچ بر حاکم صورت احتیاجنی قبول ایدرمی؟ ادبای حکمدان مشهور روسو شرائط اجتماع نام کتابنده (که شمدی ارقداش لردن بری ترجمه سنه همت ایدیور) حکومت غالبانه یی تدقیق ایتدیکی صرده غالبیت ، حتی ایجاب ایدر سه خلقک ده اصحاب حکومت الندن زور ایله اخذ اقتداره حتی

حسن تأثيريه حاصل ايديلن ثمراته باقلسون بداهة اكلاشيلورکه
 بوکون دولتک نجاتی اصول مشورته وانک استحصالی طوتیلان
 مسلك مقاومته مداومته محتاجدر . بزده حب وطنله متصف
 ايسهک او مسلك صوابده ايلرولمسکه غيرت ايدلم غيرت ايدلم که بر
 ساعت اول برآديم ايلری کيدهلم . . .

[حریت : ۳۰ تموز ۱۲۸۵ [۱]]

[۱] حریت ، یکی عثمانیلر جمعیتک مروج افکاری اولهرق عبدالعزيز
 دور سلطنتنده لوندرده ده نامق کمال طرفندن نشر اولنان غزتهدر .

روملری حمایه کریده عسکر سوقنه ، کیمی اما کن مبارکه
 و اوقاف شرعیه تخصیصاتنه معترض اولور سه نه جواب ویریلیر ؟
 سبحان اه ایالاتک کافه سنده برر مملکت مجلسی وار آنده هر
 ملتن اعضا بولنیور جمله سی لسان رسمی ایله مذاکره مصلحت
 ای دییور . بو بداهت موجود ایکن اختلاف لساندن بحثه نه
 حق اولور .

شورای امت دیمک اداره سی قانونمز و اعضا سی مختار
 مطلق بر جمعیت مفسدتمی ظن اولنیور . نظامات اساسیه
 و مجلسک تعلیمات اداره سی اعلان اولندقدن صکره کریدعضای
 کبی وطنک دائره اتحادندن چیقماق ایستینلری حمایه یه کیمک
 حدی اولور و مخصصات دینه کبی بدنده برقاچ قات املال ضبط
 اولنمش بر شیئه کیم نه دیه بیلیر .

کله لم جهالت بحثنه . قره طاغنه ، صریده ، مصرده برر
 مجلس شورای امت وار اوراده بوکا مانع اولمیان جهالت بزده
 نیچون مانع اولسون . بز تربیه ده قره طاغ وحشیلرینک
 مادوننده می یز . مجلس شورای دولت کبی اعضا لنی معارف
 سیاسیه ده مهارت کامله یه محتاج اولان بر اداره یه طشرمدن جلب
 اولنه جق ادم بولنیور ایکن اصحابنه تمیز طبیعی کافی اولان مجلس
 شورای امت مبعوثلغنه می بولنه میه جق ؟

ای احرار عثمانیان ! بویله موهومات اغفالیه یه نظر اعتماد
 ایله باقلمسون . وطنک بوکونکی بولندیغی مخاطره لایقینه دوشو-
 نلسون بونلرله برابر برده شمدی یه قدر کوستریلن مقاومتک

آرای عمومیہ حقیقت حالہ زہر دکل عین عافیتدر طیبیک
 دواسیلہ انسانک صحتی عناصرک یاردمنہ محتاج اولدینی کبی ارباب
 اداره نک تدبیریلہ بر شخص معنوی حکمنده اولان دولتک
 اصلاح مزاجی دخی انک اجزای ترکیبی بولنان خلقک اعانہسنہ
 توقف ایدر . موجود اولان مظالم و اسرافاتی قالدیرہ جق
 و خلقک اعتمادسزلغنی دفع ایدہ جک تدبیر ایسہ انجق اصول
 مشورتک قبولیدر نتہ کم افادات مشروحه بومدعایی اثبات ایدر .
 اصول مشورتک قبولندہ بعضیلرینک توهم ایتدیکی مضراتہ
 کذبہ : حقیقتدہ انلرک هیچ حکمی یوقدر . برنجی درجہدہ
 شورای امتک قبولی حقوق پادشاهی یہ طوقنور دینیلور .
 مقدما تمزدن اکلاشلمدی کہ بزده پادشاهک حتی ارادۂ امت
 و اصول حریت اوزرینہ اجرای حکومت ایتمکدر عنواننہ
 صاحب ملک دیرلر ، مالک الملک دکل . ذات حضرت پادشاهی
 آل عثمان کبی بر خاندان عالیقدرک وارثیدر کہ او خاندان ،
 دولترینی حمایۂ دین سایہسندہ تأسیس ایتدیلر او سایہدہ قیلہ گاہ
 انام وینہ او سایہدہ خلیفۂ اسلام اولدیلر دین احمدی ایسہ
 ارباب استبدادک داعیۂ مالکیتنی « لمن الملک لله الواحد القهار »
 نص قاطعیلہ تکذیب ایدر .

ایکنجی درجہدہ ممالک عثمانیہدہ بولنان مذاهب و مشاربجہ
 اختلافی ، برده اہالینک جہالتی بوکا مانع صایلیور . بیوک بیوک
 ذاتلرک مجلسندہ دینیلور کہ بویلہ یتمش ایکی لسان سویلر خلق
 بر مجلسدہ نصل طویلانہ بیلیر وکلہ جک مبعوثلرک کیمی مثلا

نظاملری موقع اجرایه کلیرمی ایدی ؟. اداره من حال حاضرنده طور دجّه افعال آتیه سی احوال سابقه سنه توافق ایتیمه چکنه نصل امارات ایله احتمال ویریله بیلیر . مجربی تجربه ندامتدن بشقه برئمره ویرمدیکی مجربا بدن دکیدر ؟

ثانیاً شوراسنی دخی اونو تیه لم که خلق مزده اداره حاضره یه فوق العاده بر نفرت ، بر اعتماد سزاق وار . لسان رسمیدن هر نه صادر اولسه اکا هر کس بر مدار اغفال نظریله باقیور حتی دولت ، امریقا محاربه سی مناسبتیه ایالاته پاره سزجه پاموق تخمی توزیع ایتدیکی وقت بر طاقم اصحاب زراعت قبول ایتدیله و او یله بر عنایتک ردینه سبب سؤال اولندجّه اداره دن خیر کلمز کیم بیلیر بونک التندن نه حقیقه چقدر بزقبوله جسارت ایده میزدیدیلر . یا خاق نصل اعتماد سزاق حالنه کلسون . شمده یه قدر یوز بیک شی یاپیلدی . اساس فاسد اولوق جهتینه جمله سندن بر مضرت کلدی . قبول عامه یه مظهر اولمش بونجه ذاتلر مساند عالیله کلدیله یه اساسک فسادی جهتیه هیچ بر شیئه موفق اوله مدیلر . بوندن صکره احتمال وار میدرکه اهالی بالذات اداره یه نظارت ایتدجکه حکومتی ایصینه بیلسون .

برده بوندن اقدام فرانسه امپراطوری کرید مسأله سندن مناسبت الديره رق اصلاحات لازمه ایچون ترکستان خاقلنک آرای عمومی سنه مراجعت اولمسنی باب عالی یه توصیه ایتدیکی زمان باب عالی « بز آرای عمومی کبی بر زهر قاتل ایچوبده کندی نفسمزی کندمن اعدام ایده میز » دیمش ایدی . حالبوکه

بیله مقاومت ایتمکه اقتداری قالمیه جقدر . ایسته او وقت اوروپا لیلر
 اهون شرنی اختیار ایتمکه مجبور اوله جقدر .
 بوباللری دفع ایتمکه اصول مشورتدن بشقه چاره بولنه ماز .
 اوزمان هر کسک حر اولدیغی میدانه چیقار . اوزمان اوروپا
 بزه بر متمدن ملت صورتنده معامله ایدر یوقسه شمدیکی کبی روسیه یه
 قارشی دیکلمش بر بوستان قورقولنی نظریله باقه ماز . اوزمان
 بر ایاننک خلقی مجلس شورای امتده مبعوثلری موجود ایکن
 مظلومیت نامیله سلاحه صاریلیرسه اوروپایه مدعاسنی دکلمه من
 بناء علیه دولتک خارجاً نه قدر مهلبکسی وارسه همان بتون
 بتون محو اولور .

شمدی برده مسأله نك جهت داخلیه سنه نظر ایدم : اولاً
 بو کونکی کونده وطن مخاطره انقراضده بولندیغنی وکلا بیله
 انکار ایدم . بونک انک باشلی برسبی ایسه ثروت عمومی نك
 تدنی صرف حالنده بولنمسیدر . اگر بزده شمدی یه قدر اصول
 مشورت قبول اولنه رق مجلس شورای امت تأسیس ایدلمش
 اولسه ایدی مثلاً بنالر فلانلره خزینه بو حاله کتیر یله
 بیلمیری ایدی ؟ قونسو ایدم نك تحویل یله یکر می ایکی ملیون لیرا الق
 دیون داخلیه قرق ملیونه چیقارلق ممکن اولور می ایدی ؟ بو صوره ده
 یکر می ایکی ملیون قونسو ایدم نك اسهام عمومی دن بدلی حسابجه
 یکر می آلتی بچق ملیون لیرا دن اشاغی ایکن یکر می طقوز مایوندر
 دبه اعلان اولمغه جسارت اولنور می ایدی ؟ بیک درلو مضر اتیله
 بونجه مملکتلری حراب ایدن طوز ، توتون ، آسویه طریق

وحشیلرینک تسلطندن وقایه ایچون بزى شمدییه قدر محافظه ایتدی و بوندن صکره ده الندن کلدیکی قدر ایدر . فقط بو مظلومیت شکایاتی میدانده ایکن آنلرده بزى تضییق ایتماکه وهیج اولمازسه مداخلهده روسیه یی منفرد بر اقامق ایچون عاصییره صاحب چیقمامغه مقتدر دکلدر لر . بو بر زماندرکه هیج کسه افکار عمومیه قارشى طورده ماز . و « الحکم للغالب » مدعاسی غالبیتک صحیحاً وجودی خالنده بیله بیک درلو پرده تزویر النده صاقلاندقجه یوریدیله مز . ذاتاً ممالک عثمانیهده بولنان اقوامک هر برینه استقلال ویره رک جرمانیا کی جمله سندن بر حکومت متفقه یایمق اوروپاده چوقدنبری حاصل اولمش بر فکدر .

واقعا بو صورتک تفرقه دن مصون اوله میه جنی و آنکله روسیه نك قارشوسنه دولت علیه نك حکومت واحده سی قدر قوی بر سد چکیله میه چکی کمال انتباهلری معلوم اولان دول غریبه عننده شمه دن آزاده بولندیغی ایچون بو فکره شمذیلک او قدر اهمیت ویرلیور . فقط شوراسنی ده هر عاقل دوشنیورکه دولته بو اداره ظالمانه طوردقجه مداخلات اجنبیه نك اوکی کسیاه میه جکدر .

مداخلات اجنبیه نك بقاسی ایسه — یالکمز کیریداختلالی مناسبیله خزینه نك اوچ درت ملیون کیسه ضرره اوغرا دیغندن دخی معلوم اولدیغی اوزره — از زمان ایچنده دولتی بر حاله کتیره جکدرکه روسیه نك استیلاسنه . تصور اولنان حکومت متفقه درجه سنده

عمومیه سنه بر دولت مشروطه صورتته کیرمک و بو تدبیر ایله هم مداخلات اجنبیه یی بتون بتون منع وهم ده بقامزی تمامیله تأمین ایلمک لازم کلیر ایکن طوتدیلر یالکنز خرسیتیانره بعض مساعده لر ویرمکله اوروپایی تطیب ایتدیلر و بو مساعده آتی پارس معاهده سنه ادخال ایله برابر هم خرسیتیان تبعه نك اصلاح احوالی نام پادشاهی یه اوله زق وعد ایلدیلر هم ده دول ضامنیه اولاباده بر حق نظارت ویردیلر .

شمدی خرسیتیانلر یلان . کرچک دولته هر نه عزو ایدرلر سه حق قزانیورلر . چونکه اساس اداره فاسد ، مأمورلر مستقل ، مشورت یوق ، نظارت امت یوق . بو حاللردن طولانی اصلاح احوالی موعود اولان خرسیتیانلره نه قدر مساعده لر ویرلسه ونه درجه رفاهلرندن بحث او انسه اوروپالیلر ایستیمورلر . وکندیلری حریتله مألوف اولدقلرندن بر مملکت که نظاماتی تدقیق ایده جک ، وکلاسی مسئول طوته جق مبعونانی اولیه آسایشده می بولنور . و بر ادم که بر ناظرک تقریراً و تحریراً محاکمه احواله مقتدر بولنیه حرمی اولور دیورلر . بر بلاده بوکه ارباب حکومت خلک راحتندن بحث ایتدجه اهل اسلامک لذت حریتدن غافل و ربه ظالم آلتنده بولنمغه مائل اولسنه ذاهب اولیورلر .

بو حاللرک نتیجه سی زویه واره جق ؟ شبهه یوق که دولت شمدیکی اصول استبدادی دیکشدر منزه البته باتار . واقعا دول غریبه منافع تجارتی حمایه و اوروپا موازنه سنی شمال

یعنی زواندی تنقیح ، مہمائی توضیح ، ومثلاً حاکمیت خلقه
عائد اولوق مناسبہ سروسک حکومتہ نظارتی واندن طولای
معاملات دولتک تقریراً و تحریراً محاکمہ منده ایجابی قدر حریتی
کبی لازم اولان قاعدہ لرتصریح اولنہ رق بر نظامات اساسیہ خطی
اعلان اولنسون تاکہ دولت عثمانیہ نیک اداره سی کر چکدن
حریت وعدالت اوزرینہ مؤسس اولدیغنه امنیت حاصل
اولسون .

ایشته بونک نتیجہ ضروریہ سی اصول مشورتدرکہ صدد
بخدمت دخی آندہ در . بر کره اولا شودیللرده دوران ایدن شرق
مسأله سنک حقیقتنی دوشونہ لم: معلومدرکہ روسیہ دولت علیہ نی
باتیرمق ایستیرر دول غربیہ اکامانغ اولیور . حالبوکہ روسیہ
کنندی مقصدینی خرسیتانندن بولنان تبعہ دولت علیہ نی تحریک
ایله استحصال ایتمکہ چالیشوب طورر ایکن اوروپا روسیہ نیک
تشویقیہ میدانہ چیقمان مشتکیلره یاردم اییدیور . بادی نظردہ
بومعاملہ لر نہ بیوک برتناقض صورتندہ کورینور فقط
حقیقده اوروپالیلری بویولده بولمغه ینہ بزم دولت مجبور
ایتمکده در .

روسیہ لی ، ہم مذہبارینہ حمایہ نامیلہ منجیقوفی استانبولہ
کوندردیکی زمان دول غربیہ انک مداخله سنہ قاریشی طورمق
ایچون بزمه برابر ماللر ، جانلر تانم ایستیلر . فقط نہایت مسأله ده
بزده اداره ظالمانہ مزک اصلاحنی تکلیف ایلدیلر . او وقت
باب عالی ایچون ، اساس حکومتی دوزلتوبده اوروپانک کفالت

وارد در که برنجیسی اداره نك نظامات اساسیه سنی ضمنیتدن
قورتاره رق عالمه اعلان ایتمکدر حکومتدن صادر اوله بیله جک
تأویللر ، اختلافلر ، انکارلر بوضورتله مندفع اولور .
ایکنجیسی اصول مشورتدر که اوده قوت تشریحی ارباب
حکومتک النندن المقدر .

دولت بر ششخص معنویدر . قانون یامق انک اراده سی ،
اجرا ایتمک افعالی حکمنده در . بونلرک ایکیسی برالده اولدجه
حرکات حکومت بروقت اختیار مطلقدن قورتلاز . ایشته شورای
امتک لزومی بوندن ترتب ایدر .

بر کره بزم اداره نك نظامات اساسیه سنه باقلم ؛ بوکون
الده کلخانه خطی وار ، اصلاحات فرمانی وار ، کجکی نطق
هایون وار . واقعا بونلرک هیأت عمومیه سنه باقلسه بعض عباره -
لرینک معنای حقیقی ولازیمیندن اولدجه نظامات اساسیه دینیه
بیله جک برطاقم قواعد استنباط اولنه بیلیر . فقط هیچ برنده
بر متمدن دولتک اساس اداره سی اوله بیله جک قدر وضوح
وانتظام بولندقدن بشقه کیمنده « سربستیت درجه سنه
وارمقسزین » تعبیری کبی اهاالینک انکار حریتنی ایجاب ایدر
قیود ، کیمنده دخی تفصیلات اداره یه متعلق برچوق زواند
کوریلور .

مادامکه حقوق بشر عقل و نقل ایله معیندر و مدنیتمزک بوکونکی
حان و موقعی میدانده در اقتضا ایدر که ذکر اولنان خط و فرمانلرک
شو ایکی اساسی بر بریله توفیق ایدر جک صورتده تصحیح -

هیچ حکمی قلماز چونکه امامت امتک حقیدر . عمومک او حقّه مترتب اولان وظائفی بالذات اجرا ایتمسـنه امکان مساعد اولدیغندندرکه تعیین امام و تشکیل حکومت ضروریاتدن اولور بو ایسه جمعیتک ذکر اولنان وظائفی اجرایه بعض افرادی توکیل ایتمسندن بشقه برشی دکلدر . بو حالده پادشاهلرک امت طرفندن بیعت نامیه و وکلانک پادشاهلر طرفندن مأموریت صورتیه استحصال ایستکلری وکلتنن بشقه اجرای حکومت ایتملرینه حق ویره جک حجتلری یوقدر . « سیدالقوم خادمهم » حدیثندهکی نکتته دخی بو معنای ایما ایدر .

هر امت ، امر توکیلی اخلاق و احتیاجاتک ایجابنه کوره وسعتلی طوته بیلیر انجق قواعد حکمیه دندر که حکومت هر نه زمانده ، هر نه مکانده ، هر نه صورتله اولورسه اولسون افرادک حریتنی اک آز تقید ایده جک یولده اولق کر کدر . هیچ بر امت مثلاً بر فردینی تأییداً حاکم مطلق نصب ایتمک یاخود بر شخصک انه قدرت تشریح ویرمک کبی شکیلرله او قاعدهینی اخلال ایتمک ایسته من ایسته سده بحق مقتدر اوله ماز چونکه نه بر فردک نفسنه ظلم ایتمک ، نه ده عمومک حقوق افرادی اخلال ایلمک حقی واردر .

برده مادامکه بر قرنک احوالی انی تعاقب ایدن قرونه تأثیر ایده کک قانون طبیعت اقتضاسندندر هیچ بر جمعیتک ، اخلافی متضرر ایده جک حرکاتی اختیار ایلمک صلاحیتی اوله ماز . حکومتی اودائرۀ عادلده طوتمق ایچون ایکی اساسلی چاره

— وشاورهم في الامر —

انسان که قدرتدن حریتله مفطوردر بالطبع او عطاء الهیدن استفاده به مجبوردر . حریت عامه جمعیت ایچنده محافظه اولنور چونکه فردی فردک تعرضندن امین ایده جک بر قوه غالبه بی جمعیت حاصل ایده بیلیر .

بوندن اکلشیدی اوزره دنیاچه جمعیتک خدمتی محافظه . حریت ایچون — که بشرک بقاسی اکا محتاجدر — مطلق الوجوب اولان اولیله بر قوه غالبه نك ایجادندن عبارتدر . ایشته اقامه حق ورد باطله مؤکل اولان حاکمیتک عنصر ترکیبی او قوتدر که افرادده اولان قوتلرک اجتماعندن حصوله کلیر . بناء علیه فردک کندی اقتدارینه تصرف طبیعی کبی قوای مجتمعه دخی بالطبع افرادک مجموعنه عائد اولدیغی ایچون هر امتده حق حاکمیت عمومکدر .

بو مدعا به دلیل شرعی شو مسأله در که « بر بلده اهالیسی اجتماع ایله بینلرنده ظهور ایده جک، دعاوی بی فصل ایچون بر ذاتی کندیلرینه قاضی نصب ایتسه لر قضاسی صحیح اوله ماز ، حکم ینه طرف سلطنتدن منصوب اولان قاضی به عائد اولور چونکه قضا حکومتک حقیدر . فقط بر بلده اهالیسی اجتماع ایله بر ذاته سلطنت ویا خلافت ایچون عقد بیعت ایتسه لر او ذات سلطان ویا خلیفه اولور اندن اولکی سلطان ویا خلیفه نك

[فاراغوت] کہ [فرانقلن] اسمندہ کی حرب واپوریہ و مساعدت فوق العادہ ایلہ استانبولہ کیروب طولہ بغچہ سرایی اوکنده تیمور آندیغی و غرائبدن اولہرق روسیہ سفیری اعنائیفک و صدراعظم عالی پاشانک ضیافتلرینہ کیتدیکی خالدہ فرانسه سفیری موسیو بوردنک دعوتنہ کیفسزلک بہانہ سیلہ موافقت ایلدیکی و استانبولدن حرکتدن اولجہ آمریقا جمہورینک نووجہلہ یونانیلر حقندہ ابراز ایلدیکی اوضاغ خیرخواہانہ دن طولایی لاجل التشکر سفینہ سنہ کیدن یونانیلری مظهر حسن قبول ایلدیکی بوکونلر دہ بتون اورہ پا و خصوصیلہ فرانسه غزتہ لرینہ باشلوجہ بر سرمایہ مباحثات اولمشدر . باقالم نتیجہ نرہ یہ وارر .

وکلا ، بویلہ ہلالی مسالہ لرظہورندن ممنوندرلر ، ولو کہ دولت وامتک ضررینہ اولسون . زیر ایلیلر کہ پادشاہ ، دولتی بویلہ مشکلاتدن آنجق بونلر قورتارر ظن ایدر و بقای جاہ ایسہ بو ظن سایہ سنندہ حاصل اولور

[حریت ۱۴ ایلول ۱۲۸۵]

قرارسز تشبثله قالمش دینی کبی کرید مسأله سنک بدایدته روسیه نك شو اینجه مطالعه سنه باقیه رق یالکز پروسیایله مامل اولان اتفاقنه حیولت اتمک اوزره روسیه پولتیقه سنی ترویج صد دنده بولندی. لکن انکلتره دولتک حقوق دولت علیه بی محافظه ده ثابت اولان پولتیقه سی روسیه نك اوروپایه قازدینی قویوبی میدانه چیقاردی. ایشته کرید مسأله سنده اشقیایه صحابت ایچون امریقالیلره عارض اولان غیرتک سرو حکمتی، واطه نك یونانه ویرلمسی بختی روسیه، پروسیایه و آمریقا متفقاً و رسماً دولت علیه یه نصیحت ایلد کیری صروده انکلتره نك قارشمیوب بر حال ناخشنودی کو سترمسنک سبب وعلتی، وزواللی یونان سنک کندی حال صنفی دو ششمیوبده روسیه یه خدمت ایچون بوقدر فدا کارلق ایتمسک معنای صحیحی شوذ کر اولنان منافع متوعه و اغفالات متابعه در. حتی امریقالیلرده کرید ایچون کوریلان آثار مرحمت و انسانییت اوروپا یلیرک شمیدیلرده نظر دقتلرینی جلبه باشلابوب آمریقا غزته لرند بوکا دائر هر نه کوریلورسه موضوع بحث ابدل مکده اولدینی صروده شو آرالقی استانبوله کیدن جنرال [مرتن] کریدک یونان سنه تانه ترکی چناق قلعه سی داخلنده وقره دکزده قریم معاهده سی ایجابنجه هیچ بر دولتک سفن حریه سی بولنماسی مقرر اولدینی حالده بو عهدک فسخبله آمریقا سفینه لرینه مساعدده اولنسی تکلیفیدن عبارت ولدینی ومومی الیه آلافرانقه اغسترسک اوتوزنجی کونی عالی پاشا ایله ملاقات ایدره ک استحصال مقصوده مساعدده ایچون وعد آلدیمی و آمریقانک بحر سفید دونماسی آمیرالی

شرطیله تدافعی و تجاوزی بر معاهده خفیه عقدینه موفق اولدی. آمریکا جمهوری محاربه داخلیه سندن قورتیلوب فقط کرک حربک ظهور و دوامنده و کرک اثنای استمرارنده فرانسه و انکلتره دولتتری طرفندن کورمش اولدینی معاملات دلشکنی و زبون کشی اوزرینه اورویا ایله اولان مناسبات تجارتنه مدار امنیت اوله‌جق و اورویا قطعه‌سندہ جریان ایدن احوال عمومییه بارمق صوغه‌سببیت ویره‌جک بر موقع طوغه‌احتیاج کورمسی دخی روسیه‌نک ترویج مقصدینه مدارکلی اوله‌رق کندینک شرق اوزرنده‌کی افکارینه اورویا دولتتری طرفندن کوستریله‌جک مامته قارشو طورمق مقصدده بو جزیره‌نک آمریکا اداره‌سنه ویرلمسی و عدایلدی و اوزماندن بری آمریقالیلرده کرید ا-قیاسنه بر محبت حاصل اولوب کریدک یونانستانه ترک و الحاقی موافق عدل و انسانییت اولدینی سوزلری آمریکا غزته‌لرده ترویج اولمغه باشلادی .

واقعا کرید جزیره‌سی بحرسفیدک اورتہ‌سنه تصادف ایله اورویا و آسیا و آفریقا قطعه‌لرینک سواحلنه مقابل و متعدد لیمان و اورمانلری و محصولاتی جهتیله حرب و تجارت س-فینه‌لرینک بارندیرلمسنه و اوچ قطعه ایله اوله‌جق معاملات تجارتی محافظیه بک قابل و حصول مقصددن صکره اصل امل اولان اورویا امورینه مدخله ماده‌سی دخی بالطبع حاصل اولمغه آمریکا ایچون بوندن اعلا بر جهت منفعت اوله‌ماز . فرانسه دولتی الیوم بر اداره متحکمانه آلتنده بولندینی جهتله اورویا جهه‌مسأله‌ده

سنه د نبری یونانستانده و آق د کنز اطه لرینک هر برندوبالخاصه کړیده پاپاس و یو لچی و رسام شکل لرله طولاشوب کز دیلر ، دولت علیه مأمور لری بو تحریر کاتدن بی خبر اولیوب هر بری طویدینی واکلا دینی احوالی باب عالی به صرة بعد اخری یاز دیلر . لکن چیتسز پتسز ایش کورمک و سفارتلرله بر ماده معارضه چیقارما مق وکلای دولت علیه نک تدایر حکمت آمیزندن اولدیغندن بونلره قارشى یازیلان جواب رسمیلرده قونسلوسلرله خوش کچنوب شو آره لقمده دولتجه شکایته میدان ویریله جک معامله لرده بولنل مامسی . مأمورک درایت فطریه سنه حواله اولندی بو تسیلر اوزرینه عاقبت کړید مسأله سی پاتلاق ویردی . یعنی بوبلیه بی صرف باب عالینک قیدسزلنی ، ایش بیلما مزالکی و حفظ اقبال دردی تولید ایلدی .

روسیه دولتک دولت علیه حقمنده کی افکار معلومه سی و یوز سنه د نبری بر دقیقه تحلف ایتمیان پوایتیه سی ایجابجه شو کړید حادثه سنی میدانه چیقارنجه یه قدر بک چوق همتلر صرف ایتمدیکی صروده اوچ دولتی دائرة اتفاقه آلمق تدبیرینی اونو تمدی . بونلردن یونان دولتی شکار قالدیر مقدمه زاغر قوللانیر کبی غائله نک اشعالی ایچون استخدام ایتمدی . روسیه پروسیا دولتی ایله قرابت صهریه سیله برابر «صادووا» محاربه سی مظنری تی اوزرینه فرانسه نک کو ستردیکی صورت رقیبانه سبیلله پروسیا ایچون ایلروده بر محاربه محتمله به حاضر لنمق و بو حالده بر قوت عظیمه کندینه قوه الظهر بولنمق لزومندن استفاده ایله یالکز شرق اوزرنده کی پولیقه سنده مساعد بولنمق

باشلانندی. حال بوکه اویونک ال باشلری دخی چیقہ جق نتیجہ بی تمام بیلمیوب مجرد امید منفعتله میدانہ آتدقلرندن مایمونئی اویندان کیمدر، پارسہ بی دوشیرن کیمدر؟ دہا یقیندہ بلی اولدی آنلر دخی پارمق ایصیردیلم کرید اطہ سنی یونانستانہ الحاق ایتک و براز صکرہ قبریس و ساقز و سائر جزیرہ لر دخی اکا اتباع ایله اورایہ ویریلہرک آق دکزہ متصرف مستقل بریونان دولت قویہ سی حاصل اولمق و بو قوتک حصولندہ سلانیک و ترحالہ ویکیشہر ویانیہ وارناودلغک برطاقی دخی اوقوتہ منضم اولہرق دولت علیہنک ادارہ حاضرہ سندنہ کوریلان استعداد اقتصاسنچہ ظهوری قویاً محتمل اولان برقاریشقلقدہ تبعہ دس بولنان روملردہ اغفال ایدیہرک استانبولندہ اسکی « بیزانس » دولتی احیا اولنمق و آیاصوفیہنک منارہ لرینہ ناقوسلر و محراب و منبرینہ چلمبالر وضع ایله ظالم ترکلردن انتقام آلمق و بونلری اجرایہ اوروپانک افکار و مساعدہ سنی جلب ایچون اوروپا غزته لرینک احتیاجات نقدیہ لرینی، تشکیل ایدیلان جمعیت و سرمایہ صندوقلری ایله حسن استعمال و محمدیلرہ قارشو خرسستیانلنی محافظہ ایتک لازمه حمیت اولدیغندن و ترکلرک شمدی بہ قدر والیوم خرسستیانلری دیری دیری اکل ایتک و قاریلرینی و قیزلرینی و اختیار و چوجقلرینی انواع حقارتلہ اولدرمک کبی کویا دستور العمل طو تندقلری مظالم و حشیانہ دن شکایتلہ اوروپایی اغفال ایتک و بوایشلرک آرہ سندنہ ہرال باشی اومدیغی و جہلہ تاقیہ قامق شوق و ارزوسیلہ ایشہ کریشلمشدی. بو افکاری القایدن روسیہ مأمورلری برچوق

کرید مسأله سی ، و روسیه پولتیقه سی

کرید مسأله سنی روسیه پولتیقه سی طوغور دیغندن بوا یکی شی
بری برندن آیرماز . ایکی عبارۀ مجمله نك تضمینات خارجیه سنده
جریان ایدن شیلر ، صورتده غرابت و حقیقتده اثر ایله مؤثر
بیننده تطابق موافقت کوستردکلرندن مسأله نك توضیحی فائده دن
خالی دکلر : کرید مسأله سی روملرک کریدده سلا حلوب طاغه
چیققدقلری کوندن باشلادی . او یانغینک قونداغی اون بش سنه
دنبری قونلش و اداره خارجه نك مساعده بیقیدانه سی و روسیه
دوستمزك القات مستمره سی ایله کوروکلنه کوروکلنه ، سینه سینه
یانان آتش بوندن ایکی سنه اول میدانه چیققمشدر . کریدک
ویرکوسی سائر ایالاته نسبتله خفیف و اصول التزام اعشار یرلی
بر قاج متمول اشخاص اللرنده محصور و دولتمزده قاعده اولان
اصول اعتسافیه هر ایالتدن زیاده کریدده ضعیف ایدی . کریدیلیر
بدایت مسأله ده اورته یه قویدقلری عرضحال عمومیلرنده کوستردکاری
وجهله صحیحاً ویرکو و التزامات و مأمورلردن کوریلان تعدیات
سببیله می سربرازاده طغیان اولدیلر ؟ خیر بونی عقلی اولان
برکریدلی ادعا ایده مز . وقتیله بکیچریلر « ایسته میز ، ایسته میز » دهرک
باب هایون پیشکاهنده باغریشوب نه بی استمدکلرینی بیلمدکاری
کبی ایشک باشلانغچنده کریدک یرلیرلی دخی نهدن شکایت
ایتدکلرینی بیلمزلر ایدی . یالکزر روم مذهبنده اولانلر ایچون
دولت عثمانیه دن خشنودسزلق کوسترمٹ پالیقاریالق شانسه مترتب
بر فریضه کبی اولدیغندن شوپله بویله بهانه لر ایله شماته و عریبده یه

دنیاده هیچ بر امتیاز یوقدر که افساد اخلاق ایتسون !
استانبولده طشره لره نسبت کثرتی کوردیکمز مفاستک
سبب اصلیمی ده هر درلو تکالیفدن مصونیتی در. سیمسه حکومته
ویرکو ویره جک و ویره مدیکی حالد محبوس اوله جق دکل که
مصرفنی ایرادینه اویدیرمغه چالشسون، کیمسه وطنی اوغورنده
نفسنی مخاطربه قویمامش که وطنک قیمتی لایقیه اداراک ایلسون .
وقتیله فؤاد پاشا مالیه موازنه سنده استانبول ایچون بر
ویرکو کوسترمش ایدی . البته جق یارهنک نزهیه کیده جکی
صوریله بیلمک قورقوسندنمیدر ؟ نهدر ؟ تخصیانه قالدیشه مدی .
شمدی ایسه حکومت خلق نظرنده بر بیوک امنیت و اعتباره
مظهر اولدیغندن بویله خزینه جه اولان مضرت کلیه سیله برابر
قواعد عدل و حق اخلاصه و اخلاق عمومیه نی افساده بادی
اولان بر حالک دوامنه میدان ویرلمیه جکی امید قویسنده یز .
پای تحت، سیاسیا ته متعلق اولان کافه موادک مرکز انتشار -
یدر . بو درلو مناسبه سزلیکلر اوراده باقی اولدجه طشره لره
انتظامنه بالطبع امکان بولونه ماز .
مأمورلر مزده ویرکو ویرمیدر که مکلفینک حالی لایقیه
بیلسونلر ، ضابطلر منک اوغلاری ده نفر اولمیدر که نفراته
لزومی قدر رحم ایتسونلر .

عجبا استانبولدن نیچون ویرکو و عسکر آلمانز ؟

بر مملکت پای تخت اولغله وطنداشلق وظائفنك كاهسندن

محروم اولق نهدن لازم كلسون ؟

دینهله چك كه دولت علیه نك بدایت ظهورندن بری

استانبول تكالیفدن معاف طوتلش ، اندن نه چیقار ؟ ذاتاً

حقسز اولان بر شی قدیم اولغله حق ماهیتنی بولقمی لازم

کلیر ؟ روم دولتی استانبول خلقنه بغدادی ده توزیع ایدرمش .

اوله بر قدیم عادت وار دیه بزده می اتباع ایده لم ؟

دولت مساوات عمومیه بی اعلان ایتمش ایکن نصل جائز

اولور که عموم ممالک خلقی ویرکو ایله مکلف اولسونده یالکز

بر شهرک اهالیسی معاف طوتلسون ؟ عموم مملکتک دلی

قانلیری حفظ وطن اغوزنده عسکر اولسون چانطه طاشیسونده

یالکز بر شهرک چوجقلمنده - بر قاچ بدلدن بشقه - ملازمدن

اشاغی عسکر بولمسون ؟

قواعد عدل و حقه نه صورتله توافق ایده بیلیر که طشرده

بذل جان ایدرجه سنه بر اقدام و مشقتله سنه ده بر قاچ کیله بغدادی

حاصل ایده بیلن بر رنجبر بر قاچ نام ایله دولته ویرکو ویرسون -

ده استانبولده اریکه راحته قوریلهرق کونده بیکلرله آنتونلر

دور ایدن بانکرلرک خزینه یه بر پاره اعانه سی اولسون ؟

استانبولدن بر منتظم ویرکو النسه یالکز تمتعدن سکسان

یوز بیک کیسه حاصل اولور . بو پارده خزینه نك احتیاجی

یوقیدر ؟

بر چوق شیلر کیتمش بو نلرک ایچنده ایکی مسأله وارکه ذهننزه طوقنیور.

آنلرده محاکمه سز آدم نفی ایتمک و فرمان عالی ایله عزلدن مصون اوله رق دیوان احکام اعضالغنه « تصرفنری » تأمین اولنمش بر طاقم ذواتی فرمانلرده مشروط اولدینگی اوزره رضالریله بشقه مأموریته تعیین ایتمدن و یاخود بالحا که تهمتلری ثابت اولدن خدمتلرندن اخراج ایلمک خصوص صلیدر .

بونک برنجیسی جزاسز قالیر ایسه امنیت شخصییه و یا تعبیر آحرله کلخانہ خط هایونی ظلم ایله پامال ایدلمش اولور .
ایکنجیسی جزاسز قالیر ایسه ممالک دولتعلیه ده سربست محاکمک وجودینه و اوصورتله عدالتک جریانه امکان قالماز .

اما نتیجه سی نه اولور ؟ احتمال که بر بندرلی دها چیقار وطنمزی بر کره دها مخاطره اضمحلاله دوشوره بیلیر !
شمدیکی اداره دن خلقک مأمول ایتمدیکی حمیت و حقانیت ، هم معدله وهمده سعادت آتیه من ایچون ضروره لازم اولان او یله بر قانون پرور لکک اجرا سندن کیرو طور میه جغنه کافلدر .
نفی و اخراج اولنان ذواتک دخی کچمشه ماضی دیوبده حقلرنده وقوع بولان معامله یه انظار خلقده لیاقت کوستر میه جکلری مأمولدر .

حدك وارايسه برمسلك طورت ده آنده دوام ايت !

صدر اعظم وصيتنامه سی میدانہ چيقار ، محاکمه ايتک بزہ
قالير ! توجيہات وقوع بولور ، غز تہ لريمز حضراتی اوبابده جدی بر فکر
بیانی ینہ بزہ براقير ! اسکندر کلير کولسکہ ايدر ، افلاطون
چيقار کوپی یوارلر . بیوکلردن بنده بیقدم . فقط نہ چاره کہ حقایق
مخلصمز بویله دیلسنز ، بصیرت افندمز بوبله بصیرتسز طورر
ایسه زواللی دیوژندن بشقه ایشہ قاریشه جق آدم یوق ، ها
کرچک ! بزم برده روزنامه وار ایدی یوزیکرمی ایکنجی قرنده
بزہ واصل اولان روایتہ کوره کنندی اوقویان اوچ بش کشی
ایچون اوده شمدی کمال عظمتله بندلر یازیورمش نہ مزہ لازم
عاقبتی خیر اوله !

بزشمدی لطیفه یی براقلمده اولدی اوله جق بر آزده فکریمزی
سویله یلم : معلومدرکہ دنیاده افرادہ متعلق نہ قدر حقوق وارايسه
هپسنگ حامیسی قانون جزادر . قانون جزا فلدن ساقط طوردقجه
دنیاده دولت تشکیل ایتیکه ، نظام یانمغه ، ترقی یه ، مدنیته
اصلا امکان قاله ماز .

جزا طبعاً منفور برشی ایکن کافه اديان وکافه حکماطر فندن
الترام اولنسی بومطالعہ یه میندر . شویقینلرده کوردیکمز کبی صرف
برینک هوسنه خدمت ایچون دکل !

هرنه ايسه بز غالباشونی ديمک ایستیه چک ايدک : اداره سابقه نك
(عالی پاشا اداره سی ظن اولتمون) مبالغه لی فلانلی بر چوق
سوء استعمالندن بحث اولنیور . روایتہ کوره برچوق شیلر اولمش

اولمازسه نظریاتی کورمش اولانلره تودیع ایدلسون او زمان
 کورورز که ملکک هر طرفنده هر کس یابدیغنی بیلیمکه باشلار
 وحتى حفظ جاه ایچون دخی بیلمدیکنی یایمق ویا یابدیرمق
 بتون بتون اورتهدن زائل اولور .

[حدیقه : ۱۲۸۹]

استحقاق یرینی طو تدقیجه بر دولتک محتاج اولدیغی هر خدمت ایچون تعریف ایتدیکمز یولده مأمور بولنسه بیلیمک طبیعتک ابدال قابلیتده هیج مثل مشهود اولمدق برسفاهتنه توقف ایدر . طبیعتک ایسه بو باده امساکی نه درجه لره بالغ اولدیغی کوسترمک ایچون مامورلرمزک درایت و اخلاقجه بولندقلری خدمتله لایق اولانلری بر کره تعداد ایدیویرمک کافیدر . زمان انقلابمزدنبری رأس اداره یه اهلیت پرورلرده کلدی . فقط ینه لزومی قدر اصحاب قابلیت یتشدیره مدیلهر چونکه اصحاب اهلیتی یتشدیرمکه مقصد حاصل اولماز . معرفت ، اهلیتی ایجاد ایتمکدر . (رزقی ، خدای نابت میوه دن عبارت اولان مملکتک اهالیسی آچ قالور)

یا اهلیتی ایجادک چاره سی وارمیدر ؟ اوت واردر ! حتی دستکاهلرینه مکتب نامی ویریلیر .

وقتیله کائناتی ، اوکنده سرفرو برده انقیاد ایدن شمشیر عثمانی اون اون بش سنه دنبری دلی باش بوزونیلرینک الندن الندی حربیه مزک یتشدیردیکی اصحاب فطانته تسلیم اولندی . شمدی اردولرمز بریره سوق اولنورسه هیج اولمزسه یاپه جغنی بیلیر واکثر تشببشده ده موفق اولور . بر کره ده خدمات ملکیه وامور عدلیه یه آدم یتشدیرمک ایچون لازم اولان مکتبلر تأسیس اولنسون . مأموریتلر قلملردن چیقان دیوان کاتبی قرینتلریله دائره لردن دوکیلوب کلان قواس باشی اسکیلرینک نچه سندن قورتارلسون ، مسلک ووظیفه سنک هیج

یتشددیدیکی اتش فمکرلی تیمور یورکلی قهرمانلر ایدی .
 بوندن یکریمی بش سنه اوله کلنجه یه قدر انلرک یرینه قائم
 اولنلرک اکثریسی ایسه خدمت دولتی یالکزجه بر سرمایه ثروت
 و پک منصب اولورسه مدار معیشت بیانلردی .

بر مأموره کوره حرص اقبالی نهایت درجه یه کوتورمک بیله
 جائز اوله بیلیر . فقط انه الدینی مأموریت امرینی عمومک
 خوان احسانه دعوت تذکره سی عد ایتمک هیچ بر وقت هیچ
 بر ملت ایچون فوز و نجات علامتلرندن معدود اوله ماز . مأمور
 خدمتی سرمایه ثروت بیلیرسه ارتکابنده کندنجه بر قاعده
 تجارت عد ایتمک طبیعیدر .

مأمور معیشتی خدمتته منحصر کورورسه اک بیوک
 وظیفه سنی اک کوچوک بر معزولیت مخاطره سندن قورتارمق
 یولنده فدا ایلک ضروریدر .

مأموره لازم اولان ، خدمت دولته عسکرکی وظیفه نامنه
 کیرمک و معیشتی ، تعیین الیر یولده قبول ایلک در .

بو ایکی قاعده حاصل اولدقدن صکره اره ده حیثیتی
 اراسون، اقبالی اراسون، ترقیسنی اراسون هیچ برینه تعریض
 اولونه ماز . مکر که بو تحریرلر صره سنده وظیفه شکنلیکی ،
 غرضکارلنی مرامنه واسطه حصول ایتمش اوله .

معلوم برمسأله در که دولت قپوسی هر مسالکدن سر طرفدن
 توجه ایدوب کلکده اولانلرک کافه سنه اچیق قالدقجه و کثرت
 عیال وقت معیشتدن بحث ایتمک مأموریت استدعالرنده دلیل

حال بویله ایکن عمر بن عبدالعزیزك حسنات فوق العاده سیله
مثلاً حاکم بامر اللهك سیئات ردیئه سی بیننده بیانغی عقلک تحدید
ایده میه جکی درجه لرده فرق کورولمز می ؟

شو قدر وار که انسان بالطبع میل تعدی ایله مجبول
اولدینغی ایچون دنیاده حکومتک ظهوری لازم کیش ایکن انک
حسن حالی ینه انساندن بکلمک علنی بر تناقض دکلی در
مطالعه سی بر وقت خاطر خراش اولمقدن خالی قالماز، بونسکه برابر
طبیعت بشری وهیچ اولمزسه جمعیته خدمت ایده جک بر فرقه پی
ممکن مرتبه تهذیب اتمک نظامک کفالتی جزؤی، کلی کافه
معاملات اداره یه تعمیم ایلمکدن بیک قات سهولتیدر .

بو حاله بناء دینیه بیلیر که بر دولتک هیئات اداره سی اخلاق
فاضله اصحابندن مرکب اولنجه نظاماتی - فنا دکل - فقط
ناقص اولسه بیله ینه حسن اداره تحتنده بولنمی قابلدر . لکن
مأمور لرده سیاستجه لازم اولان اخلاق موجود بولمقدوجه
نظاماتده اولان کالاتک سعادت مدنیتجه هیچ بر تأثیری اوله ماز .
مرادمن امر تشریعی اهمیتنی انکار دکل وظیفه سنی لایقیله
بیلیر مأمور یتشدر مهنک لزومنی بیان اتمکدر . نظر حکیم
اصحابی عنده محققدر که دولت علیه نك بش عصر مدته
ودنیاده هیچ مثلی کورولمک صورتده ظنظنه اقبالی ، نیجه
بیک اختلال تشرینک نیجه بیک استیلا طوفانلرینک ارسندن ،
شان و ناموس - یله چکوب چیقاران یا لکیز بیکچری و سرای
ودوائر وزرا نامر یله معروف اولان اوچ بیوک مکتب فضائلک

بر لازمه سیاست

حکومت ترك عدل و انتظامنه چاره تحریر سیله مشغول اولان اصحاب دانشك كندیلر نجه اقصی الغایات عد ایلدكری ماده امر تشریحی هر درلو سوء استعماله مانع اوله بیله جك بر درجه كاله ایصال ایتمكدر .

بویله بر مقصد واقعا مدنیت ایچون الك بیوك بر مدار سعادت اوله بیلیر و موانع بر اندازلده بو قدر ایجاز لر كو سترمش اولان قوت معارف ایلروده بلكه اویله بر مطلب اعلا یی دخی فعله كتیره بیلیر .

فقط كرك تاریخلرده و كرك زمانمرك احوالنده بو كونه قدر نظاماتك آرزو اولندیغی درجه ده دكل بلكه آنك عشری مرتبه سنده بیله شمول و تأثیر مشهود اولامیور حتی بو شمول و تأثیرك امکان حصوله استعداد بیله كورلیور .

بناء علیه بو نقصانك تلاقسی اولسه اولسه اجرای احكامه مؤكل اولنرك انتظام اخلاقیله حاصل اوله بیلیر . اسلام دولترینك حالی برر بر نظر تدقیق او كنه النیرسه دعوا مزك برهانی كندی كندی میخانه چیقار . مبدأ ظهوردن تا یقین وقتلره كلنجیه قدر دول اسلامیه نك كافی اكل شرایع اولان احكام فقهیه ایله اداره اولنوردی .

هم آدم يتشدير مكده وهم ده آدم يتشدير مك قدر مهم اولان
 حيثيت مليه محافظه كار لغنده بر بيوك ترقى كوسترلش وخصوصيله
 اناطوليده كى ابدال حسنيلر كى تسالدىن بدأ ايدرك غاصبلقده
 نتيجه ويرن ، اصنافدن بوزمه بر طاقم مأ موريت هوسكارلرينك
 حكومت خزينه سندن و ثروت مليه چيقنلر ندىن اللرى كسلمش اولور.

[عبرت : ۷ تشرين اول ، ۱۲۸۸]

ایدر قاعده سنه اولان اعتقاد من درجه -نده ثابت و مصرز .
واقعا بزهیچ کیسه مأمور اولق ایچون هیچ بر حمایت مظهر
اولسون وارده استحقاق دن بشقه بروسیله اقبال بولمسون دیمکه
یا لکز حالمزد نظراً جسارت ایدمه یز چونکه هر مأموریتک کافه
وظائفی اقتضا ایدن لیاقت کامله ایله اداره ایتمکه مقتدر اوله جق
درجه لرده اصحاب استحقاق بزدن بر قاچ درجه منتظم اولان
دولت لرده بیله پک قولای بولمبور .

بزده ایسه مثلاً بو کون نه قدر مکتوبیحی وارسه عزل ایدلسه
ویر لرینه کرک انردن و کرک سائر لردن بحق او خدمتی ایفا
ایده جک آدم لر آرانسه هیچ شبهه یوقدر که تدارکی قابل اوله ماز .
بولانلرک دخی هر بری البته برویا بر قاچنک فوقنده ویادوننده

کورینور، البته مکتوبیحلیق وظیفه سنی تمامیه ایفایه مقتدر اولنلر
اولمایانلردن آز ظهور ایدر شو قدر وار که موجود اولان قحط
رجال ایله دولت مأموریتی دنیاده هر شیدن عاجز اولنلره
صراحتکاه اولق ایچون وقف ایدلمش بر عمارت حکمندن چیقار مغه
همت و «آجم و فقیر و بی علاج من غیر استحقاق اقوات ضروریه
ایچون دولتجه دیده بانلقدن وزراته قدر هر نه اولور سه اولسون هیچ
برینی اداره یه مقتدر اوله مدیغ حالده بر خدمته قالدیرلغه محتاجم»
یوللوعر نحاللرله خدمت دیلنلره : باب دولت اسکدار مسکینخانه سی
دکدر بیور لسه ده دولت مزده مأمور اک بیوک بر صنف عدا ل نور کن اک
احس وارذل بر فرقه یه بیله یا قشیمیه جق معامله لرده بولنلر لسه ،

اصول اداره مه مغایر برمسلك اختيار ايتمش اولمايز .
 بزواقعا هر معزول اولان مأموره رتبه سنه و یا وقتيله بولنديغی
 مسنده ماسب بر معاش ویرلمسنى هيچ بروقتده ترویج ايتمك
 دكل . خاطر مزه بيله كتيرمه يز چونكه بويله بر طریق آچيليرسه
 وطنمزده ذاتاً واجب الازاله اولان رتب ملكيه يه برده بيهوده يره
 معاش آلمق خصوصى علاوه اولته جفندن و مسند . يعنى ايش ايچون
 بر آدمك آلدیغی اجر تى قيد حیات بولنده وعينيله ابراهيم پاشا
 زماننده ابتدا ايدرك اندنصكره دائمشوكا بوكا يكيچرى علوفه لرى
 طرزنده بر ایراد حالته كتوره جكندن بويولده طوتيله جق برمسلك
 خزينه مزه ، مثلاً وقتيله رشيد پاشا خاندانك و توابعنك بعض
 اعضاسنه ویريلان قيد حیات معاشرى و قباجقى و نخلجى كبی
 اشقيانك آلدقلىرى يكيچرى علوفه لرى قدر مضرت ویره جكنده
 هيچ شبه مز يوقدر .

شوقدر وار كه كيمسه يه سن فلان رتبه يى حائزسك و یا خود
 فلان خدمتده بولونمشك عرضحالچيلك و یا تاجرلك ايدمه مزسك
 دينلمسه و یا خود دها طوغرىسى آره نلورسه بن فلان رتبه ده يم
 و یا فلان خدمتده بولندم شمدى عرضحالچيلق و یا تاجرلك ايدمه م ،
 بناء عليه بكا رتبه مه واسكى بولنديغ خدمته مطابق برايش ویرملك
 لازم كلير يوللو بر طاقم ادعاره قالفيشنلره : خير عرضحالچيلك ده
 تاجرلك ده ايتمكده مآذونسكز دينليورسه منافع دولته مغایر برايش
 طوتولمش اولماز فكرنده ايسه . بيانغی درت ايله درت سكيز

کوز اوکنه ایویرمک بویله بر آرزونک فعله کلمسی ، مملکتی بتون بتون تخریب ایده جکئی بوباده قاعده دوشنمکه حاجت بر اقیه جق درجه ده کوسترمکه کفایت ایدر .

فقط ، « فلان مأمور فلان یرده اسکیدی بر ازده بشقه بر بنده قایرلسون » دیهرک مأموری عزل ایتمکن فراغت اولنورسه قاعده ویاتجر بهیه مغایر بر حرکت اختیار اولنماش اولور ظن ایدرز . بز واقعا بر مأمور نظاماً بر سبب تبین ایتمکسرین عزل اولنسون فکرنده دخی بولونه مایز . چونکه انفصال ، جنجه به احتیاج کوسترمیه جک بعض مأموریتلر بر خیلی مأمورلر وهله بر چوق سبیلر موجوددر . مثلاً بر آدمک یرینه دها مستحق بوانه بیلور بر آدمک فعلی خلاف عدل ونظام اولمدینی حالده دولتجه بر مسأله چیقاره بیلمک استعدادینی بولور ، بر یرک بعض تعدیلاته نمونه طوئلسی لازم کلیر . حاصلی بیک درلو ضرورت ظهور ایدرکه مهم اولمقسرین بر ویابر قاچ مأمورک عزانی ایجاب ایدر . فقط تبدیلی ، ضرورت نظامیه به دکل احتیاج حقیقی به اولسون حصر ایدرده مثلاً ایکی آی اول کریده حانیه به سوق اولنان بروالی بی « حسب الایجاب » عزل ایتمک وایکی هفته صکره « حسب الایجاب » بغداده تعیین ایتلک « و حسب الایجاب » اوراده دخی ایکی ای طور دیر مامق کبی تبدل هوسکار لغنی ترک ایدر ، وصحیحاً لزوم اوزرینه مأموریتندن اخراج اولنان بر آدمی مهم ایسه اقتضا ایدن مجازاته و معصوم ایسه تعیشنه خلل ویرمیه جک قدر بر مکافاته مظهر ایلر ایسه ک ظنمزه کوره قاعده حقوق و

لزوم کورنمز . شو قدر وارکه اولا انسان استقبالی ، دائما حالنک محصولیه تأمینه مجبور اولدیغندن بوکون بر آدم یارین نه اوله جغندن امین اولمق سزین بر خدمته قونیلور و بشقه یردن بر مدار معاشی بولنمزسه ، ایلرو سنی دوشنه رک بر طاقم نامشروع طریق لره دخی کندی ایچون بر خزینئه احتیاط حاضر لمغه چالی شور چالی شمیانلر یاقرنجه قدر ادرا کسز ویا آشجی بریره کیتدیکی زمان مطبخده کی اتی اغزینک صوی اقدینی حالدہ عاجزانه یالکسز باشنه بکلین کدی لر قدر جسار تسز و یا خود وطن و وظیفه سی اوغرنده معیشت و رفاهنی تهلیکه یه قویه حق قدر حمیتلدر .

ثانیاً متمدن اولان مملکتلرده عادی یازیحینر و سایلر بیله بر خدمته بر مدت موقته ایچون مقاوله ایله کیر لر و مقاوله نک ختامنده زمانی تمدید اولنیه حق ایسه هیچ اولمزسه بر آی اول خبر آلور لر آلامدقلری حالدہ هیچ اولمزسه بر ایلق معیشتلرینی تأمین ایچون اقتضا ایدن پاره یی افندیلرینه تضمین ایتدیر لر . مدت مقاوله ظرفنده وظیفه لرینه رعایت ایتدکجه طرد ایله اجر تدرندن محرومیتلری ممکن اولاماز .

یازده کی مأمور لر خادم دکل عادتاً مخدوم عد اولنوب طور رکن بشقه مملکتلرک خدمتکارلری قدر اولسون معیشتنی امنیت الته المقدن محروم اولملری نصل جائز اوله بیلیر ؟

شمدی قاعده و تجربه الده طور دجه بز واقعا هر مأمور خدمته بر مدت معینه ایله کوندر لسون دیه میز ، کوندر مک استسه ک طشره لرده بولنان ملزمین و حکامک معاملاتنی بر کره

صورت جدید و صحیح‌جده تعلیم اولنمیلدر .
 بر کره بوضورتلر حاصل اولور ایسه مأمورلرمنك لیاقت
 جهتی تأمین اولنور فقط مصلحتجه تأثیری بلکه لیاقتدن بر قاچ
 قات زیاده اولان غیرت و صداقت یالکنز علم ایله دخی وجوده
 کله‌می‌ه‌جکندن ، اومقصد و وصول ایچون دخی بر طاقم تدابیره
 تشبث اولنمق لازم کلیر وهله براز زماندنبری وطنمزه دوکیلوب
 کلکده اولان هوای حیات افزای حریت ، ابنای وطنک خون
 حمیتی اوغرانینی وهاملق ومنفعت پرستک امراضندن تطهیر
 ایتمه‌ک باشلیه‌لی ، یتشن کنجلمزده صحیحاً استقبالمزجه مدار
 امنیت اوله‌جق بر محبت وطن ومطابعت وظائف استعدادی
 کورنمکده اولدیغندن ، بوقابلیته پرورش و یریلورسه بغیرحق اعدامنه
 حکم ایدن دشمننک وجودینه ملتجه لزوم اولدینی ایچون بقای
 اقبالی توصیه‌ایدریولده عظمتی مشهور اولان عثمانلی رجال حکومتنک
 صحیحاً اولادی دینلمکه لایق اوله‌بیله‌جک پک چوق مأمورلر
 یتیشه بیلیر .

بوپروش استعدادک چاره‌سی ایسه مکتبلرده هر درلوحسیات
 حمینی بیوته‌جک بر مسلک تربیه اتخاذیله برابر افعال حکومتده
 دخی رعایتی ، لیاقتله مجتمع اولان صدق و غیرته حصر ایتمکدره
 بونکله برابر مأمورلرک تعیشده امنیتنه دخی بر چاره دوشمنک
 بو یولده طویله‌جق تدابیره متمم اولور . واقعا قاعده‌ بر مامور
 بر خدمتک ایفاسنه تعیین اولنور وانک ایچون معاش الور
 بناء علیه خدمته احتیاج قالمدینی کبی مأموری بسلمکه دخی

امید اولنان قواعد اصلاحیه بی دکل ، حتی شمذیکی نظامات ناقصه بی فعله چیقارمق اوزره صحیحاً آدمیتش دیرمک ایچون اعتقاد . مزجه دروننده اصول و احکام فقهیه و حقوق کبی و علم ثروت و فن اداره کبی معارف سیاسیه تدریس اولنور بر منتظم مکتب وجوده کتیرمک و بونده او قونہ جق شیرلی تالیف ویا ترجمه طریقیه لسانمزه نقل ایتدیرمک قطعی الوجوب کورینور بو مقصدک حصولی ایسه بر حسن همت و بر ایکی بیک کیسه مصرفدن بشقه هیچ بر شینه احتیاج کوسترمز .

هرکیم اولورسه اولسون بر فنک مسائلی اکلایم ایچون کندی لساننده بولدیغی سهولتی بر اجنبی لساننده بوله مامق و حتی اوروپاده مکتبلردن لاتینجه درس او قوتلق قالدیرلدیجه معارف عمومیه نك همان هیچ بر اثر ترقی کوسـ ترمذیکی عقلاً و تجربه مثبت اولق جهتیله ، مکتبلر مزده درسلر بای حال ترکجه او قوتلق ضروریاتنددر و ملتجه آرزو اولنه جق شی دخی بودر فقط حیفا که لسانمزه استفاده اولنه جق کتابلرک قلاتی و بلاکه عادتاً فقدانی جهتیله تزید معلومات ایچون بر منبع موجود اولمذیغندن و حالبوکه لیاقت صحیحجه ، کیریلن مسلیکک نظریاتنده ملکه راسخه یه و او ایسه پک چوق مطالعه یه توقف ایلدیکندن ملکمزده همان هر بیوجک مأمور ایچون بر اجنبی لسان بیلیمک احتیاجات ضروریه دن اولمشدر .

بناءً علیه مکاتب ملکیه و عسکریه مزجه کثرت آثار ایله معروف اولان لسانلردن هانکیسی اختیار اولنه جق ایسه بر

مبالغ کلیه ، مکاتب رشدیہ نك اصلاحیہ ویرملک ورشدیہ لردن یالکز
 حربیہ دکل هر درلو مکاتب عالیہ کیرہ بیلیمک ایچون لازم
 اولان لیاقتہ مالک شا کردلر یتشدیرمک اقتضا ایدر .

ثانیاً حربیہ استانبولہ و حربیہ دخن ایسہ همان بتون
 بتون استانبولیلرہ حصر ایدلمش ، حالبوکہ استانبول خلقی
 صفات عسکریہ جہ همان کافئہ ابنای وطنک مادونندہ در . بناء علیہ
 طشر لردہ بولنان اعدادیہ لر حربیہ بہ تحویل اولتمق وھیچ اولمزسہ
 هر اردو مرکز ندہ برکتب عسکری بولندیرمہ نك چاره سی
 دوشونلک احتیاج شدید ایله محتاج اولدیغمز تدیردن کورینور .
 ملکیہ مأموریتیرنہ کلنجہ بومعلوم برشیدرکہ مالیه دہ درکنار
 یازمق ویا باب عالیہ مضبطہ قیدایتمک ویا خود بردائردہ مہر دارلق
 وقواص باشلیق کبی خدمات شخصیصیدہ بولتمق ویا خودکہ بر
 مملکتک مجلس ادارہ سندہ برقاچ سوز ایشتمک ہیچ بر وقت
 فنون سیاسیہ نك اک دقیق واک دغدغہ لی بر شعبہ سی اولان احوال
 ادارہ جہ وقوفی اقتضا ایتمز وشو بولندیغمز زمان مدنیتک
 معاملات ادارہ ایجاب ایتدیردیکی دقیق وانتظامی فعلہ چیقارمغہ ،
 اندہ ہیچ نظریات اولتمسزین یالکز تجربہ ایله ایشہ باشلایانلر
 ایچون موفقیت ہیچ بر صورتہ قابل اولماز حتی وقتیلہ یاپلمش
 اولان مکتب ملکیہ دہ براز ابن خلدون و براز تجارت قانوننامہ سی
 کبی شیلر او قومق و برقاچ سطر یازی یازمقلہ ینہ بر ملک
 ایچون مأمور یتشمک ممکن دکلدلر .

عسکرك و اردائی یبیده بر ایکی بیك کیسه یه بالغ بولند قجه ،
 تدریس ایله اوغراشه جق علمایی فقه ایله اشتغال ایتمک ایستینلردن
 آیرمق ملکمزده طریق تدریسی بتون بتون سدایلك دیمکدر .
 هر نه وقت بر مدرس ده حیثیت و منفعتجه بر قاضی عسکرو یا منلادن
 اشاعی قالمآغه و هیچ کیمسه ایکی مسلك ایچون دخی امتحانسر
 رؤس المآغه باشلارسه و بونکله برابر امر تحصیل دخی عصر مزجه
 احتیاج قطعی کوریلان تعدیلاته اوغراسه اوزمان صاحب فتوی
 عبدالرحیم افندی کبی قاضیلر مز و کاتب چلبی کبی مدرس لرمز
 ظهور ایتمکله باشلایه جغنده هیچ شبهه اولنمسون .
 عسکردن ظهور ایدن اصحاب معرفتک لیاقتجه نقصانی و عددجه
 قلتی بیاعی درجده مکتبمزمک آرزو اولندیغی قدر منتظم بر حاله
 کله مه مسندندر .

واقعا حریبه ده همان آوروپا مکتب حریبه سی درجه سننده
 مکمل درس لرا و قوت تدریس لور فقط اعدادیه مزده تحصیل مسالک نه لزومی
 قدر الشمس و مقدمات معارفده و خصوصیه هر درلو کالاتک محتاج
 الیهی اولان کتابت امرنده او یله بر بیوک مکتبه دخول ایچون لیاقت
 کوستره بیله جک قدر تربیه کورمک بر درلو ممکن اوله میور .
 برده سننده نهایت قرق الی ضابط یتشدر بر مکتب ،
 آرزو ایتمدی کمز « تعمیم وظائف عسکریه » اصولی میدانه کلدیکی
 صورتده دکل ، حتی شمدیکی حالده بیله دائره حریبه نک اشدید
 احتیاجاتی ایفایه کنفایت ایده مز .
 بناءً علیه اولا مکتب اعدادینک لغویله اکا صرف اولنان

زده ایسه مدرسه لر دنیوی و اخروی بر طاقم فیوضات
 مادیه و معنویه به نائل اولمق آرزوسيله ، یدی یاشندن یتیمش یاشنه
 قدر وجودینی تحصیل علمه وقف ایدن بر طاقم اصحاب همتله
 مملودر . دولت علیه یه و بلکه دنیاده هیچ بر دولته کوره خواجه لکه
 مستحق آدم پیدا ایتک ایچون بوندن اعلا بر معدن استفاده اوله ماز .
 قضا ایله مشغول اولان علما منر ایسه ، کرک استانبولده
 و کرک طشره لرده امر عدالتک حامی منفردیدر دینیه بیلیر .
 شوری و دیوان شعبه لرنده علمادان بر صاحب قدرت بولند قجه
 تشریح و قضانک انتظام التمه یوریمه سی محالاتدندر . هله طشره
 محاکمه شرع و فئونه واقف اعضا بولمق ، مبتلا اولدیغمز
 نقصان معارف جهتیه بیانی کیمیا بولمق قیلندن اولدنی ایچون
 او درلو محاکمه احقاق حق بالکنز حکام شرعک همت
 و معلوماتنه متوقفدر .

مدارس و طریقک شمدیکی حالی ، خواجه وقاضی یتشد .
 یرمکجه نه درلو تأثیرات کوس تردیکنه دائر معارف و محاکم
 اوزرینه غزته مزده اعلانی مصمم اولان ملاحظات آره سنده
 بعض تفصیلات ویره جکنز شمدیلك مطالعات آتیه نک ایرادیه
 اکتفا ایدرز .

امر تدریس و امر قضانک اصلاح و ترقیسی مطلوب ایسه
 هر شیدن اول بو ایکی مسلیکی بر بوندن تفریق ایتک لازم کلیر .
 فقط زمانمزده کورلدیکی کبی بر مدرسک عائداتی نهایت نهایت
 آیده بیک بیک ایکیوز غر وشدن عبارت و حالبو که بر قاضی

و تطبیقاتندہ تجربہ بی جامعی ہیچ بر صاحب ایاقی چیقمیوز
 و چیقہ سنہ دہ احتمال یوقدر دینلسہ پک دہ مبالغہ ایدلماش اولور .
 دولتزک آرزو اولندیغی درجہ دہ عظمت و سعادتنی احضار
 ایچون لازم کلن تداییری فعلہ کتور مکہ ایسہ بو اوچ مسلکک
 یتشدیرہ بیلدیگی ذوات معدودہ دکل ، انلرک اون مثلی قدر
 اصحاب استحقاق موجود اولمش اولسہ ینہ کفایت ایدہ مز .
 قحطرجال بودر جہ دہ ایکن طوتہ لم کہ فتاوا ی عالمکیریدن منتظم بر
 دستوری ایلش ، طوتہ لم کہ مشهور مؤلفک محاربهٔ اخیرہ دہ کی ترتیندن
 دہا مکمل برسوق الحیش لایحہ سی میدانہ کتور لمش ، طوتہ لم کہ سلطنت
 طریقہ ادارہ اولنور دولترک نمونہ کالی اولان بلدیقنک اصول
 ادارہ سندن مکمل بر طاقم نظامات ملکیہ یاپلش ! بونلری
 ا کلامغہ وغیورانہ و صادقانہ فعلہ چیقارمغہ مقتدر مأمورلر
 موجود اولمدیجہ تأسیسات واقعہ نک نہ لطفی کوریلہ بیلیر ؟
 بو بابدہ اتخادی لازم کلن تداییرہ کلنجہ اولا طریق علما
 حد ذاتندہ امر قضا ایلہ تدریس فنون کبی بر برینہ ہیچ مناسبتی
 اولیان ایکی وظیفہ بی جامعی اولدیغی ایچون . مثلاً درس و کالنتہ
 آره صرہ فنور مدونہ بی اوقوت مقدن دکل حتی ا کلام مقدن عاجز آدملر
 تعیین اولنور ، فقہک تطبیقاتیلہ ہیچ اشتغال ایتماش بر علامہ
 برسنجاق نیابتنہ کوندریلیر . اجرای مأموریت ایچون برنجیسی
 عادی بر مدرسہ نشین ملازمک و ایکنجیسی علم محضیردن بشقہ
 دنیادہ ہیچ بر شئیئہ واقف اولیان بر محکمہ کاتبنک نفوذ
 و بلکہ ا سارتی التندہ قالیور .

ایتدکارندن طولایی ملکمزده موجود اولان — پاره سنز درس او قوتیر — مدرسئر، وایچنده اقامت ایدنلره پاره ویرر مدرسهرل سایه سنده بعض ادملر یتشدیره بیلور وکویا که مادرلرینک رحمی بردار الفنون ایمش کبی اکثریت اوزره طوغدقلری کون — بشیکلرینک باش اوچنه رؤس تدریس اصلمقده اولان زادکان علمانک هیچ اولمزسه برثلثی بغیرحق مالک اولدقلری شو مرتبه به ، بیودکجه ایتدکاری تحصیللر سایه سنده ، غایت جزئی درجده اولسون احراز لیاقت ایده بیلورلر .

عسکرلکده ایسه مکتب حربیه مز ، — اون اون بش سنه اول بوراده وشمیدیکی حالده مصرده ؛ تونسده . ایرانده فلانده کوریلان ضابط اغالره بیک قات فائق اوله بیله جک آدملر چیقاریور .

مع مافییه نه علما نه عسکری مسلک لرینک میدانه کتیردیکی آدملر ، کرک عدداً و کرک لیاقة موجود اولان احتیاجه و بلکه با احتیاجک اونده برینه تقابل ایده بیلیر .

امورملکیه مأمورلر مز ایسه قلملرندن و مأمور دائرلرندن برده نوادر دن اوله رق طشره زادکانی اره سنندن ظهور ایتمکددر . حالبوکه بومنشالرک هیچ بریسنده اداره به تعلق ایده جک فنون دن ایکی کله تحصیل ایدلدیکی یوقدر بناء علیه زنجیلر دن یتشان بعض علما کبی ملکیه مأمورلری اره سننده ظهور ایدن واستعداد فوق العاده سیله کندی کنندی تریبه ایتمکه مقتدر اولان برقاچ نوادر استثنای اولنجه — بولندیفی خدمتک نظریاتنده علمی

سعی و تأمل احتیاج نده ، بر خانه نك ايشنه قطعا قياس قبول ايتمه چكنه
 و بر مأمور عادی برو کيل خرج کي بشيوز غروش دکل ، مرتبه سنه
 کوره يوز بيك غروشدن يوز بيك و بلسکه یدی سکز يوز بيك
 لیرایه قدر ارتکاب ایده بيله چکنه نظراً بولنه جق درت بيك
 کشی ایچنده لزومی قدر غیرت و صداقت خصم لیرینی جامع
 بلسکه درت يوز کشی موجود اوله مامق طبعی عیدر .

ایشته بو مطالعه یه نظراً اکثر یرلرده و با خصوص بزم
 مملکتده مأمورک — خدایي نابت دینبيله بيله چک بر حال ایله
 ظهور ایدوب کلمه سنی بکلکمدن ایسه — تعلیم و تربیه ایله
 یتشدرلمسینه چالشمق لازم کلیر . مجالس ادبده دائر اولان
 محاضرات مشهوره دندر که معهود « آسیاب دولتی بر خرده
 اولسه دوندیرر » . مصرعنک قائلنه بوغریب اعتقادی ایچون
 تعریض اولند قجه « بز دوندیرر تعبیرندن زمانمزده کوردیکمز
 اداره معکوسه یه نظراً دولتک آلتی اوستنه کتیرمک معناسنی
 مراد ایلدک » دیر ایتمش .

حقیقت حالده دخی چرخ دولتی اوله بر وصف حماقته
 شایان اولنلر دکل ، بیانی استعدادده طبیعتک فوقنه چیقانلر
 بيله پک قولای دوندیره مز .

ممالک عثمانیه ده ایسه مأمور لر علمی و سینی و ملیکی اعتبار بيله
 اوچ مسلکدن یتیشیر . علما ، روحلری شاد اولسرن
 اجداد مز اولان او قوجه « عبالی کبلی » ترکلرک غنیمت جهاد
 و ثمره جهد ایله قزاندق لری ثروتی استقبال ملت یولنه وقف

مأمور

بيك درلو دليل و برهان ايله مثبتدر كه مأمور طاقمی معاش ايله خدمت ايدر بر صنفدر .

بناء عليه عادی خدمتكار لرده اولديني كبي بونلرده ده اصل ارانيه جق شی، الدینی امری اكلاته جق قدر درایت و تماميله اجرا ایدم جك قدر غیرت و صداقتدر .

بر افندی ، مثلاً بر خانه کیتسه ده کندینه خدمت ایتدیره جك اوشاق آراسه - پك مراقلی بر مشکل پسند اولديني حالده - کوردیکی آدملك هیچ اولمازسه یاریسنی مطلوبنه موافق بولور و مطلوبه موافق بولديني خدمتكار لر كده هیچ اولمزسه یاریسی - ولو بر درجه یه قدر اولسون غیرت و صداقتله متصف بولنور .

فقط عموم خدمتکاری اوله جق مأمور لر بر افندی نك هوس و مزاجنه دتل درت بيك سه نه لك تجارب حكمت و حكومتله تدوین اولنمش فنون عالیه دن معدود اولان برچوق قواعد و نظاماته واسطه اجرا اوله جفندن ملكم زده کی قرق ملیون نفوس ارسنده وظیفه مأموریتك کندینه ویردیکی تعلیمات صریحه و ضمنیه یی اكلاته جق درت بيك كشی بولنمق وهله امر اداره ،

کندی اخلال ایتمش اولور .

بوندن اکلاشلدی که اکال ناموس ایدن ، حکومتک متهمه اجرا ایتمدیکی جزا دکل ، مغدورک شکایتندن عبارتدر . جزا ایسه متهمی تأدیب ایچون ترتیب اولنق جهتیله خفت وشدتنک ناموسه تعلق ایدر یری یوقدر . برده جمعیت داخلنده بولن-ان آدمک کندینه عائد بر فعلک جزاسنی ینه کندیس-نک تعیین واجرا ایتمسنه صلاحیت نره دن پیدا اولمش ؟

همده نه جزا ! اکثریت اوزره مغدورک اعدام ویاجرحنی موجب اولور ! مثلاً عرضه متعلق بر دوئللو جرح ایله ختسام بولور . صکره اغز دالاشندن چیقمش بر دوئللوده آدم اولور ! اما آوروپاده دوئللو وار ایمش ، نه یاپلم ؟ آوروپاده بیلانده وار . اوراده موجود اولدینی ایچون بیلان ای حیواندرمی دیلم ؟ دوئللوی التزام ایدن ذواته معلوم اولماق کرکدرکه آنک آوروپاده وجودی عقلاسنک تحسین والتزامندن دکل خلقک اخلاقه یرلشدیکندن در . آوروپانک نه قدر بکنمیوبده الغاسیله اوغراشدینی شیر وار ایسه ، بزم مملکت هربک سوپردیلکی ایمش کبی بورالره می چکوب طوپلایه جغز ؟ هرکسک ناموسنه قانون پک اعلا کفایت ایدوب ظوریور . ایله ابن-ای جنسنک قانی ایچمکله محافظه حیثیت ملت اسلامیه نک اکلایه جنفی معامله لردن دکلدر .

دوئلو

آوروپادن الزم بر شی ایمش کبی آرایوب آرایوبده بوراه
کتیرمهک چالشدیغمز معرفتلدن بری ده دوئلو در . بودوئلو که
ایکی کشی بینده مبارزه منفرده دیمکدر ، کویا کافل ناموس
ایمش . یعنی قانونک تعیین ایتدیکی جزالر بعض معاملاتن
طولایی بر آدمک ناموسنه ترتب ایدن لکیمی ازالیه کافی دکل
ایمشده اوپله لکه لک لک قان ایله بیقائمی لازم کلیر ایمش !

بر شیئک ملکهجه لزومندن بحث اتمک استیائلر ایچون بر
کتاب مطالعه سینه اولسون تنزل لازم دکلیدر ؟ هانکی عاقل
دیمش که ناموس بشر بر قورشونک تصادفه ویا بر قلیچک
تأثیرینه تودیعی اولنه بیلیر ، ناموسی اخلال اولتان، مبارزه ده
غالب کله مزسه انتقام زرده قالیر ؟ مغلوب اولورسه حکم عدالت
زریه کیدر ؟ بر ادبسنز بر اهل عرضک ناموسنی اخلال ایدر
وسکره دوئلو نامیله اعدامنه ده مقتدر اولورده یینه جزاسز
قالیرسه بویله بر قاعدهیه حقلی ویا لزوملی نظریله باقی نصل قابل
اوله بیلیر ؟ اکل ناموسه قانون نه دن کفایت ایده میورمش ؟
بر آدمک ناموسنه بر دیکرینک قول و فعلیله خلل کلز . چونکه
ناموسسنزلق مغدور اولانده دکل تجاوز ایدنده در . یالکیز
مغدور اولان آدم کوردیکی تجاوزی قبول ایدرسه کندی ناموسنی

فياض قدرت بوسعادتی بزم اولادیمز ایچون صاقلایور
حالمزدن ممنون اولسه قده فتور کتور میهلم استقبالمزک فیضنی
دوشونهلم هر آتی قریبدر . یشاسون عثمانلیلر !

[عبرت : ۱ حزیران سنه ۱۲۸۸]

وجوديله قائمدر.

هردرلو عقايدى وجدان دائرهسند قلوبده غيره تجاوزدن برى اولدجه حمايت ايمك خصوصى كه حریت افكارك اك صحيح معناسيدر قرون اخيرهده عثمانليلرك ايجاد مروتى اولديغنى بر صاحب وقوف انكارايدمه من بومدعا ايلروده بر مفصل بند ايله دخى اثبات اولنه جقدر .

استقبالمز اميندر . چونكه بودولتك بقاسنده اميد يوقدر ، بارى بز فرصت المزده ، ايكن يوكمزى طوتهلمده ايلروده رفاه ايله كچينهلم دينلرك اكثرى قبرستان فناده ياتيور . فقط بزفانى بز وطنمز باقيدر بز اولورز وطنمزى احيا ايدرز دينلرك حالا استقبالده آبا واجدادينك شهرت حميتنى ادامه ايدمك اولادى دنيايه كليور .

تنظيماتك پرورش عدل و حمايتيله آغوش وطنده نشونمايه باشلايان نازنده طفل ترقى طبيعتيله يقينده شو كورديكمز امكلمه طرزنده يورويشنى ترك ايله جهان مدنيتك حركت حقايق جويانه سيله مسابقهيه باشلايه جقدر .

ايشته اووقت برده اقرانمز فائق واجدادمزك خير الخلفى يزديمكه لايق اولورز . ايشته اووقت انوار معرفت بومر كزدن آسيا و افريقا جهتلرينه دخى ياييلور او حلالده آوروپا موازنه سنه قارشو برده شرق موازنه سى حاصل اولور ، او حلالده ايسه عالم انسانيتده بر ميزان اعتدال وجوده كلور .

محصولات زراعتی اروپا دستکاهلرینک شیمدی بلکه اون بیکده برینی بسله میور ، فقط ایلروده جمله سنی اداره یه مستعددر . استقبالمز امیندر . چونکه کرک افرادی و کرک عمومی حکمت و سیاستده معلم عالم اولان کلدان و عرب و یونان و ترکک دارانفنون معرفت و دولتسرای مدینتی بوخک فیاض اولمشدر . بزده او اعظمک اولادی ، و بناءً علیه وارث استعدادی یز . استقبالمز امیندر . چونکه اسلامیت وحدت کلمه بی امر ایدر ، جنسیت ولسان کبی عوارض دنیویه پی وسیلهٔ اختلاف ایتمکه قطعاً مانعدر . بناءً علیه هر درلو موهوماته وجود ویره رک موجوداتی وهم ایچینده برافغنی برهان درایت عد ایدن بعضیلرک ظنی کبی بوراده لازلق ، ارناودلق ، کر دک ، عربک دواعینسک ظهوری محال حکمندهدر .

استقبالمز امیندر . چونکه شیمدیجک سرد ایتدی کمز مقدمانک استلزامیله ثابتدر که مسلمانلر بو عالم ترقیده البته بر کون کلمهٔ واحده اوزرینه اجتماع ایده جکدر . بو حالده مادامکه خلافت بوراده درو مادامکه قوتده ، نسبتده ، موقعک قابلیتنده ، خلقک استعدادنده ، زمانمک وطن مدینتی اولان اوروپایه قریبده ، و حتی ثروتده ، معرفتده بوراسی ممالک اسلامیه نیک کافه سنه مقدمدر . بحث ایتدی کمز اجتماعک البته مرکزی بوراسی اوله جقدر .

استقبالمز امیندر . چونکه اسلام اولیمان وطنداش لرمنه دخی خفی اولمدینی اوزر کندی لرنده نه قدر حقوق مکتسبه وار ایسه جمله سی بودولتک یادکار عنایتدر جمله سی بودولتک بو وطنک

حد ذاتنده دخی ماضی به عودت نصل قابل اولسون، هیج معدومه یکیدن وجود ویریله بیلیری ؟ حالده توقفه نه صورتله امکان تصور اولنه بیلسون ، هیج ساعتک رقاصنی توقیف ایله عمر بشر یولندن قالیری ؟

استقبالزمیندر. چونکه بر زماندبری و بر درجه به قدر مدنیت عالنده سلطنت سورمکه باشلادیغی کور و ملکده اولان موازنه دولیه افکارینک مابه الحیاتی بورانک استقلالیدر.

استقبالزمیندر. چونکه خمیره وجودلری درت بیک کشیلک بر عشرتدن شوقوجه خلافت اسلامییه بی تشکیل ایله درت بشیوز سنه قره دکز حاکم عالم کینن عثمانلی قهرمانلرینک خون شهادتیه یغورلمش اولان ابنای وطن، هر زمان دنیاک اکبرنجی عسکری اولدیغنی حین حاجتده کوسترمکه و بولندقلری یرک هر طاشنی بر جوهر جانه بدل ویرمکه حاضر در .

سلاح مدافعه شیمدیکی قوتده وهله عثمانلی انده اولدجه طونه دن بالقانندن قولایلقله کچله مز ، موازنه دولیه شیمدیکی حالده و باخصوص دکز لغملری معلوم اولان خاصیتده بولندجه آوروپانک التی اوستنه کتیرمک کوزه آلمانزسه و یاخود سمواته باد هوا سفر اتمکه مراق اولنمازسه ساحلر مزه یناشیله مز . استقبالزمیندر . چونکه فیاض مطلقک بویرلره احسان ایتدیکی برکت جهتیله طوپراغی طوتسه التون اولیور . کیم بر ارشون یرقازسه التده بیاغی بر دینه بولیور . اوچ بیوک قطعه نک اوچ بیوک دکزک جزائن تجارتنه بو مملکت کلید اولمشدر .

ایکن دنیاده قازیق قاقه جق صورتده طاشدن یونلش و بلسکه تیموردن دوکلش سرایلرده او طورمغه چالیشیورلر . بز صرف کندیمز کبی آنجق یوزسنه قابل بقا و هر دقیقه بر حادثه نك شرینه فدا اولان تحته چادرلری اختیار ایدیوروز .

آنلر بشیوزسنه صکره ما کنه نرینی اداره ایچون اقتضایدن کمورک شمیدین تدارکنه چاره دوشنیورلر بز بش کون صکره معده مزك حرکتی ایچون قطعی الوجوب اولان غدانك اسباب استحصالی بیله دوشنمیوروز .

انلر ، وطنلرینك هر جهتنده تیموریول یامنی باعث حیات عد ایدیورلر بز یالک بز پایخت سلطنتك برکوشه جکنده یاپیلان تراموایی علت ممت بیلوروز .

آنلر اقتضا ایدرسه کندی قرنلرینی آج براقیورلر ، چوجقلرینك فکرلرینی بسلیورلر ، بز دو کوننده احبابنه ضیافت ویرمه مک قورقوسیه چوجقلریمزی مکته باشلاته میوروزده نعمت معرفدن محروم ایدیوروز .

مع مافیه استقبالز امیندر . استقبالز امیندر ، چونکه دولتمزک بنیه اصلیه سنی ، عدل الهینك خارجه ظهورندن عبارت اولدیغی ایچون ازلیت وابدیت لوازم ضروریه سندن اولان شریعت غرا ترکیب ایدیور .

استقبالز امیندر ، چونکه «قدتتغیر الاحکام تبدل الازمان» - قاعده فقهییه سی حکمنجه عالمک هر جهتنده ظهور ایدن آثار ترقیاتی تلقییه مامور اولدیغمز ایچون بز کوره ماضییه عودت ویا حالده توقف جائز دکلدلر .

اولادینی آچلقدن اولدیرمک قییلندن اولمازمی؟

انتسابیله مفتخر اولدیغمز امتک تحدیث مفاخری یولنده سویلرزه بورالجه اجدادمزک یادمعالیمی ، هرکسک وجداننده عقاید مقدسه قوتنی بولمشدر . بوبر حس علویدر که افکار عمومیده اشرافه تقلید وحاصل اولمش شهرتی وقایه و بیوککه غبطه کبی ذاتاً طبیعتده موجود ومکارم اخلاقه خادم اولان بر طاقم سائقه لری بسلیور و بناء علیه استقبالمزک امنیتجه پک بیوک امیدلر ویریور . دروننده متعیش بولندیغمز دورک تحمید مأثری یولنده شوراسنی ده بیان ایدرزکه صبح صفای معرفت آفاق عربده بارقه فشان اولدجه ضیاسی طبیعیتله بورالره دخی انعکاس ایلدیکندن خیلی زماندر بر طاقم حقایق ، چاره سز کوزیمزه چارپمغه باشلامشدر .

بوبر سوق طبیعیدرکه اخلاق ملیه ده ترقی ایستمک ، حقیقت آرامق ، ادراک نقصانه چالشمق کبی برچوق خواهش لری قوتلندیور . و بناء علیه اوده استقبالمزک امنیتجه پک بیوک امیدلر ویریور .

انجق شوراسنی ده کمال تأسفله علاوهیه مجبورزه بزدها تأمین استقبالک اهمیتنی لایقیله ادراک ایده میورز ؛ طریق ترقیده اولان اقوامک حالتی کوردک ، کندی مسلکمزیده بیلورزیا . آنلرده بزم کبی بر دقیقه صکره یشایه جغنی صحیحاً بیلمز ونهایت یوز سندن زیاده یشایه میه جنی یقیناً بیلیر ، برر موجود فانی

استقبال

لا يقية دوشونلسون انسانك حياتي يالكيز استقبالدن عبارت
دكلميدر؟ ماضي نهدر؟ بر موت ابدی . حال نهدر بر نفس واپسين .
كرك فرد ايچون كرك جمعيت ايچون ماضي مسعود ايمش ،
شانلي ايمش ، بوكونه فائده سي كور بيلور حال راحت ايمش ، امين
ايمش يارينه نه لظفي قالور ؟

ياسوا بقمزك حقيقه اك بيوك متاير سرمايه افتخار اوله -
بيله جك درجه لرده عالی اولان عظمت واقبله الي مي اونوته لم ؟
ياز ما نمزك بتون عالم انسانتي اسير اشتغال ايدن الجأتي مي دوشونيه لم ؟
خاير ! شوراسني ده اونوتيه لم كه انسان اجداد ينك كمال وعلويتيله
افتخار ايدر لكن اولاديني اجدادينه فائق ايتمكه چالشعز ايسه
اخلاف نظارنده اسلافك محصول عمری اريدغنه لياقتسزلكني
كوترمش اولور . شونوني ده دوشونيه لم كه آدم كونك خوش
كچمسنی آرزو ايتمكه معذوردر ، فقط همتني او مقصده حصر
ايدرسه نتیجه سنده ينه او مقصددن محروم قالور . زیرا دنيا ده
بر مسعود كون يوقدر كه سعادتني دوندن حاضر لشمش اولسون .

بو بدهاتلر ميدانده ايكن انسانه كوره استقبالنك امنيتني
ايتمكدن بيوك برحق ، سعادتني آرامقدن بيوك بروظيفه وارميدر ؟
استقبال ، كه ملتك نور ديدده سي ، مدنيتك خلاصه اميدي ،
انسانيتك ممد حياتيدر . خلق ايچون آنك سلامتنه چالشمامق ،

جواب

بزم اعتقاد مزه کوره دنیا ده هیچ کیسه یوقدر که منسوب
اولدینی ملتده فقدانندن بحث ایتدیکی شیلری کندیبی حائر
اولمغله مکلف اولسون . مثلاً ملک مزده ثروت ملکیه نك نقصانی
ادعا ایدنلر غایت زنکین اولمقی لازم کلور :

تصویر افکار ایسه ادبیانجه آرزو ایتدیکی صورته موافق
بر اثر میدانه کتور مکده اولان عجزینی بند مخصوصک دینله
بر ملاحظه علاوه سیله اعلان ایتشدی ، بو مناسبتله افاده سنی
ینه تکرار ایدر .

افاده مشرحه دن آ کلا شیلور که ورقه نك بو فقره سی جای
بحث دکلدر .

بزه مراد مرک ایضاح مراد من عبارت اولدینی تأمین ایلرز .
وبویله تعریضات دائره ادب داخنده قالدجه طوغریدن طوغری به
بزه دخی کوندر لسه غزته مزده بالافتخار نشریله برابر دو قبولی
حقننده وارد افکار اوله جق ملاحظات عاجزانه مرک لسان احترام
ایله بیاننده قصور ایتمز .

[تصویر افکار : ۱۲۸۳]

بو ایکی فقره نك الفاضلی بیننده هیچ اتحاد وارمیدر؟ یوق
ایسه عا کف پاشافن انشایه اصل اعتبار اولنان بر قاعده دن غافلمی ایدی؟
بر اثرک هر فقره سنده کی الفاضلی دیگر فقره لرینک الفاظنه
تطبیق دن ایسه او فقره نك معناسنه توفیق ایلمک هر حالده اولی
اولدینی قابل انکارمیدر که تلونه طالب اولان افکاره نسبت یکر نك
بر منظره نه قدر مقبول ایسه ، تبدله طالب اولان افکاره نسبت
یکنسق بر اثرده او قدر معتبر اوله بیلیر .

ارباب ادب بیننده لفظک معنایه توافقی اودرجه ملتزمدر که
بعض علمای بدیع ، غریب بر معنایی بیان ایچون ، غایر فصاحت
اولان الفاظ غریبه استعماله بیله جواز ویر مشلدر
بز بودرجه ایلری کیده میز . بند مخصوصده ایسه بعض
تشبیهات موجود اولغله برابر صاحب ورق نك ادعا ایتدیکی
وجهلایه غایت مغلق عباره لر کوره میورزه ، اکر وار ایسه ارائه بیورلسون!
برده مذکور بندده معقد الفاظ اولدینی ادعا اولمشدر .
میزان الادب وسائر کتب عربک بیاننه کوره تعقید لفظی مرجع
ضمانده تردد وقوعندن حاصل اولان اختلافی مراد دیمکدر .
بند مزک هر زه سنده بویله بر قصور کورولمش ایسه بزده کوسترلسون
[اعتراض]

« بوغزته ینه ادبیانه دائر اولان بند مخصوصنده بزده ادبیاتک
نقایصندن بختله بونک استحصالی اسباب اصلاحی ایچون بعض اصول
بیان ایتدیکی حالده او بندده او اصوله رعایت ایتماسی جای تعجبدر .
مطالعات مشروحه یی سرد و آیان ایتکدن مقصد عاجزانم دفع اشکال
اولوب بر کونه غرضه مبنی اولدینی تأمین ایده بیلورم . »

افاده مزك مسلك ادبایه موافق اولدیغنی اثبات ایچون
لسانمزده متأخرین تألیفاتنك اك مقبولی اولان عاكف پاشا
تبصره سندن ایکی مثال کوسترم .

[تبصره نك مبحث اولدن بر فقره]

بو طریق ایله مرسوم استانبوله کلوب فی الاصل یئمزده
معارفه یوغیسه ده سرعسکر پاشایه مناسبت قدیمه سی اولدیغندن
آنلره کلدجه آره صره بنله دخی کوریشور و چونکه کندیسلی
عثمانلیجه براز او قیوب یازمش و ابو فرانسرجه بیلمکله کتب
افرنجیه دن چوق شی مطالعه ایتمش اولدیغندن صحبتنه اعتبار اولنوردی .

[دیگر بر فقر]

خرخره استلقای افکار ودغدغه کابوس استشعار ائناسنده
مفسد مسفورک و ترجماننك سلسله تحریک و اغواسیله جامه
خواب و تشویش و تدبذدن بردن بره سراسیمه طور انوب شخص
مصروع کبی نه یاپدیغنی بیلمیه رك فتاده دهلیز خدی و خذلان
اوله جق صورتده ساحه سوء اطوار استکباره پرتاب ایدر ایتمز
هله پرتو پاشا قوجا قلا یوب تیز الدن روی مرانه رشحه پاش
استمالت و بازوی سست امیدینه تمیمه بند تقویت اوله رق بر طرفدن
دخی عزایم طلسمات زمین و زمان اعمالنه مشغول اولغله بالآخره
آنك اضطرابی تسکین صورتیله نیچه زماندنبرو کندویه درد
درون و داغ مکنون اولدیغنی سیمای احوالندن نمایان اولان شهرت
انفرادی بوسایه ده تحصیل و تکمیل ایلدی .

جواب

[فن انشانك تعریفی]

« هو علم يعرف محاسن ترا كيب المنثورة من الخطب والرسائل
من حيث انها خطب او رسائل . »

[مناظر انشا]

یو تعریفدن آ کلاشیلاور که فن انشا اتحاد و امتزاج الفاظہ رعایتدن
عبارت دکلدیر . چونکه بر ترکیب محاسنی بالکیز لفظہ منحصر
اوله ماز . اکر منحصر اولسیدی منطق و معانی و بیان فنلرینک
و بدیعه کی صنایع معنویه جهنتک انشایه هیچ تعاقی اولما مق لازم
کلیدی . آنلرک ایسه بالکیز اشعار ایچون تدوین اولمندی
میداند، در ،

ادبای غریب کوزل یازمغی کوزل دوشو نمکله تعریف ایتشلردی .
واقعا حقیقت حال دخی بومر کزده دکلیدی . ؟ بر اثرک که معنا سنده
لطافت بولنیمه ؛ الفاظنده اتحاد و امتزاج اولمش نه فائده سی کوریلور ؟
بر بشرک که سیرتنده ظرافت اولیمه ، اندامنده اتحاد و ابتهاج
بولنمش نه مزیتی اولور . امتزاج الفاظ، فن انشانک اصلی دکل
فروعاندن اولان بدیعک بر فرعیدر که انسجام و سهوات
صنعتلرینه رعایتله حاصل اولور .

حال بوکه او ایکی صنعتک هر اثرده موجود بولنسی لازم کلر .
بلکه بدیعک ارکانندن اولان (استلاف لفظ مع المعنی) صنعتی نقص
ایتدکلری ایچون ایکیسی ده مشاهیر ادبانک آثارنده نادر الاستعمالدر .

نظمده ایسه نفی و ندیم طبیعت فوق العاده ایله متصف عد اولمشلردر . واقعا (دیوان نامیله) فضیلت شاعرانه لرینه برر شاهد تصویر ایدرک بزم ادبیه یادکار ایتمش اولان بویکی استادک ایجاد معانیده — که سراتب ادبک منتها سیدر — اقتدار تاملری انکار قبول ایتمز .

اما نفعینک آثاری، عجایب عالمدن بروقتلر (ردوس) لیمانی آغزنده مرکوز بولمش اولان هیکل عظیمه بکزر ، فی الحقیقه تصدیع نظر فریبنده اولان مهارت استادانه اقتدارک خارجنده در فقط هیئت طبیعتک فوقنده اولدیغی ایچون تماشامی وجدانه حیرتدن بشقه برتأثیر حاصل ایتمز .

ندیمک دیوانی ایسه آنادن طوغمه صوینمش بر کوزل قز رسمه مشاهددر . اکرچه ارباب مذاق بر نظرده لطافت حسن و آنه مقتون اولور . لیکن مفسد اخلاق اولدیغی ایچون ندیم افکار ایتک جائز دکلدر .

حاصلی لسانمزده (متینک) دیوان اشعاری ویا (لسان - نالدینک) آثاری کبی جامع الاطراف برتألیف ادیبانه بولنه ماز .

[اعتراض]

« بوندن بشقه سالف الذکر بندلرک بعض عباراتی پک معلق و بعض عبارتی دخی غایت ساده یازلمشدر . حال بوکه فن انسه اصل اتحاد و امتزاج الفاظه دقتدن عبارت اولوب، یوخسه معقد و غیر متناسب الفاظ استعمال ایتک دکلدر . »

بومدعایمک بطالانتی اثبات ایچون بندمخصوصده بیان ایتدیکمز
شرائطه مطابق بر کتاب کوسترلمک، ویا اوشرائطک مجروحیتنه
دلیل ارأئه اولنمق لازم کلور .

نژده ویسی ونظمده نفعیدن بحث ایدیشمز ایسه یالکمز
حسن افاده لری جهتته منحصر ایدی . حتی عباره مزدخی بودر .
« هله معناو تعبیر لر نده اولان غلو و غیر ابتله اسکیمش بعض شیوه لر ندن
قطع نظر ، یالکمز حسن بیان ایچون نژده ویسی ونظمده نفعی
اک کوزل نمونه اونور . »

بوفاده ادبیاتک نقایمی حقنده اولان ادعایمزه نهن مناقض
اولسون ؟

استطراد

بعض ارباب تمیزک تدقیقانه کوره ادبای روم ایچنده انشا
ایله مشتهر اولانلر یابتون بتون طرز عجمی ویا خلقک لسانه
مغایرت کلیه ایله مخالف اولان مسالک ارباب قلمی التزام ایتدکلری
ایچون تقلید اولنماز بر کتاب براقه مامش لر در .

بزم اعتقاد مزجه بونقصان ماسکمزده معارفک کمال بوله مامسنندن
نشأت ایتمشدر . مع مافیله قوه طبیعت وفنون ادبیهده مهارت لری
مسلم اولان ادبای اسلافک اثر لر نده انواع محاسنی شامل پک
چوق پارچه لر بولنه بیلیر . بوزمین شر قدر ، تربیتیاب معرفت
اولسهده ینه طبیعت هر جانبنده کلفشان لطافت اولمقدن خالیمی
قالیر ؟

رد اعتراض

[تصویر فنکار - نومرو ۴۳۱ - فی ۱۶ ربیع لآخر ۱۲۸۳]
کرید مسئله سنه ۰ ولسان عثمانیک ادبیاتنه [۱] دائر تصویر
افکارده نشر اولنان ایکی بند مخصوص حقنده بعض اعتراضاتی
حاوی برذات طرفندن ویرلمش اولان ورقه جریده حوادثک
۵۰۲ نومرولی نسخه سنده اعلان ایدلمشدی .
بوزاتک قوللاندیغی لسان اثنای بمحده دائره ادبدن تجاوز
ایتمه چکنه برهان اولدیغی ایچون اعتراضاتی حقنده اولان ملاحظاتمز -
ک بیاننه ابتر ایدررز .

[اعتراض]

مذ کور غزته بوندن اقدام ادبیاتنه دایر یازمش اولدیغی بند مخصوص سنده
ملت عثمانیه ده آثار ادبیه اولدیغی ایما ایتمدیکی حالده برقاچ سطر آشاغیده
(نظمه نفمینک دیوانی نثرده و بیسینک تالیفاتنی آثار نفیسه دن) اولدیغی
ذکر ایتمش اولدیغندن بونده دخی ضدیت کورلمشدر . »

جواب

بز لسان عثمانیه آثار ادبیه اولدیغی ایما ایتمک . موجود
اولان آثار ادبیه من ادبیاتجه اقتضایدن محسناتک همان جمله سندن
محروم اولدیغی تصریح ایتمک .

[۱] کریده دئر اولان مقاله هنوز نشر اولونمیدیندن یالکز ادبیات
مقاله سنه دائر اولان اعتراض وردی درج ایله اکتفا ایتمک [لطامع]

فقط بویله بر جمعیت اوروپاده اولان بعض امثالی کبی ترتیب
ایده جکی لغت کتابخی نص قاطع و کوستره جکی قاعده و نمونه لری
حکم شارع صورتنده طوته جق اولور سه ادبیاتمزی مطلوب اوزره
تجدید ایتسه ده عمومک، افکارینی قرق اللی فردک معلومات
و طبیعتیه تحدید ایده جکی ایچون بلکه ضرری فائده سنه
غالب کلور .

بوقیلدن اولان جمعیتلرک وظیفه سی اهل ادبه حکومت دکل
خدمت ایتمکدر .

طبیعت ادیبانه ده حریت بردر جهه درکه هیچ کیمسه نک
استقلالنه محکومیت شانلرندن اولدیغی ایچون ارباب قلمک
عمومنه « جمهور ادبا » تسمیه اولمشدر .

ایشته ماتک دلیل ناطقیتی اولان لسانی اصلاح ایتک کبی
بر مقصد جلیک احضار اسبابنه هرکیم تشبث ایدر سه یاد جمیلنه
بقای ابدی ویرن مجددلردن اولمق شرفنی احراز ایده جکنده
شبهه ایتیزکه بوده جمله دن زیاده هیئت دولتک شاننه یاقیشور .

خاطره

بومقاله نک طرز افاده سی ادبیاتک ساده لکنی آرزودن عمارت اولان
موضوعنه مغایر ایسه تصویر افکارک قول و فعلنده بر نوع تناقص عد
اولتمسون . مرادمنر لسانک اصلاحی ایچون ارباب اقتداره بر مراجعت
خالصانه در . یوقسه بویله بر امر خطیرده آثار حقیرانه منری مثال کوستره ک
هر حالده خدمتک فرقتده اولدیغی لسان عجز ایله اعتراف ایدرز .

تصل ندیم افکار ایده بیلور؟ دنیا ده هیج بر صاحب رشد
وار میدر که غول بیانی حکایه لرینی استماعدن محظوظ اولسون؟

بدیعک بیانی

« مبالغه مقبولدر . اکر عقلاً وعادۀ وقوعی قابل ایسه
(بوکا تبلیغ تسمیه اولنور)

معقولدر . اکر عقلاً ممکن وعادۀ باطل ایسه . (بوکا
اغراق دینیلور)

مدخولدر . اکر بر مناسب توجیه ایله اغراق درجه سنه
ارجاعی ممکن اوله مامق اوزره عقل وعادتجه امکاندن عاقل ایسه
(بوکا غلونا می ویریلور .)

اوچنجی نوعک بلا شرط جواز استعمالنه، وار ایسه طبیعتک
محسناتیه فقدان قناعت سببدر — طبیعتک محسناتیه فقدان قناعت
آثار قدرتک مافوقنی طلبدر — آثار قدرتک مافوقنی طلب
ایدن ادیب دکل نه بیوک بی ادبدر .

نتیجه مراده کله لم : کر چه بویله بر مقصدی هر یرده اولدینی کبی
ملتزمده دخی آنجق افکارک کمالی اکمال ایدر ، فقط شمیدین
اساسنی وضع ایتمک ایچون بالاده تعداد اولنان وسائط نظریه بی
فعله کتوره جک بر ویا بر قاچ بیوک جمعیتک وجودی لازمدر که
حسن طبیعتی جواهر معرفتیه تزین ایدن ارباب ادبدر مرکب
ومحتاج اولدینی اسباب ایسه دولتک حمایت ومعاونتیه مرتب
اولمیدر .

ایلیکی کبی ، بر عالم ادب دخی الفاضلی ترین مقالدن ایسه تبیین مآله صرف ایتمک لازم کلور . اما بزہ قالورسه طبیعت افاده نك جارجه چیقیمیہ جق قدر تریناتدن کلامک فصاحتنه بر فائده کلمسه بیله لطافتنه خلل ترتب ایتمز . نته کیم دأب معروفه مغایر اولمیان لباس فاخر ، باطن و ظاهرک محسناتی تزید ایتمزسه تنقیصده ایلمز .

بناء علیه لسانمزده ترینات لفظیه نك بتون بتون اعتباردن اسقاطی اقتضا ایتمز . بزہ لازم اولان ادبیاتمزى « خیر الکلام ما فهمته العامة بسلاسة مقاله ورضيته الخاصة بحقیقة مآله » تعریفنك دائره سنه ارجاع ایتمکده در . بو ایسه لسانمزده ایران شیوه سنك جاری اولان تأثیرینه بر نهایت ویرمکله حاصل اولورکه آثارمزى دشمن حقیقت و منفور طبیعت اولان اعظام و ابهام نقیصه لرندن قور تاره جق واسطه دخی بودر .

اربابنه معلومدرکه اکثر آثارنده ایرانك تحریری تصو-یرینه بکزر . برنده الوان نه قدر دلنشین ایسه دیگرنده الفاظ اوقدر رنگین اولمغله برابر ، بری مناظره و دیگرى مناظره یه مطابق اولدینی ایچون ایکیسی دخی طبیعتک خلافتده در . حتی عجمک لوایح مرسومه سنه نظر اولنسه بر پهلو انك بیغی مزرا - غندن اوزون ، ومدایح منظومه سنه باقلسه بر مزراغک طولی ماه ایله ماهی ییتنده اولان بعد مجرددن فزون کوریلور .

معرفتک سن کالی اطلافتنه شایان اولان بو عصر مدنیتده اوله بر طاقم هیاکل هائله مداحلرینی ، حسن طبیعت اصحابی

اختلاف حاصل ایده جکدر . چونکه عصر مزده حسن طبیعتله شهرت بولان ادبایه مراجعت اولنسه بر چوغنی تزیناتک اسکی اعتباریله بقاسنی ایستر . بر طاقمی ایسه بالعکس جوازینی بیله قبول ایتمز . که اولکیسی آثار عربیه وایکنجیسی افیکار غربیه یه مفتونیتدن حاصل اوئش برر مطالعه در .

واقعا کوزل سوزک ذاتنده بر لطافت وارد که آنک محاسن بدیعیه یه قیاسی حسن فطریتمک زینت عارضیه یه نسبتی قبیلندن اولور . لیکن مادام که اجزای لسانمزمک کیویکی اولان عربیه اشکال کلمات بر انتظام کلی حالنده در ، ترکیه تک آثار ادبیه سنی ساده لک لطافتنی غائب ایتمه جک صورتده بر درجه یه قدر تزین ایتمک قابل و بلمکه سجع و توازن کبی بعض صنعتلردن بری اوله رق کوزل بر اثر میدانه کتورمک دهها مشکلدر .

بو حالحه صرف اجنبی لسانلرینه تقاید ایچون شیوه افاده یی تعقید نهدن تجویز اولنسون !

مأله لطافت اولنجه افاده تک قننی طرزینی قبول ایتمز ؟ مکر که موضوعنی طبیعت اصلیه سندن چیقاره جق قدر کلفت و غریابت اختیار اولنه .

کوزله نه یاقشمز ؟ وار ایسه بعض طبیعتسز مشاطه لریک تزینات قبایح پسندانه سیدر . بر طاقم محله کلینلرینی اعجوبه قیافته کتورن رنگارنگ دوز کونلر و آلتونلی . کوموشلی ورقلر کبی . کرچه بر مشهور فرانسز منشیسنک اعتقادینه کور هر عاقل مؤدب البسه نی آرایش ایچون دکل تستر مقصدیله اکتسا

آرامق قیبلندندر — هیج بر صورتله قابل اجرا اوله ماز . لغت ، عثمانلیر ایچون یاپیله جق ایسه آنلرک احتیاجنه توفیق اولمیلدر . اوچنجیسی — (غلط مشهور دینلن) استعمال عمومینک (لغت فصیحه اعتبار اولنان) وضع اصلییه ترجیحنه متوققدردر . بو مقصدی ایسه اهل قلمک رغبتی حاصل ایدر . حتی لسانمزک بو بابدده بعض مرتبه ترقیسی . دخی — الکیوکاری مرحوم عاکف باشا اولان — بر طاقم مجددین ادبانک همتی سایه سننده در .

در دنجیسی — آثار موجوده نك افادات طبیعیه لطافتته مالک اولان مقاله لرندن مرتب و محاکمه لی بر منتخبات مجموعه سی تنظیم و مکتبلرده تعلیم اولمغه منوطدر . ادیب مشار الیه ایله تاریخ صاحبی نعیا و اسلاف و معاصریندن سائر بعض ادبانک بوکا خدمت ایدده جک خیلی اثر لری بولنه بیلور . هله معنی و تعبیر لرنده اولان غلو و غرابتله اسکیمش بعض شیود لرندن قطع نظر یالکنز حسن بیان ایچون نثرده ویسی و نظمه نفی ال کوزل نمونه اولور . فقط بزده کتابتدن مقصد خدمت دولت اولمق اعتقادی غالب و بلسکه عمومی حکمنه کیرمش برظن کاذب اولسنه کوره افلام دولت شمیدیکی طرز افاده نی التزام ایتدکجه تجدید شیوه ممکن بکلدر .

بشنجیسی — لسانمزه مخصوص بر بلاغت کتابنک تألیف و تدریسیله وجوده کلور .

بو یولده بر اثر میدانه کتورمکه همت ایدنلر ایچون ظن اولنور که تزینات لفظیه نك بحث جوازی افکارده بعض مرتبه

کره دخی ماضی و مضارع کبی) بر چوق صیغه ده وهر صیغهی
(جمع و تأنیث اشکالنه و مزیداته نقل ایله) متعدد هیئتند
استعمال ایتمکده یز . قاموسک اصولی ایسه یالکیز ماده لغتی
ضبط ایتمک و اشکالندن معنای اصلی و بنسای معروفه مطابق
اولیانیلری علاوه ایتمکدن عبارتدر . بوحالده طوتهلم که قاموس
اولکی حروف اعتباریله ترتیب اولنسون . مادام که قواعد عربیه
مضبوطی اولیان بر آدم ، دروننده صیغه و اشکال مستعمله دن
استدیکی کله یی ینه بوله میه جقدر ، نهایت بر قاج یوز لغتک
تحریرسند اولان صعوبتی ازاله دن بشقه بوندن نه استفاده اولنور؟
بوندن بشقه عربی و یا فارسی پک چوق کله لر واردر که
لسان عثمانیده بر ویا بر قاج معنا ایله معروف ایکن قاموس
ویا برهانده معانی ءزائده و مباینه ایله مضبوط بولنور . بوضورتده
آنلرک مزجندن حاصل اوله جق بر لغت کتانبندن یالکیز ترکیه یی
بیلنلره کوره حین مراجعتده تغلیط ذهنندن غیری نه حاصل
اوله بیلور ؟

برده عرب و عجمک بزجه مستعمل اولیان بر چوق کلماتی
عثمانلی لغت کتانبنده ابقا ایله ادبیاتمزده کی نقایصک اک بیوک
سبیلرندن معدود اولان غرابت الفاظه بر جواز ضمنی کوسترمه نک
نه لزومی واردر ؟

ایشته بودلائلک اثبات ایتدیکی وجهله بعض ترتیبانی تغییر
ایله قاموس و برهانی ترکیه یه لغت اتخاذ ایتمک تصوری . که
عرب و عجمک باشلرینه برر فس کیدر مکه ترک ملیتته ادخاللرخی

خامساً ، افادتك حسن طبيعىسنه حائل اولان كلفتملى صنعتلردن تجریدی صورتلردن عبارتدر .

كلهلم بوبش صورتك وسائط حصوله :

برنجیسی -- الده موجود اولان قواعد عثمانیهك تعديل واكليله تعميماً وعربى وفارسينك قواعد وامثال رسائلكه تقدیماً تعليمنه توقف ايدر . زیرا بر آدم كه معارف ادبیه یی بشقه لساندن تحصیل ایده البته كندی لسانك ادبیاتنده تقلید شائبه سندن قورتیه ماز . تجدید ایسه ایجاد ديمك اولدیغی معلومدر .

ایکنجیسی — ترکیه یه مخصوص ممکن مرتبه منتظم ومکمل بر لغت ترتیبیه حاصل اولور ، بواحتیاج بر وقتدن بری عمومأحس اولمق ددر . حتی بعض طرفلردن قاموس وبرهان مزج اولنهرق لغاتك ابتداكى حروفی اعتباریه بر ترتیب جدیده قولمق آرزو اولدیغی کبی برقاچ کره اجرا آتیه دخی تشبث ایدلمشدی .

تصویر افکارك مطالعه سنه کوره مادام که بر ملتك موضوعات خاصه سنی بشقه بر قومه تمامیه تطبیق ایتمك قابل دکلدر . عرب وعجم ایچون ترتیب ایدیلن لغتلر دخی هر نه صورته کیرسه ترکیه ده مرجع فصاحت اوله ماز . چونکه بویله بر لغت لسانك رکن اصلیسی اولان ترکیه ایله بونجه اصطلاحات علمیه یی — که ترقیات زمانه آتارندندر — شامل اولمیه جنی ایچون هیج بر وقت مکمل اولمق احتمالی یوقدر . برده تصریف اولنان کلمات عربیه یی لسانمزده (اکثریت اوزره مصدر وفاعل ومفعول وصفه مشبهه واسم زمان ومکان واسم آلت و مبالغه وتفضیل وتصغیر وبعض

جلوه ساز تنزه اولان ابکار اندیشه، عرب بادیه لرینک اثمار و افکار یله
روم و ایران چمنزار لرینک ازهار آثارینی جمع ایدرک کلدسته
بیانته بکندیکی کبی زینت ویره بیلور .

آنکله متکلم اولان خلق ایسه روی ارضک او یله بر عرض
اعتدالی ایچنده یشامقده درکه آفاقده کی لطافتک کوك قبه سنده
اصلا نظیری منظور اولماز . مکرکه در یالرینک عکس مائسی
صبح نوبهارک سهای جوهر دن مصنوع بر آینه آبداری آکدیرن
بر هوایسنه انعطاف ایله طبیعتک بویله انفس و آفاقی ایکی
بدیعه رنگینی بر یرده اتلاف ایلیه .

یا ادبیات مزده بویله اوچ بیوک لسانک محسناتی ممتزج و زمانمزک
فیکر کالی مکانمزک بکر خیالیله مزدوج ایکن آثار من حسن
صورتده نه درجه فائق اولمایدرکه زه کوره زاده طبیعت دینلمکه
لایق اوله بیلسون .

بو مطالعه یه کوره ادبیاتک حالی دخی ملکمزده اصلاحنه احتیاج
اولان نقایص جمله سندن دکلیدر او یله ایسه ظن عاجزانه مزجه
اسباب اصلاحی :

اولا ، قواعد لسانک مکمل صورتده تدوین و تمهیدی .

ثانیاً ، کلماتک استعمال عمومی دائره سنده تحدیدی .

ثالثاً ، املا و معناجه اجزای لسان بیننده کی ارتباط صورینک

اتحاد حقیقی حالنه که چک قدر تشیدی .

رابعاً ، ربط کلام و افاده مرام شیوه لرینک طبیعت لسانه

تطبیقاً تعدیل و تجدیدی .

حکمنه کیردیندن کلامک بنیه وجودی اولمق لازم کلن معنا، پک چوق آنارده صاتیلق البسهینی ارائه ایچون استعمال اولنان آغاچ پارچه لرینه مماندر .

افادهده مجاز بر صورتله مجاز اولمیه جق قدر رواج بولدیغی ایچون آثارمن لطافت طبیعیهدن محروم اولدقدن بشقه اکثری حقیقتدن دخی عاطلدر .

استطراد

بوملاحظات ، ادبیاتک طرزینه عاندر ؛ ادبای سالفیه تعریض عد اولنسون . مشاهیر اسلافک تالیقاتی نقیصهلی دخی اولسه ینه کالترینه دلالت ایدر . زیرا بر مؤلف که دور معارفک اوائلنه مصادف اولور ، ایجاد قوتنه مالک اولنجه آثاری بر مرتبه یه قدر صورت غیر طبیعیهده بولمق طبیعت ادیبانه سنک قدرینه مناقض دکلدرنتمه کیم مبادیء خلقتده کی بعض مصنوعاتک ترکیب اعضاسنده انتظامسنزلق کورلمسکه قدرت فاطره نک شاننه خلل کلنز .

تکملهء صدق

ترجحه من برلساندرکه بالقوه شامل اولدیغی محسنانه کوره دنیاده اک برنجی لسانلردن عد اولنمغه شایاندر . چونکه زمین افادهسی مناقب طبیعیات ایچون ترتیب اولنمش بر نمونه خانه کی اوچ اقدیم جسمک حصول طبیعتی جامع بولندیغی ایچون دروننده

مباینته بوسهویاتك انضمامی تعیین فصاحتده او قدر صعوبت حاصل
ایتمشددر که تصویر افکار « مبحثه عنها » تعبیر معهودینک
بدهات مرتبه سنده اولان سقامتنی انظار عمومیه ده اثبات ایچون
دور و دراز بر طاقم مباحث ایرادینه مجبور اولمشدی .
شیوه لسانی یولنه فدا ایتدی کمز اسلوب تحریر ایسه او یله
بر طرز غریبدر که لذت شناس ادب اولانلره کوره تخطری
حقیقه موجب تأثر اولور . بعض نقایصنک مجملاً زیزده بیاننه
ابتدار اولدی .

ظن و بدهات افاده ایدن کله لر بر معناده قوللانیله جق قدر
الفاظک حکم و قوتی اعتباردن قالمق جهتیله بیاغی دقیقه تصور لرده
ایضاح مرام ناقابلدر .

الفاظده غرابت او قدر معتبردر که مثلاً ترکیبی کبی ملتزمک
ک مشهور بر تألیف ادیبانه سندن استخراج مال ایتک بزه کوره
اجنبی بر لسانده یازلمش اولان کلستانی ا کلامقندن مشکلدر .
ترکجه نك اجزای ترکیبی اولان اوج لسان ، که تلفظده
اولدجه اتحاد بولمش ایکن ، تحریرده حالا هیئت اصلیه لرینی محافظه
ایدیور ؛ اقایم ثلثه کبی سوزده گویا متحد و حقیقه متده ضدکاملدر .
بر مصلحت نه قدر تفصیل اولدنه افاده ده هیچ فاصله ویرمامک
ملتزم اولدیغی ایچون محرراتک امواج ظلمت کبی بر برینی
تعاقب ایدن سطرلری ، افکاری کشاکش سندن قورتارمق متمتع
برر کرداب هائلدر .

مؤلفات ادبیه ده صنعت وزینت کوسه ترمک مقصد اصلی

یازہ بیلسون . ایشته ادبیاتمزک معارف عمومیہ جه تاثیرى
بو مضرت عظامدر .

ادبیاتک رابطه ملیہ عائد اولان خدمتدن ایسه او قدر
محرومزه که لسان عرب منتشر اولدیغی یرلرده یونانی کبی زمانسک
کافه مائر علمیه سیله قوت بولمش بر لسانی غلبه فصاحتله محو
ایتمش ایکن ترکیه مز هنوز الف باسی بیله اولیان ارنود ولاز
لسانلرینی دخی اونوتدیره مامشدر . مناسبات ادبیہ نک فقتدانی
جهتیه مثلا بر بخارالی ترکیه سویلیدیکی حالد بوراده کی ترکر
ایچنده بر فرانسز قدر دیلندن آ کلایه جق آشنا بوله مز .

آنلر شویله طورسون استانبولده او قویوب یازمه بیلندر
دخی بلکه اونده بری سبک معروف اوزره یازلمش بر کاغدن
وحق کافل حقوق اولان قانون دولتدن بیله استفاده مرامه
قادر دکدر . چونکه ادبیاتمزه شرق وغربک بر قاچ اجنبی
لسانندن مستعار اولان شیوه لر غلبه ایدرک اطراد افادیه خلل
ویرمش وادوات و تعبیرات و افاداتی تقریردن بتون بتون آیرلمش
اولان اسلوب تحریر ایسه بیانغی بر بشقه لسان حکمنه کیرمشدر .
بر صورتده که اکثر ارباب قلم یازدیغی سویلیدکن و سویلیدیکنی
یازمقدن حیا ایدر . حال بوکه بونده اوتانه جق بر حال وار ایسه
تبلیغ افکارده اصیل اولان لسانه بشقه ووکیل اولان قلمه بشقه
ادب تصور ایتمکدر .

بو تخلف سیئه سیدر که لسانمزده سهویات ادبیہ دن عاری پک
آزاتر بولنه بیلور . وضع قاعده ایله عرف استعمال دیننده اولان

فصاحتك قدری بیله معلوم دكلدر .

مؤلفات منشوره مزده افكار و كفتاری طبیعی بر کتاب
یوقدر که طبیعته تأثیر ایله تهذیب اخلاقه خدمت ایتسون .
رکن اعظمی مبالغات ریاکارانه و مشرب قلندرانه دن عبارت اولان
منظوم آتمز ایسه فساد اخلاقی او قدر ترویج ایدر که دیوانی — فرس
جدید لغت لر نده ، شیطان معناسنه مضبوط اولان — دیوک صیفة الجمعی ظن
ایدنلرک قولنه شاعرانه بر توجیه آرانورسه بزم دیوانلری
کو سترمک کفایت ایدر .

ادبیات مزده معنی صنعت اغورینه فدا اولنه کلدیکندن وسعت
تصور او درجه افراطه وارمشدر که بعضی کرم تخلیده ابعاد
مطابقه داخلنه بیله قباعت اولنماز . وظیفه اصلیه سی تمیز حقیقت
اولان افکاره ایسه بویله آثارک مضر تدن بشقه نه تأثیری اوله بیلور ؟
ترکجه ده ، دهل فنون ، حالا ادبیات دخی لایقیله تدوین
اولنمدینی ایچون عرب و عجم و آنلره علاوه اهل قلم لسانلرینی
او کر نمک یولنده زمان تحصیلک بر چوغنی افنا ایتدکجه تحریراً
درستیجه افاده مرام قابل دكلدر . حال بو که او قدر همت ، معارف
سائر یه صرف اولنسه ذکی بر انسانی بیاغی بر عالم ذو فنون ایدر .
واقعا قرون اخیرده کی ملت لک بلغاسی لغات و ادبیاتده لسانلرینک
مأخذی اولان السنه عتیقه یه انتسات ایتک مجبوریتدن وارسته
دكلدر فقط آنلرده بو مجبوریت ، فنک اکلانی آرزو ایدنلره
مخصوصدر . بزده ایسه بر آدم عربی و فارسی مقدماتنه آلتی
یدی سنه وقف وجود ایتلیدر که املا و معناسی یرنده بر مکتوب

ادبیاتسز ملت دیلسز انسان قیندن اولور .
 فی الحقیقه تاریخ مدنیتی نظر حکمتله مطالعه ایدنلر ادبیاتک
 محافظه ملیتده اولان تأثیرینه هر ملت منتظمه بی بر دلیل ناطق
 بولملردر . شمدیکی حالده دولت و معرفتنری منقرض اولمش
 اولان عربک احوالی بزم ایچون بر عبرت کافیه در که بعض
 فرقه لری وحدت کله لرینک رابطه سی اولان دیانت اسلامیه بی
 دخی غائب ایتمش ایکن لسانلری قوتیه حالا قومیتلری محافظه
 ایتمکه درلر .

ایشته ادبیات بوقدر فوآندی حائر اولوق حسیه هر ملت
 عندنده غایت قیمتدار برفن جلیل اعتبار اولنور . بزده ایسه
 رغبتی او قدر افراطه وارمشدی که بیاغی کوزلجه کتابت ،
 کرامت درجه سنده طوتیلور . بونکله برابر شایان تأسفدر که
 ادبیاتمز یوقاروده تعداد اولنان محسنتک همان جمله سندن محروم
 کیدر .

کتاب صورتنده قنی تألیف ادیبانه مز واردر که تزینات
 لفظیه دن آیرلینی حالده بحق شایان تحسین اوله بیلسون ؟ صباح
 معرفت — که ماهیت اشیائی کوسترمک شانسنددر — انوارینی
 هر طرفه نشر ایتدکجه خیالات کبی حقیقت وطبیعتک خارچنده
 اولان بویه بر طاقم آثارک زوالدن قورتلسی نصل امید اولنور ؟
 لسان ادبیاتی آ کلامغه عوام مقتدر دکلدر که اصول اداره مز
 خطابه مساعد اولسه دخی تأثیرندن استفاده ممکن اولسون .
 حتی ادبیاتمز نطق دینیه جک بر اثره مالک اولدندن بشقه مکالمده

اگرچه ادبیات ، مأمورینه کوره مابه الاستحقاق اولمدینی مسلمدر ؛ اما بر قسمی اولان انشانک تداول معاملاته واسطهٔ منفردہ اولسی جهتله ادارهٔ دولتجه دخی وجود وانتظامی الزمدر .

سوزک احوال وجدانیہی تحویلدہ اولان تأثیر بلیغنه مبنی بر بیوک فائدهسی دخی ملنک حسن تربیتنه خدمتیدر که حقیقت حالده لفظاً ادبیاتک مأخذ اشتقاقی ادب ایسه معنأ ادبک مصدر انتشاری ادبیاتدر دینیلہ بیلور . زیرا ایکی معناسیلہ ادیبانه یازلمش بر اثر ، مکارم اخلاق ایچون اویلہ بر قانون معتبردر که هرکس بالاختیار اطاعتنه مائل و او جهتله یالکمز وجودی محافظهٔ احکامنه کافل اولور .

بوندن بشقه توسیع قریحیه خدمتی جهتله معارف ادبیه افکارک دخی معلم اولی عد اولنور . حتی بو مطالعه ایله بعض ارباب دانش فیکرک کالنی لسانک کالندن بیلمشلردر . حقیقت بوکا بر برهان استقرائی دکلیدر که فطرتلری طبیعتہ موجب افتخار اولان اجلهٔ حکمانک همان جملهسی محاسن ادبیه ایله تزین لسان ایدن ملتلر بلغاسندن ظهور ایتمشدر .

بو قدر فنون دقیقه وحوادث کونیهک تدوین وتعلیمندهکی سهولت کلامک وضوح واختصار وحسن ترتیبی کبی قواعد ادبیهیه رعایت سایهسنده حاصل اولدینی ایچون ادبیات ، معارفک دخی احتیاجات اصلیهسندن صاییلور . برده اتحاد ، مدنیت ملنک برمشخص مثال ذی حیاتیدر که لسانی ادبیاتدر . او جهتله

توصیفنه لایقدر — شرح و ایضاح ایچون خاصیت مقالک حقایقنه عارف اولان نیجه اصحاب هنر تقریضات عدیده انشاد ایلمکده در. حتی ادبای حکمادان بری محاسن ادبیه فوایدنی محاکمه ایتدیکی صروده معلومات کثیره و وقوعات غریبه و بلکه کشفیات جدیده بیله بر اثرک بقاسنه ضمین امین اوله میه جغنی بیان ایلد. کدن صکره دیرکه : « بونلر انساندن خارج شیلر اولوب بیان ایسه عینیله انساندر »

بو معاملهیه باقیلنجه اخلافنه ادیبانه بر اثر بر اقلنر ماهیت انسانیه سنی حیات ابدیه ایله انسانیته خدمت ایچون استخلاف ایتمش اولیور . بویله بر خیر الخلف صاحبنه کوره نه بیوک شرفدرکه بنی نوعی ایچینده الی الابد یاد جیلنی صاقلار . بر صورتده که انقلابات عالم بر ادیب کاملک نامنی سنک مزارندن افنا ایتسه . ینه سرنامه آتارندن محایده مز .

سوزک ابقای نامدن بشقه اجرای مرآمده دخی خدمتی بر درجهده درکه تحویل افکارده تأثیر نطق . شمشیر قهره غالب اولینی تجارب عدیده ایله ثابت اولمشدر . حتی زمحشری مقدمه تفسیرنده کلامک شانتی تأیید ایچون دیمشدرکه « ظهور اسلامده سیف شریعته قارشو طوران متعصبین عرب ، حکم بلاغته مقاومت ایده مدیلر . »

واقعا افکار عمومیه نک حصه دار حکومت اولدینی یرلرده قوه نظر صاحبی اولان بر بلیغ ، ملتک قوه عسکر احتیاجندن وارسته بر حاکم نافذ الکلامی حکمنده بولور .

جسم لطیفدر ، که بیکارجه سنه لر کچسه طراوت نوجوانیسنه زوال ایرشمز ؛ اما حیثیت کمالی اعتبارنده بولنان صحت مألله تناسب اندامی حکمنده اولان ترتیب انتظامی برنده اولمیدر، که هرکس عنندنده محبوب قلوب و او حال ایله هر زمانده ممدوح و مرغوب اولایلمسون .

اگرچه سیرت ظریف اولنجه صورت لطیف اولماسده نقایصدن معدود اولمامق لازم کلور . فقط آثار ادیبهینی بلاغت مؤدا ؛ فصاحت ادا احتیاجندن وارسته ایدمز . زیرا بر تألیف که حسن افاددن محروم اولور ؛ حاوی اولدینی حقایق ، چیره دستی ، انتقال ایله مهارت قلمیه احبابنک ملک یمینی صرهنه پک قولای انتقال ایده بیله جکی ایچون محفوظه سز جوهر حکمنده در .

خلاصه بشرده دائم اولان کالدر ؛ جمال متحول اولور . حال بوکه اثرده قائم اولان مقالدر ؛ مأل منتقل اولور . فقط مادام که ماهیتک تغیری وطبیعتک حسن افاده دن تنفری عدیم . الاحتمالدر . بر اثرک ابدیتنه مأل صحیحنک مقال فصیح ایله اتحادی کافل اولور .

بوکا بر برهان مؤیددر که عصر مزده ترقیات معارف اثریله قدمای فلاسفه نک افکار حکمیه سنی — که هیولای عرفان تعریفنه صادقدر — جرح و اصلاح ایچون ماهیت کمالک دقایقه واقف اولان بونجه ارباب نظر تعریضات شدیدیه ایراد ایتکده ایکن ادبای سالفه نک آثار قلمیه سنی — که مزایای وجدان

ادبیات حقنہ بعض ملاحظیات

اجزای بشر جالب تعجیل فنادر

ابقای اثر موجب تحصیل بقادر

(لنامقہ)

حقیقت انسان ایچون سرعت زوالده مثل سائر اولان لذت حیانتک ثباتسزلغنه مقابل کله جک بر نعمت وار ایسه اوده نبی نوعنه بر یادکار عمر اهدا ایدرک نفع ناس ایله خیرناس اولوق شرفنی - که وجودک فضیلت صحیحه سیدر - الی الابد محافظه ایله جبر مافات ایتمکدر .

آثار بشریه ده ایسه - سوزدن پایدار بر برکذار یوقدر ؛ چونکه اک زیاده رصانت معموریتله معروف کشورلری بیله دور زمانه غور زمینه کچورسه ینه خاطره انامده جایکیر اولان بر بیت متین رغبت اسلافدن حمایت اخلافه انتقال ایدرک دنیا طورقجه خللدن امین قالور .

واقعا ، مادام که سوز تعاطی افکاره واسطه در ؛ ومادام که تعاطی افکار انسانیت مجسمه دینلمکه شایان اولان تمدن عمومی مناسباتنه رابطه در ؛ کلامک فائده سی ، بشرک نوعیتله قائم وبناء علیه برکوزل سوز ناطقیتله برابر دائم اولور .

ایشته کلام ، مداوله تصور خدمتته قدرتن مؤکل بر

هیچ بر خسته نك صحتی قابل اولمیه جغنی ده بیلیر سکز نیجه بر بوداعیه
منفعت ، نیجه بر بو آرزوی استقلال ! طبابت مقامنه کلشکن سز
عین علت اولدیکز خسته لغنده آیاق ترندن مستفید اولمغه کوز
دیکمک و اولد کد نصکره اشیا سنی چالوب صاتمق ایچون والده سنک
اتلافنه چالشمق قنغی انسانه یاقیشیر! لعنت او اخلاق خبیثه یه که
اوج کونلک صفا ایچون آلتی بوز ییلق بر دولتک خرابنه سبب
اوله رق نامنی الی الابد عالمک محکمه و وجداننده مظهر نفرین ایده.

[حریت ، ۷ کانون اول ۱۸۶۸]

بشقه بر شیئه اقتداری یوق اهاالینک حالی نعوذبالله. بری قهوه یه
چیقوبده عجبا بوکون نهوار نه یوق دیسه محبسده چوریمک مقرر
ایشته دولت علیه نك « خسته آدم » نامنی قزانهرق کندینه
نسبت بر اوافق فاره حکمنده بولنان قره طاغدن بیله تیرل تیرل
تتره دیکی زمانلرده بوزمانلردر .

تفصیلات مشروحه دن اکلایشیلیر که خلاقک اسیکی حریتی
و شرعک اولکی حکومتی هر نه وقت اعاده اولنورسه دولت او
وقت علتندن قور تیلور بز او یله بر زماندیز که نحاتمز ایچون
حکمه دینلدکجه . قانون و (هر نه عنوان ایله اولورسه اولسون)
مأمور دینلدکجه ، خدمتکار و فقط اهاالی دینلدکجه « حاکمیت
مشروعه » معنلری اکلایشلمیلدر .

بعضیلری « خلاقک حریتی ابتدا ا کمال معرفتیه محتاجدر »
و بعضیلری ده « حریتی زمانک اقتضاسنه کوره درجه درجه
ویرمیلدر » دیرلر .

برنجی سوز « شو خسته نك قور تلمسی طبابت او کورنمسنه
محتاجدر » ایکنجی ادعا ایسه « نه مزه لازم شمدی بز خسته لکک
دوامی سایه سنده راحت ای دیور زیا باقلم خسته شکایت باشلاسون
قولم آغریور دیرسه مرهم سوره رز، باشم آغریور دیرسه روح
قو قلا دیرز، او یله او یله خسته لق کیدر بزده تعیشمزدن قالمایز » دیمکدر
ای اطبای دولت ! شو وطن که عمومک مشترک والده سیدر
الکزده زار زار ایکلیور عناصرک معاونته مراجعت ایتمدن

حکومتده او قونور ، خواجه افندی همان فرمانی مباشرک اندن آلور بونک حکمی خلاف شریعتدر پادشاه شرعه مخالف فرمان کوندره مزب (نهی عن المنکره) مأمورزدیه رک فرمانی پاره لر او حدتله قالقار مصره قدر اختیار غربت ایدر . فاتح مرحومک مآثر جلادتندن زیاده شان سلطنتی اعلا ایده جک وقایعندندرکه کوردیکی حقارت اوزرینه استادینک حقنی تسلیم وشاننه بر قاندها تعظیم ایدرک آقچه لر بوجقه لر رجالر نیازلرله مصدرن جلبنه اهتمام ایلر . کوریلیلردن برینه بر طاقم عجزه ورته کلیر ولیلرینک کندن اولکی صدر اعظم طرفندن بغیر حق قتل اولندیغنی دعوا ایلراوده مرافعه شرعیه نک اجراسندن صکره صدر اعظمی باحکم شرعی قصاص ایلر .

ایشته وقتیه برکوچک عشرتدن برخلافت کبرانشکیل ایدن وصدما ت جلادتیله دنیایی تره دن دولت علیه نک زمان اقبالی بوزمانلر ایمش .

یا شمدی نه زماندیز ؟ اوپله بر زماندیز که باب عالی قانون یاییور باب عالی حکم ایدیور باب عالی اجرا ایللیور اجرا آته ینه باب عالی ناظر اولیور پادشاه دیسه ک ، باب عالی اکلاشیلیور . قانون دیسه ک کذلک ، مجلس محکمه دیسه ک کذلک ، اهالی دیسه ک هیج برشی اکلاشلمیور .

علمادن برذات استانبوله کلیر . وعظ ایدر نصیحت یازار دها طهارتنی بیلمز برطاقم مستبدان دولت طوتدقلری کبی آناتولی یه نفی ایدرلر پادشاهک کندی خانداننه ظلم ایتمکدن

بورالزندہ . شو اوچ سؤالک تفصیلاتنه کیریشلسه مجلدانه صیغمز
فقط کلیاتندن خلاصه بحت ایتمک مناسب کورلدی :

خسته لغنک حقیقی قلت رجال ، قلت مال ، قلت عسکر ،
قلت اسباب والحاصل قلت ، قلت ، قلت . هرشیده قات آنک منشای
ایسه استبداد حکومتدر . نیچون دفع ایده میوریا ؛ حکیملری که
عین علتدر اطرافنه طوپلانان برطاقم بیلانرله سوز برلکی
ایتمش بر آز قلدانسه حکیملر اشارت ایده جک بیلانر همان
صوقغه یوتمغه قالدیشه جق اوده کندی سایه سنده تعیش ایدن
و آنک فاسندن صکره قوندوره بویامقله بیله کچنمکه مقتدر اوله میان
حکیملرک انتباه حاصل ایتسنه انتظاراً بر مدت دهها توقف ایدوب
طوریور فقط بیحاقده کیمکه طیاندی بر آز دهها بویله سوررسه
خسته ، الی آیاغی باغلی قالبده ایکلیه ایکلیه اولمکدن ایسه وار
قوتی بازویه کتوره رک وییلانی ملانی کوزینه آلهرق نهایت
درجده بر حرکتہ تشبث ایده جکنده شبهه یوقدر .

شمدی باقلم نصل اولورسه بوخسته لکی دفع ایده بیلیر ؟
بومعلومدرکه بزم دولت وقتیله هر نه قدر ظاهراً حکومت مستقله
صورتنده کورینور ایسه ده حقیقت حالده بیاغی حریتک درجه
افراطنه وارمش بر حکومت مشروطه ایدی . علما حکم ایدر
پادشاه و وزرا اجرا ایلر اهالی سلاح بدست اولهرق بواجرایه
ناظر بولنوردی .

منلا کورانی مرحوم تفتیش اوقاف مأموریتیله بروسه ده
بولندینی زمان فاتح سلطان محمد اورایه بر فرمان کوندر ، مقام

« خسته آدم »

تعبیری فرانسز لر بیننده او یله بروجو دم معنوی یه علم اولمشدر که باشی ، ازروپا دیدیکمز دولتیخانه مدینتک اک کوزل بر نقطه سنه یاصلا تمش وکندی اوچ قطمه نك اک مهم موقعلرینه اوزانمش کنیج ، دینیج ، کوزل ، دنیا طور دجه یشامغه مستعد بر قوجه یکیت ایکن جان چکیشوب یاتیور . بیچاره نك نامی ایسه دولت علیه در .

« آغلامز می باقوب احوال پریشانمزه »

« دل و جانیه سون دولتی ملتی »

« نیجه زار اولمیه لم سلطنتک حالنه کیم »

« نه زماندر چکیور صدر وفو اعلتنی »

یاز بومز من علتلری دوشونه لم ده خسته مزک حیاتندن قطع امید می ایدم ؟ خیر دولت بر شیخ صدر اما شخص معنویدر . ابن خلدونک دیدیکی کبی او یله عمر طبعیسی فلانی یوقدر حتی صدر وفو اددیدیکمز علتلرده حقیقت دکل بر قرری عنوان و نامدن عبارتدر او « خسته آدم » یالکیز مقتضای طبیعته کوره حرکت ایتسه هم صحت بولور هم قوتلنیر هم دنیا طوزدجه عمر سورر .

یاخسته لغتک حقیقتی ندر ؟ نیچون دفع ایدم میور ؟ نصل اولورسه دفع ایدم بیلیر ؟ ها ایشه مسئله نك جان اله جق یری

احسان فلان لازم دکل شو او ستمزه کی کولمکدی قالدیرسونلر ده بزده برآز ایصینهلم ، بزده برآز نفس الهلم . جانیلری ، قاتلیری ، کریدعاصیلرینی ، یونان حیدودلرینی محکمه اوکنه چکدیلر . حالاده چکیورلر . محاکمه سز نفی اولمق ، محاکمه سز حبس لسانه اوغرامق ، محاکمه سز معیشتدن آیرلمق ، محاکمه سز آج بر اقلمق یالکیز بیچاره مأمورلرله غزته جیلره مخصوص بر بلامید . ؟ اما ادارنک عدالته امنیتمز بوقمی ؟ اگر اولمق لازم کاسه یدی هیچ افکارمزی بوقدر سربست سو بلمکجه جسارت ایده مزدک .

[دیوژن : ۹ آغستوس ، ۱۲۸۸]

سبب تصور ایدم‌امشدک، چونکه قولاق قویروقدن بحث ایتدک
قیاندق، برنده قولاقدن بحث ایتدک برشی دیمدیلر. «خزینه
فاره» دیدک قیاندق «خزینه موشامبه‌سی» «فاره اوتی» دیدک
برشی دیمدیلر. غزته‌مزک نهایتنه ایکی رسم قویقدق قیاندق اوست
طرفنده آلتمش بر و ۷۴ نومرولی نسخه‌ده‌ده‌خی اوزون قولاقلی
بر رسم نشر ایلدک برشی دیمدیلر!

ایشته مطبوعات نظامنامه‌سنگ خالی. ایشته قرارنامه‌لرک
تأثیری... شمدی اومارمسیکرکه قرارنامه‌لر بوندن صکره
ده بقا بولسون؟ هیهات! بز برطاقم یچاره‌لرزه که کوپده
اوطورمغه، آغاچ یا اغندن اثواب کیمکه، قباحتمز اولدیفی
وقت هردرلو جزایه قائلز. فقط الله ایچون اولسون هیچ
برسبب کوسترلمدن دیلمیزی کسمکه بینمزی ازمکه هله اچلقدن
معدمه‌مزی حرکتسز برانغه اقدامک بر فائده‌سی وارمیدر؟
بزم سقراط شاگردلی دیرلردی نه «هیچ کیمسه سوز
سویلمکه و باخود یازی یازمقله عمومده افکار حاصل ایدمه‌مز.
اولسه اولسه عمومک افکارینه ترجان اوله‌بیلیر شمدیکی اصحاب
درایت‌ده «هر حکومت افکار عمومی بیلمکه محتاجدر»
دیورلر.

حقیقت حال بویله ایسه افکار عمومی‌نی حکومت‌ه بیلدیرمک
ایچون غزته‌لر کبی برلسان صداقت موجود ایکن آنی قویاروب
ده رینه تحقیق افکار خدمتی ایفا ایچون جاسوس دینیلان
اوزون قولاقلی قولانمق‌ده‌نه لطافت تصور اولنه‌بیلیر؟

لغو ایتمدی حتی تعطیل ایلمدی. آنک حکمنجه واقعا بز دولت
 علیه نك دوست و متفقى بولنان حکمدارانہ طوقنور الفاظ و تعبیرات
 استعمال ایده میه جگزر فقط « فرانسه جمهوری رئیسى موسیو
 تیهر جنابلى و وقعہ اخیرہ دمداخلی اولمق تہمتیلہ تحکوم اولانلردن
 سکز اختیار خاتونلہ اونر اون ایکیشر یاشنده بش چو جوغى
 لطفاً و تزللاً قورشونہ دیزدیر مشلردر » دیه بیله جگزی !!

واقعا وکلای سلطنت سنیہ یه طوقنور سوز یازمیہ جغز
 (یازمق ده ایستہ میز) لکن « فلان ذات فلان مأموریتده
 ایکن فلان فعلیلہ فلان نظامی اخلال ایلمدی » دیمکه مقتدر
 اولہ جغزی !

واقعا خصمانہ و متعرضانہ لسان قوللانہ میہ جغز « قوللانمى ده
 کیم دوشونیور » انجق حد و ادب داخلمده اوله رق هرشیدن بحث
 ایتمکه ماڈونزیا !

قرارنامہ لر ایسه اکا نسبت « زرقای عرب » دینلمکه
 شایسته در حتی تولد ایتمدیکی کون استانبولده اوچ غزته بردن
 محو اولدی .

آندن صکره محاکمه سزجه سبب سزجه تعطیل ایدیلان غزته لرك
 مقداری ایسه بوندن بر آز اول کوردیکمز تبديلردن پك ده
 کيرو قالمز دکلی ؟

هله بز بر قاچ کره قپاندق بوکا اکثر تعطیللر مرکز و یا ظهور
 لرمزك ۴ عددلی بر نومرویه تصادف ایتمسنگ شامتندن بشقه بر

«مطبوعات نظامنامه سی»

قانون نادر؟ نظام نادر؟ آنی حکیمانه تعریف ایتمک
عبرتہ یاقیشور اگر بردہا چیمہ بیلیرسه

اماتعریقی صحیح اولزمش اوراسنی ده حقایق دوشونسون،
اگر عبرت بردہا چیقنجهیه قدر یشامغه مقتدر اولورسه . . .
بنده اول تصورات ایله اوغراشور حکماندن ایدم برفانده
کورمدم، برشی بیلمدیکمی بیلماکدن بشقه برشی بیللمدم
شمدی یالکز کوزیمک کوردیکی عقلمک ایردیکی احوالی
دوشونیورم.

بناءً علیه بنم اعتقاد مجہ « قانون ونظام حکمی دائمی
الجریان اولان اوامرسنیہ حضرت پادشاهیدن عبارتدر »
چونکہ دستور اولیله دیور .

لکن اتعاب افیکاری وسعم درجه سنه کوردیکم حالده شونی
ادراک ایدم میورم کہ مطبوعات نظامنامه سی نامیلہ حکمی دائمی
الجریان اولمق اوزره صدور ایدن اوامرسنیہ کجریان حکمی
دائمی صورتله قرارنامه لر نصل تعطیل ایدم بیلیر؟ وکیلک رای
اصیلک اراده سنی اجرادن اسقاط ایدم بیلہ جکنه دائر یونان
سوفسطائیہ سندن بیلہ برقاعده ایشتمامش ایدم.

اما بز نظامنامه دن ممنومی یز؟ طوغریسی ارانیرسه پکده
ممنون دکلز دینیلہ مز. نظامنامه مملکت مزده هیچ برغزتہ بی

اولان قلمبندهكى صلابت نى رحمانه سايه سنده ينه اولاد وطندن كنج
اختيار ، قادين ، چو حق اللى آلتمش بيك كشى تلف ايده رك
مملكته ، اطرافنى علو صارمش آرسلانلرك سـكوتى كى بر
اسايش ادامە سنه مقتدر اوله بيلمشدر .

آوستريا ، برقاچ سنه در مجارستانه برنوع اسـتقلال بخش
ايدرك ، حكومتى حریت سايه سنده تأمين ايده بيلدى .
اسپانيا ، ظلمندن مشتكى اولديغى بر متعصب حكومتى دفع
ايلدى .

فقط شو بر عصر ك انقلاباتى آره سنده دخى فرانسجه ظهور
ايدن ايكي صورتى جمهور اسـتثنا اولور سه آوروپانك هيچ
بريرنده سياستك قواعد صايه سنه متعلق بر بيوك تغير ظهور
ايمه مش ومشهود اولان كشا كشلرك جمله سى بريرك حلقنى بر
خاندانن ديكر خاندانك اداره سنه نقل ايمكدن عبارت قالمشدر .
[عبرت : ۶ كانون اول ، ۱۲۸۸]

اوله بیله جك اوله برتکلیفی جاننه منت بیلیدی . فقط بداندۀ فرانسه اتقاقی کبی بتون آوروپایی سلا حئلندیره بیله جك بر مخاطر مینی اخطار ایتک اقتضا ایدہ جکی ایچون یالکزن اپولیونی آوودہ رق آرادہ ممکن اولان استفادہ دن محروم اولماق ایستدی ا کادہ طبیعتیله موفق اوله مدی .

روسیه یه کلنجه معلوم برشیدر که : بودولت هیچ بروقت معهود وصیتنامه نك احکامنی اجرایه چاره تحریسندن کیری طور اماز . حالوکه ملکینک وسعتی ، عسکرینک کثرتی مسلم اولمغله برابر زمانمزده محاربه پک چوق اسباب مدنیتدن استعانه یه محتاج اولدینی ایچون روسیه نك شیمدیکی حاه آوروپا اوزرینه غالبانه برتنبته قیام ایدہ بیللمسی محال کیدر . مسلکی هرکسه معلوم اولدیغندن قولایلقله اتقاقلره گیره بیللمسی دخی قابل اولماز . مثلاً آوستریا ایله حرب ایتسی لازم کلسه اون اون بش کون ایچنده آوستریا دولتی موجود اولان تیمور یوللر سایه سنده حدوده اتی بوز بیک کیشی ایندیره بیلیر ، روسیه ایسه اوقدر زمان ایچنده التمش بیک کیشی بیله سوق ایدہ من . دولت لردن بریله اتقاق ایدہ جك اولسه دنیا یرندن اونار . ایسته بومطالعه لره بناء تشبثات استیلا جهانبانه نی ، آوروپا یه کوستردیکی اسایش پرورلک پرده سبیله ستراید رک آسیای شرقینک ضبطنی اخص آمال عد ایلدی .

فرانسه محاربه سنک ختامندن صکره ریاست اداره سنه کتیردیکی بیرجهان دیدہ نك مرور زمان ایله تحجر ایتمش دینامکه شایان

حکومتك بالطبع وسعت واستقلالى آزالدینی جهتله انكلكتره وكلاسی طوغریدن طوغری به انكلكتره دولتتك منفعته طوقمیه جق صورتده ظهور ایده جك هر درلو مسائله عدم مداخله یولنه دوكلشار ایدی .

روسیه دولتی ایسه تشبثات استیلا جویانه سندن بتون عالمی ییلدی ریغنی وهرنه وقت سلاحه صاریلیرسه قارشوسنده كسر شوكتنه كافی بر اتفافی مهیا بوله جغنی قریم محاربه سنده پك آغر تجربه لرله تیقن ایلدیكندن بر مدندر آوروپاچه همتی . لهستانده غلیان ایدن آتش حمیتی حامیلرینك قانیله سوندیرمك كبی بعض تدابیر تحفظیه ایله برابر او یانوب كلان افكار اتحاددن اسلاولر ایچون دخی بر حصه چیقارمق حصو صلیرینه حصر ایلدی برده پروسیانك آوستریا علینه حاصل ایتدیكى غلبه كلیه دن صكره فرانسه یه قارشو اتخاذ ایتدیكى مسلك لابلالیانه وكو ستردیكى تمایلات خصمانه اوززینه ناپولیون پرنس بسمارقه رغماً محاربه یه قیامی شان واقبالنك لوازم قطعیه سندن عدایتمكله برابر آرزو ایتدیكى غلبه یی پك ده سهولتلی كورم دیکندن حین حاجنده استناد ایده جك بر منفق تحریسنه قالمشوق بو خصوصه روسیه یی هر دولتدن مساعد كورمك جهتله بر مقدمه موالات اولوق اوزره كریدك یونانه تركنی ذهنتده قرارلش دیرمشدی . اول دخی بیان اولوندیغی اوزره كرید عصیان اخیرینك سبب حقیقسی بودر . روسیه ایسه ممالك عثمانیه نك طاغیلمسنه مقدمه

زمینه کچیررجه سنه ازهرک ایکی قوجه ایالتیه درت میلیون فرانقن محروم ایتدکن صکره، قرون وسطاده تشکل ایدهرک بتون آوروپانک متبوع اعظمی عد اولنسان ومؤخرأ تبدلات زمان ایله زوال بولان، آلمانیا ایمپراطورلغنی دخی تجدیدایلدی . شمدی آلمانیا ایمپراطورلغنی حکمرمترک متبوعی دکلسه اک بیوکید . هریری اداره داخلیه جه بر استقلال حالنده بر اقلله برابر آلمانیا اداره عسکریه و خارجه سنی بریره جمع ایتمک یوللو اختیار ایتدیکی قاعده سالمه یه نظر آنفاقک پک قولایلقه یوزوله بیلیمسی دخی قریب الاحتمال دکلدرد .

هیچ شبهه یوقدرکه بوموفقیت جلیله نک برنجی سببی پرنس بسارک درایت فوق العاده سیدرد . فقط شونی ده انکار ایتیمه لم که آلمانیا نک تعایم عسکری و اخلاق و معارفجه بولندیغی حالده واتحاد امم فکرینک اورالرجه بر طاقم کوچوک پرنس لری منافع ذاتیه لرینک بر چوغندن محروم اوله جقنرینی بیلدکاری حالده پروسیایه مطاوعت کاملده بولمغه مجبور ایده جک قدر حاصل ایتدیکی تأثیرایله انکلتزه و روسیه نک برخیلی وقتدن بری طوتدقنری مسالک دخی بوبابده پک بیوک یاردیملر ایتمشدر . چونکه انکلتزه جه . موازنه دولیه نک دائماً میل و تعدیلانی النده طوتمق دنیا ده اکثریه التزام اولنان مقصددن ایکن ، اهالیسی ثروت و تجارتنی تزید ایتدکجه بولنیقنک بتون بتون آسایشنی التزامه باشلادقنری و خلقک حریت و استراحتی چوغالدقجه

حدود طبیعیہ دن محروم اولدینی خالدہ کندندن بیوک اوچ دولت آراسنه صیقشمش بولدی . داخلاً تنظیمات عسکریہ سنہ اعتماد ایتدی وحتی حربیہ موازنہ سنی تنزیلدن محافظه ایچون هر مخاطره بی کوزینه آرق مبعوثان امتله بیک درلو مجادلہ لره کیریشدی . خارجدہ ایسه ذاتاً بر زماندنبری آلمانلر آره سنده موجود اولان وایمپراطور ناپولیون طرفندن هر یرده ترویج اولنن اتحاد افیکارینی اقصا مقصد عد ایدرک تصورینک اجرا سنہ ایسه شنزویق هو لستاین مسأله ایله ابتدا ایلدی .

بو بایده دایمار قهیه قارشو نائل اولدینی غلبه بی آلمانیا نامی و آوستریا اتفاقیله وجوده کتیرمش ایکن نتیجه سندن ترتب ایدن فوآندی ، یالکیز پروسیایه حصر ایتدیکنه امعان نظر ایدن بعض دور اندیشلر مشار الیهک اتحاد بهانه ایله پروسیا قرالغنی آلمانیا ایمپراطورلغنه تحویل ایتک عزمنده پولندینغنی کشفه باشلامش ایدی . پرنس بسمارق ایسه بومسأله ده حاصل ایتدیکی تجربه لره تصور ایتک رقابین اجرا سنہ برقات ده ایقین حاصل ایتدیکی کبی بعض کریر کاهلی مواعید ایله فرانسه بی اغفاله دخی موفق اولقله ناپولیون ، اطرافنی احاطه ایلین عفات وغرور ایچنده «فرانسه نک قلبیجی نه طرفه دونر ایسه غالبیت ده او جانبه میل ایدر» کبی بر طاقم طفره فروشله قتلره مشغول اولوب ضرور مقدمه ایکن سادو محاربه سنی قرانندی ، شمال اتفاقی تشکیل ایتدی ، نهایت فرانسه بی عسکر ایانغی آلتنده زیر

مع مافیہ ینہ ناپولیونک غلبه سی سایه سنده لومباردیایی قزانیدلر .
بویله خلاف مأمول براسه تفاده دن صکره چوق چکمکسزین
قوت قاور وفات ایتمش ایسه ده کندندن صکره دخی فکرینک
ایتالیاده ادامہ خیاتنه موفق اولمق جهتیلہ ، ایتالیا حکومتی
آوستریا علمپنه قیام ایتدیکی ایکنجی محاربه ده ینہ قره ده دریاده
برباد وپریشان اولدینی حالده پروسیانک احراز ایتدیکی غالبیتلر
صره سنده قوجه ونیدک ایالتی خصمنک الندن قورتاردی .
ایکسندن دخی وقتیلہ معاونت کوردیکی فرانسه وپروسیا یکدیگری ایله
محاربه یه قیام ایتدیکی زمان دخی شکر کذارانه بریطر فلق
التزامیلہ برابر ظهور ایدن فرصتی دخی انتهاز ایدرک رومایی دائرہ
اتحادینہ ادخال ایلدی .

ایتالیاحکومتک واصل مقصد اولنجه یه قدر هیچ بر زمان کلان
بر فرصتی ترک ایتما مکده ووقتسز ظهور ایدن بیک درلوهیجانلرک
هیچ برینه منجذب اولما مقده کوستردیکی تبصر و مکانت حقیقه
دنیا ده پک آزمثلی کورینن مهارت لردندر .

آلمانیا یه کلنجه پروسیا دولتک رونق اقبالی ، بیوک فره دریق
کبی نوادر روزکار دن بر ذات اداره سنده ویاخود فرانسه یه
قارشى عموم آوروپانک اتفاتی کبی بر حادثه فوق العاده ایچنده بولندینی
زمانلرہ مخصوص ایدی .

پرنس بسمارق ریاست اداره یه کلدیکی زمان پروسیایی ،

محافظهٔ حال حاضر اصولی زیر و زبر ایتمه که استعداد کوستردیکی صرمده عالمک پک آزی تشدیره بیلدیکی اعاظمدن ایکی صاحب فطانت سایه نده پولتیقه نك بوانقلاب مغویسندن ایتالیا ایله آلمانیا استفاده ایلدی که فرانسه ایله ایتالیا، پانک حکومت جسمانیه سنی دخی افنا ایتمه که قتلک مذهبک حامیسی صفتیله جهانک هر یرنده اعمال ایلدیکی نفوذدن و آلمانیا، محاربهٔ اخیریه قزانمقله غالب مطلق صورتنده آوروپاچه اجرا سنه قالقشیدینی مرجعدن محروم ایلدی .

ایتالیانک بولندینی حال اتحادی وجوده کتیرنجه به قدر مظهر اولدینی بختیارلق تاریخ انسانیته بلکه هیسج برملته نصیب اولمامشدر . قونت قاورک درایت فوق العاده سی سایه سنده اوچنجه دردنجی درجه ده کی کوچوک دولتلك الك حکم سز لرندن معدود اولان ساردنیا حکومتی قریم محاربه سنده دول ثلثه نك اتفافنه داخل اولق جهتیله پارس قونفرانسنده کندیسنی دول معظمه دن عد ایتدیرمش و بصورتله عموم ایتالیا تاجنی استحصال ایتمه بر مقدمه وجوده کتیرمش ایدی .

مشارالیه دولتلك پوایتقه سنه بو قدر ماهرانه بر نقطهٔ ذهاب تعیین ایتمه که برابر عسکرینه اقتضا ایدن قدرت وسطوتی دفعهٔ اعطایه بالطبع مقتدر اوله مدیغندن ، آوستریا علمینه فرانسه ایله بالاتفاق اعلان ایلدیکی محاربه ده ایتالیا نلر یالکوز بر میدان غوغا سنه کیریشه بیلمش و آنده دخی فنا حالده منهزم اولمشلر ایدی .

قیام ابتدائی عبثیات شویہ طور سون ، یالکز اور وپادہ اتحاد ام فیکرینہ ویردیکی رواج انتباہ سز لغنی پک قولای کوسترتر ذاتاً کافہ افرادی متحد اولان و اطرافندہ بولنان اقوامک اتحاد سز لغنی سایہ مندہ غلبہ و عظمتجہ بر مرتبہ علیادہ بولنا۔ فران سز لریک حکمدارینہ کورہ اتحاد ام حامیلکنہ قالش مقدن نہ فائدہ حاصل اولوردی ؟ حرکاتندہ اختیار ابتدائی تناقص سز دنیاہ کلان رجال حکومتک ہیچ برندن صادر اولامشدر دینلسہ پکدہ مبالغہ بہ حمل اولوناماز . بر طرفدن ایٹالیانک اتحادی ایچون آوستریایہ بر قوجہ، محاربه آچمش ایکن دیگر طرفدن سادواونیش ایالتلرینی فرانسیہ الحاق ایلیہرک و پاپانک حکومت جہمانیہ سہ نہ حامی چبقارق ایٹالیای اتحادینہ آوستریانن زیادہ مانع اولدی . بر طرفدن شرق مسألہ سی ایچون روسیہ قارشیدسندہ ایکی یوز بیکن دن زیادہ عسکر تلف ایتمش ایکن، دیگر طرفدن مملکتین و صربستان و قرہ طاغ و سوریه و کرید حادثہ لرندہ کی تحریکات و مداخلاتیہ دولت علیہ پی اضرار ایتمکدہ روسیہ یہ تفوق کوستردی . بر طرفدن قتبولیک مذہبنک واستقلال ام فیکرینک حامی مطلق کچینورکن، دیگر طرفدن لہستانی روسیہ نیک آتس قہری ایچندہ محو اولمقدن منع ایتمک ایچون تأثیر سز بر مخارردن بشقہ ہیچ بر تشبثہ قیام ایتمدی .

ہرنہ ایسہ ناپولیونک میدانہ چبقاردینی مسملک آوروپاجہ

و داخلاً دوق دومورانی کې بر طاقم اصحاب درایتك معاونته مظهر اولدقدن بشقه عمجه سندن قالان شهرت و عظمتك آحاده و یردیکي مفتونیت و فرانسه نك تزید ثروت و مکتنبه اداره سنك ایتدیکی خدمت قوتیله اورالجه دوام انتظامه موفق اولدیغندن و خصوصیه قدرتی بر قاج قات کوسترمکده فرانسرلرک طبیعت فخرارانه سندن پک بیوک معاونتله اوغرا دیغندن کیده کیده پولتیقه جه مرجعیت معنویه بتون بتون آکا انتقال ایتمشدی . حتی بتون حکمدارلری دعوت ایتدیکی قونفره ، اکر انکتره وکلا - سنك تبصری مانع اولیوب ، ده فعله چیقمش اوله یدی کندیسنك معنوی متبوع جهن اولسی مقرر ایدی .

مع مافیه اقبالنك پارلاقغندن انظار دقتی خیرلانیمانلرد کوره ناپولیونك پولتیته جه اوله پکده بیهك بر اقتداره مالک آدم اولدیغنی ، اوغراشدیغنی مسائلك همان کافه سندن استمدال ایتمك پک کوچ بر شی دکل ایدی . عننك انتقامنی آله حق یوللو بر طنطنه فخرارانه ایله قریم محاربه سنه قاریشدی ، بر طرفدن روسیه نك برأ قوتنی کسر ایدرک آوروپا اوزرینه مکتت عسکریه جه منفرد قالمغه چالش مقبله برابر بجرده اولان اقتدارینی حین حاجتده انکتره علیهنده استعماله صا اقلامق کې زوالوجهین بر صورت حرکت اختیار ایدرک درت دولتنك باشلادیغنی بر تشبئی یوزده طقسان درجه نتایج مأموله دن بری بر اقمغه سبب اولدی .

اوروپانك خارجنده مکیسقا ایمپراطورلغی کې فعله چیقارمغه

غائب ایتمک کبی خسارلردن بر وقت خلاص اوله نامشدر .
 قونت نسلرود آوروپا و شرقده ظهور ایدن مسائلهجه ،
 روسیه نك اعلاى نفوذنده بر موفقیته دائمیه نائل اولدینی
 و خصوصیه دول متفقہ اردولرینک فرانسه یه هجومی صره سنده
 روسیه ایمپراطوری ایچون بر ریاست معنویه حاصل ایتلمده
 وقز اقلرک سونکولرینی ادرنه و تبریز کنارلرنده کوسترمکه میدان
 بولاجق قدر شرقک حالندن آوروپایی اغفال ایلمکده و مجار
 مسالہ سی مناسبتیه قوجه آوستریا دولتی عادتاً روسیه یه التجا
 ایتدیر مکده خیلی مهارت لکوستردیکی حالده دولت علیه ایله آوستریا
 بیننده اولان معاهدات عتیقه نك بر فقره سنه استناد ایدرک مجار
 ملتجیلرینک استردادینه قالمشقمده مساعدۀ زمان لایقیله تقدیر
 ایتمکسزین کشادینه قیام ایتدیکی قریم محاربه سنده رشید پاشانک
 رجحان ذکاسی آلتنده ازیش و آندن صکره حکم و نفوذندن
 همان بتون بتون عاری اوله رق وفات ایتمشدر .

بو دیپلوماتلر آره سننده یالکز انکلترده لورد پالمستون
 کندینه بر فرقه پیدا ایدرک ، خصمیه دایما غالبانه اوغراشیر
 و وفاتنه قدر عالم انسانیتی پنجه تصرفنده تدویر ایدن احباب
 اقتداردن عد اولنورد .

پالمستونک آوروپاچه مرجع کلیات امور عد اولدینی
 صره لرده ایدی که ، ایمپراطورلغه واصل اولان اوچنچی ناپولیون
 دخی پولیتیکه عالمده فرانسه نك نفوذینی قوتلندیرمکه باشلادی .
 مشارالیه مبادی ظهورنده خارجاً انکلترونک دوستلغنه

آورويانك اوته سنده بريسنده برخيلي فرقه لر حریت و جمهوریت ناميله سلاحه صارلمش و حكومات مستقلمه نك، همان كافه سي آجال موعوده لر ني مشاهده ايمش جه سنه بر دهشت و حيرت ايجنده قالمش ايكن جمهورك اداره موقته سنه تعيين اولنان ذاتلر، هيچ لزومي اولمديني حالده، ساده دلانه بريطر فلق اعلان ايدرك انقلاب فرقه لر ني، قارشو طور دقلى حكومتلر ك پنجه قهرنده از ديرديكندن فرانسه نك دولتلر نزدنده حيثيتسزلىكي بو حال ايله برقات دهه تزايد ايلديكي كې انقلاب فرقه لر ني نظر نده دخي ذمه قدر اعتباري قالمش ايدى .

مترنيخ ايسه آوستريانك رياست حكومتنده پك چوق زمان طور مش و پولتيقه جه كرك كندى حكومته و كرك موازنه دوليه به برخيلي خدمتلر ايمش ايسه ده، اداره داخليه به اصول استبدادى نهايت درجه ده التزام ايلديكندن، حریت طرفدارانك صدمات هيچانه بر درلو مقاومت ايدمه مهرك مسنديني غائب ايتدكندن بشقه بر آز زمان ايجون اغترابه مجبور اولمشيدى !

بو سقوطدن صكره كرك مشاز اليهك و كرك مسلكنك بر دهه رياست حكومه عودتى قابل اولمديني ايجون آوستريا اداره داخليه جه، اولدجه استبداددن قورتلمش ايسه ده خارجاً بر قاچ سنه به كلنجه به قدر نفوذ و اقبالى كاآن لم يكن حكمنده قاهره ق احتمالات داخليه سنى باصديرمق ايجون روسيه نك حمايه سنه صيغتمق كې مذلتلردن و فرانسه و پروسيا قارشو سنده اوغراديني مغلوبيتلرله ايتالياده كي منافعى و آلمانيا ده كي رياستنى

يکي عصر من پوليٽيقي سٽي تاريخنڪ براو فاجق فهرستي

معلوم ڏيکاري ٿو ته فرانسه انقلاب عظيمي ، قوت فڪر و ضرب - دست ايله مباني مدرڪات بشره ويريديکي ترلز لڙي ، معاملات دولتيه بي دخي تالاسمندن لڙهه ناک ايدريکي اوروپايي هرج و مرج ايدن هيچاندر اردسنده فرانسده تاله ران ، آوس ترياده م تريخ ، روسيه ده نسلرود وانگه ترده ده پالم ستون اوروپا پوليٽيقي سٽي ادارده متفردانه بر مهارت اظهاريله م ملك متمدنيه بريکي موازنه وديپلوماسي به بريکي مسلك تعين ايتشلر ايدن .

فرانسه پوليٽيقي سٽي ، خلقڪ مشرب تجدد پسندانه سي حڪم نيجه بالطبع دائما تاله ران انده قله ميوب انڪ زوال نفوذندن صكره ايسه فرانسه حڪومتنڪ اعتبار خارجيسي بياعني ايڪنيجي درجهيه اينش وهله مصر مساله سنده دول معظمه نڪ پوليٽيقي سنه قارشو يالڪز باشنه بر مسلك مخالفت اتخاذ ايتديکي ايچون ايشڪ تسويه سنده رائي بيهه صورلماش ايدن .

برده هر طرفيجه فرانسه ، افڪار سر بستينڪ مرڪز انتشاري ، اوراده ظهور ايدجڪ بر حڪومت جمهوريه ايسه ، ذانڪ عمر جهتنده بولان طرفداران حريتيڪ حامئي مطلق بيلنديڪندن . لوئي فليڪ خلعتي موجب اولان جمهور ميدانه چيقار چيقماز

لیکن کریددن زباده اصل تأسف اولنه جق برشی وارکه بو مقوله ایشلر اولوب طور مقدمه یعنی دولت متبوعه مزك و حقیقه مقدمه ملت معظمه مزك هر عضو نده هر کون برر تازه یاره آچیلوب اولوم یته اغنده یا غنمه اولدینی حالده هیأت ملت بعض مناسبتسز اوهامه تابع اوله رق کویا هیچ کندینه تعلق ایتمزکی بر وظیفه سزك یوزی کوسه تر مکده بولونمسی در .

ایشته اک تأسف اولنه جق شی ده بودر چونکه حرص اقبال و جمع مال دردی انسان ایله برابر یر ادلمش علت دائمه لردن اولوب هر عصرده و هر دولتده مسند حکومت و نفوذ کلنلرک اکثریسی منافع ذاتیلرینی فوائد عمومیه به ترجیح ایده کلش اولدقلرندن یونلرک قوتی تمیدیل ایچون قارشولرینه دیگر بر قوت قونلق لوازم طبیعیه دن عد اولمشدر . بونک ایچوندرکه شریعت احمدیه « و شاورهم فی الامر » نص صریحی ایله اصول مشورتی امر ایدر ، بونک ایچوندرکه آروپا دولتلری مجلس شورای امتلرک ارایی یله حرکت ایدر لر حقیقه مقدمه حکومت امتک حقیقدر ، زیرا حکومت امت ایله قائمدر حکومته آجیه و یرن و عسکر و اقتدار و یرن امتدر دیمک درکه حکومت ، امت طرفندن اجرای نفوذ و احکامه مأمور خدمتکاردر . اصل حاکم هیات امتدر بر مات که اللهمک امرینه و پیغمبرینک شرعنه و قواعد عقل و حکمتک جمله سنه مغایر اوله رق حقوق حکومتی آراماز چکدیکي بلالر کندی کسب یدی اولدیغندن آجیوب تأسف ایتمکدن بشقه برشی دینه مز فقط ایلروده باشندکه چک عقوبتتلر اثناسنده حاله ترحم ایدن ده بولمز و کندی دوشن آغلاماز .

اوله رق قلعه لر داخلنده سفیل و سرگردان سورینه رک ترک جان
ایدن علیل و اختیار و اطفال و نسوان و فقر و وضعفای اهالی، بونلرک
ایادی اشقیاده خان ایله یکسان ایدیلان املاک و اشیا و اراضی
و اشجار و نقودی، سوق اولنان عساکر مهمات و ادواتی ایله
مصارف نقلیه لری، سوزده آطه بی آبلوقه ایدن سفن حربیه نیک
کور و مهمات سائره مصارفی و ارسال اولنان مصطفی نائی
پاشا، حسین عونی پاشا، عمر پاشا و سرور افندی و بالذات صدر
عالی و طاقم دائره لری مصارف و خرج راهلری و هر هفته کیدوب
کلان یاور حربلرک و بونلره ویریلان عطایا و خرج راهلرک
مقداری بر کره نظر مطالعیه آنسوب برده میدانده اولان
نتیجه کوزدن کچیریلورسه، قابنده ذره قدر انصاف و انسانی
اولان ایچون اغلاماق و سبب اولانلره لعنت ایتمک قابل
دکلر

یا نصل اغلامز. یا نصل سبب اولنلره لعنت اولمز که هم بوقدر
جان و بوقدر مال تلف اولدی همده کرید الدن کیدیور برده
فضله اوله رق آلتی یوز سنهدن بری ابا و اجداد مزک قانلری بهاسنه
قز انوب بزه میراث براقدرلری عثمانلیلق نام شجاعت اتسامنی
ضایع ایدوب، آنک یرینه عثمانلیلر بتمش کتمش بونلرده هیچ
جان قلامش زیرایکی ییل اوغراشدیلر برقاچ بیک دیرنتی
مقوله سی یونان چاقینلرینی اطهدن دفع ایده مدیلر، یکر می بش
قطعه سفینه حربیه ایله ایکی یونان تکنه سنک جزیره به کیدوب
کلسنی منعه مقتدر اوله مدیلر عنوانلرینی ده قز اندق. ایشته باب عالینک
اتخذ بیوردینی تدابیر حکیمانک نتیجه سی بورایه چیتدی

ايکنجی نسخہ مزده مخصوصاً موضوع بحث ايديلوب ذکر اولنان جمهورك محاربه داخله سندن قورتيه برق آورپا ايله اولان مناسبات تجارتنه مدار امنيت اوله جق و آوروپانك احوال عموميه سنه پارمق صوقغه سببیت ويره جك بر موقع طوتمغه احتياج كورمسی و كريد جزيره سی بحر سفيدك وسطنده اوله برق آوروپا آسيا و آفريقا قطعله رينك سواحلنه متقابل و متعدد لیمان و اورمانلری و محصولاتى جهتيه له حرب و تجارت سفينه لرینك بارندرمسنة و قطعات مذكوره ايله حفظ معاملات تجارته بك قابل و بر كره بوراسی اله كچيريلرسه آوروپا امورينه مداخله ماده سی دخى بالطبع حاصل اولسی و بومقصدہ روسیه دولتی طرفندن رواج كوستلمسی اوزرينه آمریقا لیلرده كريد ایچون ابراز حیت اولمغه باشلادینی و بوحاله قارشى یونانیلرك مساعی واقعه سی نه درلو ثمره كوستره جکی و روسیه نك اصل پولىتیکه سی نه دن عبارت اولدیغی بر تفصیل یازلمش ایدی ایشته شمدی بزم بو استحرارچك مقرون اصابت اولدیغنك علایمی كورلمكہ وذات حضرت صدارت پناهینك تقریرنده کی سوزلرك یالان اولدیغی اكلاشلمغه باشلادی. كاشکی قضیه بر عكس اولوب بز یالان سويلش اولسه ق و عالی پاشانك دیدیكى طوغری چیقسه ایدی و عادتی اوزره شمدی او اوطانمورسده بز اوطانسه ایدك

كريد غلله سنك بدايت ظهر رندن بو آنه قدر محاربه لرده وخته خانه لرده تلف اولان عسکر، ودار و دیارندن مهجور

یونان قومیت‌سی لزومی اولان آچقه بی آوروپاده بولن ان روم
تجارندن اعانه صورتیه طویلامقده ایکن ایکی آیدن بری بونلر
طرفندن بر آچقه کوندرلیور یا بو عسکرلر نصل یازیلیور؟ بو
مهمات جدیده نه ایله تدارک اولنیور؟ بو پاره نرمدن کلیور؟
زوالمی باب عالی متصل یونان قاینه سندن فرانسه وانکلترده
فریاد و شکایتلر ایدوب اعاده مهاجرینه موافقت استحصاله
چیلار غالباً بو معاونت تقدیه بی دخی یونان دولتندن ظن
ایدیور حال بوکه یونان دولتی آخره اعانه بر طرفه طور سون
قرال یورکینک آیلغنی بیله ویرمکدن عاجز اولدیغندن تحفیف
مصارف ایچون یقینده آنی دخی متوفی قرال اوپونه بکزه ده -
جکی روش حالندن آکلاشیلیر فرض ایدلم که روسیه
دولتی دخی بو باده ظن آتنده در . لیکن آنک احوال مالیه سی
او قدر بوزوق و ترتیب و تجهیزینه اوغراشدیفی اردولر و عساکر
بحریه و مهمات حربیه او درجه مصرفه محتاجدرکه معاونتک
یالکنز آکا انحصاری بعید الاحتمال کورینور بنابرین بز بو
تشبثله آمریکا جمهوریتنی دخی کلیت اوزرده مشترک ظن ایدیورز
وبوکا مبنی مسأله نك بدایتندن بری کوروب سولیسکدن خالی
اولدیغمز کبی کریدک اعاده آسایشی جزوی مدته حاصل
اوله جنی امیدندن واز کچوب ایشک بوندن صکره کسب اهمیت
ایده جکی و بلکه بالآخره کرید الدن کیده جکی خوفنده
بولنیورز . حتی آمریکا جمهوریتک کرید آطه سی حقنده ظهوره
کلان نیت جدیده سنک اسباب مغویه سی و صورت تشبثاتی اون

کېرويه اعاده ايدلدير و حالا اولونقمقدمه در . تمامی حصول آسایش ایچون تقدیر اولنان جزوی مدت ایسه اون آیه بالغ اولدی وفاملیا نقلی خصوصنک دوامی ایله دخی تدابیرمتخذة صدارتپناهینک مئمر اوله جنی شهیدن آزاده ایدی . کرید غزته سنک هر نسجهسی اجرا آت جلیله جناب وکالتپناهی وتشبثات واقدمات حضرت ولایتپناهی ایله شراره عصیانک محو اولمق حالنه کلدیکی تبشیراتیله طولدیریلیور . یا نیچون بو مسأله بیتمدی ؟ یا نیچون تمامی آسایش حصوله کلدی ؟ عالی پاشا حضرتنلری دشاهی وعالمی آلداتمق ایچون رسماً بالانعی سویلیدی . یوقسه انهای مأموریتنده برایشه موفق اوله میوب صدارتی الدن قایدیرمامق ایچون ایشلری یارم یمالق یوزی اوستنه براقه رق استانبوله عودتنده بو سوزلرله محجوبیتتی ستر و تأویل ایتمک می ایستدی ؛ والحاصل هر فصل معنی ویرلسه بالان ینه بالاندر . زیرا بزکریده جریان ایدن احوالی اورادکی مخبرلرمزدن وکرید حقه ده دوران ایدن پولتیقه یی دخی آوروپا غزته لردن برتفصیل آکلایورز بونلرک خلاصه سنده کرید آسایشی اعاده اولتمق شویله طورسون بتون بتون الدن چیقمسی مقدماتی کوریلایور چونکه طاقم طاقم یکیدن کوکللی عسکرلر یازیلوب شیرادن واپورلرله نقل اولتیور ذخایر ومهمات کوندریلیور . مقدا یازیلان کوکللوره یالکیز برقاچ آیلق پشه بین ویریلوب کوندریلورکن شمعی البسه ده ویریلیور حال بوکه مقدا کرید عصیاننه معاونت ایچون شیراده رسماً تشکلی ایدن

بڼه كړيد مسأله سې تازه لنډې

ذات عالی، حضرت صدر پڼه اهي، کچن سنه كړيده عزيمتله
اجرا بيورقلمري اصلاحات نافعه اوزرينه قلمه آلوب خا کپاي
شاهانه به تقديم وترجمه سني دول متجابه به رسماً تبليغ ايلدكلمري
تفريده :

اگرچه كړيد جزيره سنك كافه جوانب وانحاسنده آسايشك
تماماً اعاده اولونديغي خبريني شمديدن خا کپاي هايون خلافت پڼه اهيلرينه
عرض وتقديمه موفق اوله مدم ايسه ده عهده بندكلمه توديعنه
مساعده مكارم افاده حضرت كيتي ستايلري شايان بيوريلان
مأموريتك كړيد عصياني طرفدارلرينك وآنلرك كرك بوراده
وكرك آوروپاده اينانديرمغه چالشدقلمري آدمرك ظني كبي بي
حاصل قالمديغي تاامينات قطعيه سني تكاراره جس ارت ايلرم .
مقتضاي اراده سنيه حضرت پادشاهيلري اوزره اتخاذا اولنان
تدايرك فامليا نقلی خصوصنك انقطاعي حالنده نتيجه سريعه
ومكمله سې كوريله جكي وبونك دوامی ايله دخي متمر اوله جفي
شهبندن آزاده اولوب فقط نمامي، حصولی جزوی مدت تأخير
ايله بيله جكي دركاردر)

بيورلمش ایدی . یدی سکز آیدن بری كړيددن يونانستانه
فامليا نقلی خصوصی آوروپا دولتلرينك همت متفقانه لري ايله
منع اولندي . حتی اولجه نقل اولسانلرك بر خيلى سې دخي

تصدیقات فیکریه نك حقیقتی اثباته امکان اولدیغی کبی حسیات
 وجدانیه نك ماهیتی، عوارضی کوسـترمک دخی محالدر . بزم
 « انسان نیچون سور؟ » سؤالنه « وجدانه سور ! » جوابندن
 بشقه سوزمز یوقدر . « انسان نصل سور؟ » دیانلره ایسه
 « پک مراقلی اولدیغی حالده هندک ، یونانک . رومانک ، عربک ،
 عجمک ، ترکک . اورویانک آثار ادبیه سنی تتبع ایت ، بلکه
 وجدانکک حسیاتنه مرأت انعطاف اوله جق بر اثر بولورسک ! »
 دیمکله اکتفا ایدرز .

مصراعی مألنجه کوزیمه دنیا ده هیچ برشی کورونمز اولور .
 فقط ینه خیال یار قارشیمده طوروردی .

بعض کیجه لرده مهتابه نسکاه ایدردم : مهتاب ! اوزمه
 تابعدر ، بناء علیه ضیاسی او قدر شدتلی دکلدر . مهتابه باقدجه
 کوزمک اوکنده ینه جانام کورینوردی . فقط رنکی ، ضیاسی
 اولیه خیرت بخش نظر اوله جق صورتده کورونمزدی ، مهتابی
 کورنجه کوزلریمه یاش کلزدی ، بالعکس کوکله فرح طولاردی .
 دنیا کوزیمه قرارمزدی ، بالعکس کیجه لری ایدیناق اولوردی .
 بو جهته مهتابی ده اک خفیف اک لذتلی کچیردیکم ایام وصاله
 بکزه دیردم . شعرای سالفه نیک اثارنده مهتاب ایله ، خورشید ایله
 برچوق عاشق لری محاوره لری حیوی منظومه لره تصادف ایتدم ،
 فقط هیچ برنی کندی حسیاته موافق بوله مدم .

کیجه لری اوبوغه ، مقتدر اولدیغم ایکی ساعت ظرفنده
 رؤیاده کوروردم . امانه رؤیا ! هر نه حالده ، هر نه موقعدمه بولنسه
 دایما سودیکم یانمده بولنوردی . حتی بعض کره کوزیمی آچاردم
 یارمک یالکنز خیالی بولوردم ، انسکاهده اکتفا ایدردم . بعض
 کره ده اعاده رؤیا امیدیه کوزلریمی قپاردم !

مشهوداته کلنجه : پک چوق عاشق کوردم . فقط یارینی
 انصل سودیکنی نیچون سودیکنی اکر ازدواج سألسه استئنا
 اولنورسه — محبتک نتیجه سندن نه مأمول ایلدیکنی بیلیر کیمسه
 کورمدم ، بونسکه برابر عاده ، خلقة ازدواجی قابل اولیه جق
 پک چوق ادملر بیننده پک قوتلی محبتلر کوردم . ماحصلی

مشهوداتمه ایسه غریب بر حاله تصادف ایتدم :
 احبابم دن ... برینی سوردی و حتی یاننده نامی آ کلسه چهره می
 میت رنگنی باغلاردی ، مع مافیه سودیکی یاننه کلدیکی کبی
 بیلان کورمش درجه ده نفرت کوستردی . سینی اکلایه مدم
 صوردم ، اوته کندن بریکندن قصقانیرمش و کندی یاننده
 بولندجه چکدیکی عذابک یاننه کلدجه انتقامی آلیرمش !
 صده یعنی حسیاته کلم بن سودیکمک یانندن آیریلنجه
 دنیا بکا زندان دکل عادتا بر « طمع دنیا می » اولوردی . جمالی
 خیالده بر کونش ، محبتی کوکلده بر مهتاب ! تا او یقو وجودمک
 قوتنه غلبه ایدنجه به قدر کیجه لی کوندوزلی نورلر ایچنده
 مطالعات و تحیلاتمه صرف ذهن ایدردم . بو مشاغل ایچنده
 اده صره سودیکمک وجودنی ضیادن دو کولمش بر شمع دان ،
 جمالی کونشدن آیرلمش بر علو ، صاچلرینی ابر سحردن یره
 دوشمش بر پارچه ، کوزلرینی او آفاق لطافتلره منضم اولمش ایکی
 روح ثانی عد ایدرجه نه تمثاله حیران اولدیغمی انکار ایتتم .
 حتی بعضاً کونشه باقاردم ، صاریلق ، نورانیلک ، ساترک علاقه لريله
 سودیکمه بکزه دیردم کوزلریمی او نور الهی به دیکردم عاقبت
 یا باقینک :

« خورشیده باقسه کوزلری خالقک طولا کلیر ! »
 قولنجه کوزلرم یاشلرله طولار ویا براز دهها اصرار
 ایدرسم ممدوح فانقک :

« چشمه دنیا طار اولور خورشیده ایتدجه نچاه ! »

طبیعت مختلف ایتمش . برانس-انک حدقہ چشمہ ویاخود لوحہ
خیالانہ عکس ایدن کوزل سولمز وحقی کوردونمز ایتمش ، اورالری
کیم دوشونور . .

برابر بولندیغ زمان اک بیوک سبب تعجیزم اولان شیلردن
بری ده بکا متعلق بر آرزوسی اولوب اولدیغنی سورمق ایدی .
چونکہ ذہنی طویلامق ایستدجکہ دائما ملاحظہ ایدہ بیلدیکم ،
سودیکمک بر خدمتہ محتاج اولہ بیلہ جکنی ویاخود بر طرفدن
خوف اوزرہ بولندیغنی دوشنمک ایدی . برنجی مسألہ خاطریمہ
کلدجکہ وجدانمدہ کی حسیاتی :

قائم جان ویرمکہ جانا اک ادنامیلکہ ،

طالب اول ہر مقصدہ دنیاہ بن موجود ایکن !

بیتدہ خلاصہ ایتمک ایستردم ! ایکنجی مبحثی دوشوندجکہ
ذہنمدہ :

« شانہ کر کاکلنک بر تلنہ ویرسہ ضرر

چوپ شمشاد بیتن یرلری سوزان ایدرم !

مائی حسب حال ایدرم .

محبتک بر طور حسیاتی دوشونولو سہ انسان ایچون

« قدرلہ پنچہ لشمک » ممکن اولہ مدیغندن سودیکنی ہر مقصدینہ

نائل ایتمک قابل اولامیور . فقط حسیات عاشقانہ سنہ تعلق ایدن

تعدیاتہ قارشئ طورمق « بعون الجمیل » دائما ممکن اولیور .

مسموعاتہ قالیرسہ سودیکنی کوردیکی کی قارشیندہ غشی اولاندلر

وارایتمش بن بر کرہ بایلدیم . فقط حالم اولہ اوزون سورمدی .

نفسمده تجربه ایتدیکم علاقه لر غریب ایدی . بیلیم اعتماد
بیوریلورمی ؟ آسلسله دوشورمه مک ایچون زمان وصالدن
باشلایهلم : سودیکمی اکثر کونلر ساعت درت ایله بش آره سنده
کوروردم . بوزمان مواصلت بکا فردوس اعلانک بر برینه
منجذب ایکی روح ایچون ترتیب اولمش بر شهر آینی حکمنده
کلیدی ! نه طرفه باقسه کوزمه اویله کلزار فلان دکل ؛ عادتا
ما فوق الطیعماندن بر طاقم هیاکل کورونوردی . بر حاله که
حدقه چشمه هر نه عکس ایتسه سودیکمک کوچولمش بر
تصویری صانیردم . زمان مواصلتنده اخص آمالم سودیکیمی
ممنون و نتیجه آمالم مخزون ایتک ایدی . چونکه فنا حاله
قصقانیردم . بر درجه ده که کویا وجه دمک هر عضوی بندن
آری بر شی ایتمش کبی آنی کوردیکی ایچون، آنی سودیکی ایچون
قلبی پاره مک ایستردم . بعض کره جماله باقدقجه کندینی
بشقه سنکده سودیکنی دوشونوردم . آه او حاله : « انصاف
اولسه بزده رقیق رقیبیز ؛ « حقیقتی هییج خاطر مه کلزندی .
دائما :

هر که کوید عاشقم آتش زند بر جان من

زان که میترسم که باشد عاشق جانان من !

خیالاتی دوشونورده رقابت و یا تعبیر صحیحیه عادتا حسد سائقه

سیله کوزیمه کیم کورینورسه محواتمک ایستردم، زیرا اعتقاد بجه بر آدم

سودیکمک جمالی — ولو کوزومک بکننده اولسون — بر کره

کوردکن صکره دنیا ده بشقه برینسی سه و مک محال ایدی . اما

قولاقدن علاقه مسأله سنده کوچ اعتماد ایدہ بیلیرم . چونکہ معلوماً مسموعات نتایجندن عبارتدر . « لیس الخیر کالعیان » مسأله سی ایسه معلومدر .

مجتک بر نوعی دها واردر که غایت آغیر کلیر . بو نوعی ایسه مؤاخذات حکمانه نظرندہ ائتلافدن عد اولمقی ایستلمش وحتی بعض کتب حکمیہ ده « انسان کوره کوره آلیشیر ، آلیشه آلیشه سور . » سوزی بر قاعدہ حکمیہ صورتندہ کوسترلمشدر . بو قاعدہ ایسه کوره نک دیدکاری عقاید باطله خلاصه سنک مفتونی اولانلره قارشى وجدانی بر سد سدید اوله بیلیر . فقط اعتقادجه سودیکنه ایکی اوچ بیل کورشدکن صکره علاقه ایدنلره ، کثرت الفتدن طولانی بر ذوق روحانی به واصل اولمشلردر دیه میز چونکہ انسان اولور ، بر نازنین ایله سنه لرجه کوروشور سومکی خاطرینه بیله کتیرمدیکی . انسان اولور سنه لرجه کوروشوب ده سومکی خاطرینه کتیرمدیکی بر کوزلی بر کونده سور ! فقط چون بعضیمی بر کوروشده سور ؟ ایچون کیمیسی سنه لرجه کوروشدن صکره یا آغر آغر و یا خود دفعه سومکه باشلار ؟ بورالینى حل ایتک ، فکر انسانی به بر ناطقه مخصوصه ، وجدان بشره بر لسان بیان ویرمدکجه حاصل اوله ماز . . .

عشقک تأثیراتنه کلنجه : اوده افرادی جامع وخصوصیه اغیارینی مانع بر شکلده تعریف اولنه ماز . بو خصوصده برنجی درجه ده سویله به بیله جکمز حسیات و بعض کره مسموعات و بردم مشهوداتدر .

سات و مشهودات دن استدلالاً ملاحظات آتیه نك ایرادینه باشلار ق.
 « خذما صفا ودع ما كدر . »

عشقك، بعضیسی صرف نا کھانی اولور. سویله جك بر چهره یه
 همان بر کوروشده مفتون اولانلر اوزون اوزادی الفتدن
 صکره محبت ایدنلر قدر اولسون چوقدر . بر کوزل کوز جذب
 قلب ایتکده بیک قات مؤثر اولدینی کبی بر حس آشنا نظر دخی
 قابه رهبر محبت اولمقده بر متخیل فکر دن بیک قات سر عتلیدر .
 ابتصار ادیبانه سنی قلبك مستور اولان یرلرینه ایصال ایتکده
 اولدقجه بیوک بر مهارت کوسه تردیکی جهتله ، آروپا ارباب
 تدقیقنه کوره دنیا نك اك بیوک شاعر لر ندن معدود اولان
 (شکسپر) ك « رومه نووز ولیت » نامیله ترتیب ایتدیکی اویوننده
 بر برینه حصم جان ایکی خاندان ایچنده پرورده اولمش بردلی
 قانلی ایله بر قیزك نظرده واحده ده یکدیگرینه حاصل ایتدکلی
 ابتلای فداکارانه یی هر درلو نتایج حکیمانه و شاعرانه سیله برابر
 معرض تماشاده جلو مساز ایلمسی ، بو محبت نا کھانی حقیقتنی بیان
 ایچون در ظن اولتور .

ادبای شرق ایسه بویولده اولان اعتقاد لرینی ایلری کورتوره رك
 ایچلر ندن بری « الاذن تعشق قبل العین احیانا » دیمشدر .
 ترکده دخی « قولاق دن عاشق اولمق » امثال مشهوره دندر .
 بکا قالیرسه ینه بر معتاد نتیجه محسوسات و مشهوداتم اوزرینه
 بنا ایدرك دیرم که : علاقه نا کھانی واقعدر ؛ چونسکه بر کره
 نفسمده حس ایتدم ، بر قاچ کرده احبابمده کوردم . فقط

نه در لو نائیراتی کوریلور؟

تجارب محسوسه و مشهوره مزراوزرینه یا لکیز اندن بحث ایده بیله جکزر .
 بحثه ابتدادن اول شو معذرتک ایرادینه دخی لزوم کوریرز که خورشید
 منور هر معکسده بررنک دیگر، هر منظرده بر رونق آخر کوستردیکی
 کبی هر قلبک صیقل انجلاسی اولان حسیات علویه دخی مساوات حالنده
 اولمدیغندن او بارقه آسمانی برچوق کوکلرده بزم دکل بلکه دنیاده
 کیمسه نك خیالندن کچمه مش بر طاقم اطوار ایله اثرینی کوستره بیلیر .
 جهان انسانیتک کافه حقایقنی بیلیمک هیچ رفکره کوره ممکن
 اولمدیغنی نبی بو عالم شهود ایچنده عوالم غینک برانمودج مصغری
 اولان شو اوفاجق قلبک دخی ، کرک حکیمانه و کرک ادیبانه
 بر تاریخ طبیعی ویا تشریح مغنویسنی یازمق کیمسه نك وهله بنم
 کبی برعاجزک اقتدای داخلنده دکلدر . حتی تاریخ و اخلاق
 و حکایه و اویون کبی الی آلتمش قدر ملل متمدنه نك ، الی
 آلتمش بیکی متجاوز اوله رق المزه کچن تألیفاتنک اکثری .
 کوکل دیدیکمز خزینه الغیب اسرارک حالندن بحث ایتمش ، مع مافیه
 هیچ بری عموم نك دکل ، حتی برمسأله سنک حالنه مقتدر اولمامش
 برطاقم ملاحظات و وجدانیات شخصییه قیلندندر . اوجهنتله
 معنویانه متعاق کافه حقایق کبی شدوزی قواعدینه بیک درجه
 غالب اولان محبت خصوصنده ایراد ایده جکمز مباحثک کندی
 درکات ادراکاتمز دائره سنده بولندیغنی پیش نظر دن آیر ماملر -
 نبی اصحاب مطالعه نك دقت مخصوصه لرینه حواله ایدرک محسوسه -

شعور اوزرہ پیش نظرہ آلتیجہ بزم ایچون یالکز تصویرى ممکن
 اوله بیلیر. فقط قیاس ایله تصدیقی قابل اوله ماز.
 حتی حکمتک معلم ثانی و شیخ رئیس اولی عداولان ابن
 سینایی ،

« لقد طفت فی تلك المعاهدکها

وسیرت طرفی بین هذاالمعالم .

ولم ار الا واضعاً کف حائر

علی ذقن اوفارغامن نادم .

کبی مایوسانه فریادلرله حقیقتک وسعت و عظمتنه فارشی رو-
 بزمین عجز ایدن سبب ، ادراکات بشرک احاطه کلیانده کی ضعفی
 نتایجندن اولمق اغلب احتمالدر .

افادات مشروحه دن ا کلاشدی که . جذبۀ الهیه ، علاقه
 روحانیه ، تمایلات حیوانیه و انخدا بات ماده و طبیعیه کبی دینی
 و حکمی و وجدانی و فنی عشقه ترتب ایده بیله جک نه قدر
 مسائل و ارایسه نظر حکمتک جمع ایله مشاهده لرینه چالشمق
 ابعاد نامتناهیہ نك حاوی اولدنی مکنوناتی دور بین ایله کورمک
 داعیه سی کبی برخیا ل محال اولور . بناء علیه عشق دن بحث
 اولند قجه انسانک کندی ادراکات و وجدانیاتی و بلکه تجارب
 و مشهوداتی داخلنده اداره افکار اتمی ضروریات دن اولور .
 دیمک که بزم سویله یه بیله جکمز شیلر عشقک انسانی اولان جهاتنه
 و آنددخی — ماهیتدن قطع نظر — عوارض مترتبه سندن حالاتنه
 عأدر یعنی آدمک قلبنده ندر لو ظهور ایدر و ظهورندن صکره

هر کججه هر یرده روشندر نشان حسن و عشق !
 کبی تخیلات ایله حسیات محبتی انسانیتدن بهیمیه قدر ایصال
 ایتمشلدردر. فقط ظن اولندیغنه کوره بودرلو افاده لرهند حلاماسندن
 (بیدبای)ك (کلیه و دمنه) و فرانسه ادباسندن (لافونتهن) نك
 « قورت و قوزی » حکایه سی کبی صفات بشریه یی مجاز و استعاره
 طریقله مخلوقات سائرده ارائه دیمکدر .

مع مافیة بعض حکما حیوانانده عشقک وجودینی ادعا
 و تجارب حکمیه ایله - اشینک هلاکنده چقتلشمز و یا خود هلاک
 اولور - قوشلرک وجودینی اثبات ایده رک ادعالرینی خیالات
 شاعرانه دن عالم بحث و مناظره به ادخال ایلدیلر . فقط حیوانلرده
 دخی کنیدیلرینه مخصوص بر نوع روح اولدیغی حکمیات اسلامیه ده
 مسلم و حتی بو خاصه روح حیوانی تعبیرله معروفدر . مشهوداتمز
 ایچنده ابداع مخلوقات اولان روح انسانی کبی بر قوه کلیه یی بر آوج
 طوپراغه احسان ایدن صانع حکیمک، عنایاتندن روح حیوانی به
 دخی میل محاسن کبی بعض خواص احسان ایتمش اولسی
 استبعاد اولنه باز. شو قدر وار که اومیلک صاحبی اولان حیوانات
 عننده معلوم بر حس نتایجندن اولدیغنی دخی پک قولای ادعا
 ایده میز . چونکه جماداته بیله قوه جاذبه قانونلرینه اتباع
 و مقناطیسه انجذاب کبی سببی مجهول و تغیری ممتنع بر طاقم
 حاللر کور ییورز. عجب بو انجذابلر، بومیللر هپ ماهیت عشقک
 نتایجندمدر ؟ یوقسه جنس مخلوقاتک هر نوعنده ظهور ایدن
 آثار بشقه بر خاصیت نتیجه سی میدر ؟ بر مسأله بودرجه لرده

طاقم احبابك سرگذشت نردن استدلالات يقين حاصل ايتديكمندن
 حال آشنا اولانلرك وجداننه مراجعت ايدرم . برصينيك
 محبتنده علاقه شهوت تصويرينه امكان وارميدر ؟ بوق ايسه صبيلرده
 حاصل اولان برحس خالصانه ، بالغ ورشيد اولان ابنای بشرده
 نچون ظهور ايتسون ؟

اماصينيك ، بالغك قابنده حاصل اولان بو محبت نه در ؟
 ويا نچوندر ؟ دينيلير ايسه بوكا جواب ويره دن عجز مزي ينه
 تکرار ايدهرز . شوراسني ده علاوه ايلرزه که : مادام که عشق
 روحانيدر . ومادام که روح کي مجرد انك تعريفی منطقاً ممکن
 دکلدر . انك عوارضندن اولان خواصك ماهيتنی تبیین ايتک
 دخی قابل اوله ماز . محبتی شهوته اساس طوتمق ايتستينلرك بطلان
 ادعائرنی اثبات اچون هر محبتدن شهوت وهر شهوتدن محبت تولد
 ايتديکی وبالعکس یوقاريد : دخی سويلنديکی وجهله ، غير رشيد
 اولان صبيانده متعدد عشق آثاری کورنديکني ايراداتک کفایت
 ايدر . عشق دیدیکمز حال نتیجه خیال ايسه خیال دیدیکمز ماده
 دخی مجرد اتدن وبناء عليه تعريف قبول ايتمين ماهياتدن اولدينی
 اچون ينه حقیقت عشقی ميدانه قويتمقندن عجز من ثابت اولور .

اوت بعض شاعر لر مز :

خنده کاله دکل کاشنده آم عندليب

منتشر در گوشه گوشه داستان حسن و عشق

ويا خود :

شمعه خالی قلامش بر جان فدا پروانه دن

از جمله شرقده عشقك غایت شاعرانه بر تمثال خزینی اولان
 جنون عامرینك ایلییه ابتلاسی مکتبده ابتداء ایتدیکی، یالکیز
 نظامیلرک، جامیلرک، فضولیلرک، سید وهیلرک تخیلات ادبیه لر-
 ندن حاصل اولمش بر حکایت دکل بر چوق مورخلرک اثباتنه
 چالشدینی وحقی صاحب تذکره (داود ضریر) کی حکمانک
 دخی تحقیق وتصدیقته مظهر اولمش برروایندر .

فرانسه نك الك مشهور حکما سندن (ژان ژاق روسو)
 «قونفسیون دوفوآ» نامیله معروف و بزم عادات واصطلاحاتمه
 کوره «محاسبه نفس» ویاخود «نامه اعمال» کلمه لریله بر درجه یه
 قدر ترجمه سی قابل اولان اثر بی نظیرنده دهاصبی ایکن مبتلا اولدینی
 محبتلری تعریف ایدر .

روسوایسه، ینه اوکتابنده مجرد هر حالی حقی اوزره بیان
 ایچون خرسنزغنه وارنجیه قدر ارتکاب ایتدیکی ویاخود ایتک
 ایستدیکی کافه قبایحی میدانه قویمش وحقی کتابنک مقدمه سنده،
 دیوان محشره واروبده اعمالنه دائر بر خطاب عزته مظهر اولنجه
 جواباً اوکتابی عرض ایتک ایستیه جکفی بیسان ایلش ایکن
 عشقه متعلق اوله بریالان سو یلسنه عقل قائل اولماز . بو حال
 جنونک، روسونک مخصوصاتندیمیدر ؟

اگر قولم اعتماد بیوریلورسه، حقانیت نامه تأمین ایدرم که
 بنده برنجی علاقیه اوغرا دیغم زمان سکیز یاشنده ایدم . مقاله
 عاجزانه می اوقومغه تنزل ایدن ارباب مطالعه ایچنده صباوت
 ایله محبتی جمع ایتمش پک چوق ذوات بولنه جغنه کوروشدیکم بر

نه مناسبه ! حالا وجدانمك حقیقتی بیامكه مقتدر اوله مدق ،
 حالا ایکی بیک سنه دن بری کل یوم بو قدر ابنای جنسمك وجو-
 دلری تشریح نامه پارچه پارچه ایدیلوب طور رکن اعضای
 مرکبه مزدن بر طاقنك حیاته جهت لزومی او کر نه مدك ! بو
 عجز ایله معنویاتی می کشفه مقتدر اوله بیله جگیز ؟ اولسه اولسه
 او قدرت معنویه نك آتارندن بر قاق لقردی سویله بیلیرز . وارسون
 بعض اطبا ، عشق ایچون ، حجاب حاجزه عارض بر علتدر دیسون
 حجاب حاجزه عشقك ترقیسنه علت اوله بیلیر . فقط عشق ، اعضای
 بدن بر علت آتارندن اولسه کرکدر .

بعض آدملر بیلیرمکه : اون بش سنه دن بری اون بش کون
 نجه محبتدن قور تلمدیلمر فقط اون بش ساعت اولسون نتیجه ابتلا
 دینیه جک بر اضطراب جسمانی یه دوشمدیلر . بونلر ابنای بشر
 آره سنده طوپر اعی مرمر و یاده مر معدنندن آلمش بر موجود
 منفرد دکل ایدیلریا !

بعض کلیاتده « عشق ، ایله کی شهوتدن بو کولور ، کنیدیسی
 خیال ایله طوقونور برر نمین قاشدر . » یولنده کنایه لی ایهاملی
 تعریفلر کور یلیور . خیالک محبته یاردم ایتدیکنی ، آز چوق
 محبت و یا اصحاب محبت کور مش اولانلرک هیچ بری انکار ایتمز .
 شهوته کنایه : آنکده بعض علاقهرده تأثیری امور مسالمه دندر .
 فقط شهوت محبته ، هانی بزم کبی ارباب دنیا ایچنده کی محبته
 سبب مستقل اولدیغنی ادعا ایده بیلیرز . بو باده تجر بیاتدن بر
 چوق د . تل دخی کوستره بیلیرز .

محبت

از الله جميل يحب الجمال

عجبا لسانم زده گاه عشق ، گاه محبت ، گاه علاقه سوز لريله
افاده اولتمق ايستيلن خاصيت عجبیه نه در ؟ بيلمدیکمز شیشی
زردن او کره نه جکیز ؟ الهامات قدسیه وسانحات فکر به دن دکلی ؟
کتب شرعیه به باقیورز ، مفخر موجودات علیه الصلوة افدمزی
انبیای عظام ایچنده محبوبیت صفتیه ممتاز کوریورز ، بو قدر
مکونات طبعیه نك علت ایجادی عشق اولدیغی آکلایورز .
ترجمان الغیب حقیقت اولان انسان تصوفدن « خدا عاشق ،
رسول عاشق ، بتون کون و مکان عاشق ! » کبی حوصله سوز
ادراک اوله جق نیجه نعمات آتشناک ایشدیورز . برسودای
طاهر ایله نیجه بیک داغ الیمه مبتلا اولان برقلب متأثر آله بر
کره یکی بر حقیقت تحریسنه عزم ایدرسه ؛ بر قاچ بیک دفعه
خطیئات سابقه سنی اونونمغه ضرورت کورن بر ذهن متفکر ،
اوله عرش اعلاى الوهیه قدر اتصال ایتمک کبی بر حالک عمومیت
اعتباریه حس و تقدیر و تعریف و تصویرینه زردن مقتدر اولسون ؟
برم کبی محجوب اولان عجزه نك حالی ، تحقیق ماهیاته
یا تشریح وجدانه ویا نظریاتجه تحریء برهانه چالیشمقدر . عجبا
بز او واسطه لرله ماهیت عشقی میدانه چیقاره بیلیرمی یز ؟ . . .

حال بویله ایکن . اکثر احوالک تعدیلنه چالش مقده اولان ممالک عثمانیه ده . رتب ملکیه بی ابقا ایتمک اسکیدن قالمش فقط معمارلغک ترقیات حاضره - نه تطبیقاً تغییر و تعمیرینه لزوم کوروش اولان بر خانه نک اک مکمل صالوننده ، بر قاووقلق بر اقق قیلندن دکلی در ؟

مسائل سیاسیه نک نظریات و تطبیقاتنده ، کالی مسلم اولان بعض فضائل ، تا دولت علیه نک بدایتندن بری خلقک قولاغنی طولدرمش اولان وزارتک ایسه صرف استحقاقه حصری شمدیلک دولتک نظام اداره سنجه لازم کورورلر .

بز ایسه سائر رتب ملکیه احما اولندقدن صکره وزارتک بقا و یازوالنده بر بیوک محذور و یا فائده کورنلردن اولمدیغمز ایچون مسأله نک او قدر تعمیقی لازمیدن عد ایتمیز بر کره اونه کیلر لغو اولنسن - ونده خلق عننده نظراً و خدمه قدری عالی اولان بر قاچ ذاته خطابده بک و یا افندی دینیه جکنه پاشا و مخبرده : حمیتلو و یا غیرتلو دینیه جکنه دولتلو دینلسون ، ایشک بو قدرینه بیک جان ایله قائلز . وزارت لازم دکل ایسه آنی ده اخلافز دوشونه بیلیر .

[عبرت : ۱۴ تشرین اول ۱۲۸۸]

ویا بر کیمسه ایله الیش ویریش ایدرسه کاه اولور که اسکی دره بکارینه رحمت او قودر .

بورتبه‌لر ایسه رتب عسکریه کبی ، دشمن قارشوسنه کوکس کرده‌لرک و یارتب علمیه کبی مدرسه‌ده دیرسه‌ک چوریده‌رک حفظ وطن و یا ترقی ککالات او غورنده اختیار ایدلمش فداکارلقلره بدل دکل ، یالکنز بر ذاتک بر وقت فلان ایشده بولنش اولسی و یا خود بر ذانه منسوب بولنسی نتایجدن حاصل اولمش بر امتیاز اضافیدر . اکر بولندینی خدمتده وظیفه‌سنی لایقیله ایفایتدیسه لایقیله و بلکه لایق اولدیغندن زیاده معاش اکا بدل کافی اوله مزمی ؟ اکر بر ذاته منسوب ایسه نسبتی ایچون اوزاتدن کورذیکی التفاتدن بشقه نه مکافات آرامغه حتی اوله بیلور ؟

حالا بزده دخی رتبه‌سنر و یا کوچک رتبه‌ده مأمورین کرام کوریلور که ، معیتلرنده رتبه‌لی و یا بیوک رتبه‌ده ذاتلر استخدام اولنیور .

سلسله رتبه‌ده موجود اولان بو تشوش ایله ، جریان مصالحجه لازم اولان سلسله مراتبه و یا خود مأمورلرک حیثیتنه قطعاً خلل کلدیکی یوقدر .

بجمده رتبه‌لرک حالی بر درجه‌یه وارمشدر که ، بونک کبی وسائل غروره اک زیاده اهمیت ویرنلر بیله ایکی کون صکره فوقه کندندن کوچوک رتبه‌لی و یا هیچ رتبه‌سنر بر آدم کله‌جکی مغالعه‌سنمیدر ، ندر کویولردن بشقه کیمسه‌نک یاننده ، ثانیه - نندن ، اصطلبل عامره‌سندن بحث ایده میور .

وکلادن اولمش و وکلا بیننده دخی بر صورت مخصوصهده کسب امتیاز ایتمش ذاتلر بیلپورز که بر یره والی ایدلمک ارزو اولندججه کثرتده بولنان بونجه وزیرای خدمتسز بر اقه مامق مطالعه لری او بولده اولان استحقاق پرور لکلره مانع اولمشدر . نفوس زائده دن اولدینی حالده هر نصلسه بر کره رتبه بالایی احراز ایتمش اولان بش اون کشی بی دولت ، اون بشر یکر میشر سنه ، اون بشر یکر میشر بیک غروش معاش ایله بسله مشدر . حالا دخی بر کره آدینه پاشا و القابنه سعادتلو دینلمش اولنلرک تعیشنه چاره بولمق ویا مطالبنه دفع لین یولنده جواب آرامق وحتی صباح وقتلری و تعطیل کونلری او طه لری صفه لری بیکه جق درجهده کثرتده اولان زیارتلرندن قور تولمق وکلای فخام ایچون اعظم مشاغدر دینلسه مبالغهیه حمل اولنه ماز .

خزینة دولت ایسه اصحاب رتبه یه یهوده و یردیکی معاشردن اودرجه لرده متضرر اولمقده در که وقتیله بونلره اعطا اولنورکن لزومسزلکی و مصرفک کثرتی ایچون لغو اولنان مجوه نشانلرک خساری شمیدیکی مصرفک بر ایکی آیلغنه آنجق تقابل ایده بیلور . بوندن بشقه بعض یرده وهله طشره لرده اکثریت اوزره محاکم اوکنده مظهر رعایت اولور لر حق لرنده بر دعوی و قوعو بولورسه مدعی خصمنک جایی ایچون آیلرجه قپو قپو طولاشه رق برویا بر قاچ تذکره سامیه استحصال ایتک ایچون بیک درلو مشقته بیک درلو ضرره اوغرامق مجوریتنده بولنور . هله طشر لرده بر قپوجی باشیلغنه نائل اولانلر اکر بر کویه کیدر .

طریق علما ، بنیان دولتک ال بیوک ارکانندن ویتشدیر
دیکی ویتشدیرمه بیله چکی اصحاب عرفان ایسه اصلاحاتک الک قوی
استناد دکاهلرندن اولغله برابر طریقک قانون مراتبی افادات
حوادث ایله رخنهدار اولمقد، چنبرلی طاشمه مشابه کورینور .
آثار عتیقه دن اولدیغی ایچون بقاسنی کوکلر ارزو ایدر ،
حال اصلینسه ارجاعی ممکن اوله ماز ، اصلاحنه مهارت کامله ایله
باشلانمز سه بابتون بتون مندرس اولور ویا خود باشلار باشلامز
بر پارچه سی بیقیلور تعمیرینه تشبث ایدرلی ازر . فقط بو
اصلاحه حسن نیت و مهارت وحقانیتله تشبث اولنوبده . معامله
استحقاقه توقیق ایدمک ایسته نیلیرسه علمای کرام عندالشرع
وضع شریفک مساواتنه ووحیثیات نبویه نك علائق دینه دن
بولندیغنه و اشرف علمای عثمانیان سلف صالحین حضرتاتک
دائما تدریسدن قضا دهن مشیخته وفضا افتادی تدریسه انتقال
ایده کلدکلرینه و فی حد ذاتها رتبه علمدن اعلا بررتبه اولمدیغنه
هر کسدن زیاده واقف اولدقلری ایچون اوله بر میزان عدل
حق موجود ایکن ، علمای کراجه رتبه و قدم آرزولری کندی
کندینه ساقط اوله جغنده هییچ شبهه من یوقدر .

رتب مله کیه یه کلاجه : بولر نه بر لزوم کوریلور ،
نده الغاسندن بر محذور تولد ایده بیلمک احتمالی واردر .
بوقدر خلاف معقولات و محمل مساوات اولان بر حلاک دفعنه
هییچ بر مضرتی اولسه بیله فائده سزلیکی سبب کافی دکلیدر ؟
حال بوکه بیک درلو مضرتی ده میدانده طورییور . صکره لری

دائماً رتبه اعتباریله ویرلدیکی کبی، ضابطلک خدمتی حد ذاتنده دائمی و جنجه سز معذولیتدن مصون بولمسنه نظر آرتب عسکر-یهنک بتون بتون لغوی ویاخود بالفعل خدمته بولمغه حصری قابل اوله ماز .

صدترضیه ارسلان پنجه لی ، ملک یورکللی قدمای مجاهدینه که مثلاً « سیف الله خالد ابن ولید » کی ، ایکی سنه ایچنده بر آووج عسکرله قوجه جزیره العربی ارتداددن بالکلیه تطهیر ایتدکن بشقه بازوی آهنینی ایله روم و عجم ملتنک بررکن ثباتنه یاپیشه رق برقاچ صدمده ایکسنی ده بتون بتون اندراسه یا قلاشدرمش اولان سرعسکرلری بیله مأموریتلرندن عزل ایدیلور معیتده بولنان برنفر یرینه تعیین اولور ، کندی نفر اوله رق انک معیتنه ویریلیدی .

بو حالده دخی صکره کی خدمته ، اولکی مسنددن زیاده مشتاق ایمش کی امکان منتهای حدودینه وارمش دینیه بیله جک برشوق وغیرتله وظیفه سنی ایفا ایدردی .

اوله برقوم شریف ایچنده رتب عسکریه تی قالدیرمق دکل ابقا ایده بیلکم محال کورونور .

فقط حیف که بحث ایتدی کمز دورلر زمان ماضیدر ، انک تقلیدی دینیه جک بر حالده ظهورینه مشتاق اولدیغمز دور استقبال ایسه پک بعید کورونور . ایشته رتب عسکریه نک لغونده بحث ایتدی کمز استحاله شمیدیک حالمزه و قریب اولان استقبالزه قیاس ایله در .

رتبه‌لر

بومعلوم درکه افراد بشر ، مساوات حقوق ایله مجبول اوله‌رق فضائل ذاتیه‌نک ویردیکی حیثیت و مساند حکومتک اقتضا ایتدیردیکی مطاعتدن بشقه ، هیچ کیمسه ایچون کرک حقیقی و کرک اضافی برامتیاز بولنه‌مازکه حقه مطابق اولسون . شو قدر وارکه اوامر حکومت بر مرکزدن هر طرفه طاغلمق ایچون وسائطه و بو وسائط دخی آمریت و مأموریتک درجانی تعیین ایدر بر سلسله‌ء ترتیه احتیاج قطعی کوستر دیکی ایچون قرون اخیره حکومتلرنده رتبه مسأله‌سی میدانه چیقمش وهله بزده یکیچریلرک حدوشیله برابر ظهور ایدره‌ک متعاقباً ملکیه صنفه و سلطان سلیمان زماننده علمایه دخی سرایت ایتشدر . هله رتب ملکیه من اولاری عدداً ایکی اوچه و توجیهاً ایتش سکسان کشی‌یه منحصر ایکن ، تنظیماتدن صدر دنوعی اون بش اون التیه بالغ اولدی واره صره برصلای عام ایله آچیلان یغمالر مناسبیه شهرلریمزده بولنان اصحاب مراتبک عددی هان رتبه‌سی اولیانلره تقرب ایلدی . واقعا اداره عسکریه‌نک ال‌بیوک برقاعده انتظامی ده سلسله مراتبنده کی قوت و حیثیت اوله‌رق بر ضابطلک رتبه‌سی بحق قزائمق دخی وطن اوغورنده نفسنی بالذ فعات تملکیه آتمقله حاصل اوله‌جغنه و تقاعد معاشلری

حاله و سائر بونک کبی خصوصانه دائر اوتهدن بریدن بر طاقم آرا و افکار ایشیدلمکده ایسهده ذاتاً معارف حربیه دن بهره دار اولوق شرفنه نائل اوله مدیغمزدن بو بایده مطالعه بیانی ایچون کندیمزده اصلا صلاحیت کوره میز .

یالکمز ملتنی سون و دولتتک اعتلای شانی آرزو ایدن حمیت پروران و وطنک عمومیه برابر شو تعمیم تعلیم و اتحاد اداره عسکریه خصوصلرینک پک آرزمان ایچنده ظهورینی جانندن کوکلدن بیک درلو تحسین و ستایشلرله القشلامغه فوق الغایه امیدوار اولنلردنیز .
بر کره بو مقصد حاصل اولوب ده بعض داستانلرده

کوریلان هیاکل آسمانی کبی کره ارضک باشی بر قطعه سنه یاصلامش ، وجودی بر قطعه سنه صارلمش . و آیاقلری دیگر بر قطعه سنه اوزانمش اولدینی حالدده غنوده سکون و آرام ایکنینه پیرامننده طولاشمغه پک قولایلقله جسارت اولنه میان سطوت عثمانیه قوای موجوده سنی جمع ایدرک سیلکنور ، میدان ظهوره چیقارسه اوزرینه کلن دشمنی دائماً بر بچق ملیون سونکی ایله قارشیه به بیلور و خارجدده نفوذ ایله توسیع قدرت و تجارت . اسلامک معارجه اتحاد و افکارینه خدمت و داخلده بر طاقم یولسز کمرکار و حقسنز معاهده لریک اسقاط حکمیه تزید ثروت و مکننت، کبی مقاصد عالیه بر بر بو مقدمه ثروتک عقبندن کلور ، ظهور ایدر .

بناء علیه دولتمز ایچون اک برنجی مقصد بالاده بیان ایتدیکمز ایکی لازمه سطوتک تحصیله چالشمقدر، دینلسه ظننمز چه خطا ایدلمش اولور . [عبرت : ۹ تشرین اول ، ۱۲۸۸]

حقیقت حالده دخی مثلاً مصر ویا تونسک آریجه بردشمنی
 اوله بیلمسی هر دلو احتمالات عقلیه دن خارجدر .
 مصر دولت علیه مکنه التحاق ایتدی ایدلی طوبی بر کره
 کندی کندینه محاربه یه قیام ایلدی . اوده بزم علمیه زده ایدی . تونسک
 ایسه خود بخود سلاحه صارلدینی هیچ بر نارینخده مسبق دکلدر .
 بو حالده سلطنت سنیه بیوک ضابطانی کندی طرفدن نصب
 اولمش ونفراتی کندی خدمتی ایچون سلاح آلتنه آلمش اولان
 ایالتین اردولرینک اداره عمومیه و بلدکه ترتیبات تفصیلیه سنی
 طوغریدن طوغری به نظارت مخصوصه سی آلتنه آلمق استدیکی
 حالده - چونکه بالاده دخی بیسان اولندیغی اوزره بو ایالتله
 اداره داخلیه لرجه عسکرک لزومی اولمیدیغندن و بوبابده
 کوستریله بیله جک تردد شاید سوابقه نسبت ایدیلورسه چیرکین
 چیرکین بر طاقم معالره حمل ایدیه بیله جکندن - بحق ویا بالفعل
 بر مانعه یه اوغرا نلقدن احترازه محل یوقدر ظن ایدرز .
 هله ایالتینک ریاست اداره لرنده بولنان ذواته خلافت سنیه
 جانب عالیسندن امور داخلیه جه عاطفه احسان ایدیلان بعض
 مساعداته بو اداره عسکریه نیک هیج طوقنور یری یوقدر .
 مثلاً باویرا ویا ووتمبرغ حکمدارلری مملکتلرنده والیک
 دکل عادتاً پادشاهلق ایدیورلرله حال بوکه اداره عسکریه لری
 پروسیانک دست تصرفنده در ، بونکلده انتقاللرینه قطعاً
 خلل کلدیکی یوقدر .
 عسکرلکجه مدت استخدا مه و نظامات موجودیه واسلخنک

کوزدن کچریلورسه بونلرده مذهب تعصبنک ویا یونان واسلاو اتحادلری کبی جنسیت نمایلاتنک، اوروپا پولتیقه سی آلتنسه استنلدکجه برمساله چیقارمغه آلت اولمقدن بشقه، برتائیری کوریلهمز. بناء علیه هر نه وقت اداره مز خلقی صحیحاً ممنون ایدم جک برحاله کلورسه هانکی جنس و مذهبده بونلورسه بولنسون بتون ابنای وطنک اللرینه بی پروا ایکنه لی تفنکاری تسلیم ایدم بیلمورز. اوزمانی ایسه پک قریب کورمه کده اولدیغمزدن عموم ابنای وطنک شان دولت وفوائد مملکت محافظلغنده هیچ بری دیکرندن کیرو قالمیه جغنی امید ایدرز.

خرستیاندن آله جق عسکرک دشمن قارشوسنده قره قوله ارسالنده ودها سائر بعض نظامات حربیه ده برطاقم محاذیر و مشکلات تصور اولدینی ایشیدیلیور. فقط بونلرک جمله سی تفصیلاتدن اولدینی ایچون باب والای سرعسکری چاردرینی بولمقدم استحاله یه تصادف ایتمز ظن ایدرز.

مادامکه روسیه دولتی قزان تانارلرینی بزه قارشو و سوق ایدم بیلیور، بزده بالقان بلغارلرینی آکا قارشو کوندرمه که مقتدر اوله بیله جکمزد. هیچ شبهه اولنسون.

امتیاز وراثته نائل اولان ایالاتمزدکی عساکر اسلامیه به کلجه عبرتک قیامه دن اول برقاچ نسخه سنده ایما اولنمشدی که به نلر مجرد و بلاقید و شرط خدمت پادشاهیده بولنق ایچون سلاح آلتنه آلتنشلردر. امتیاز فرمانلرینه باقلدینی حالده بوصورت هر برنده صراحة کورینور.

هيڃ ٻري يوقدرڪه انڪار ايلسون .

يالڪمز بونده خدشه رس افڪار اولان جهت خرستيائيلرڪ
دها عسڪر لڪه آ لشمامش ايڪن واوتدهه بروده کوستردڪلري تمايلات
استقلال جويانه ميدانده ايڪن ، وطنڪ ڪافل حياتي اولان
سلاح مدافعه ني المرينه تسليم ايتمڪد: تصور اولنان محذور لردر .
واقعا ايشه سطحى نظرله باقلايدنى حالده بويله وطننه
ايصنمامش مليونر لجه نفوسى معلومات عسڪريه ايله سلاحندير مرق ،
قليجڪ قبضه سنى دشمن انه تسليم ايتمڪ قبيلندن كورينور .
فقط بر آز تعميق نظر اولنور سه آ ڪلاشيلور كه اوقدر نفوسڪ
شمدي به قدر ايصينه مدينى شى ، ذات مملكت ويا ذات حكومت
دكل ؛ بر طاقم معاملات اداره در كه ، تاثيرات طاقت اندازانه سى
خرستيائيلردن بشقه مسلمانلرى ده بر قاچ ڀر ده و بر قاچ ڪره
ملتمزڪ صفات معروفه سندن اولان تحمل وسڪونت حالندن
چيقار مشدر .

مخربات حڪميه دندر كه دنيا ده افڪار دينه ، حرڪات بشرك
اڪ بيوك سائقلردن بريدر . فقط بر تضيق ويا مقاومه تصادف
ايدر سه شدتى اوزمان كوسترر . يوقسه بر قوم ويا فرقه راحت
وعدالت اچنده يشايوب طور رڪن جنس ومذهب ناميله مادر
وطنڪ جيلر لرينى پار دلر جه سنه ملكڪ بر پار جه سنى عمومندن
آيرهغه قالمشمق انسان اچون احوال طبيعه دن دكلدر .

ملاڪمز ده خرستيائيلق نامنه ظهور ايدن اختلاف لردوشيلور
وياخود شرق مسالهنه دائر نشر ايلديڪمز مقالهلر بر ڪره دها

— ولو عثمانی افرادندن اولسون — ینه روسیه نك اوتوز میلیون
ذکور دن الاجنی عسکره بالطبع یالکیز باشنه مقاومت ایدمهز .
خصوصیه المانیامحاربه اخیره سنک حاصل ایتدیکی تجارب اوزرینه
هر حادثه یه مطمئن اوله رق قارشو طور منی آرزو ایدن خلقك ،
هر شیدن اول یکر می یاشندن یتمش باشنه قدر کافه افرادنی تعلیمی
بولندیر مق احتیاج فطعمیسنده اولدینی تبین ایتدیکی ایچون دول معظمه .
نك همان جمله سی عسکر لك وظیفه سنی استثناء قبول اتمیه جك صورته
تعمیمه چالیشور لر . بزم ایچون دخی بویوله کیرلمدجکه مستعد
اولدینغمز مصونیت وحیثیتی تمامیه قزائمق ممکن دکلدیر .
چونکه هیچ بروقت عمومأ سلاحلانش بر قومه یالکیز
اردو ایله مقاومت اولنه مز .

عسکر لك وظیفه سنك تعمیمی پیش نظره آاندینی زمان
اول امرده ظهور ایده جك مسأله خرسیتیانزدن عسکر آلمق ماده سیدر .
عسکر لكك یالکیز اسلامه وحقی ترکلره انحصاری خلافت
سنیه نك عصبيت اصلیه سی اولان بوفرقه یه نفوسجه خیلی ضرر لر
ویردیکنی و مملکتده بر طاقم اقوام چادر لرده ، حیوان رعیه
و دیگر بر طاقم قوم لر دخی تجارت و صنعت و زراعه مشغول
اولوبده ، یالکیز ترکلر ك دائماً سلاح بدست اوله رق حدود
ممالکک هر طرفنی دور ایله بونلره قواصلق ایدر کبی برحاله
بولنمندن طولانی مساوات حقوق و اعتدال ثروتجه پك بیوک
رخنلره اوغرانلدیغنی و بویله بر حال غیر طبیعیك بقا بولمسنده
وهله باعث بقا اولمسنده امکان متصور اولمدیغنی عقلامزدن

حریبہ جہ او وقتلر ظہور ایدن کشفیات جدیدہ دن محرومیتی ایدی .

یاقریم محاربہ سندنہ اردولر منن منتظم ورؤسامنر معارف حریبہ دہ ماہر ایدی ، سلسترہ وقارص محاصرہ لرندہ عسکر منک کوستردیکی جلادت فوق العادہ دللر دہ داستان اولمش ، حالا آوروپادہ ولولہ سی ایشیدیلور ، بودہ نیچون حق ووطنمزی محافظہ ایچون دول غربیہ دن استعانہ یہ محتاج اولدق ؟ ہیچ شہہ یوق کہ بوکا باعث ، ملکہ مزدہ عسکرک وظیفہ سنک برفرقہ یہ انحصار ایتیمی وادارہ عسکر یہ نک بر مرکز دہ انحد ایتیمی در .

بر کرہ دوشونلسون ؛ وقتیلہ بتون دنیای قلیچلری اوکنده لرزہ ناک ایدن یکچیچریلر واقعا بر مذہب دہ ایدیلر ، فقط جنساً مملکت دہ قاج فرقه وارہ جملہ سندن ترکیب اولنور لردی .

رایت عثمانیان التندہ مستنظلم امان اولان خرس تیانلر بر قاج غروش بدل ایلہ دکل ، اولادلرینی یکچیچری قشله لر بنہ تودیع ایتیکلہ محافظہ وطن وظیفہ سنہ اشتراک یدر لردی کردلر ، عربلر نہ وقت الہ سلاح آلور لرسہ دولت عسکری علمنندہ دکل ، المانیایوایران اردولری قارشوسندہ قوللانمق ایچون آلور لرایدی مصر دہ کی تونسدہ کی عسا کر اسلامیه بشقہ فکرہ ، بشقہ کیفہ تابع دکل خلافتک طوغریدن طوغری یہ اجرای فرماننہ حاضر ایدی . شمعی ایسہ صحیحاً قرعہ یہ داخل اولان ایالات عثمانیہ دہ کی اسلامک نفوس ذکور ی بش میلیون کشی یہ انجق بالغ اولہ بیلور . بش میلیون نفوسک چیقارہ بیلہ جکی اردولر

دو نیم مزہ غلبہ ابتدی ، جبر مافات ایچون ترسانہ لرمزده بش
 آی ظرفنده آلتی یوز کمی پیدا ایتمه که موفق اولدق . مدینتک
 شم دیکی تسهیلات و معاونتیلہ برابر دنیا ده هانکی حکومت بو عظمتده
 بر قوه قاهره ابرازینه مقتدر اوله ییلیر ؟

ملکمز و بلکه پایتختمزک هر گوشه سنده بر جلالی و یازوربا
 فرقه سی ، اوکنه هر نه تصادف ایلر سه آتش و خونہ غرق
 ایدوب طور دینی اعصار فترنده بیلہ ، بر قاچ کره یکر میشر
 اوتوزر سنه بر قاچ دولتک مهاجمات متوالیه سنه مقاومت
 کوستردک . هیچ برنده شهرت جلا دتمزه ذره قدر خلل کلدی .
 دنیاک بشقه ظرفلرنده بویله بر اقبال کورلمشیدر ؟

یوز سنه دن زیاده یوز بیك درلو مصائب اختلال و بار مظالم
 آلمده ازلدکن سکره یکر می سنه قدر بر حسن اداره یه مالک
 اولدق . همان براز راحت ایدر ایتمزینه استانبولدن چیقان
 یوز الی بیك کشیک بر عثمانلی اردوسی ویانه است حکاماتنک
 پیشکاهنده دهشت نمای ظهور اولغه باشلادی .

بر بشقه یردهده ایدینلمش ایدی که شوه سلاک حمیتده شهید اولان
 اجدادمزک کیکاری مزارلرندن چیقارلسه ملکک هر گوشه سنده
 قوجه قوجه اهرام و بلکه حدودمزی دشمن ا تعرضندن وقایه یه
 کافی اوله جق قدر است حکام پیدا اولور . یا بز بو قدر عظمتمز ،
 بو قدر غیر تمزله برابر صکر دلری روسیه ایله اولان محاربات
 اربعه مزده نه ایچون اودر جلدده صدمه لره اوغرادق ؟ معلوم
 مدرکه بوکاسب ، عسکرمزک انتظام سزانی واردولرمزک فنون

تيمور هجومي کي طاغري ، طاشلري ، دولتري ، ملتري تا-
اسانندن قوپاره رق بربرينه چارپه چارپه محو وپريشان ايمک
لازمه شاني اولان برکردبادي ، قليجنه اتسکا ايدر يوللو بر انخناي
جزوي ايله کچيرمش اولسون .

بز روم ايلي و آناطولي شبه جزيردرلرپنک يالکيز سيل
روان کي اوتسه سنه بريسنه طاغلمش بر حالده بولنورکن اون ،
اون ايکي کره بتون اوروپانک اوزرمزه دوکديکي اهل صليب
عمانلرينه مقاومت ايتدک . يالکيز غليانلرينه مانع اولمق دکل
بياغي منبلريني قوروتدق ، تاريخلرده بو قدر امتداد ايتمش
بر غالبيت مطلقه وارميدر ؟

مصر ايله کردستان و حجاز ايله بربرستاني درت سنه
ايچنده رايت اقبال عثمانيان آلتنه آلدق . دنياده بو درجه
سرعتله حصوله گلش بر فتح ميين هيچ بر قومه ميسر اولمش
ميدر ؟

ولوله اقبال عثمانيان دنينانک هر جهته ايصال ايچون
« انا فتحنا » کويان اوله رق اطرافه طاغيلان عثمانلي قهرمانلرينک ،
دائما بارستون غالبيتده اعلا ايتديکي شانلي ، شانلي بايراقلريميز
شمالاً ويانه برجلرندن ، جنوباً هند ساحلرندن ، شرقاً تبريز
صحرا لرنندن ، غرباً جبل الطارق جوار لرنندن آفاقي نيجه بيک
هلال شفق پوشه غرق ايلديکني دوشندکجه ؛ صحیحاً دنياده مرد
ايدک و مردلکده فرد ايدک ديمکدن ، بشقه خاطر لره نه کلير ؟

اوروپانک قواي مجموعه سي يونان ساحلرنده بر بيوک

عسکرلک

بز اول عالی هم ارباب جدو اجتهادز کیم
جهانگیرانه بردولت چیقاردق برعشیرتدن
بز اول نسل کریم دوده عثمانیانز کیم
مخردر سراپا مایه مز خون شهادتدن

عثمانیلرک فضائل عسکریه سنی انکار ایدنلر وار ایسه ،
دعوالرینک اثبات بطلاننه دنیانک اوچ بیوک قطعہ سی اوزرینه
و اوچ بیوک دریاسی کنارینه قوریلان ووسعتهجه بتون جهان
ایچنده آنجق اوچ درت مثلی بولنه بیلان کشور عظیمی کوسترمک
کفایت ایدر .

بز بو خاک فیاضک برقاریش یرینی اجدادمزدن بولمق ،
بز او بحار جواهر فشانک بر آرشون ساحلنه نهرلر کبی خون
ایشار ایتمدن نائل اولمق .

تاتارک صدمات هجومنه قارشو محافظه استقلال وحریت
ایچون ماوراء النهر دن آت آرقه لرینی کندی لرینه تخت روان
جلادت بیلهرک . آق دکز کنارینه قدر چکیلوب کلن برفرقه عثمانلینک
ایکی عصر ایچنده اوچ قطعہ یی قلیج لرینک حکمنه کردان داده
انقیاد اتمسی آیت سیف کبی بر معجزه باهره عد اولنسه روا
دکلیدر ؟

دنیا ده هانکی ملت واردر که دهامقامنده برلشمه مش ایکن ،

ایله، بر حکومتک نافع و یا مضر اولدیغنی استدلال اولنه ماز .
 ایچلرندن ایستدیکنی — و یا تعبیر عیجیحیله ایستمدیکنی —
 نشر و بلیکه تصورایتدیرمه مکه « الی ماشاه تعالی » مقتدر قالمسندن،
 قیاس و نسبتی محال عد اولنه بیله جک درجه لرده اهون اولدیغنده
 ظنمزجه بر عاقل یوقدرکه اشتباه ایلسون .

[حدیقه : ۱۲ تشرین ثانی، ۱۲۸۹]

ثالثاً : هر مملکتده بولنان قدرت تشریعک و وظیفه سی مملکتک حاکمی لایقیله تقدیر ایده رک اوراچه مضر اوله بیله جک افکار و افعاله قانونی سد ایتمکدر . مکمل بر قانون یاپیلنجه قصداً هم یاکلش هم مضر بر فکر نشر ایتمک پک کوچله شیر . خطاء بویه نشر وقوع بولورسه اختیار ایدنلری تأدیب ایتمکده هیچ بر مانع قالماز .

رابعاً : تشریعک دائره سی بر حدایله محدود دکلدرد . فرض ایده لم که مضر اوله بیله جک بر فکرک بر یولده نشرینه مانع اوله جق جزا تعیین اولنماش ده قانونک اوجهتی ناقص قالمش ؛ بر مضر تلی فعل ظهور ایدنجه در حال آکا قارشوده بر فقره نظامیه نشر ایدیله بیلیر .

دینیلیرسه که ، صکره دن نشر اولنان نظامک حکمی ، سوابقه جاری اوله میه جغندن بوتدیر حدذاتنده مؤثر کورنمز .
بزده جواب ویریرزکه :

بر آدم فکرآ ، لساناً ، قلمباً ، تحریراً حدذاتنده ممنوع اولسی لازم کله جک بر فعلی ، قانونک نقصان بولنمسندن استفاده ایله اختیار ایدرسه . مادام که اوفعلک تکررینه میدان بر اقلماق قابلدرد ، حکومه تجه اوتدیره مراجعتله اکتفا لازم کلیر .

هله بر آدمک بر دفعه لک اوله رق بر خطرلی فکرده بولندیغندن ویابر خطرلی فکری نشر ایتمکدن طولایتی اتهام ایدیله مه مسی

کنايه ايله سويلر ، آکاده مقتدر اوله مزسه معما ايله آکلاتير ،
تصوير ايله کوسترر ، حاصلی البته بر طریق بولور ، مقصدینه
نائل اولور .

بر آشجينک کريد فتحی ، ترید قافیه سندن استفاده ايله
بر پادشاهه - ممنوعیت خلافت اوله رق - بيانه مقتدر اوله بيلديکی
مشهوردر .

هرکیم ايسترسه کريد ترید قافیه سی قدر معناسز بر مناسبت
بوله رق فکرینی اظهاره مقتدر اوله بيله جکني ده دنيا ده هيچ
بر عاقل انکار ايده مز .

احوال مزه دقتله باقهلم . حافظه مزه مراجعت ايدهلم ، عجا
تصوری دکل حتی نشری منع اولمش بر فکر بوله بيليرمی يزکه
حقنده وقوع بولان ممنوعیت جاری اولمش اولسون ؟

بو حالده «دنیا ده بر جمعیت ایچون فوق العاده مضر اوله بيله جک
فکر لرده واردر ، آنلرک نشرینه ده ممانعت اولتمسونهمی ؟»
دینیلورسه بزده دیرزکه :

اولا : رشید پاشا مرحومک ، پارس معاهده سی علیهنده
اولان لایحه سنده دیدیکی کبی « هرکس مجنون اولدیغندن »
بر فکر ، تماميله حقیقته مقرون اولمدقجه بیکده بر کره کندینی
عمومه قبول ایتدیره مز .

ثانیا : بر فکرک تصورینی ویاخود انتشارینی منع ایتمکدن
ایسه سوء تأثیراته میدان ویرمه مک بیک قات قولایدیر .

میدانی فن کلامہ براقیدیلر . شمدی ممالک اسلامیه نك هيچ
بريرنده آنلردن وياخود اوقيلدن اولان بر چوق مذهبلردن
اثر بيله كوريله ميور .

اوروپاده قتوليك اعتقادينك الك اهميتسز برجهتنه طوقنه جق
نه قدر مذهب ديني و حاكمي ظهور ايتديسه اوزرلرينه اودهشتلي
انگيزيسيون مسلط اولدى . اشككنجه يني ، ديرى ديرى آدم
ياقق ، آغزه اريمش قورشون آتتمق حدلرند بيله طوتمدى .
مخصوص آت ايجاد ايتدى ؛ بر طاقم يجارلر ك تا اولوم
درجه سنه كلنجه يه قدر هر كيمي كنى آرى آرى قيردى ، ينه مظلومنى ،
اولادينه باقارجه سنه همترلرله شفاياب ايلدى . صكره ايكنجى ،
اوچنجى ، دردننجى دفعه يه قدر ينه كيمكلرينى قيردى . بو قدر
اذالر ، بو قدر بلالرله برابر دائما غلبه ، قاتوليك مذهب نك
علمينده بولنانلرده قالدى . حالاده آنلرده قاليور .
بر چوق عقلا ، بو حقيقتي پيش نظره الهرق ديمشلردر كه
فكر انسانينده بر غريب خاصه كوريليور ، حريتنى
اظهار ايتمه باشلاينجه ، اكر يك شدتله اوزرينه واريلور سه
كندنده اولان علوماهيتى بردن بره كليله ادراك ايدر ،
قارشوسنده هر نه درلو قوت موجود اولوسه اولسون مقاومتن
چكمنز ، حتى يوزده طقسان نسبتنده غالب اولور ؛ تضيقى
آز كورديكى زمان ايسه حصمنك ضعفى آكلار ، فاره ايله
اوينايان كدى ياوروسى كى اكلنير يولده بر حر كته باشلار .
مثلا استديكى بر شىء جدى سويلمكده مضرت كوررسه

عبرتین اوله جق وقایع مشهوره دندرکه شمسک استقراری ،
 کره نك دوری حقیقه (قوپرنیق) ك میدانه قویدنی قول
 حکیمانہ بی دلائل ریاضیه ایله اثبات ایدن مشهور (غالبه)
 بو اعتقادندن طولانی — هر — حقیقتی مخالف دین صورتنده
 کوسترمکله معروف اولان — رهبان گروهی طرفندن الحاد ایله
 اتهام اولنور . اکر تائب و مستغفر اولمزه ، طاعون انسانی
 دینامکه شایان اولان معهود انکیزیسیه نك پنجه سنه دوشه جکی
 کندنه اخطار ایدیلیر ؛ اقباسی ، احباسی ، شاگردانی ،
 آشنالری مسلط اولورلر ؛ تهدید و الحاح قوتلرینك سوقبله
 کلیسایه کیدر ، برطاقم تشریفات عظمی آره سنده قولنك خطا
 اولدیغنی اعتراف ایدر ، ایستدکلری کبی « تائب و مستغفر »
 اولور . فقط کلیسایان چیقارکن ینه افکارنده اولان حریت
 طبیعیه غلبانه باشلار ، بردرلو کندینی آله مز ؛ آیاغنی برقاچ کره
 یره اوررده : « مع مافیہ ینه دونن کره در » دیر .

پك قانلی ، پك خطرلی ، پك متعدد تجربه لرله ثابت اولمشدرکه
 فکره غلبه ینه مجرد فکرک شانندن در . مادیات ، تعدیات افکار
 اوزرینه تسلیط اولنجه باروته طوقنان آتس و یاخود بخاره
 حددن زیاده اجرا اولنان تضییق حکمنی و یرمک مقرر در .
 برکره تاریخلری کوزمرك اوکنه آلام ، وقتيله اسلامده
 زندقه چیقدی ، الحاد چیقدی ، طبیعیون ظهور ایتدی .
 تناسخیه ظهور ایتدی . هیچ برینك اوزرینه قیایچ چکمیدیلر ،

حریت افکار

انسانک حریتی، مختار اولدیغندن . اختیاری ایسه، صاحب فکر بولدیغندن کلیر .

بو بداهت کوز اوکنه آلتیجه، تامامیه تسلیم اولنمق اقتضا ایدرکه هر درلو خواص بشریه یه اولدینی کی حریته دخی اساس، قوه مفکره در .

یا هر کار مزده وجودینی ادعا ایتدی کمز حریت، فکر کردن متولد اولنجه فکرک وجودینی انکار ایتک . صفر دن عدد تشکل ایده بیلیر دیمک قیلندن اولمازمی ؟

دنیا ده هانکی ماده واردر که کن دینک مالک اولدینی بر خاصه یی محصولی ویا تعبیر آخرله اثری اولان دیگر بر ماده ده ایجاد ایدد بیلسین ؟ بو قدر دلائل نظریه یه نه حاجت! تطبیقات میدانده طور ویور .

بر آدمک ، ولو طاشدرله بینی از یلسون ، فکر نجه قناعت ایتدیکی تصدیقاتی تغییر ایتک قابیلدر ؟ ولو خنچرله یورکی پاره لئسون، وجدانجه تصدیق ایتدیکی معتقداتی کوکلندن چیقار مق ممکن اوله . بیلیر می ؟ دیمک که نقلی ، عقلی ، حکمی ، سیاسی ، علمی ، ذوقی هر نوع افکار ذاتاً سربست ، ذاتاً طبیعیدر . دیکشیر سه کیسه نك اجباریه دکل ، طبیعتک الجاسیله دیکشیر .

باشنده ایکن ایستمش ایدم؛ جادی مزاردن چیقنجه عزرائیه وکیل اولور ایمش، او حکایه خاطریمه کلدی .

بن بونلری دوشونوب طورر ایکن او هیبتلی، وقارلی آدم لر جادی بی اورتهلرینه آلدیلر ، یوکسکجه بریره طوغری چکلدیلر ، کیتدیلر . بتون مملکتک تاشلرینه ، طوبراقلرینه وارنجه یه قدر هر ذره سی لسانه کلدی : « الحمد لله محکمه جادینک یقاسنی الدن بر اقمیور . یوقسه بو جمعه ایرتسی کونی قورتیلوبده مزارنده راحت قالسهیدی کیم بیلیردها نلره جسارت ایدر ایدی ! » دیمکه باشلادی . درت یاشنده ایستمش ایدم . جادیلری جمعه ایرتسی کونلری مزارلنده بولورلر ، جمعه ایرتسی کونلری اوزرلرینه اعلام او قورلر ، جمعه ایرتسی کونلری یاقارلر ایمش . او مثل خاطریمه کلدی .

بو حالده او یاندم . معبر معبر طولاشدم . جادی بی یاقدیلمی ، یاقه جقلرمی ؟ بردرلو تحقیق ایده مدم .

دیوژن — چوجق الله لایقکی ویرسین . بکا قاره قوشک رؤیاسنده چکدیکم اذیتلری خاطریمه کتیردک . حالا تیرل تیرل تریبورم .

چوجق — قورقمه دیوژن ، بو قدر دهشتلی رؤیالر چیچک علتی کبی انسانه وانسانیتیه عمری ایچنده بر کره کلیر ایمش . بن حکیملره صوردم . تکرری محالدر دیورلر .

[دیوژن : ۱ ایلول ، ۱۲۸۸]

باشلادی .. دیرکن هوا قراردی .. قندیلار یاندی .. صکره
ینه هوا آچیلدی .. اورتهده (جادی دیریلور) دیه بر فریاد
قوپدی . اطرافه باقدم . کیچی کوردمهسه اعضاسنک هربری
آیری آیری تتره مکده ایدی .

ینه هوا قراردی . بولندیغ یر بوغاز ایچی کبی ایکی طرفه
آیرلدی . شمال طرفنده جادی دیرلدی . ، جنوب طرفنده
«جادیسنک اعلامی اوقونه جق ، وجودی چالی ایله چرپی ایله ،
تزکله ... فلان ایله یاقیه جق» صدالری عیوقه چیمقمنه ایدی .
بو حالده ینه هوا آچلدی ، اطرافه باقدم کیمسه لر یوق ،
اوزاقدن طالغه چاغلدیسی کبی دزین دزین برسس کلکه باشلادی .
دقتله دکدم ، ینه «جادی کلیور ! جادی کلیور» دیورلردی .

دقت ایتم : اوتهدن بر طاقم وقارلی ، هیبتلی آدم لر
کلکه باشلادی ، اطرافنده اولان بر ایکی کشی بو آدم لر
کورنجه : «ایشته جادی ، ایشته انسالر ایچنه قاریشمش» دیه
بر ولوله قویار دیلر .

دقتله باقدم . ایچلر نده بری وار . یوزی قرمزیمی ، قرمزیمی ،
قرمزیمی ! بر آشی بویاسی فوجیسنه ایکی آباق طاقمشلرده
کزدیر یورلر . صاندم بش یاشنده ایکن ایشتمش ایدم ؛
جادی قان طلومنه بکزر ، دیرلرایندی . بونی کورنجه اوروایت
عقلمه کلدی .

دها دقتله باقدم . قیافتی قورقونجیمی ، قورقونج ! صانکه
ظلم یا خود اولوم جانلشمش ده اورتهده کز یور . قیاس ایتم . اوچ

دیوژن — ایشته بکم ... کلیور بکم ... آی افندم ...
سندہ بزی اوتہ کی غز تہ لره چو یردک ... عادتا کنڈیکہ طالق اوو قلق
ایتدیر بیورسک آ ...

چوجق — ینہ می حد تلندیکز ؟

دیوژن — یوق ... استغفر الله ... هانی بر آزده ایشیمزه
باقسه ق دیرم ... ایشته مائی او چور تمده کلدی .

چوجق — اوستنده یازیبی یوق . فرانسر مالی دکل ،
لکن نه ایسه ... بن جادی بی کوردم ... اما نصل کوردم .
رؤیاده کوردم .

دیوژن — ای ...

چوجق — الله خیر لره تبدیل ایلسون . بر غلبه لک ..
بر غلبه لک ... بر غلبه لک ! بن ده صانکه ایچارنده بولنشم .
هرکس جادی کله جک ... جادی کله جک ... جادی کله جک
دیبه ... سویلشیور لر ، کولیشیور لر . حتی بایراملاشیور لر دی .
بن کندی کنڈیمه : جادی کله جک ده ، نه اوله جق ؟ بو قدر
سو نمه نک معناسی نه در ؟ دیبه تعجبده ایکن ، جادی کلیور ..
جادی کلیور ... جادی کلیور ، یولو بر فریاد قوپدی ..
کیمسه نک بکزنده قان قالمدی .. هرکس « بو جادی وطنی ده
یوده جق .. ایپی طوتانی ده یوده جق » دیه سویلنمکه باشلادی .
بن .. نه تلاشک حکمتنی آ کلایه بیلدم .. نه لقر دیلرک معناسنی ..
عمر مده باشمه کله مش درجه لره حیرت لره اوغر ادم . بن اوله
آلیق آلیق اطرفه باقنرب ضرور کن هرکس برر برر طاغلمغه

چو جق — اوح بنم پاياغان ديوزنجكم ! . اوح بنم قناريا
 ديوزنجكم ! اوح بنم اوح بنم قيوير جق قوزيسى
 ديوزنجكم ! آدم ! يالوار سيورم . نه يه او قدر قاشلريكي چاتيورسك يا!
 ديوزن — اى . . . پك اعلا . پك اعلا . . . شو حيوان تشبیهلريله
 التفاتی براقلمده ايشمزه باقم .

چو جق — بن جادی بی کوردم
 ديوزن — هانکی جادی بی ؟
 چو جق — ايشته جادی بی ...
 ديوزن — تحف شی ! زرده کوردك ؟ اصل کوردك ؟
 چو جق — سويله مم ...
 ديوزن — ليك
 چو جق — سويله مم يا ... اوح يا ... اوح جق يا ... سنك
 دنيا دن خبرك يوق يا ... اوح يا اوح جق يا ...
 ديوزن — اى صكره نصل ايدرز ؟
 چو جق — دمین قوغو يوردیكز يا ! ... براقیر كیده رز .
 ديوزن — سن بیلیرسك ... اما كتمسهك ابي اولور
 كل شو جادی بی نصل کوردیكی سويله ده یازالم .. شکردن ،
 یمشدن برشی ایسترمیسكز بكم ؟

چو جق — بر لیموناطه اصمارلا باقالم . . ديوزنك برده
 جموعه سنی كتیر . بركدی شرفیسنك نوطه سی ... بر مونته -
 قریستو .. ها كرچك برده مانی كاغدلی اوچورتمه ایسترم ...
 شمديجك ها ! .. يوقسه بالله براقیر قاچارم .

کچی کوزل دیوژنچکم ! شکر لر کچی طاتلی دیوژنچکم ! طارلمه
ایول بن فنا برشی سویلدم .

دیوژن — چوجق ، صیرناشمه ! سنکله اوغراشمغه وقم
یوق ، آکلاشدیمی ؟

چوجق — دیوژن ، سویلیه جکم لقر دیلری یازمزسک
اما، کوپکی قیرارم ، عمرم اولدقجه قارشیکده طورر ، کولیکه
ایدرم . اسکندرک نه قدر سـالاحی ، افلاطونک نه قدر کتابی
وارایسه کتیرر برر باشکه اوریرم . آغلارم ، آغلارم ،
آغلارم ؛ کوزلریمی بومروق کچی شیشیریرم . دوکنورم ، دوکنورم ،
دوکنورم ؛ وجودیمی پستیل کچی چوروکلر ایچنده براقیرم .
بابامه کیدرم ، آنهمه کیدرم ، خالهمه کیدرم ، دایمه کیدرم .
امام افندی به کیدرم ، ناطور خانمه کیدرم ؛ دیوژن بنی دوکدی
دیرم ، قیامتلی قویاریرم . سنی بردها محله دن کچیرم . واللها !
اگر یاپمازسه م کوپکدن آلچق اولایم .

دیوژن — والسلام ! به چوجق بزمه زورک نه ؟

چوجق — زورم نه می ؟ بن غزته به یازی یازه جغم ،
آکلادکی ؟ غزته به یازی یازه جغم . ترکه دن بشقه لسان بیلدم .
شمدی چیقان ترکه غزته لرینک هپسی ده قلمی کور دکنکی ،
حقه بی دیلنجی چنانغی ، کاغدی « مقامک جنت اوله » پوصله سی
ظن ایتمشالر . بن سائله یدکچی اولام . آنک ایچون سکا کلیورم .
سن ینه نه ایسه دلی طولو سویلیورک !

دیوژن — ها ! ...

« ديوژن » دن بر مقاله

يا لپاق شيطان يانا ز چو جوق . . . ياراما ز چو جوق . . .
صيرناشيق چو جوق دون ينه مطبعه مزه گلستونمي ؟
تو نه ده قاره بلايه چاتمشنر ! بر درلو يقامزى النبدن
قورتارمق ممکن اولامادى .
ايشته محاوره مزى يازييورم . سز بيم يرمده اولک زده
رد ايديکيز .

چو جوق — قوزوم ديوژن . . . برشى سويليله جکم، يازى
ويرسهك آ . . . نه اولورسك ؟ آيولجق . . . ايشته کاتبک
هوسم وار. سنى چوق آدم اوقيور ، آنک ايچون يازديغم شيلرك
اوقونديغنى کوردکجه هوسانيورم . بيم ميني ميني ديوژنچکم . . .
يا زاجقسك دکلمى ؟

ديوژن — يازامام ياوروم . سن بزم غزته نك لساني
بيلميورسك، هپ سنك ايستدبکک کبي شيلر يازارسهق — هانى
شمدي ديوژنى چوق اوقويورلر ديميورميدک — صکره هيچ
اوقويان قاز .

چو جوق — هله شوکا باق . صانکه سزک غزته نك لساني ده
برشيمي ؟ نعلکک کلنى سويليويوررسك ؛ اولور کيدر .
ديوژن — سن آغزیکه کلنى سويلکک باشلادک . شورادن
سلامته کيدرميسک ؟

چو جوق — اوح . . بيم مسخره ديوژنچکم ! ياموق کديلر

براقه جفك میراث کچمسه تأسفدن عبارت اولسون! موجودینی
 اتلاف ایدوبده عائله سنی آچ براقانلر یاورولرینی بین کدیدن
 پکده اهون شیلر دکندر . واقعا بویولد اولان سوزلر تنبله
 تکلیف خدمت وسقیهه حسن نصیحت کبی تعجیر نوعندن کلیر .
 فقط عقلی اولان شوندن احتراز ایتلیدر که قول یرینه فعالیت
 انسانی انتصاحه مجبور ایتسون ! آجی سوز فلکک سله سندن
 اهوندر .

طیب یداوی والطیب مریض

امکله، سعیلرهب بهوده در « دیر لر .
 آما ! هر حال ایچون فاعل حقیقی جناب حقدر . لیکن
 بونکله سعیدن ال چکمک رزاق کریمی کندیسنه خدمتکار ظن
 ایتمک قیابندن اولور .

« لیس للانسان الاماهی »

کو کدن مائده اینمک بر معجزه ایدی، کچدی . بزاسبابانه
 تشبث ایتملی بز که اللهده تأثیرینی خلاق ایلسون . اکر هرکس
 چالشمقدن ال چکسه ایدی ، دنیاده موئدن شقه نه قالیردی ؟
 اکر هرکس انه کچی تلف ایتمه ایدی ، عالمک عدمدن نه فرقی
 بولنوردی ؟

زده بیلیرز؛ انسان برغانله سزکچن زمانلرینی دوشونور، برده
 نتیجه سی معلوم اولان استقبالنه نظر ایدرسه بو « یالان دنیا » بی
 خواب وخیال نوعندن کورور . لیکن بر کرده اوزرینه
 ضرورت چوکمش بر فلاکت زده یه صورلسون که حیات
 دیدیکمز نه دهشتلی بر حقیقت ایتمش ! « حسیس ، می ایچنک
 خزینه داریدر . « دیمشله . اویله در ! شو قدر وار که « تنبلرده
 عالمک دیانجیسی ، سفیهلرده شونک بونک ایرغادیدر . « دینلسه
 یالان اولماز .

قدرتک وارایسه حالکی دائما صفا ایله کچیر ! فقط چالیش که
 استقبالده او (نشئه) نک خمارینی چکمیسه سک . بوکون یاری آچ
 طور مق یارین نامرده محتاج اولمه دن خیر لیدر . ممکن اولورسه
 بوتون عمر کده ذوقکی ترک ایتمه ؛ آنجق دوشون که اولادکه

بوکونک محصولدن یارینه بر سرمایه نقل ایتمه که چالیش ! بوکونکی واریمی بولان بن دکلی یم ؟ یارین نیچون بوله میه یم ؟ دیه جک قدر آفات علمدن امین اولانلرک — اشرفیت انسانیه زده ده قالیر — حس مشترک آثارندن اولان احتیاطده بیله قارنجهدن دون بر صافدل حیوان اولدقلرینی اعتراف ایتمک لازم کلیر .

مستقبلده کی حالی امنیت آلتنه آلمق ایکی قزانوب بریمکه

اولور .

« زمان آلتوندر » دیر لر . فقط اوده وقتک قیمتنی لایقیله تقدیر ایتمک دیمک دکلدیر . بر دقیقه ده یوزبیک آلتون قزانیه بیلیر ، لکن ۱۰۰ ملیون آلتون انسانه بر دقیقه نی قزانیره ماز . حال بویله ایکن نه اغربدر که ینه وقتنی غائب ایتمک ایچون یوزلرجه ، بیکلرجه آلتون صرف ایدنلر ده بولنور ! . . .

زمان مایه معیشت ، سعی منبع حیاتدر . آدم زمان سایه سننده کچینیر ، سعی ایله یاشار . بو حالده زماننی سهحیه صرف ایتمیوبده معطل طورانلر ایچون طوپراغک آلتیله اوستنده نه فرق اوله بیلیر ؟ راحت دوشکی ریوزینه چیقمش مزار دکلدده نهدر ؟

ابذال مساعیده قصور ایتمه که اولمش

وابسته بو علمده سکونک حرکاته

موتنی یاقیشیر وار ایسه راحت دوشکننده

اقدام وتحمل کرک ارباب حیاته

زده قلندرانه بر اعتقاد واردر که « هر نه یاپارسه الله یاپار ،

شبهه یوق ! آدم بر کون البته فوت اولور . لکن دنیایه اولمک ایچون کلمه مشدر . اگر اولمک ایچون کمش اولسه ایدی قضا هر کسی رحم مادر دن مزار عدمه دوشور یردی . شبهه یوق : انسان هر مذلته تحمل ایدر . لکن مذلت ایچون یرادلامشدر . اگر مذلت ایچون یرادلمش اولسه ایدی قوه فاطره عبث یره هپمزه چالیشمق استعدادینی و یرمزدی . دیرلر که « بوقیسه جق عمر ایچنده نه یاییله بیایر؟ » زمانی ابدیته نسبت ایدر ایسه که نه قدر اوزون اولسه لمحّه بصرکی قالیر . انجق بزم حاملزه قیاس اولننجه و قتمز — حسن استعمال اولنورسه — یشامق ایچون کافیدر . بوقدر جق بر مدت حیات ایچنده در که ، ابنای جنسمزدن بر طاقم اصحاب سعی ، عالم انسانیته — تا قیامت باقی اوله جق — نیجه اثر لر یادکار ایتشلردر .

« عیش و نوش ایله بوکون آکمه غم فردایی »

« سکا اصمارلدیلر می بو یالان دنیایی ؟ »

قولنه اعتبار ایدر میسک؟ یاسن یارینی دوشمنز سهک یارین سنی کیم دوشو نه جک؟ طوتهلم ، دنیایی سکا اصمارلدیلر ، سن کندیکی کیمه اصمارلدک که عمر یکی عیش و نوش ایله کچیره جکسک؟ اطرافزه بافهلم . ذهنزه مراجعت ایدهلم ؛ مشهود اتمزده ، محفوظ اتمزده هر نه بولور سهق جمله سی یارینی دوشونلرک آتاریدر . یالکز حال ایله مشغول اولان عمر لر هپ زمانلرک عمان غیره متناهیسی ایچنده محو اولوب کیتمشدر . یندهده محو اولور کیدر . اگر ایستر سهک که بر کونک بر کونکدن اعلا اولسون ؛

نه صفا تصور اولونه بیلیر ؟
 بر عاطل دها شبابنده اختبارلار . چونکه ایشسز کچن زمانک
 دقیقه سی ساعتدن اوزوندر .

بر سفیه نه قدر یشارسه عمرینه طویمه دن دنیادن کیدر .
 چونکه لهویات ایچنده کچن وقتک ساعتی دقیقه دن قیصه در .
 بز نیجه میراث یدی بیلیرز که اوزاقدن حالنه باقلسه
 حظوظاته مستغرق ظن اولنور . حال بوکه او بیچار ، بوتون
 عمرینی بر اکلنجه بولمغه حصر ایدرده ینه لزانء عالمک بریله
 خشنود اوله ماز ! هر نه ذوق ایله مألوف اولمق ایسته سه قدحی
 الهه آلیر آلماز یوزینی بورشدر مغه باشلایان عیاشلر کی دها مبدأ
 تاذده کوکلی استیکراهدن خالی دکلدر . امکنز اکلنجه
 طوزسنر طعامه بکزر .

انسان کنندی سعینه یشاملیدر که زمانک قیمتی بیلسین ،
 حیاتنک لذتی طویسون .

بز او آدمه نصل بختیار دیرز که هم هر اون عمر گذشته سنه
 تأسف ایدر طورور ، هم ینه ایام حیات بیتمز توکنمز بر مدت
 مجازات ایمش کبی ، وقتی کچیرمکه چالیشیر ! سعینک پرورده سی
 اولان بر آدم ایسه هیچ اکلنجه آراهغه محتاج اولمز . چونکه
 اکلنجه ده ایش بولنماز اما ایشده اکلنجه موجوددر . هله وقت
 کچیرمکی اصلا دوشه نمز . زیر ادر یغ که وقت کنندی کندینه کچر ،
 کیدر . یوقسه آنک گذراننی تسریعه چالشمق بر عاقلک کاری
 دکلدر . « الله کاسبلری سور . » شو سببیه که مخلوق ممتازی اولان
 انسانک حیاتی ، راحتی کسب ایله در .

نسبتيه تحديد ايدرسه ، عمرى دائمى اولان انسانيت فنا بولور .
 دنياك هر تره سنه كيدلسه مشقتسزجه ناز ونعيمه مستغرق
 اولمش نيجه بك زاده لر كوريلبور وانلرك حالنه باقيلنجه بختيار
 اولمق بختيار طوغمغه توقف ايدرمش يولوو حسرتلر چكيليور !
 باقه لم عجبيا بوتحسرتلرروايدره ؟ عجبيا اوناز ونعيمده كورديكمز
 آدملر حاله غبطه كشلردن اعلاميدر ؟

البته دكل . چونكه انسان ايچون بخت دينلن شيدك
 حقيقتى ، قدرتك ذهنه قولنه احسان ايتديكى خاصه لردن ، بختيارلق
 ايسه ، او خاصه لرك حسن استعمالدن عبارتدر . هيچ بر ثروتى
 متصرف اولى كتم عددمدن برابر كتيرمه مشدر . دنياده مال
 اطلاق اولنور نوار ايسه اقدام ايله طوپلانير ، سعى ايله وجوده
 كلير . بو حالدن طولايى مضايقه يه ثمره عطالت ، ضرورته
 محصول سفاهت ديمك روادر . يابارى سفاهت و عطالتك
 بومشقتلريله برابر آرزويه دگر بر ذوقى اولسه !

عطالت ايچنده سفاهت ، مزارستانه قورولمش بر مجلس عشرت
 كيدر ؛ آكا ملازمت ايدنلر جسمانى هر درلو مسرتنه اوغرارلر .
 فقط نشاطه بدل خزندن بشقه روحانى بر تاثيرى بوله مازلر .
 اوت ! عطالت موتك كوچوك قرداشى ، سفاهت حياتك
 بيوك دشمنى در .

عطالت ، انسانك وجودينه صارلمش بر بييلانه بكنزر ،
 سفاهت ايسه او بييلانك الواننده اولان زينت قيليندن در .
 بويه بر قيد ايچنده طور مقدمه وبويه بر زينته اكلنمكده

سعی

احرث لدنياك كانك تعيش ابدًا
واحرث لاخرتك كانك تموت غدا

هم یارین ایچون موته حاضر لنمق، هم ده هیچ اولیه جک کبی
تحصیله چالشمق بر بیوک قاعده حکمتدر، که سعادت حاک
اساسی آنک حکمنه اتباعدن عبارتدر .

البته انسان دقیقه بدقیقه موته منتظر اولنجه ذخر آخرتی
تدار کده قصور ایتمز. لکن حیاته بر حد ته ور ایتدیکی حالده
بر کون آچ قالمق مخاطره سینه دوشمش اولور . چونکه آدمه
بر آن اولومدن امان اولدینی کبی حیات ایچون عمر طبیعی دخی
بر حد معین دکلدر . بخصوص که انسان فنا بولور اما انسانیت
دنیا طور دجه باقی در .

بر کره دوشونلم ! دنیاده یکی طوغمش چوجقدن عاجز
بر شی وار میدر؟ بیچاره بو محنتخانه بیک در لو احتیاج، بیک در لو
استعداد ایله کمش. حال بو که ایکی ضعیف قولندن بشقه لو ازمنی
تدار که آلتی یوق ! هوا مرحتسز . برودت ور طوبتیه جانه
قصده ایدر . طوپراق خسیس ، لازم اولان جواهر اثماری
سینه حرصده صاقلار . بویله ایکن هر احتیاجنی استیفایه، هر
استعدادینی اظهاره موفق اولور . بوکا مدار اولان اسباب،
هپ بزدن اول کلنلرک ثمره غیرتی دکلدر ؟ اویله ایسه اسلافه
اولان دین آشکر منزی اخلافه ایفا ایتک لازم کلزمی ؟

حقیقت ! انسان فانی اولدینی حالده ینه حیات ابدیه مظهر
اوله جق کبی چالشمیلدر . یوقسه هر کس سعینی مدت حیاتی

اولمغه هیچ اهمیت ویرمهین برذاتی شمدی نظسارت مقامنده کورمکدن شونلری امیدایدیورزکه بوندن بویله اجنبی نفوذی حفظ جاهه واسطه ایدلمز .

بوندن بویله جزوی وکلی برامتیازنه نائل اولان ایالاتمز طرف سلطنتدن حقلرنده ابذال اولنان مساعدات صریحه داخلنده طوتیلور وحتی بومساعدات ایچنده خلافت اسلامیه وسلطنت عمما- نیه نك حیثیت ومنفعتنه مغایر برشی وارایسه حقانیت قوتیه لغو ایدیلیر .

معاهده لریمزك اجنبیلرده، هر درلو قواعد عدل وحق اخلال ایده جك صورتده ویردیکی امتیازلر ، محکمه لریمزك حسن انتظامی سایه سنده زائل اولور. دولت علیه دخی هیچ اولمازسه ایتالیا قدر اولسون دول معظمه دن اولدیغی امور خارجه ده بحق نفوذینی اعمال ایله اثبات ایدر . رشید پاشایی آرامغه دکل : بردها دنیا یه کلسندن احتراز آ تر به سنك قپوسنی آچیق بر اقامغه . اخلافنی ایسه الی آخر الدوران خیال و خاطره کتیرمه مکه باشلارز . مع مافیه بوامیدلردن اول تنظیمات ونظاماتمزى هرکیم آباق آلتنه آدیسه تنظیمات ونظاماتمزك نچه سنه ویریلوبده استقبالمزك امنیتتی تهیه ایچون حاملز لایقیله تأمین اولنسه یعنی بحث ایتدی کمز اون بر آیک اور وپاجه حاصل ایتدیکی تأثیرلر بر همت مؤثره ایله ازاله ایدلسه ایدی کندیمزى دنیا ده اک بختیار اولان قوملردن عد ایدر ایدک .

چونکه دنیاده هیچ بر حکومتك حالی دیکرینه بکزه مدیکی
کبی روسیه نك اداره سی ده بزمه قطعاً قیاس قبول ایتمز. آنک
دخی ایستوبده پایه مدینی و ایستوبده یاپدیردینی شیلر حتی
اوروپایه قارشو دکلسه کندی ملتنه قارشو اولسون حیاتی
مخاطرده قویه جق نقطه لر واردر .

هله بز بحث ایتمدیکمز اون بر آی ایچنده او قدر اجلمزی
آرایه رق کزمش ایدککه مرحوم جمیل پاشا بیله استانبوله
کلدیکی زمان، اگر اسکی اداره بر آزه سورمش اولسه دول
غریبه طرفندن کندی تبعه و محمیرینی و بلکه عثمانلی ملکند
بولان خرسیتیانلری محافظه ایچون ساحلاریمزه دونما سوق اولمق
کبی دولت علیه نك ال بیوک بلالر ایچنده بیله دوچار اولمدینی
بر حقارته اوغرایه جغه دائر هر طرفدن بر چوق اخطارات
آلدیغنی هر یرده و هر کس یاننده سویلر طوروردی .

ینه صد دیمزه رجعت ایدم؛ شرق مسأله سنك طبیعی بر طاقم
اسبابدن دکل، بعض جزؤیاتك وهله بر چوق منافع شخصی نك
منافسات دواپه به بر میدان جولان آچسندن ظهور ایدده کلدیکنی،
بالاده ایراد ایتمدیکمز مباحث اعتقاد مزجه بتون بتون علنیته
چیقارمغه کافیدر .

حکومت حاضر دن و خصوصیه خارجیه مستشارلنی کبی
کبی ایکنجی درجه ده بولان بر موقعت حیثیتی بیانی بر آوروپا
نظارت اجنبیه سی درجه سنه ایصال ایدن و او حیثیتی محافظه ایچون
مصر خدیویت جلیله سیله برابر عالی پاشانک تقدیرینه مظهر

برونی قاناتسہلر قیامتہلر قویار .

مادام کہ جہانہ غلبہ مطلقہ سی مسلم اولان عالم مدنی طو تدینی اصولک تحویلنہ اجبار ایتمکہ قدرت مفقوددر؛ او اصولہ، آرہدہ کندی حقمرزی غائب ایتمہرک، اتباع ایتمکہ مجبور اولدیغمرزی لایقیلہ بیللملیز و احتیاطکار ایسہک حرکتمرزی ضرورتک بو یولده اولان الجاآتنہ توفیق ایتمکہ چالشملییز .

یوقسہ شمالک تشجیعاتنہ قاپیلوبده مثلاً وقتیلہ آو-تریادخی روسیہیہ استناد ایدہرک آنک قوتیلہ مجار اختلالنی باصدیردی . حال بوکہ صکرہلری او استناددن محروم قالدینی ایچون مجارستانده عادتاً برھیأت مفرزه پیدا ایلدی . روسیہ ایسہ بوکون نشر ایتدیکی قانونی یارین اجرادن اسقاط ایدیور . لہلیلرک معا . هدات دولیہ ایلہ اولان برچوق حقوقی کندی قائلرنده غرق و نابود ایلور ، بزده روسیہنی کندیزمہ حامی معنوی اتخاذا ایلسہک ، بلغارلہ مذهب نامنہ بر حدود تعیین ایتسہک ، ارمنی قہ لیکلرینک فرقه سنی قتولیک طائیدقلری بر بطریقک مطاوعتندہ بولمغہ اجبار ایلسہک ، دیگر فرقه سنک بومقصدی استحصال ایچون فرانسه و پروسیہیہ عریضہلر کونده ررک مداخلہلرینی دعوت ایتمکہ مساعدہ کو سترمیہرک تنظیماتی لغو ایتسہک ، نظاماتک حکمنہ اتباع ایلسہک . حاصلی روسیہ حکومتی کبی ہر ایستدیکمزی یاپسہق ، ہر ایستہمدیکمزی یاپدیرمسہق نہ لازم کلیر ؟ دیدیکمز حالده کندی اعدامنہ کندی المنزلہ فتوی ویرمش اولورز .

ویا خود رو۔ چقدہ بر ویابر قاج بطریق بولندیر مق ہم کافی وہم
 حقانیتہ مطابق ایکن کویا دنیاہ آریجہ بر باغار مذہبی وارمش
 کی مملکت ایچندہ بر بلغار بطریق بلکی میدانہ چیقار لدی وحتی
 امور روحانیہ نک بر قید جسمانی ایلہ تحدیدی محالات عقایہ دن
 ایکن بو بطریق حکومت دینیہ سنہ بردہ حدود وضعنہ قالیمشاد۔
 عالی پاشانک حسونیتلرہ کوستردیکی مساعداتہ قارشی، آتی
 حسونیتلرہ دلی باشی یولندہ بر حمایتہ فوق العادہ اظہار اولندی؛
 قتولیک مذہبیک رئیس روحانیسی طرفدن قتولیک
 طائندقلری حالہینہ او مذہبہ بولمق ادعایہ انتخاب ایتدکری
 آدم رسماً قتولیک بطریق صفتندہ طائمق ایستلدی وحتی
 حسونیتلر بیلہ بواعتقادک قبولنہ اجبار ایدلدی .

دولت ذاتاً امور خارجہ دن اولان وی خود خارجہ تعلق
 بولتان مسائلی بو یولده اداره ادرسہ جنس و مذہب و تعصب
 و مدنیت کی مسائل اصلہ دن دکل، عادتاً بر کویک ویاطاغ باشندہ
 بر مناسرتک شکایتدن بیلہ بر شرق مسألہ سی تولد ایدہ بیلمک اک
 زیادہ احتمالہ قریب اولان حالدر دندر .

چونکہ دنیاہ ہر شینک بر حدی اولدینی کی اور یو پادہ کی
 افکار عمومیہ نک مسائل خارجہ ہدہ تاثیر سنرلیکی دخی او مسائلک
 تعلق ایتدیکی دولتلی آرزوق عدالتہ و حکم زمانہ مطابق
 بر ادارہ منتظمہ آلتندہ بیلمسایلہ مشروطدر۔ مثلاً مملکتندہ
 بیکلر جہ یہودی نی تضییق ایدر لر؛ اور یو پانک مداخلہ سی یالکیز
 حمایت و نصیحت دائرہ سندہ قالور . چیندہ بر اور یو پالی یہودینک

هیچ اولمازسه اداره عسکریه سنی بر لشدر مکه واقوام عثمانیه ایچنده تعدادی قابل اوله میه حق صورتده موجود اولان و بر طاقمی عدالت و مساواته طوقونمقده بولنان حقوق مکتسبه ایچون بر چاره بولغه مقدر اوله بیلیدی و بوتدیر ایله دولت استقبالنک اقبالی تأمینده موجود اولان قوتلرینی بر قایچ مثانه ابلاغ ایتمش اولوردی .

هیات !.. بو تشبثات منجیه به بدل هرشیدن اول اغراض شخصیه اوغورینه هر درلوقواعد حقانیت پامال ایدیلهرک وقانون ونظامدن بحث اولندقجه بر ریشخنداستهزایله، شمدی اویله شیلرک حکمی یوقدر، بزاجراآت آراریز و بیلدی کمزی یاپارز؛ دینیلهرک کلخانه خطنک، اللرده موجود اولان احکام عدالتی یاردپاره ایدلدی، آیاقلر آلتنه آلدی .

بوصورت ایسه شمال پولتیقه سنجه قتریننک اک مشهور غلبه لرندن بیوک بر مظفریت ایدی؛ چونکه دولتی بلسکه قترینه زماننده اوغرامدینی بر مزلقه اضمجلاله کتیرمشدی .

بونکله ده فراغت اولمندی؛ افاده صرامده دخی ایما اولدینی اوزره، بتون بتون عقاب شمالی قنادیله اوچغه باشلانیدی. مثلا بلغارلی روم بطریقخانه سنک تسلطدن قورتاروبده آره دقلری مساعدات مذهبه دن بهره دار ایتمک مطلوب ایسه روم مذهبنک استانبول و اسکندریه و قدس وانطاکیه بطریق وارمنیلرک بر استانبول، بر قدس بطریق اولدینی و بونلرک اوتوردقلری یرلرک نامیله ذکر اولدینی کی بلغارلر ایچون دخی اوخریده ویا فله

۳

بو مقاله نك موضوعی كه چكن اون بر آى ظرفنده معاملات خارجه مزك صورت جريانيدر، دولتك ادوار اداره سنه نسبتله اك جزؤى و ظاهرده اك اهميتسز اولمقله برابر، حتى محمودنانى وكلاسنك پواتيقه سندن بيله دها نااهلانہ بر طرز ايله اداره اولمش و بقاواستقلالى بوتون دنيا ايجون الزم اولان قوجه بر سلطنتى بر طاقم تشبثات خسيسه ايله بيانغى استيلا مخاطره سنه قدر يا قلاشدير مشدى .

حال بوكه ذكر ايتديكمز اون بر آى صحيحاً دولت عليه يي مستعد اولدينى مرتبه نفوذ و اهميته واصل ايتك ايجون اك مساعد بر زمان ايدى .

چونكه آلماياده پرنس بسماركك تهيه ايتديكى قوؤ قاهره، ناپوليونى بر لياقت فوق العاده ايله لايق اولدينى حقيقى دنائت و مقهوريته نزيل ايتك جهتييله، اوروپاده لزومسز اوله رق هر كسك ايشنه قاريشير بر متغلب مسلط قالماش و حتى استيلاى عالم افكارندن هيچ بر وقت تبرى ايتمين روسيه دوستمز بيله آلمانانك منويات صحيحه سنى ادراكدن عجزى جهتييله قومشولرينه بر نكاه تبصرله باقمقدن بشقه هيچ برشى يابه مامق ضرورتنه دوشمش اولسنه نظراً باب على مدبرانه و خيرخواهانہ بر مسلك اختيار ايتك ايسته مش اولسه ايدى؛ مثلاً اوروپاجه حاضر لانتقده اولان تشبثات متنوعه ايجنده بيوك بيوك اتفاقره كيرمكه و عموم مملكت

حریت طرفدارانك خصوصتني جلب ايده جگنر .
 ايتالياده حكومت واهالينك فكري علمهمزده بولنه جق
 پروتستان ويا اورتودو قس يعى روم مذهبنده نه قدر دولت
 و هيأت وار ايسه هيچ بريسي حر كتمزدن ممنون اولميه جق .
 بويولده اولان فائده ايله مضرت بربرينه نسبت اولنورسه
 آرزنده اولان فرق: عالی پاشانك دكل، دنياده الكعادي بر آدمك
 نظرندن بيله قاچه ميه جق درجه لرده فاحش كورينور .
 بوكاده او قدر استغراب اولمسون ! انسان عاجز بر مخلوق قدره ؛
 احتمال كه بو مسلك، پاشانك وفاتني موجب اولان امراضدن
 وجدان و افكارنج، حاصل اولان تشويش لر نتايجندن ايدى .
 بزاورانري بر طرفه براقلمده بر كره دهامه مقصديمزي دوشونم :
 بيك درلو هوسات و اغراض اچنده و بيك درلو نهايى
 و خطبات ارده سنده جريان ايدن شو قدر مسائل برر برر كوز
 او كنه كتوريلور ايسه هيچ بريسنده منافسات دوليه و شخصيه دن
 بشقه بر محرك كوريله مز . جنس و مذهب و قوميت و استقلال
 دعوالري شرقه متلق هر درلو مسائلده دائماً بر آلت اوله كلسدر .
 عالی پاشانك وفاتندن صكره ملكمزده جريان ايدن احوال
 ايسه بر كره كوز او كندن كچور ملك لازم كلسه دعوا مز بتون
 بتون قابل انكار اوله ميه جق بر حاله كليز ظن ايدرز . مع مافيه
 غزته مزك حچمنده اولان وسعتسزك بو يابده اولان ملاحظاتمزي
 دخي مجبوراً بر بشقه نسخيه تعليق ايتدير مشدر .

دائماً مصر و مضر ایکی قوتک تضییقی آلتنده بولوندرینی یوز بیک تجربه لره ثابت اولان حقایقنددر . عالی پاشا ایسه اداره یه متعلق اولان بودرلو نکاتی لایقینه بیلنلردن ایدی .

خلافت اسلامیه نك پاپا ایله امتراجندن اوروپاچه حاصل اوله جق تأثیراته کلنجه آوستریا و فرانسه و ایتالیا و اسپانیانك قتولیک مذهبنده بوللمرینه نظراً بوندن برخیر ظهور ایدرکی کورینورسه ده اولا برنجی مقاله مزده بیان اولدینی اوزره اوروپاچه افکار عمومیه نك مسائل خارجه ده قوتی، استناد اولنه بیله جک درجه لرده دکادر . ثانیاً فرانسه قتولیک اولمغله برابر افکار عمومیه هر یردن زیاده اوراده . قتولیک مذهبیک علیهنده در . ثالثاً آوستریا ده کرک حکومت و کرک خلق بولندقلری حال اقتضاسنجه بوقدر جزوی برحادثه مذهبییه ایله اوغراشمغه وقت بوله مز . رابعاً ایتالیا قتولیک اولدینی ایچون قتولیک منفعته خدمت ایدرک پاپایی تطیب ایتمک ایستر . فقط پاپانک بر بشقه دولته هر نه نام ایله اولور ایسه اولسون مناسبت رسمیه ده بولمسنی . حکومت ایچنده حکومت برعاقلمک قبول ایده جکی شیلردن اولمدینی ایچون — هیچ بروقت ایسته مز . اسپانیانك ایسه بورالرده و بلکه دنیانك هیچ بریرنده ذره قدر نفوذی یوقدر . دیمک که پاپا ایله مناسبات رسمیه ده بولنمقدن اولسه اولسه — هیأه تبدل ایتمکده و مسلماً وجهه عزیمتنی تبدیل ایتمکده طالغهدن هیچ بر فرقی اولمیان — فرانسه حکومتی نزدنده برمدوحیت قزانه جغز . بوکا بدل ایسه ینه فرانسه نك امید استقبالی اولان

بدايت مسأله‌ده مروج کورنمش ايکن صکر دلری صورت
تسويه نك تطیقاتیجه بر طاقم محاذیر و مشکلات کوردیکندن ایشی
تازمان وفاتنه قدر سورنجمه‌ده بر اقمشدی .

اوچنجیسی ایسه ارمنی قتولیکلری بیننده جریان ایدن
وغزته لرمزك لساننده « حسونیسنت آتی حسونیسنت » غوغاسی
دینیان و بلکه بر غزته نك لسانه آلمسنه شایان اولاجق اهمیتی
بولنیمان معهود دعواده اختیار ایتدیکی صورت تسویه در که
پولتیقه سنك اڭ یا کاش جهتی دینلسه یالان اولماز. چونکه
اولنان روایات موثوقه یه کوره پاشا حسون طرفدار لرینی حمایه
ایددرک و پاپا ایله بعض مقاولات رسمیه یه کیریشه رک خلیفه
اسلام ایله خرستیانلق مذهبک رئیس روحانیسی بیننده بر
امتراج حصولندن اورویاچه پک بویوک تاثیر لر امید ایدر مش .
مروی اولان بعض شخصیات بر طرفه بر اقلینجه مشار .
الیهک طوتدینی مسلمانک لزومی بیان ایچون ایراد اولنان اسباب
آرسنده بوندن بشقه معقول سوز ایشتمدک. واقعا عالی پاشا
طوتدینی طرز ایله ارمنی قتولیکلرینک ایکی فرقه سی بیننده
موجود اولان اختلافی بسلیه رک حکومت آندن استفاده ایتدیر .
مک استدیکی دخی روایت اولنوردی . فقط بز بونی هیچ
قبول ایتک ایسته مدیز. چونکه استبدادک اڭ بویوک وسائطندن
اولان « تفرقه دوشور که حکومت ایده سک » قاعده
شیطان پسندانه سی امور مذهبییه یه اصلا تطبیق اولنه ماز .
بالعکس مذهبیجه ظهور ایده بیله جک هر درلو اختلاف حکومتلری

بولنرك برنجیسی روسیه نك قره دكزده طوته حنی دونمایه
 دائر پارس معاهده سنده مندرج اولان فقره ایله بوغازلر معاهده -
 سنجه وقوع بولان تعدیلات اخیره درکه عالی پاشا عننده
 اوروپانك قاریشقلغنه نظراً معین بولاماق قورسندن طولایی
 روسیه طرفندن بو باده وقوع بولان تکلیفاتی مع التعدیلات
 قبول یولنه کیتمک ضروری ایدی .

معاملات خارجیه ده عمق نظر و وسعت معلومات ایله
 متصف اولانلرك اعتقارنجه روسیه دولتنك بومسأله ده اصل
 اوروپانك اوقدر قاریشقلمی آره سنده حاصل ایده جکی تأتیراتی
 تخمین ایده بیلیمکن عجز طبعیسویه برابر حرکت خصمانیه
 مباشرت ایده بیلیمی، یالکنز برکره ایلر و آتلمش بولندیغی حالده
 قارشودن حیثیتنه طوقونه حق درجه ده بر مقاومت قویه
 کورمنسه توقف ایده جکی جهتله دولت ایچون آسایش ملترم
 اولنجه تکلیفی مع التعدیلات قبول ایتمکله برابر تعدیلاتی ده مضر -
 تسز و بلکه موضوع بحث اولان احکام عهدیه دن بعض جهتلرله
 ده فائده لی بر یولده اجرا ایتمک قابل ایدی . مع مافیه بو مسأله
 دخی مثلا سلطان محمود و کلاسی یدنده حل اولنان یونانستان
 ایشی و یاخود محمود پاشا صدارتنده حل اولنمش ظن ایدیلن
 بلغار مسأله سی کبی بوتون بوتون جاهلانه و نا اهلانه تسویه
 اولندی . موجود اولان فوایدیمزدن بر آزشی غائب ایتمک
 ایسه بر آزشی و بلکه بر چوغنی ده محافظه یه مقتدر اوله بیلدک .
 ایکنجیسی بلغارلرك روم کلیسا سنندن آیرلمسی درکه عالی پاشا

ینہ پک بیوک کو چلک کر چکیلیر ایدی .

ہلہ شوراسنی ہیچ خاطر دن چیق-ارمیہ لمکہ عالی وفوآد پاشالر، اللرینہ کچن مسائل حفظ جاہ ایچون مماشاکارانہ تسویہ ایتمکله برابر ہیچ بریسنه دین و مذہب و یا جنسیت و ملیت شکنی ویرمدیلر و ہیچ بریسنده مہارتسزلکہ دلالت ایددجک و کندی منفعتلرنجہ لزومک خارچندہ کورینہ جک بر فعللری مشاہدہ اولونمدی .

واقعا زمانلرنده بومصالحک کافہ-نی ، کندیلرینی حیرتدہ براقہ جق درجہ لردہ حسن تسویہ ایتمکہ مقتدر آدملر واردی آنجق آنلردن صکرہ ظہور ایدن مسائل سیاسیہ نک حلندہ دنیایی حیران ایدہ جک قدر سؤتدیر لردہ کورولدی .

عالی و فوآد پاشالرک زمان اقبالندہ سبب خارچیدن بتون بتون بری اولہرق یالکیز برجدہ مسائلہ سی ظہور ایتمدی . ادارہ سندنہ اک زیادہ ضعف کوستر دکلری وقعہ ایسہ او مسائلہ در دینیہ بیلیر . چونکہ آوروپا نظرندہ تعصب شکنی المش اویلہ بر حادثہ نک محلنجہ جلی آوروپائی تعصب دن برائتہ ایناندر مق قابل اولیانلرک اللرینہ براقلماش اولسہ ایدی احتمال کہ برانکلیز کیمسک آتش حقارتیہ رخنہ دار ایتدیر مہمک قابل اولہ بیلیردی . فوآد پاشانک و فاتیلہ عالی پاشانک ریاست اداردہ انفرادی معاملات خارچیہ مزجہ بیوک بر تبدل حاصل ایتمہ مشدر . حد ذاتندہ دخی مشارالہک منفرداً اوغراشدینی شیلر پک آزدرد . او قدر آزدرد کہ بیاغی اوچ مسئلہ دن عبارتدر دیہ بیلیر .

یراشدی. چونکه اتحاد ملل مسأله‌کی آنک قوتیه مسائل دولیه عدادینه داخل اولدیغندن بو فکرینک شرق طرفلرنده دخی رواجی عندنده ملتزم ایدی. بلغراد ناپولیونک خاطری ایچون الدن چیقارلدی. چونکه آنک بر بیوک آرزوسی ده شرق اوزرلرنده روسیه‌نک نفوذینه رقابت ایدی. خصم مزك صر بلیلره قراندره مدیعی بر آرزوی کندیسی استحصالی ایدره ک پولتیقه جه مرجعیت ذاتنه مخصوص بر مزیت اولدیغنی طونه کنارلرنده دخی طویور مق پک زیاده آرزو ایتدیکی شیلردن ایدی. قره طاغ ناپولیونک خاطری ایچون سکز اون سنه لر تأدیسنر قالدی؛ چونکه خارجه حمایه مظلومین ولوله سیله داخلده کی مظلوملرینک فریادینی باصدیر مق، پولتیقه سنک الک بیوک اساسلرندن بری ایدی. سوریه‌نک تأیبات و تضمیناتنده ناپولیونک خاطری ایچون او قدر افراط ایدلدی؛ چونکه قدس جوارلرنده بر قولیک هیأتی پیدا ایدره بیلمک، الک بیوک واسطه تسلطی اولان ره بان گروهنی کندینه اسیر ایتک قیلندن ایدی. کرید مسأله‌سی ناپولیونک خاطری ایچون او قدر اوزادی؛ چونکه ایمپراطور آلمانیا علیهنه روسیه ایله بر اتفاق عقدینی فوق الغایه آرزو ایتک جهتیله دوستلغنی ارادینی دولته بر جمیله اولق اوزره کریدی یونانستانه ترک ایتدیرمک ایستردی. مع مافیله اعتراف ایتک لازم کلیرکه عالی و فوآد پاشا لر ناپولیونی حفظ اقباللرینه واسطه ایتمه مش اولسه لر ایدی فرانسده او قدر مسلط بر حکمدار موجود ایکن بومسائلک تمامی تمامنه آرزوی دولته موافق اوله رق سرعت و حقایقته تسویه سندن

دنیانک جزوئی وکلی هرایشنه مداخله ایله هرزه وکیل کائنات
عنوان معروفنک ماصدق مشخصی اولان ناپولیونه دوکلدیله
وآره صره آوستریایه ده مرجعیت ویرمکدن خالی اولمدیله.

بو مسأله‌کک اک بیوک خطاسی دولت علیه‌نک پولتیقه‌سنی،
مسأله‌کسن برویا برقاچ شخصک آمالنه تودیعی ایتمکه ایدی. واقعا
رشید پاشاده همان هر فعلنده انکلتزه‌ساستناد ایدردی، فقط
انکلتزه‌نک مسأله‌سیاستی فرانسه و آوستریا اداره‌لری کبی شخص
ایله قائم دکل برقاچ عصر دنبری یرلشمش و هر فرقه طرفندن
الزام اولنمش معین بر طریق اولمق جهتیله مشارالیه کوره
استناد ایتدیکی قوتک ماهیت و تمایلاتی ادراک ایدره‌ک تدابیرینی
اکا توفیق ایتمک قابل ایدی.

عالی و فوآد پاشارک مرجعی اولان ناپولیون بر کره شرق
اوزرنده اجرایی مداخله و اعمال نفوزده آله‌شد قد نصکره قاریشمق
ایچون مسأله بوله‌مدقجه ایجاده‌ینه قیام ایدره‌ک بر طرفندن اک اول
کندنجبه هرشیدن مساعد کوردیکی قتولیک فرقه‌لرینی و دیگر
طرفندن اوروی برهیجان دائمی حالنده بر اقعنه واسطه ایلدیکی
قومیت فکر لرینی بویولده آلت ایتمکه باشلادی. ایشته قره‌طاغ،
مملکتین و صربستان و سوریه و کرید حادثه‌لرینک ظهورینه سبب
حقیقی، هپ بوتحریریکرک روسیه دیپلوماترلیله جزویت پاپاسلری
طرفندن اوتهدنبری روم ایللییه اکیلمکده اولان تخم‌لره پرورش
ویرمسندن بشه برشی دکلدر.

تعداد ایتدیکمز مسأله‌دن مملکتین ناپولیونک خاطر ایچون

ایچون اجابی جزوی وکلی بعض فداکارلقلرله استعمال ایتمک جهتنده اولان حصه لری خواجه لرندن قات قات زائد ایدی . رشید پاشا نفوذی آلتندن بری اوله رق اک اول تسویه سنه مباشرت ایتدکلری مسأله قره طاعنک برنجی وقعه سیدره . بو قدر کلفتلرله تأدیبلری ایچون براردو سوق اولمش ورایت اقبال عثمانی تا جیلک قلبکاهنه رکز ایدلمش ایکن یالکوز آوستریانک برالماسنه قارشو کله میهرک تشبثی نتیجه سز بر اقدیلر . هله پارس معاهده سنده محاربه دن استتاجی قابل اولان فوآندک پک چوغنی هبا ایتدیله .

دولته مضر واقوام غیر مسلمه یه غیر نافع صورتده ترتیب ایتدکلری امتیاز فرمانی پارس معاهده سی اجزاسنه ادخال ایلدیله . او زمانک اطوارینی رأی الیقین ادراک ایدن حقایق شناسلرک روایتنه کوره دیپلوماتلر مرکز بو خطیئاتی رشید پاشایه نعمت ناشناسانه بر رقابت ایچون اوروپا نظر نده ده ا زیاده مقبولیت قازانمق آرزوسندن نشأت ایتمشدر . حقیقت حال بویله ایسه رشید پاشا کندی ایجاد ایتدیکی بر سلاح ممنوع ایله جریحه دار اولدیغنی ایچون فعلنک جزاسنی کورمش دیمک اولور . اصل تأسف اولنه جق یر ایسه شرق پولتیقه سنده شخصی بر طاقم رقابتلرک مناقشات دولیه دن زیاده سوء تاثیری کورلمش اولمسی در .

هرنه حال ایسه مشارالیه وفات ایدوبده میدان استقلال بتون بتون بر یکیلره قالنجه انکلتره نک نفوذینی آمال شخصییه یولنده استلیدیکی قدر استعمال ایده بیلیمک قابل اوله مدیغنی ایچون

آهن‌دستانه بر سلهء تکذیب ایله بتون بتون زیرزمینه کچردی. بعض اصحاب تدقیق روسیه مسأله‌سنی، کندیسنگ بردها صدارته کلمک ایچون اختیار ایتدیکی بعض تحریکات ضمنیه‌یه حمل اید لر. بوروایت صحیح ایسه رشید پاشانک صحیفهء شانسه، قیامته قدر ازاله‌سی قابل اوله‌میه جق بر لکهء نفرین براقه جغنده شبهه یوقدر. فقط بونکه دخی مسأله‌یی اداره‌ده و اوچ دولتک معاونت فعلیه‌سنی قزاقمقدمه مشهود اولان مهارتنک ینه قدری زائل اوله‌ماز .

هله مملکتک اتحادی امرنده اکثر سفارتلرک تشبثاتنه قارشو کوستردیکی متانت، خصوصیه بومتانتک نتیجه‌سنده حائر اولدینی موفقیت هم کندینک درایتی، هم‌ده پولتیقه مزک نه درجه‌یه قدر نفوذ خارجی آلتنده قالمسندن قورقیله بیله جکنی تعیین ایچون بر مقیاس صحیح عد اولنسه روادر .

شمدی بر آزده بووقایعی برده اساس مسأله‌یه تطبیق ایدلم؛ عجباً دولت علیه‌نک احراز ایتدیکی بو قدر غالبیتر آره‌سنده اختلاف جنسیت کی شرق مسأله‌سنک مولد طبیعیسی عداولتان اسابده اگر صحیحاً اوخاصیت و ارایسه نه دن اقتضا ایتدی که هیچ برینک بر تأثیری کورلمدی ؟

رشید پاشا مکتبنده یتیشن عالی و فؤاد پاشا ایسه مشار-الیهک متروکات فکریه‌سنه وارث اولدقلرنده شبهه یوقدر. فقط تأسف اولنورکه بومتروکاتک دولته متعلق اولان امورده کی متانت و مهارت جهندن نصیبلری بر از ناقص و محافظه اقبال

مهارت ابراز ایله « دواى برؤالساعه » صورتنده تنظيماتی اعلان ایده رك و مملكتده بشقه بر حامی بوله مدینی ایچون اجرا آتی كفالت دولیه آلتنه آلهرق حكومت عثمانیه نك ظم واستبدادینه دائر برقچ یوز سنه ایچنده نیجه یوزبیک القات ایله آوروپاچه حاصل اولان افكاری برقچ كون ایچنده عدم آبادنسیانه كوندردی و حقوق تجارتی بر چوق قیوددن تجرید ایله اوروپا ایله اولان ارتباط سیاسیمزه برده اشتراك منفعت علاوه ایتدی وانكلیز پولتیقه سنه استناد ایله مصری ینه حال قدیمی اوزره بر ایالت شكلنه ارجاع ایتمه كه موفق اولدی.

ایشته بوجه تله دنیا نك هر طرفنده مزارستان عدمه یا قلا شمش بر جسم فرتوت عد اولنان دولت علیه دهها هنوز مهر وجوده دوشمش بر طفل تندرست صورتنده كورونمكه باشلامشدی .

مرحوم بوندن صكره دخی ریاست اداره ده بولندجه ینه اختیار ایتدیكى مسلك متجددانه دوام ایله تونس والیس نك دولت علیه سفارتنه مراجعت اولمق سزین قبول اولندیغی ایچون فرانسه دولتنه و سفیر مزه حقارت ایلدیكندن طولایی یونان حكومتنه پروتستو ایده رك دولتك شاننی اعلا و حقنی استیفا ایلدی. ملتجی مسأله سنده مرؤتمندانه بر متانت ابراز یله روسیه و آوستریانك قطع مخابره بولنده كوستردكاری تهیداته بیله قارشو طوره رق عثمانیلرك مدینت وانسانیتده حائز اولدق لری مرتبه بی اوروپا یه لایقیله تصدیق ایتدیردی و دوستلر مذك اسناداتی بویله

يالكز ملكك تقسيمنده دفعى ناقابل مشكلات ايله روسيه نك بو طرفلره طوغرى آقوب كله سندن عموماً جهان مدنیه ترتیبی ملحوظ اولان مخاطرملر بقامزه سبب اولوردی .

بر طرفدن ایسه مصرده محمد علی پاشا تجارت ملکیه به مانع اولان سدلیرى تشبثات عاقلانه سیله زیر وزیر ایتدیکی کبی عسکرینی بر جمله ده کوتاهیه به قدر ایصال ایتمک بختیار لغنه ده نائل اولدیغی ایچون فرانسه ده لوتی فیلیپ، حکومت اسلامیه بی مصره نقل ایده روكوروم ایلینک کنار حدودنده بولنان اوفاق تفك اقوامی اوروپانک کفالت عمومیه سی آلتنده برر هیأت مستقله به افراغ ایلیره روك شرق مسأله سنه بو صورتله بر صورت تسویه آرامقده و آوستریاده مترنخ، ابتدای ظهورندن نهایت اقبالنه قدر، اختیارنده ثبات ایتدیکی محافظه کارلق مسلکی حکمنجه شرقده دخی حال حاضرک دوامنی آرزوایله برابر بوتنيسنک حصولنی امید ایده . مدیکی ایچون اتخاذ ایده جکی خط حرکتک تعییننی ظهوراندن بکلمکده و روسیه ده نیقولا شرقه هر دقیقه بدأ ایتسی ملحوظ اولان انحلال عمومی حالندن استفاده اسبابنی تدارکله ذوقیاب اولمقده ایدیلر .

يالكز انكلتره وکلاسی کنديلرينه پولىتیکه تاریخنده هیچ امثالی کورلمه مش بر موقع امتیاز بخش ایدن احتیاط کارلقلاری و دوراندیشلقلاری حسبیله بو بحران بلانک دفعنی استانبولده فوق العاده بر مسلک مدبرانه اختیارینه متوقف کورمکده ایدی . رشید پاشا ایسه بو امراضک تشریح ماهیتنده حکیمانه بر

اصل غریب یری شوراسیدرکه دولت علیه نك اوروپا ایله
پولتیقه جه معامله یه باشلادیغی وقتدن بری امور خارجه سنی اداره
ایدنلر ایچنده هیج کیمسه بولنماش ایدی که شرق مسائلنه منافع
دولیه دن بشقه براساس آرامش اولسون .

فقط دول غریبه نك ممالک عثمانیه جه کرک تحریء منفعت
و کرک اعمال نفوزده اتحاد ایتدکاری نقطه نظر لری و هر دولتک
مسئله کنندن مستفید ویا متضرر اوله جنی جهت لری اک اول ادراکه
باشلایان رشید پاشا ایدی . آنک و اخلافنک پولتیقه جه طو تدقلری
تدابیر موقع محاکمه یه کورسه ادمازک حقیقتی اصل او زمان
بداهته چیقار . بو تفصیلات ایسه ، عبرتک حجمی مساعد اولمادیغی
ایچون ، ایلروکی نسخه یه ترک ایدلدی .

[عبرت : ۲۲ ایلول ، ۱۲۸۸]

.*

۲

رشید پاشا مرحوم زماننک اجباری و کندی نك درایت
فوق العاده سی سایه سننده دولتک قوه متصرفه سی مقامنه کچدیکی
زمان عثمانیلر ، اوروپا جه — روملرله روسیه لیلرک برقاچ عصرلر
نشرندن خالی اولمادقلری عزویات جهتیله — متعصب و ظالم و حکومت
عثمانیه ایسه مستبد مطلق بیلندیکی ایچون هیأت ملیه مزک
اضمحلالی آرزو اولنور و تجارت و اختلاط قبولرینک هان بتون
بتون مسدود اولسی جهتیله منافع مدنیته جه بوقطعه ده اوله بر
هیأتک وجودینه قطعا لزوم کورلمز ایدی .

مصطفای ثالث دورینک او اخرندن محمودثانی زماننک اوائلنه قدر روسیه یه درت کره اعلان حرب ایتدک، طوپک قارشوسنه شیشخانه، تفنکک قارشوسنه یتاغان، سونکونک قارشوسنه صوپه، تدبیرک قارشوسنه حبله، منطقک قارشوسنه شعر، ترقینک قارشوسنه وقوف، انتظامت قارشوسنه اختلال، اتفاقک قارشوسنه تفرقه، فیکرک قارشوسنه قاووق ایله کیتدک؛ بلکه هیسج بر ملتده کورلمه مش دینیه بیله جت وحتی عثمانلیلرک زمان اقباللرنده کوستردکلری مهارت وعظمته معکوساً متناسب اوله جق درجه ده مادی ومعنوی بیک درلو هزیمتله اوغرادق، آوروپاده اولان ملکمزک همان نصفندن زیاده سنی غائب ایتدک .

محمود ثانی پولتیقه سی ایسه اسکی مسلکک کافه فوآئندن عاری و فقط هر درلو خطیئانی جامع اولغله برابر اختیارینه چالش دینی طرز جدیدک مبتدی لکنه ترتب ایده جک نه قدر نقایصی وار ایسه هیسج برندن قورتیله مامشیدی .

یالمکز اوزمانک حالنی دوشمنک شرق مسأله سنک منافسات دولیه دن بشقه برمنشاً صحیحی اولم دینغنی اثباته کفایت ایدر .
صربستان هانکی قومیت اعتباریله آیری بر حکومته نائل اولدی؟ یونان ملکی هانکی جنس نامنه وطن عثمانیدن آیرلدی؟ مصر هانکی مذهبه درکه خلافت اسلامیه یه قارشو سلاح قالدیردی؟ ظالماً بوقدر یرلرمزی ضبط ایدن روسیه لیلر هانکی مظلومی محافظه اچون بزه معین اولدی لدرده تا بیوک دریه قدر بفرقه معاونه کوندر دیلر ؟

بر حیدود رئیس کی قره غول آلتندده اوله رق داخل ملدکه
تسیدب اولنان منفا سنه کوندردیکی کوز اوکنه کتیریلدیجه
عثمانیلرک معاملات حربیه به باشلادقلری زمان همترلنده
کوستردکلری علوتی مناسبات صلحیه به ابتدا ایتدکلری وقت
دخی تمامیله ابراز ایتمش اولدقلری آکلاشیلور .

یالکیز شوکا تأسف اولنیورکه احمدتاک دورینک مبادیسنی
بودرجه لرده رونقیاب اجلال ایدن مهارتیریک آزمان ایچنده
بیک درلو اسباب ایله معدوم اولدیغی ایچون اودورک اواخرنده
پروت مظفریت فوق العاده سنک حاصل ایتدیکی ثمره لر یالکیز
برایکی سفارتک کوستردیکی ساخته ساخته نمایشلر ایله بتون بتون
محو ایدلکدن بشقه ایکی عصر ایچنده حدسنر حسابسنر
فدا کار اقلرله اله کچورمکه والدن قاچر مامغه مقتدر اولنه بیلدیکنر
بجار ملکی دخی ضایع ایدلدی .

محمود اول زماننده ینه عثمانیلرک طالعی بریبوک پرتو
مظفریت ابراز ایدرک حدود شرقیه منی نادرکی برجهانگیرک
تسلطندن قورتاردق ، آوستریایی بلغرادک ترکینه ، روسیه نی ازا
قلعه سنک هدمنه اجبار ایتدک ، آنجق عثمانیلره مخصوص اولان
پولتیقه مسلمانک بونده کوستردیکی پارلاق ، برچراغک سونمکه
یاقلاشدیغی زمان فوق المأمول برقوتله علولمنسی قییلندن ایدی .
حیفاکه آندنصکره دولتمزک سطوتی غروره ومهارتی خیالاته
تحول ایدرک و عثمانیلرک لازمه شانی عد اولنان مکانت
احتیاطکارانه دخی راغب پاشا ایله برابر مزار عدمه کیره رک

صدارتنه قدر اطرافزده اولان دول غیر مسلمه ایله اختیار ایتدیکمز معامله جهاد و متارکه دن عبارت ایدی. سن وقوفه کیردکن صکره آچیلان بحار و لهستان و کریدسفر لرنده و کوپرلی ایله اوغلنک اداره ایتدیکی محاربه لرده شمشیر عثمانی اسکی شمشیر سنی تمامیه ابراز ایده مدیسه ده ملکاً و حیثیه ذره قدر برخساره اوغرامدق و حتی قره مصطفی پاشانک ابتدا ایلدیکی ویانه سفری بیله لهلولرک ناکسانه و ناکشانه نقض عهده قیامی و اداره حریه نیک ریاستنه نه قدر صاحب اقتدار کجدیسه یادولتک ظلمنه و یا قضا قورشوننه و یا خود رقباسنک خیانتنه فدا اولدیغندن مغلوبیت عسکریه نیک مدت مدیده دوامی جهت لریله ملکجه بعض ضایعانی موجب اولقله برابر دولت علیه نیک شان و اقبالنه طوقماش و معاملات خارجیه مزی دیپلوماسی کریوه لرینه دوشورمکسزین ختام بولمشدی .

ایشته دولتمزده بومسلك سلاح بدستانه نیک منتهاسی و اوروپا پولتیقه سنه دخولمزک تاریخ ابتداسی، یوقاروده بیان ایتدیکمز محاربه دن براز زمان صکره ظهور ایدن پروت وقعه سی در . بو وقعه ده دولت علیه نیک بالطه جیلقدن گله بر وزیر، قوجه بر روسیه ایمراطورینی اسارتدن قورتلق ایچون استدعای عاطفته و تیمور باش کبی مشهور بر جهان تکبر ضاسلاغنی ملک و اقبالی قور تارمق ایچون نیاز حمایته مجبور ایتدیکی و بونلردن برنجبسنه عادی بر تاجر مستامن کبی قره غوللرک حمایتنه توصیه ایدر یوللو بر بیورلدی ایله مملکتی طرفنه و ایکنجیسنی اخلال آسایشه مهیا

اویناده بیله جک بر قوت ورزانتہ مالک اولمق لازم کلسه ایستدیکی ایالت حقنده روسیه نیک لهستانده اختیار ایتدیکی معاملاتنی سلمه السلام اجرا ایدہ بیلور و اوروباده غلیان ایدہ جک افکار عمومیہ نیک اولسه اولسه طاغ باشندن بر متہیج دریا - ایرایدنلر کی یالکز اوزاقدن اوزاغه چاغدیسنی ایشیدیر .

آنجق غربک افکار عمومیہ سنی بزجه علیهمزده بولندیر مامغه احتیاج مس ایتدیرن جهت اره صره استقلالیزی محافظه ایچون غربک قوت مادیہ ویا نفوذ معنویسنندن استعانیه مجبور اولیشمزدن عبارتدر .

ایشته ممالک عثمانیه خلقنک برجنسندن عبارت بولنسی و اوروپاچه اسلامیت حقنده یا کلش بر اعتقاد موجود بولنسی و دولت علیہ نیک حین حاجتده مراجعت ایدہ جک بر قوت احتیاطه محتاج اولدیغندن طولایی اوروپایه خوش کورنمکده مضطر اولسی دنیاده قوجه بر شرق مسأله سنک وجود و دوامنه علت اوله بیله جک اسباب طبیعیہ دن اولمدیغنی ادراک ایچون مسائل سیاسیہ به بر از وقوفی اولانلرجه بالاده ایراد اولنان مباحثه بر قاج دقیقه امعان نظر کفایت ایدر .

شرق مسأله سنک ماهیتنی تمامیلہ اکلماق ایچون بر کرده سلطنت سنیہ طرفندن اجنبیلرله طوتیلان معاملاتک تاریخنکی کوزدن کچیرلم :

معلوم درکه بز بورالرہ قلیجمزہ طیانه رق کلدک ، قایجمزہ طیانه رق مالک اولدق ، ظهور یمزدن تا صقوللی مرحومک منتهای

زمانه توفیقاً تمامیه فعله چیقاریلور ایسه آوروپایه ممالک عثمانیه ده جریان ایدن عدالتی تحسین و تحیرله آلقشلامقدن بشقه یاه جق برشی قالمیه جغندن هیج شهه بیورلمسون .

افکار عمومییه کلنجه واقعا آوروپاچه برایکی یوز سنه دنبرو انسانک هر فردینه محبت و عاجزک هر نوعی حمایت فیکرنده ولتمق ترقی موده لرندن معدود اوله رق شرقک هانکی کوشه سنده برسلاح پاتلامش اولسه صداسنک عکسی غربک هر طرفندن همان طاغلری طاشلری بربرینه قاته جق کبی دهشتلی برولوله قوپاریور .

فقط وجدان بشرک تشریحیه اوغراشانلره معلوم درکه دنیاده هیج بروقت افعال بشری اداره ده حسیات محسنه داعیه منفعت قدر تأثیر کوسترهمز . بناء علیه هانکی مملکتده اولورسه اولسون افکار عمومییه داخلی برظلمه قارشو ایتدیکی فریادلرک فرضا اونده بری قدر مقاومت فعلیه یه قیام ایدرسه خارجی برمسأله ده ولوله نک اون بیکده بری درجه سنده بیله فعلیات کورلمز . فرانسه وانکلتره خلقنک حکومتلرینه قارشو کوستردکلری متعدد شدتلرله مجارستان و لهستان و هند و قایعنده مفلوجلرکبی براین جان خراسندن بشقه هیج برحرکته قیام ایتدکلری دوشونیلور ایسه بالاده ایراد ایتدیکمز دعوانک تحقیق ایچون بشقه بر دلیل آرامغه احتیاج قالماز ظن ایدرز .

حتی شو قدر دییه بیلیرزکه دولت علیه بوکون موازنه دولیه نک هانکی جهتمده بولورسه قارشویه تصادف ایدنلری یرلرندن

فلمنیکدن تفریق ایلدیکی صرهده صربک و یونانستانک بزدن آیرلدیغنه باقوبده او قوت و میلان ایتالیا و آلمانیاک منبع اتحادینی نهر لر کبی قانلر دو که رک تحکیم ایلدیکی بر زمانده دخی مثلا کرید و مصرک وطن عمومیدن افتراق ایده بیله چکنه احتمال ویرمک استعداد زمانی بیلمه مکدر. اسلامیق مدنیت حاضره ایله امتزاجدن بری ظن ایدن اورو پالیرله ایسه بوفکر لرینک بطلاننی اثبات ایتمکده هیچ صعوبت چکلمز. مثلا ممالک غربیه ایله اختلاطه باشلا دیغمز زمانلر دها قانونک تعریف و مقصدندن غافل بر طاقم جاهلله ره هر در لو ترتیب و انتظام و اساس و قاعده دن معرا بر قاچ خواطر یاز دیروبده آدینه قوانین جدیده دینبهرک کویا دولت علیه نک حکومت دنیویه سنی حکومت دینه سندن تفریق بر طریق آچلمش و اوصورتله ممالک عثمانیه مدنیت حاضره دائره سنه ادخال ایدلمش کبی کوسترلک ایستنبه چکنه، یاپیلان اصلاحات صحیحه — که علی العموم فقهه مطابق و بلکه احکام شرعیه نک اک کوچک بر فصلنده اولان قواعد و فوائد مدنیه بونلرک جمله سنه کیفیت و کیتجه بر قاچ قات فائقدر — اگر شریعت نامنه اعلان ایدلمش اولسه یدی و فقره سنک فقره سنه تطبیقی قابل اولیان معهود قانون جزا فرانسه دستورندن استراق ایدیه چکنه فقهک عقوبات فصلی تدوین اولنسه ایدی آورو پاچه اسلامیتله مدنیت بیننده تضاد بولندیغنه دائر وجودندن شکایت اولنان فکر لرک حصوله بیله میدان قلمزدی .

شمدی ینه قواعد شرعیه، فقهک تعیین ایتدیکی اوزره حکم

اساسی ، صرف حکومتلر بښنده موجود اولان پولیتیکه رقابت و منفعتیله بعض اصحاب اداره نك حب جاه ابتلاسنه مستند اولدینی بک قولای میدانه چیقار .

واقعا ممالک عثمانیه نك برچوق اجناسدن مرکب وهرجنس برویا برقاچ مذهبه وهاله بربرینه مغایر برچوق فکرلره تابع اولدیغنده وروم اتریالیله بلغار قومیه سنك تامیت ملکه طوقو- نه جق برر تمایل خصمانه ده بولندقلرنده شبهه یوق ایسه ده امتزاج اقوام عنوانیله عبرتک ۱۴ نومرولی نسخه سنده نشر اولنان مقاله ده دخی ایما اولندیغی اوزره مملکت مزجه موجود اولان اجناس مختلفه جغرافیاجه بولندقلری واقعه نظراً بر جسمک اعضای آلیه سی کبی بربرینه کچمش وانفکاک قدرتی بتون بتون غائب ایتمش برحاله بولنهرق آره لرنده بدرجه یه قدر طولوجه بر موقع طوتانلر دخی هیأتلرنده اولان جزوئیت، ولو آز اولسون، مخلوطیت جهتلیله ینه استقلال اوزره یشامق قابلیتندن وهاله اواستقلاله نائل اوله بیلیمک قوتندن بتون بتون بریدرلر .

زمانمزده ایسه انسانیت هر درلو موانعی معدوم ایتیکه وهر درلو بدایی ایجاد ایلکک قیام ایدمک بیانی طبیعتک فوقه چیقیمقله اوغراشمقده و بویولده احراز ایتدیکی مظفریتلری هپ تعاون قوه غالبه سیله حاصل ایتیکده اولدیغندن تفرقه استعدادلری تمامیه غائب اولمغه باشلامشدر . بوخه تترلره مثلاً اوروپاچه افکار عمومیه نك قوت میلانی آلمانیا نك همان هر جزوئی بربرندن و بلجیقایی

شرق مسالہ سی

۱

ایک عصر دن بری بنا رطاغلا رکبی ہیچ او مولدینی بر زمانده
 آتش انکیز غلیان اوله رق زلزله صدماتیله روی ارضک شکلی
 تغیر ایتمسندن قورقیلان دواهی سیاستک بری ده شرق مسالہ۔
 سی در۔ بونک ماهیتی، اور وپاده بولنه رق و دنیانک هریرینی کندی
 مملکتیله تطیقه چالده رق تحقیق حال و کشف استقبال ایچون
 اتعاب فکر ایدن اصحاب قلمک نشریاتنده آرانورسه، ممالک عثمانیہ ده
 بولنان ملتک مذاهب و تمایلاتنده کوریلان اختلاف ایله برابر
 اسلامیتک مدنیت غریبه ایله امتزاجی غیر قابل ظن اولندیغندن
 و اور وپاجه افکار عمومیہ بورالده مذهب دعواسنک حقیقتی
 بامال ایتدیکنه ذاهب اولدینی ایچون ملکک هانکی طرفنده بر
 حادثه ظهور ایدرسه دائما مغدور عد ایتدیکی فرقه نی حمایه ایتمک
 ایتدیکنندن تحدت ایتمش بر حال قیاس اولنور .
 آنجق مدنیت حاضریه بر شائبه عار اولدینی اعتراف ایله
 برابر مع الأسف ادعا ایدرزکه امور اجنبیه بی اداره ایدن نظارتک
 خفایا اوراقنی کوره بیلیمک و یاخود مجالس وکلاده جریان ایدن
 مباحثی برکوشه دن دیکله مک ممکن اولسه شرق مسالہ سنک دخی

PL

248

R45M35

1904a

3743 Kemal, Namık

18/534

نامق کمال

کلیاتِ کمال

برخی ترتیب

۳

Makālat-u sıyāsiye ve edebiye

مقالات سیاسی و ادبی

استانبول

سلانیک مطبعه سی

3743

PL
246
.45M35
1909a

Kemal, Namik
Maḳālat-ı siyāsiye ve
EDEBİYE

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
